הארץ

70 אג' שנה נ"ה יום א', כ"א בכסלו תשל"ד, 16 בדצמ' 1973 V.55/16.644/DECEMBER 16 1973

טיפול מקצועי לכל דגמי FIAT במוסכים המורשים
תל-אביב • ירושלים • חיפה • באר-שבע

מדינות ה„שוק" הודיעו על נכונותן לשיתוף פעולה כלכלי עם הערבים

הזהירו: המשך חרם-הנפט יעורר את דעת הקהל האירופית נגדם * ארבעה שרי חוץ ערביים באו לקופנהאגן * דרשו להפעיל לחץ על ישראל.

מאת א. זהבי, סופר „הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן, 15 (מיוחד ל„הארץ"). מדינות השוק האירופי המשותף שהתכנסו כאן לועידת פיסגה הודיעו היום למדינות ערב, כי הן מוכנות לשתף פעולה עמן בתחום הכלכלי, אך הזהירו אותם כי המשך חרם הנפט עלול לעכב שיתוף פעולה זה ולעורר את דעת הקהל במערב אירופה נגד הענין הערבי.

את ההודעה מסר בשם מדינות השוק שר החוץ של דנמרק, מר קנוד אנדרסן, לשרי החוץ של אלג'יריה, התוניסיה, סודאן ואבו-דאבי, שהגיעו אתמול בלי הזמנה לקופנהאגן. אך באנם נהפך לנושא הדיונים, שהטיל צילו על דיוני ועידת הפיסגה של השוק.

הסוף בעמוד 2, טור 4

ועידת ז'נבה נדחתה ליום ו'

„בגלל קשיים בשאלת השבויים" * מחלוקת בשאלת מעמד או"ם * השבוע פגישת קיסינג'ר פומפידו

מאת יואל מרקוס, שליח „הארץ" בז'נבה

ז'נבה, 15 (מיוחד ל„הארץ"). ועידת ז'נבה נדחתה במפתיע בשישה ימים, — ליום ו', לפי גירסה אחת, עקב קשיים שהתעוררו בשאלת השבויים בסוריה, לפי גירסה אחרת בגלל שהחלטה שנתקבלה היום במועצת הבטחון ייעדה תפקיד פעיל לד"ר ולדהיים ולפי גירסה שלישית בגלל שתי הסיבות גם יחד.

על אף האופטימיות של מקורות אמריקאים כאן, כי המכשול בענין רשימת השבויים יוסר, יש מפקפקים אם דחיה זו איננה מבשרת את פיצוץ ועידת השלום עוד בטרם החלה.

מקורות בז'נבה המקיימים בערפל, גם בלי תיאום המשדר, לא ידעו לומר איך תיפתר שאלת התפקיד שולדהיים מבקש לעצמו. ידוע כי שתי המעצמות הגדולות וישראל מתנגדות לפעילות יתרה של או"ם, שהיא רצויה לערבים. מכאן גם התפקיד הכבוד שביקשו להעניק לולדהיים. מקורות במדינות השוק בעיקר בריטניה וצרפת, שהורחקו על ידי שתי מעצמות העל מטיפול בועידה, הביעו קורת רוח מחלקו הגובר של או"ם בועידה אשר ייעדה החלטה במועצת הבטחון.

תקוה בבתי צפוי

נראה שענין השבויים הוא המקר־

(סוף בעמוד 2, טור 7)

מועצת-הבטחון: „חסות או"ם בז'נבה"

מאת סופר „הארץ" בניו-יורק

ניו-יורק, 15 (מיוחד ל„הארץ"). מועצת הבטחון קיבלה הערב החלטה, שבה היא מביעה תקוה, שהמזכיר הכללי של או"ם ימלא תפקיד מלא ואפקטיבי בהשגת שלום במזה"ת ויכהן כיו"ר בהליכים לקראת השלום — „אם ירצו בכך הצדדים".

המועצה מבקשת בהחלטה מהמזכיר הכללי לדווח לה על ההתפתחויות במשא ומתן בועידת השלום, כדי לאפשר למועצה לדון ברציפות בבעיה. ההחלטה מביעה את התקוה כי ועידת ז'נבה תשיג התקדמות מהירה לקראת כינון שלום צודק וקיים במזה"ת.

כמה מהיסודות החשובים של ההחלטה מצויים דווקא בשני סעיפי ההקדמה שלה: המועצה מצהירה כי בהחלטתה מס. 338 נאמר כי השיחות בין הצדדים לסכסוך במזה"ת לשם הגשמת החלטה 242 צריכות להיערך „בחסות נאותה" ורושמת לפניה כי „ועידת שלום על המזה"ת מזומנת להיפתח בקרוב בז'נבה בחסות או"ם".

שני סעיפים אלה מכילים שני חידושים: החלטה 338 דיברה על הגשמת החלטה 242 ועל מו"מ (לא שיחות) לשלום, בחסות מתאימה בשני סעיפים נפרדים (2 ו־3), בלי לקשר את שני הנושאים. ואילו ההחלטה הנוכחית קושרת ביניהם.

פירוש הדבר, שהמועצה מבקשת להכתיב לועידת ז'נבה את סדר היום ולהגביל אותה להגשמת ההחלטה 242, מתוך מגמה להציג את נסיגת ישראל לגבולות שביתת הנשק.

סעיף ההקדמה השני להחלטה שקיבלה היום המועצה קובע קביעה שרירותית שועידת השלום של ז'נבה תיערך בחסות או"ם, אף כי דבר זה צריכים להחליט המשתתפים בה.

ההחלטה נתקבלה היום ברוב של 10 קולות של החברות הלא קבועות במועצה, ללא התנגדות, וב־4 קולות נמנעים (צרפת, בריטניה, ארה"ב וברה"מ) וללא השתתפות סין — שהתנגדה להליך מגושם ההחלטה.

בדגע האחרון

קיסינג'ר יצא לירדן

סמוך לחצות נמסר, כי ד"ר קיסינג'ר הגיע מדמשק לרבת-עמון, שם הוא ייפגש ביום א' (היום) עם המלך חוסיין ומנהיגים ירדנים.

הממשלה: ישראל תחרים מושב הפתיחה בז'נבה

אם סוריה לא תקיים התחייבות בשאלת השבויים

*** היום דיון בנושאי החסות, הפלשתינים והרכב המשלחת**

מאת בני גלון, סופר „הארץ"

בישיבה המיוחדת שקיימה הממשלה ביום ו' הוחלט כי ישראל לא תשתתף במושב הפתיחה של ועידת ז'נבה, אם סוריה תשתתף בו בלי שתמלא קודם שני תנאים ביחס לשבויים הישראליים: מסירת רשימת השבויים ומתן אפשרות לנציגי הצלב האדום לבקר אצלם. פירוש החלטת הממשלה הוא, כי אם יתברר סוריה לא להשתתף במושב הפתיחה, תיטול גם ישראל חלק בו. לגבי הדיונים המכוחתיים שיחלו ב־18 בינואר, ברור כי ישראל לא תנהל משא ומתן כלשהו עם סוריה, לפני מילוי התנאים.

במהלך הדיון על נושא זה הציע שר-הבטחון מר משה דיין, את הנוסח לפיו לא תשתתף ישראל כלל בועידה, אם לא תבוא על סיפוקה בענין השבויים, — ברוח הדברים שאמר בתחילת השבוע שעבר בכנסת. שר-הבריאות מר ויקטור שם טוב אמר, כי הדברים שאמר שר הבטחון חורגים מהחלטת הממשלה והוא חבך בנוסח שהתקבל. רוב השרים היו בדעה כי אין צורך להעריף את שאר המדינות המשתתפות בועידה בשל התנהגותה של סוריה, מה גם שדבר זה עלול להתקבל בעולם כתכסיס ישראלי לסירפוד הועידה.

סופר „הארץ" מציין, כי אי השתתפותה של ישראל במושב הפתיחה אין בה כדי למנוע את המשך הדיונים המכוחתיים, כמתוכנן. התוצאה של ההתפתחות כאות עשויה להיות, שתימנע מישראל ההזדמנות להשמיע את עמדותיה במושב הפתיחה. אולם אין בכך, בהכרח, כדי למנוע את הדיונים המכוחתיים שלאחר מכן.

כל חברי הממשלה הביעו את הדעה, כי לא ייתכן לשבת ליד שולחן אחד עם סוריה, כל עוד אין היא ממלאת את התנאים ההומניטריים לגבי השבויים.

החסות והפלשתינים

שני הנושאים המרכזיים האחרים שנדונו בממשלה הוז: שאלת החסות על הועידה ובעיית שיתופם של הפלשתינים. בשני הנושאים לא נתקבלה החלטה והדיון עליהם יימשך היום. אולם נראה שההכרעה הסופית תתקבל רק אחרי ביקורו של שר החוץ האמריקאי, ד"ר הנרי קיסינג'ר, שיגיע לארץ היום — לביקור של יממה.

עם זאת התבטו במשלה בגבוה ברורה ביחס לגבי שני הנושאים. בשאלת החסות היתה תמימות דעים, כי היא חייבת להיות של שתי המעצמות-העל בלבד, כפי שסוכם עם קיסינג'ר בבקורו הקודם. כמה מחברי הממשלה היו מוכנים לכך, שמזכיר או"ם ד"ר קורט ולדהיים ימלא תפקיד כלשהו בועידה. אולם רוב חברי הממשלה, ובכלל זה ראש הממשלה, מבינים כי יהיו לולדהיים תפקידים טכסיים בעיקרם.

גם ביחס להשתתפות הפלשתינים היתה תמימות דעים, כי זה יהיה רק בשלב מאוחר בועידה, ורק על דעת כל המדינות המשתתפות. הבגדות מוחלטת העטבה לדרישת סוריה ואלג'יריה, כי הפלשתינים ישתתפו כבר בשלבי הפתיחה. אולם עדיין לא ברור מה תהיה עמדתה של ישראל לגבי דרישה, שהפלשתינים יוזכרו בהזמנה לועידה בצורה בלתי מחייבת בבחינת השתתפותם בה. בכל מקום נראה, כי בכל מקרה תעמוד ישראל על כך שהשתתפותם תהיה מותנית בהסכמת כל הצדדים.

[illegible]

זמנה של הממשלה לא הספיק לה שלכוס כדי לשמוע את דיווחו של דיין על ביקורו בוואשינגטון ודיווחו של הנציגר שבהם דיין — הם ישמעו זאת היום. כן לא נדונה שאלת הרכב המשלחת, והיא תוכרע כנראה רק לאחר שיובהר גורל הדיון בבעיית הפרדת הכוחות.

בישיבה העלו השרים משה קול ויוסף בורג את הדרישה כי תמונה ועדת שרים מיוחדת לענייני ז'נבה, שבה ייוצגו כל המפלגות המשתתפות בממשלה. הדרישה הוגשה, כדי למנוע מצב של קבלת הכרעות חשובות בפורומים מצומצמים, שבהן אין דריסת רגל לשרי המפד"ל ול"ע. במקביל לכך דרש ד"ר בורג כי תמונה ועדה פארלמנטרית מקרב חברי ועדת חוץ ובטחון, או מחוצה לה, לענייני ועידת ז'נבה. נראה כי שתי הדרישות יוכרעו רק לאחר הבחירות.

שר החוץ האמריקאי, הנרי קיסינג'ר לוגם קפה בחברת שר החוץ הסעודי, בפגישתם אתמול בריאד (צילום ראדיו של אי.פי.)

הרמטכ"ל: התקריות מכוונות ע"י הדרגים הגבוהים

„כדי להפריע לצה"ל בהתבצרותו"

מאת סופר „הארץ"

„התקריות האש שיוזמים המצרים והסורים מכוונות, על־ידי הדרגים הגבוהים ביותר בצבאי הצבאות, והן נועדו להפריע לצה"ל בהתבצרות לגיסטיבית לאורך קוי הפסקת האש" — אמר אתמול הרמטכ"ל רב אלוף דוד אלעזר, שציין עם זאת כי אין הוא רואה בתקריות מלחמת התשה בנוסח חדש.

עוד אמר, כי יש הרבה תקריות בקוי הפסקת האש והוא יודע כי הן מתרדות גם לשפר את קו הפסקת האש על־ידי המצרים. הרמטכ"ל אמר כי „צה"ל מגיב בכל מקרה ואני מקווה שההפרעות התקריות ייפסקו, כי לפי דעתי או שיש הפסקת אש או שאין. אני מקווה שזו הופעה מגנית, המבטיחה את ראשית הפסקת האש".

בתשובה על שאלה אמר הרמטכ"ל, כי אם תפרוץ מלחמה נוספת, „צה"ל צריך וחזק. באותם ימים שלא היה צורך למלחמה היו לו קציים. כמהיה צה"ל כבר ערוך והוא התבצר בהצלחה עם האויב. היום הוא חזק אם יתמודד נגדו".

הצלב האדום מציע ועדות חקירה מעורבות בענין השבויים

ז'נבה, 14 (עי"צ). ועד הצלב האדום הבין-לאומי הודיע, כי הוא הציע למצרים, לסוריה ולישראל להקים ועדות חקירה מעורבות, כדי לחקור בענין ההאשמות ההדדיות בדבר הפרת אמנות ז'נבה על ההתנהגות כלפי השבויים.

על פי ההצעה יעסקו הועדות בחקר עובדות ומסקנותיהן יוגשו לממשלות הנוגעות בדבר.

הרמטכ"ל: מערך המילואים יימשך בחודשים הקרובים

„כדי למנוע נסיון מהאויב לשנות בכוח קוי הפסקת האש" * „מאמץ לחלוקת הנטל"

מאת סופר „הארץ"

מערך המילואים של צה"ל יישאר מגויס וימשיך להערך לאורך קוי-הפסקת-האש גם בחודשים הקרובים — אמר אתמול הרמטכ"ל, רב אלוף דוד אלעזר, בפגישה עם כתבים צבאיים בלשכתו. הרמטכ"ל הוסיף שכדי להביא לשינוי הכחות, צריך להגיע להתחלת הסדר שיכלול הפרדת הכוחות והדלדלים.

רב-אלוף אלעזר הדגיש, כי „אנו לוקחים בחשבון שיכול להיות נסיון של האויב לשנות את קוי הפסקת האש לפני ועידת השלום בז'נבה וגם תוך כדי דיוני הועידה. ולכן נהיה בעוצמה מלאה ובכוננות מלאה כדי למנוע כל נסיון של הפעלת כח ולמנע כל הישג לאויב, אם ינסה להפעיל כח".

הגדלת התשלומים

בהקשר להמשך גיוס חיילי המילואים, אמר כי שלטונות צה"ל ערים לעובדה, שיש להקל במידת־מה על אנשי המילואים. בתחום אחד הוא המשכורת הבסיסית, תהיה הגדלת ההיקרה המשתלמת לשכירים, עד 1800 ל"י לחודש. עד כה צה"ל שילם לחיילים בין 500 ל"י לרווק ו־בפצי להורים, 570 לנשוי + ילד ו־675 ל"י לנשוי + 2 ילדים ויותר. ההגבהה לדברי הרמטכ"ל היא להגדיל את התשלומים.

אשר לעצמאיים המשרתים במילואים, פרט לקרן ההלוואות שכבר הוקמה ושתסייע להם, אמר רב אלוף אלעזר כי הוא מאמין שיהיו בעתיד קרנות להלוואה גדולה יותר לעידקם עסקים של אנשי מילואים עצמאיים.

חלוקת הנטל

לגבי חלוקת הנטל אמר, כי נעשות בדיקות חוזרות של מאגר אנשי המילואים, כדי לחלק באופן יותר צודק ויותר שוה את נטל שרות המילואים. עם זאת יש לזכור כי יש מקצועות חיוניים ביותר ולכן הנטל לא יהיה שוה. ההערכה היא, כי על ידי הוספת חיילי מילואים, ויסות והכשרת כמות סדירים יוכל צה"ל להקל על יחידות המילואים לפתות בכהן הופעה קצת יותר ארוכות.

[illegible]

בתשובה על שאלה אמר רב־אלוף אלעזר, כי מוראל החיילים ביחידה וגם של אנשי המילואים הוא גבוה יותר מאשר בעורף. „האנשים בחזית מבינים את הצורך להיות בקוי הפסקת האש. הבעיה למצוא ובהן מחייבת צבירת כוח בקוי הפסקת האש. יש לחילי המילואים בעיה זאת הסיבה לאני מציע להקל בהוים הגדלת המשכורת על־ידי השלאת קרן ההלוואה כי יש כאן הויכה רבה לכושר העבודה עלהבי".

תקריות אש עם מצרים וסוריה

ביום ו' ובשבת לא היו נפגעים לכוחותינו

מאת סופר „הארץ"

במשך סוף השבוע הפרו המצרים והסורים כמה פעמים את הסכם הפסקת-האש. המצרים גם ניסו פעמים אחדות להתמקם בקשת, שלא היה בבליטתם קודם לכן.

באש המצרית והסורית לא היו ביום ו' ושבת נפגעים לכוחותינו.

ביום ה' שעבר נהרג חייל צה"ל בגזרה המצרית. נמסרה הודעה למשפחת ההרוג.

בגיזרת ההתקומות המצרית בעצי ביום ו'. הם גם ירו טילים נגד טנקים על כוחותינו המוצבים מהחזה לאי אל בלח. אתמול ירו המצרים לעבר כוחותינו באש מנשק קל כחיזה לאגם המר והמרים מעיב לשאה. הסכנה את לא היו נפגעים לכוחותינו.

האש הסורית לעבר כוחותינו נפתחה בסוף השבוע באזור מרצת ביה־ג'אן, תל-שאמס וחרשביה. הסורים הפעילו טנקים וירו טילים נגד-פלאת. הם ירו ביום ו' באזור. התקרית נמשכה לזמן קצר יחסית.

בגליון זה 16 עמודים — המחיר 70 אגורות

לקראת בואו היום לישראל

„קיסינג'ר מרוצה משיחותיו במצרים בסעודיה ובסוריה"

...מלווי: ייתכן שהושגו „תוצאות חיוביות" בשאלת השבויים * סאדאת: „השיחות בז'נבה — לא ישירות"

מאת סופר „הארץ" לענינים ערביים

...קידים אמריקאיים הנלוים אל שר החוץ ד"ר הנרי קיסינג'ר, כס־אמר — לקראת בואו היום לישראל, בעקבות שיחותיו בארצות ערב, כי השר מרוצה משיחותיו עם מנהיגי אלג'יריה, מצרים, סעודיה וסוריה, שבהן סר... הפרטים האחרונים לקראת הועידה בז'נבה, לרבות הנושא הראשון שידון בה — הפרדת הכוחות.

...שר לשיחותיו של קיסינג'ר ב... בשאלת השבויים הישראליים ...נמסר אמש פרטים, אך כתבים ...בדמשק לא מוציאים מכלל ...וזה, כי גם בשאלה זו הושגו „תוצאות חיוביות".

סאדאת: לא שיחות ישירות

...ד"ר קיסינג'ר ניהל שתי שיחות ...פגישות עם הנשיא סאדאת וכן ...ו עם מנהיגי צרפת, בריטניה ו...תים בקהיר. בסיום השיחות ב...ן הכפרי של הנשיא ב... אמר סאדאת בתשובה על ...ות העתונאים, כי מצרים לא ...ל משא ומתן ישיר עם ישראל ...ועידת שלום. „יתכנסו כולם באותו חדר. אך אם הכוונה לשיחות ישירות, הרי התשובה היא לא" — הוא הוסיף, כי שיחותיו עם שר החוץ האמריקאי היו „פוריות" ואילו ד"ר קיסינג'ר אמר, כי השיחה היתה „טובה מאד. שיחה מאד נרחבת ביותר".

(ראה מאמר ראשי בעמוד 9)

סאדאת הביע את תקוותו, כי הדיונים על הפרדת הכוחות יגיעו עוד לפני חג המולד. בתשובתו לבחירות בישראל אמר כי „זהו ענינה של ישראל ואילו אנו הולכים לועידת שלום ומקווים שנוכל להמשיך ברוח של שלום". בתשובה על שאלה ביחס להתקדמות שחלה בביצוע הסכם ששת הסעיפים — אמר קיסינג'ר „אנו מרכזים שנה את מאמצינו על התקדמות מהי־

(סוף בעמוד 2, טור 2)

טיוטת תקציב לאומי ל־1974

ירידה בצריכה הפרטית — 6% * ייבנו 45,000 דירות * תוספת ספיגה — ½ מיליארד

מאת סופר „הארץ"

טיוטא של תקציב לאומי ל־1974 שהוכנה בבנק ישראל קובעת מדיניות, המכוונת להטיל את עיקר הנטל הנובע מהמצב ה... במחירי על הצריכה הפרטית, תוך שמירה על קצב הגידול המירבי ביצוא, וביצוע ההשקעות החיוניות לפיתוח המשק. לפי טיוטא זו תרד הצריכה הפרטית לנפש ב־6 אחוזים בהשוואה לצריכה הרגילה לפני המלחמה ב־1973.

כדי להגיע לירידה זו בצריכה, יהיה כנראה צורך לספוג עוד כ־400 עד 500 מיליון ל"י מהכנסות הציבור, מעבר לספיגה של החדשים האחרונים.

הוסבר כי התוצר וההכנסות לנפש יעלו ב־1 אחוז שנה שהצריכה תצטרך לרדת ב־6 אחוז לנפש. חלק מהצריכה יתקבל באמצעות המסים המילות שהוטלו באחרונה והחסכון שגדל בעקבות המלחמה. אולם עוד כ־2 עד 3 אחוזים מהצריכה יהיה מן הצורך לצמצם באמצעות מסים נוספים, המסתכמים בכ־400—500 מיליון ל"י.

עם זאת אפשר יהיה להפחית מהצורך בצמצום הצריכה, אם ההשקעות היצוא לא יתפתחו על פי ההנחות שבתחזיות.

אשר למצב מטבע החוץ מתברר מהתחזיות, כי אם יתאמתו ההנחות שבטיוטת התקציב הלאומי יירד הגרעון במאזן התשלומים ויותר עודף ניכר של יבוא הון על פני הגרעון — כך שיגדלו יתרות המטבע הזר.

בטיוטא הנחו ההנחות הבאות: היקף גיוס המילואים יהיה בממוצע שנתי גדול פי שנישה מרמתו לפני המלחמה. מובן שחזוי זה הוא פוליטי-בטחוני מעיקר ולא כלכלי.

קניות מערכת הבטחון בשוק המקומי יגדלו במונחים ריאליים, בשני שלישים לעומת ומתן המתכננת לשנת 1973.

העגיעה ביצוא תהיה מינימלית, ובמונחים ריאליים הוא מתכנן לגידול בכ־7 אחוזים. יש להדגיש ששיעור גידול זה הוא בבחינת יעד שאפני והשגתו תהיה כרוכה במאמצים כבירים והגדלה רבה מאד של התכיכות ליצוא, שכן בכמה תחו־

(הסוף בעמ' 2, טור 7)

ועדת החוץ של הסנאט מעכבת אישור הסיוע

וואשינגטון, 15 (עסט"א ו...). על אף קריאת הממשל ...ר בדחיפות את סיוע החירום ...באי לישראל בסך 2.2 מיליארד דולר, עדיין לא קבעה ועדת החוץ של הסנאט מועד להצבעה על החוק, וקרוב לוודאי שהפעלה עד לאחר הפתיחה ה... ועידת השלום ב...נה.

...עמת זה אישרה היום ועדת ה...ות של הסנאט את כלל סכום ה...ע, אם כי קיצצה 350 מיליון ... בגלל תכנית סיוע החוץ ל... 1974. ועדת התקציבות אישרה ...סכום נוסף של 85 מיליון דולר ...ע כלכלי ובצורה לעולים והכוונ... נוספים כאשראי לישראל לרכי...ש צבאיים.

מליאת הסנאט עבדה להצביע על הצעת החוק ביום ב' (מחר). כמו־זה נקבע לפני שבוע על העיכוב בועדת החוץ.

בורגיבה נפגש עם האפיפיור

מאת יהודה ליברמן, סופר „הארץ" באיטליה

פירנצה, 15 (מיוחד ל„הארץ") — נשיא תוניסיה חביב בורגיבה נפגש אתמול עם האפיפיור פאולוס השישי ולדבריו דנו עם האפיפיור אפשרות פתרון בעיית ירושלים על ידי הקמת מינהל משותף, כשבראש העיר יכהן פעם מוסלמי, פעם נוצרי ופעם יהודי. הוא ציין שגורל ירושלים קרוב ללב האפיפיור וכי היא לא נגע את ידיו ביגאמה של העיר.

שר-המלחמה המצרי, גנראל אחמד איסמאעיל עלי, מקבל את פני הרמטכ"ל המצרי החדש, גנראל (ליתא — אלוף) מוחמד עבד אל-גני אל-גמסי.

שבתון־רכב — מהיום

פיקוח קפדני ע"י המשטרה * חיילים בחופשה יורשו לנסוע במכוניתם גם ביום השבתון של הרכב

מאת סופר „הארץ" לענייני תחבורה

ההסדר של יום שבתון שבועי לכל הרכב הפרטי, לרבות כלי הרכב דו-אופני, נכנס היום לתוקפו, לאחר שחלוקת תוויות יום השבתון נסתיימה ביום ו' בכל בתי הדואר בארץ.

בהתאם לכך אסורה מהיום נסיעה במכונית ללא תווית או ביום שבו בחר בעל המכונית להשבית את רכבו. העבריינים צפויים לקנס עד 3000 ל"י או לשלושה חדשי מאסר וכן לגרירת הרכב לתחנת משטרה עד למחרת ב־8 בבוקר. המשטרה נערכה לפעולה של פיקוח ואכיפה והוראות הוקפד על ביצוען — מהיום.

(ראה מאמר ראשי בעמוד 9)

נוכח מאות פניות של חיילים בחזיתות השונות, הוחלט לאפשר לחיילים היוצאים לחופשה קצרה (כנראה של יום או יומיים) לנסוע במכוניתם גם אם החופשה חלה ביום השבתון

(סוף בעמוד 2, טור 4)

מהבוקר — שינויים בתעריפי שיחות טלפון לחו"ל

(עי"מ). מהבוקר ייכנסו לתוקפם שינויים בתעריפי שיחות הטלפון הבין-לאומיות.

השינויים מבוצעים בעקבות התאמת התעריפים בתקשורת הבין־לאומית לפיחות הדולר.

מנויי הטלפון יכולים לקבל פרטים על התעריפים החדשים בשירות הבין-לאומי 18.

מזג האויר

מזג האויר היום: מעונן חלקית עד מעונן עם גשם מקומי, אביך בנגב ובסיני.

הטמפרטורות: ירושלים 10 עד 15; תל-אביב 12 עד 20; חיפה 12 עד 19; באר שבע 14 עד 22; אילת 14 עד 25; מפרץ שלמה 15 עד 26; הר שומרון 12 עד 17; עזה 14 עד 22; יריחו 11 עד 22.

הנה הוא בא
פיג'ו 104
4 הדלתות הקצרה ביותר באירופה.

כל פיג'ו ב־3.58 מ'
פיג'ו
האריה שבתחבורה
גור האריה החדש של פיג'ו זה עתה הגיע גם לישראל.
המכונית שלמענה הושקעו סכומים עצומים בהקמת המעבדות המשוכללות והמודרניות ביותר באירופה למחקר וניסוי ב"נושא הבטיחות".

هكذا من الأصل

חייל בחזית!
שמור על
קשר
עם בני־ביתך.
אנא־טלפן או כתוב הביתה
בכל שתוכל.
מוגש ע"י
מוטורולה ישראל

הפגנות ושביתות שבת במזרח ירושלים ובגדה כמחאה על גירוש ה־8

11 נשים נעצרו ושוחררו ✱ נסגרה מכללת ביר־זית

מאת יהודה ליטני
סופר „הארץ"

בהפגנת נשים שנערכה אתמול לפני הצהרים בירושלים המזרחית במחאה על גירוש 8 תושבים מהגדה המערבית לירושלים נעצרו 11 נשים, ששוחררו אחר־כך על־ידי המשטרה. ההפגנה החלה ב־11 לפנה"צ ליד בנין הצלב האדום בירושלים המזרחית, שם קיימו יותר ממאה נשים שביתת שבת. נציגות השובתות ניהלו שיחה עם נציגי הצלב האדום, שבה תבעו החזרת 8 המגורשים.

בשעה 12 בצהרים לערך, התקדמו המפגינות ברחוב אל־זהרה לעבר רחוב סאלח־אדין, הנשים נשאו כרזות ובהן קריאות להחזרת המגורשים לבתיהם. ברחוב סאלח אדין ציפו למפגינות כוחות משטרה. סגן מפקד ירושלים נצ"מ אברהם תורג'מן, קרא להם ברמקול להפסיק את ההפגנה הבלתי חוקית. משלא נענו, עצר כוח משטרה הנוהג כשוטרים ושוטרות 11 נשים מבין השורות הראשונות של המפגינות, ביניהן אשת שר ההגנה הירדני לשעבר, אנוואר נוסייבה, ואשת עהיר הירושלמי עבד אל מוחסן אבו מייזר, שגורש בשבוע שעבר לירדן. נצ"מ תורג'מן אמר לסופר „הארץ" כי בעת המעצר לא נקטה המשטרה באלימות וכי לאחר חקירה קצרה שוחררו 11 הנשים בשעה 3 אחר־הצהרים.

צו לסגירת מכללת ביר־זית

מושל הצבאי של רמאללה, פירסם אתמול צו המורה על סגירת המכללה בביר זית ליד רמאללה „עד להודעה חדשה". דובר המימשל הצבאי ביהודה ושומרון, רס"ן רפי הורוביץ, אמר אתמול כי תלמידי המכללה שבתו כבר פעמיים בעבר וכן ערכו הפגנות ופרסמו עתון בלתי חוקי, שתמך בארגוני החבלה ומנהיגיהם.

דובר המימשל הוסיף, כי לאחר פעולת בירות קיימו תלמידי המכללה הפגנה לזכר מנהיגי החבלנים שנהרגו בפעולה; כן אמר כי נעצרו כמה תלמידים במכללה, בשל פעולות בלתי חוקיות והסיתה בארגוני החבלה.

רס"ן הורוביץ גילה, כי ביום ד' בשבוע שעבר ערכו תלמידי המכללה הפגנה שבה השתתפו גם כמה מורים. התלמידים קראו לתמיכה בארגוני החבלה. דובר המימשל ציין כי הנהלת המכללה הוזהרה בעבר כמה פעמים, אולם ההסתה נמשכה. מכללת ביר־זית, היא בית ספר פרטי בבעלות משפחת נאצר מרמאללה. במכללה 250 תלמידים, מהם 70 תלמידות והיא מוסד על תיכוני, המכשיר את הלומדים בו ללימודים אקדמיים.

שביתות־שבת בשכם

שתי שביתות־שבת נערכו אתמול בשכם. השביתות נערכו במחאה על גירוש 8 תושבים מהגדה וירושלים המזרחית בשבוע שעבר לירדן. שביתה אחת נערכה במכללת אל־נג'ח, והאחרת התקיימה ליד עיריית שכם, בה השתתף גם ראש עיריית שכם לשעבר חמדי כנען. השובתים התפזרו כעבור כמה שעות.

שלשום יצא משכם לביירות, יו"ר הפרלמנט הירדני לשעבר חכמת אל מצרי. נמסר כי אל־מצרי יכהל שיחות עם מנהיגים פלסטיניים ואחרים. משם ייצא לקהיר.

אתמול נודע כי הנהגת ארגון השחרור הפלשתיני מתכוננת לערוך כינוס של מנהיגים פלשתינים בקהיר בחודש ינואר. נודע כי בכוונתה להזמין לכינוס זה כ־160 נציגים מיהודה ושומרון ומרצועת עזה.

פול גטי בהיכנסו אתמול למטה המשטרה ברומא לחקירה על נסיבות חטיפתו. בתצלום רואים כי אזנו חסרה
(צילום רדיו של אי.פי.)

שוחרר פול גטי

רומא, 15 (יונייט וצ'יר). — פול גטי, נכדו בן ה־17 של מיליארדר־הנפט האמריקאי גטי, שוחרר בשבת והוחזר למשפחתו על־ידי חוטפיו, לאחר שהמשפחה הסליקה תשלום כופר בסך 1.7 מיליארד לירטות (כ־12 מיליון ל"י).

הצעיר נמצא על ידי נהג משאית רועד מקור, בכביש כפרי בקרבת העיר האיטלקית לאגונגרו, כ־160 קילומטרים דרומית לנאפולי. הוא לבש חולצה דקה, מכנסיים ונעלי טניס בלבד. פול גטי הצעיר שוחרר 5 חצי חדשים לאחר העלמו ב־10 ביולי השנה. עם שחרורו של הצעיר נתברר כי אזנו הימנית כרותה.

דובר המשטרה מסר, כי מצב בריאותו של הצעיר מצויין.

ניידת משטרה העבירה את החטוף למטה המשטרה, ושם נפגש עם אמו, השחקנית גייל הריס. היא ליטפה את ראשו ואמרה: „פול, רק עכשיו אני יכולה להתחיל שוב לחיות. כאן ומתמיד האמנתי בך". כמסבר, כי בדבריה האחרונים התכוונה לחשד שהועלה במהלך חקירת הפרשה, כי הצעיר עצמו ביים את החטיפה, במגמה להוציא כסף ממשפחתו העשירה.

רדיו מוסקבה תוקף את סין; מסתמך על מאמר ב„הארץ"

מאת מיכאל גורדוס,
סופר „הארץ"

רדיו מוסקבה ניצל אמש מאמר שהתפרסם בעתון „הארץ", כדי לגנות את שליטי סין על־מדיניותם במזה"ת.

לדברי פרשן הרדיו הסובייטי בשידורים לסין, פירסם כתבו בואשינגטון של העתון הישראלי רב ההשפעה „הארץ" מאמר, שבו הסיק כי פאקינג מעוניינת בישראל חזקה, כמשקל נגד החדירה הסובייטית למזה"ת". לדברי הפרשן הסובייטי „המאמר של כתב „הארץ" הוא הוכחה נוספת לכוונות האנטי־ערביות של המאואיסטים בסכסוך המזרח התיכון".

רדיו מוסקבה האשים את פאקינג בנסיון לסכסך בין ברה"מ והערבים. בעוד שלדבריו סין מקיימת קשרים עם ישראל. כהוכחה לכך טוען הפרשן הסובייטי, כי נציגים ישראלים ביקרו כמה פעמים בפאקינג כאורחים בלתי רשמיים של הנהגת סין וכי דיפלומטים סיניים במערב אירופה מקיימים מגעים עם מנהיגים ישראלים.

סיאול, 15 (צ'יר). דרום קוריאה קראה בשבת לישראל להסוג מהשטחים שכבשה במלחמת ששת הימים ובמלחמת אוקטובר ולהכיר ב„תביעות הלגיטימיות של הפלסטינים".

4 נהרגו, 23 נפצעו בפצצה שהוטלה לקונסוליה אלג'ירית

מארסיי, 15 (צ'יר). ארבעה אנשים נהרגו ו־23 נפצעו, כאשר פצצה הוטלה לבנין הקונסוליה האלג'ירית כאן.

עד ראייה אמר, כי הבחין באיש שהטיל את הפצצה אל תוך הבנין. ראש עיריית מארסיי מר גאסטון דפר גינה מעשה זה כ„מעשה גזעני".

ראש ממשלת צרפת מר פיאר מסמר הורה למשטרה לעשות כל מה שביכולתה כדי לגלות את האחראים להתפוצצות. מסמר ציין, כי מטרת המתנקשים היא בלי ספק „לפגוע ביחסים הטובים בין צרפת לאלג'יריה".

לדברי המשטרה שקלה הפצצה כעשרה קילוגרם. מקורות משטרתיים אמרו כי לא ידועה להם הסיבה להתקפה זו.

מצבם של עשרה מבין הפצועים — חמור.

במארסיי מועסקים ערבים רבים. בעיר הנמל מתגוררים גם מתיישבים צרפתיים לשעבר מצפון אפריקה. כמה אלג'יריים נהרגו בחודשי הקיץ, כאשר גל של גזענות פקד את האזור, בעקבות רצח נהג אוטובוס צרפתי על־ידי אלג'ירי לא שפוי.

בין אלה שנפצעו קל — הקונסול הכללי האלג'ירי, מגיד גואר.

כמה שעות לאחר ההתפוצצות נקרא מיופה הכוח של צרפת באלג'יר אל משרד החוץ האלג'ירי שם הובעו באוזניו „זעזוע ועצב". מיופה הכוח נתבקש להפנות את תשומת לב הממשלה הצרפתית „למעשה החבלה באור שנעשה במארסיי".

פייסל דורש החזרת ירושלים לידי הערבים

מאת ברנרד גבירצמן,
„ניו־יורק טיימס"

ריאד, סעודיה, 15 (מיוחד ל„הארץ"). אמש נועד ד"ר קיסינג'ר לשיחה בת 90 דקות בריאד עם פייסל מלך סעודיה, כדי לדווח לו על מאמצי ארה"ב לפתור את המשבר במזה"ת ליד שולחן דיוני השלום ולשכנעו להסיר את חרם הנפט נגד ארה"ב.

פקידים אמריקאים שנילוו לד"ר קיסינג'ר אמרו, כי אין לצפות לשינוי מיידי בעמדת המלך, אך קיבלו רמזים שלאחר שהשיחות בג'נבה יתקדמו לסוגיות הממשיות אחרי ה־18 בינואר, עשויה חרימת הנפט הערבית אל ארה"ב להתחדש. פקידים אמרו כי הסיכויים, שתושג התקדמות בזמן הקרוב הם קלושים.

פקיד אמריקאי בכיר אמר שאזהרת היהדות הגלויה של פאיסאל לקיסינג'ר נמצאו מועילים בעיני האמריקאים כדי לשכנע את ארצות הנפט הערביות להקל את האמברגו.

פייסל הצביע את החזרת ירושלים המזרחית לערבים כתנאי עיקרי להסדר שלום סופי וגם ניסה לקשור את הסרת האמברגו על הנפט בשאלה ירושלים. המלך נראה חמור סבר.

החל משפט המחבלים ברומא הנאשמים בפרשת טילי הכתף

שניים מהנאשמים, ששוחררו בערבות, לא הופיעו

רומא, 15 (צ'יר). משפטם של חמשת המחבלים הערבים, הנאשמים בקשירת קשר להפיל מטוס נוסעים של אל על בעזרת טילי־כתף סובייטיים — החל ביום ו' ברומא.

בעת פתיחת המשפט נכחו באולם שלושה מבין חמשת הנאשמים. שני האחרים שוחררו בערבות לפני כחודשים ומאז נעלמו עקבותיהם. עם זאת טרחו לשלוח מברק לבית המשפט, אשר הוקרא בשעת הישיבה. במברק זה נאמר, כי אין הם יכולים להשתתף במהלך הדיון המשפטי, מחשש ל„מאורעות בלתי צפויים שעלולים להתחולל במקרה כי יעשו כך".

בבית־המשפט לא נמסר מהיכן נתקבל המברק, ואם השניים — גבן אחמד אל הדיהי ואל טייב אל פרגני — עודם נמצאים באיטליה. ידיעות שלא אושרו אומרות, כי השנים עזבו את המדינה זמן קצר לאחר ששוחררו מהכלא.

כזכור חמשת המחבלים נעצרו במקום הנופש אוסטיה, שבקרבת נמל התעופה של רומא ב־5 בספטמבר. בדירה שנשכרה על ידיהם באוסטיה נמצאו שני טילי כתף מסוג „סאם 7", בתוצרת סובייטית. המשטרה חשדה כי כוונתם היתה להשתמש בטילים הללו לשם הפלת מטוס נוסעים של אל על, בעת המראתו או נחיתתו בנמל התעופה של רומא. הם נעצרו שעות אחדות לפני שהמטוס המיועד להתקפה עמד להגיע.

הנאשמים כפרו באשמה המיוחסת להם.

„קיסינג'ר מרוצה משיחותיו"

(סוף מעמ' 1)

רה בוועידת השלום". הוא אמר כי הוסכם כבושא הפרדת הכוחות יהיה הנושא המרכזי הראשון שידון בועידה.

„אין תשובה"

כאשר נשאל סאדאת האם נקט בצעד כלשהו בענין החלפת השבויים בין סוריה וישראל הגיב „אין תשובה". לאחר הירהור אמר „אני סבור שהנשיא חאפז אסד יהאב לכך". ד"ר קיסינג'ר סירב להשיב על שאלות העתונאים בענין הייצוג הפלשתיני בוועידה. הוא אמר: „עתה עלינו לדאוג לכך שהוועידה תיפתח בהתאם ליעודות שהוסכמו".

„שובו אביתה"

פקידים אמריקאים אמרו בקהיר, כי נוצרה הכנה להסכמת שלום אמיתי באזור. פקיד בכיר הנלווה לקיסינג'ר אמר לכתב סוכנות „ניו־יורק טיימס" בקהיר, כי הוא משוכנע שישראל תוסכם אם יימשכו גם להבא ההליכים בינה לבין הערבים.

ביום הביקור הראשון עם סאדאת, שוחח קיסינג'ר טלפונית עם הנשיא ריצ'ארד ניכסון. כאשר נפגש בפעם השניה עם סאדאת, אמר לו „נשיאנו שולח לך את ברכותיו הנבבות".

מקורות המקורבים לממשלה המצרית מסרו, כי מצרים תתבע בועידת ז'נבה נסיגה ישראלית מהגדה המערבית של התעלה בשלב ראשון ובן נסיגה מכל השטחים הערביים — בהתאם ללוח זמנים תמורת הסדר, לפיו תכיר מצרים דה פאקטו בישראל. באמצעות ערבויות הסכים מצרים, לדברי כתבים זרים בקהיר, לנוכחות בין־לאומית בשארם א־שייח. מצרים תסכים גם לכינון אזורים מפורזים בשני צידי הגבול, בהילוך עזה.

אסד מאיים

נשיא סוריה אמר בדמשק, בנאום לאומה, כי הוא מצפה שועידת ז'נבה תביא לנסיגה ישראלית מכל השטחים הערביים, בלי לפגוע בזכויות הפלסטיניים. הוא איים שאם מאבקם של הערבים בשלב זה לא יביא להשגת שאיפותיהם החוקיות הם יחדשו את המלחמה בכל מחוזיהם, כדי לכבוש את יעדיהם. שר ההסברה הסורי אמר כי ארצו מפרשת את החלטת 338 של מועצת הבטחון בצורה האומרת כי הנסיגה הישראלית חייבת להיות מיידית ורק לאחריה יתחיל משא ומתן על שלום קבע.

פייסל מסרב לבטל החרם

פייסל מלך סעודיה לא הסכים, בפגישתו עם שר־החוץ האמריקאי לבטל את חרם הנפט לארה"ב עם פתיחת ועידת ז'נבה. הוא התנה זאת בהסכמת ישראל לנסיגה מכל השטחים הערביים. לעומת זה אמר ד"ר קיסינג'ר, לפני צאתו מריאד, בתום שיחותיו עם פייסל אתמול, כי „הבעיות המדאיגות את שני הצדדים יימצא פתרון בהנמאם". ד"ר קיסינג'ר ניהל גם שיחות עם עמיתו הסעודי עומר אל־סקאף.

„אל־נהאר" הבירותי כתב אתמול, כי קיסינג'ר הבטיח למלך פייסל בענין נסיגת ישראל מהשטחים הערביים, והחזרת הממשל הערבי על החלק המזרחי של ירושלים. ההחזרה הפלשתינים להוהום.

הביקור בסוריה

אמצעי בטחון קפדניים ננקטו אתמול בדמשק בהגיע ד"ר קיסינג'ר לנמל התעופה הבין־לאומי שם. הוא נתקבל על ידי עמיתו עבד אל־חלים חדאם. השניים יצאו לסעודה. בשעת הערב נפגש ד"ר קיסינג'ר עם הנשיא אסד. „אל־עריק" הבירותי כותב אתמול כי אחד מעוזריו של ד"ר קיסינג'ר נפגש בשבוע שעבר באלג'יר עם חבר המשלחת של המחבלים שהשתתפה בוועידת הפיסגה הערבית בבירה האלג'ירית. בביירות צוטט ביום ו' כמה מאות ממחבלים מהפגנת מחאה נגד ביקורו הצפוי של קיסינג'ר היום.

המלך חוסיין מינה אתמול את שגרירו בקהיר עבד אל־מונעם אל־ריפאעי ליועצו האישי לענינים בין־לאומיים. ריפאעי יעמוד בראש המשלחת הירדנית לוועידת ז'נבה.

שר החוץ המצרי איסמאעיל פהמי קיים אתמול שיחות עם שגרירי בריה"מ, ארה"ב הגרפה בקהיר.

קיסינג'ר יגיע היום לביירות

(צ'יב). ד"ר קיסינג'ר עומד להגיע ביום א' (היום) לביירות ותהיה זו האחרונה בבירות ערביות בסיורו הנוכחי במזרח התיכון. תהיה זו הפגישה הראשונה בין ד"ר קיסינג'ר ומנהיגי לבנון, שכן בעת סיורו הקודם במזרח התיכון הוא שלח את עוזרו מר ג'וזף סיסקו לביירות.

לפני כן נמסר, כי קיסינג'ר האריך שהותו בדמשק, כדי להמשיך בשיחותיו עם הנשיא אסד.

אמצעי בטחון בלוד לקראת בואו של קיסינג'ר היום

מאת עמוס הרה,
סופר „הארץ"

אמצעי בטחון ללא תקדים ננקטו אתמול על ידי משטרת ישראל בנמל התעופה לוד, לקראת נחיתת מטוסו של שר החוץ האמריקאי, ד"ר הנרי קיסינג'ר, היום אחה"צ.

ד"ר קיסינג'ר יגיע במטוס מיוחד ועמו פמליה של 43 איש. הוא יתקבל בלוד על ידי שר החוץ מר אבא אבן ומלוד יסע עם פמלייתו למלון המלך דוד בירושלים.

מדינות ה„שוק" הודיעו

(סוף מעמוד 1)

בשיחות הפיסגה

ארבעת השרים הערביים נפגשו אתמול עם שרי החוץ של מדינות השוק ודרשו מהם להפעיל לחץ על ישראל שתפנה את השטחים. הארבעה כינסו כאן הערב מסיבת עתונאים, שבה אמר שר החוץ התוניסי מסמודי, כי הם באו לקופנהאגן בשליחות הפיסגה הערבית שנערכה באלג'יר.

לשאלת סופר „הארץ" אם יקבלו מדינות ערב את גבולות 1967 כפתרון סופי לסכסוך עם ישראל, ומה הן זכויות העם הפלשתיני לפי השקפתם, ענה מסמודי כי רק העם הפלשתיני עצמו רשאי להחליט מה הן הזכויות הלגיטימיות שלו.

שר החוץ הסודאני, מנסור חאלד השתמט ממלות תשובה ברורה בענין גבולות 1967, שר החוץ האלג'ירי בוטפליקה, אמר בענין זה: „על ישראל להכיר בגבולות מדינות ערב".

תבעו „פעולה"

ארבעת השרים הכחישו, כי ביקשו ממדינות השוק לנתק את היחסים הדיפלומטיים עם ישראל — אך אמרו כי תבעו פעולה שתוכיח את עמדת השוק. אתמול ביארו חוגים ערביים את הפגישה של ארבעת השרים הערביים עם ראשי השוק כ„פגישה היסטורית".

שר החוץ הדני, אנדרסן, שכינס היום מסיבת עתונאים, כדי להודיע על תשובת השוק דיבר כל הזמן על השרים הערביים כעל: „ידידנו הטובים כאן". הוא גם ביקר בבית המלון וערך אצלם ביקור נימוסין כתקווה של רצון טוב.

בראיון לעתון הדני „ברלינגסקה" אמרו שרי החוץ של אבו־דאבי וסודאן כי לא די בחזרה לקווי הפרו־ערבית שקיבל השוק ב־6 בנובמבר, וכי מדינות ערב יבקשו שהשוק יפעיל לחץ כלכלי ופוליטי על ישראל.

שני השרים אמרו בראיון, כי אם תיסוג ישראל לגבולות 1967 „יכבדו גבולות אלה בהסכם שלום עם ישראל, ויתירו לה שיט חופשי לאילת וכן יסכימו להצבת כוח או"ם בטריטוריה ערבית, כדי להגן על הגבולות המוסכמים".

צל המזרח התיכון

פגישת הפיסגה של מדינות השוק נפתחה אתמול וכבר בתחילתה הטיל המזרח התיכון את צילו על כל יתר השאלות. נמסר כי ראש ממשלת הולנד הזהיר כי ישוב להתנהג באורח הפגנתי, אם לא יביע הפורום הצהרה על סולידריות עם הולנד.

בראנדט: להזמין נציג ישראלי

בחוגי משלחת מערב־גרמניה סופרו, כי במקביל לפגישה עם הנציגים הערבים, חייב השוק לקיים פגישה עם נציג ישראלי. נמסר, כי קאנצלר מערב גרמניה, ווילי בראנדט, לחץ לעמדה תקיפה בענין זה, ואף הודיע שבמקרה שהשוק יסרב, הוא עשוי להיפגש ביוזמתו עם נציג ישראלי ולפרסם את דבר הפגישה. תמך בו שר החוץ ההולנדי, מקס ואן דר סטול.

שמועות כאילו אמנם היה מגע עם שגריר ישראל בדנמרק משה לשם רווחו כאן הבוקר — אך הוכחשו על ידי מר לשם. מטרת ידיעות בזו היתה ליצור רושם שיש איזון בהשתתפות ביחסו של השוק אל ישראל ואל מדינות ערב — טענו מקורות ישראליים.

„בוז לפומפידו"

הנשיא ז'ורז' פומפידו התקבל אתמול בכניסתו לאולם הדיונים בשאגות של בוז של מפגינים יהודים ונוצרים שנשאו כרזות: „אל תמכרו את ישראל תמורת נפט", „זכרו את מינכן", אלמונים איימו לפגוע בנשיא פומפידו ובשגרירות צרפת.

ראשי מדינות השוק ניהלו דיונים קדחתניים על הגברת האחדות האירופית. נעשה נסיון לגבש מדיניות משותפות לבעית משבר האנרגיה, אך היו חילוקי דעות בקשר להצעתו של שר החוץ האמריקאי ד"ר הנרי קיסינג'ר לגבש תכנית חירום אמריקאית־אירופית־יפאנית לעניני אנרגיה. כמה ממדינות השוק הודיעו בצרפת ובבריטניה כי הן מנבות להגיע להסכמים הדדיים עם הערבים כדי להבטיח לעצמן אספקת נפט סדירה. בעית האנרגיה עיכבה הערב את סיומה של ועידת הפיסגה.

שבתון־רכב — מהיום

(סוף מעמוד 1)

של המכוניות, אך בתנאי שיציגו בפני השוטרים אישור הוצאה רשמי מצה"ל.

כליל מיוחד לרופאים

הסדר מיוחד נעשה גם לגבי רופאים. כל רופא יקבל תווית מיוחדת של „רופא בתפקיד" אשר יתיר לו נסיעה גם ביום השבתון של מכוניתו לצרכי תורנות או להגשת עזרה רפואית דחופה לחולים. כל רופא יחתום על הצהרה שאכבס ישתמש בתווית המיוחדת רק בתפקיד.

מכירת מכוניות

אחת הבעיות שהתעוררו עקב הנהגת יום השבתון היא בעיית מכירת רכב משומש. במשרד התחבורה דווח על פניות של אנשים העומדים למכור את מכוניתם המצויידת בתווית מסויימת, לאפשר לרוכש הרכב להחליף את יום השבתון אם ירצה בכך. אפשר להחליף את יום השבתון רק אחת לחצי שנה. צויין כי מדי שנה נעשות עשרות אלפי העברות של בעלות על רכב, אם כי בגלל המלחמה צומצם מספרם במידה ניכרת. כן נודע על פניות רבות של סקציות, חברות ומפעלים, וכן עובדי משמרות, שביקשו פטור מיום השבתון לרכב פיקוח או רכב מבצעי. כן הגיעו תלונות כי הזמן לחלוקת התוויות (במשך כל השבוע שעבר) לא הספיק וכי יש להאריך את מועד חלוקתם. תגובת משרד התחבורה היא כי אפשר לקבל תוויות במשרד הרישוי, אך יש להגיע לשם בלא המכוניות.

תורים ארוכים

ההגבלות על תנועת הרכב הפרטי באמצעות הנהגת יום שבתון שבועי עלולה להכביד על התחבורה הציבורית המשותקת חלקית בלבד, כאשר עשרות אלפי בעלי הרכב הפרטי יזקקו לשירותי התחבורה הציבורית. ויתווספו לתורים הארוכים המשתרכים ליד תחנות האוטובוסים כמעט במשך כל שעות היום. לעומת זאת תיתכן שהשבתת חלק מהרכב הפרטי תביא להקלה בצפיפות התנועה ברחובות הערים, ובכך תגדיל גם את מהירות תנועת האוטובוסים.

מהנהלת משרד התחבורה חזרו ופנו אל ציבור בעלי הרכב הפרטי להסיע בהתנדבות טרמפיסטים בעיקר בקרב הנוסעים הממתינים בתורים שליד תחנות האוטובוסים. פניה דומה נעשתה לחברות, מוסדות ומפעלים לארגן הסעת עובדיהם ברכב פרטי השייך לעובדים אחרים של המוסד או המפעל, במגמה להקל במידת מה על מצוקת התחבורה הציבורית.

רבבות לירות נגנבו בהתפרצות בחיפה

(ע). בהתפרצות שבוצעה בצהרי יום ה' לדירתה של גבי בר־שבע גרובשטיין, המתגוררת בקומה ה־18 שבבנין הרב קומתי שבביכר מאיר הוב (בקרית אליעזר בחיפה), נגנבו 30 אלף לירות במזומנים ותכשיטים בסכום של כ־10 אלפים לירות. ההתפרצות בוצעה בעת שבעלת הדירה נעדרה ממנה.

ועידת ז'נבה נדחתה

(סוף מעמוד 1)

הראשון בדרך הועידה העומדת להיפתח — אם תיפתח — בז'נבה. הקר זה היה בלתי צפוי, הואיל ומקורות אמריקאים כאן סברו כי אין זה הגיוני, שסוריה תפוצץ את הועידה על נושא שלא יזכה אותה באהדה בעולם כה עוד שהוזיה הועידה אינה רצויה לקהיר, החוששת מאד מהקפאת המצב.

ד"ר קיסינג'ר יביא עמו בבואו לישראל דרישה סורית להחזיר חלק מהתושבים בשטחים שבידי צה"ל בסוריה. משקיפים כאן סבורים, כי ינסה להניא את ישראל מהחלטתה כי „סוריה וישראל לא ישבו באולם אחד", אם לא תימסר רשימת השבויים הישראלים בסוריה.

הפרדת הכוחות

דבר נוסף שקיסינג'ר יצטרך לשכנע בו את ישראל הוא כי שאלת הפרדת הכוחות תידון כסעיף ראשון בועידה, אם תתקיים, בלי להתחשב במועד הבחירות לכנסת. הסיבה לכך היא, כי נשיא מצרים סאדאת לא קיבל את דעתו של קיסינג'ר כי בלב אי על הסיקות כלל גם את סיבוב ב' על יכאר. שלב ראשון — אמר סאדאת לקיסינג'ר — הוא זה שיתחיל בדצמבר. נשיא מצרים רוצה להיות לאל כל בשין ל„מחבת ישראלית" היבים הבחירות בישראל שהעלה קיסינג'ר, השאיר את סאדאת אדיש.

קיסינג'ר עצמו רואה בהפרדת הכוחות את ההישג הבטחוני היחיד בעתיד הקרוב, אך רמז לסאדאת שנסיגה ישראלית ללא תמורה, כשבידי ישראל פי שניים יותר קרקע ממה אשר בידי מצרים, עשויה להעלות את הליכוד לשלטון בישראל. על־כל־פנים קשה להגיע, כי שאלה לפני או אחרי הבחירות הבלא תפקד תשוב, כאשר פער העבודה בענין ההפרדה כפי שנתגלה בקילומטר 101 כה גדול, עד שספק אם יושג הסכם בדצמבר.

מכשול נוסף שנתגלה הוא הודעתו של סאדאת, שלא יהיה מוכן לשבת אף כי הצדדים יישבו באותו אולם. „לא יהיה דו־שיח כמו בקילומטר 101" — אמר. כלומר, יהיה כמין דרשה של הרבים — כל אחד יישא נאום מוכן. כיצד יוכלו הצדדים בהפרדת כוחות בלי לקיים דו־שיח — לד"ר קיסינג'ר פתרונים.

הכנות הועידה

על אף המשבר עם סוריה צריכה ז'נבה הכנות לועידה. כוננה 13 בהיכל האומות כבר קוקקת חיים. עתונאים, ערבים וישראלים לרוב יוסבבים לכוללנות, נפרדים ומביטים זה בזה בחשדנות. בקרוב יבואו, מן הסתם. אך פרט לזה ז'נבה היא העיר היודעת פחות מכל עיר אחרת על הועידה ופחות מכולם יודעים גדוד הפקידים המסבירים הישראלים שפשטו כמו ארבה על העיר, אך מסתתרים בעיקר מהעתונאים שאר הם באו לסרת.

בקהיר הודיע שר החוץ המצרי, איסמאעיל פהמי, כי הועידה נדחתה ליום ו' כיון שעדיין מתנהלים מגעים על ההזמנות לועידה. פהמי דחה באו לז'נבה.

בז'נבה נמסר כי שר החוץ הסובייטי, אנדריי גרומיקו, אף הוא דחה באו לשם.

ואלדהיים דוחה בואו

ארתור כהן, סופר „הארץ" בשוויץ, מוסר:

מזכיר או"ם, ד"ר קורט ולדהיים, דחה את מועד בואו לז'נבה שנועד להיות ביום א' (הבוקר) — הודיע כאן דובר או"ם. הדחייה נובעת כנראה מחילוקי דעות לגבי תפקידו של או"ם בועידת השלום בז'נבה.

נמסר כי ולדהיים עומד על כך שהוא יהיה משתתף פעיל בועידה.

קיסינג'ר ייפגש עם פומפידו

שר־החוץ האמריקאי ד"ר קיסינג'ר יטוס מישראל במישרין לפאריס כדי להיפגש עם המנהיג הצפון וייטנאמי לה דוק תו, ומפאריס יגיע לז'נבה, כנראה ביום ו'.

אנשי המשלחת הצרפתית לאו"ם בז'נבה, אמרו כי הנשיא פומפידו יעשה כמיטב יכולתו להתמיד את הועידה בצורה ברורה תחת חסות או"ם, כדי למנוע שהועידה תיערך בידי שתי המעצמות הגדולות אשר יכונו בראשה. חוגים אלה אישרו את הידיעה שד"ר קיסינג'ר יפגש עם הנשיא פומפידו בפאריס ביום ה' או ו'.

עד כה לא נשלחו שום הזמנות לוועידת ז'נבה ובמשרדי או"ם בז'נבה הגדירו כבלתי נכונות ובכל ביקום לפוקמיבות פורי את הידיעות כי המעצמות העל הסכימו ביניהן שהועידה תיערך בחסות או"ם וכי ביקשו את או"ם להנפיק את ההזמנות.

עליית המדד ב־73 תגיע ליותר מ־25%

מאת סופר „הארץ"

מדד המחירים לצרכן עלה בנובמבר בשיעור של 4.4 אחוזים — הגדול ביותר מאז קום המדינה. במשך 11 החודשים מאז תחילת 1973 עלה המדד בשיעור ללא תקדים של 23.5 אחוז.

ההנחה היא, כי המדד עוד יעלה ב־2 עד 3 אחוזים בחודש דצמבר, ובמשך כל השנה תעלה ההתייקרות ליותר מ־25 אחוז.

העליה בכדר בשקפה התייקרות של מצרכים ושירותים רבים, אך בעיקר הרמז לעליית המדד עליות המחירים של בשר בקר, המשך התייקרות מוצרי הלבשה והנעלה ועליית מחירי הדלק והחשמל.

ירידה בצריכה

(סוף מעמוד 1)

מים בצפיה אף ירידה מוחלטת (ביצוא הכמותי) או קפאון אם לא ירידה (תיירות, מחצבים), דבר המטיל את נטל ההתרחבות על חלק מן הענפים בלבד.

ההשקעות

ההשקעות בענפי המשק (למעט אניות ומטוסים) ייפגעו אך במעט (בענפי המסחר והשירותים) הן יגדלו בשיעור של כ־6 אחוזים, קצב המבטיח את המשך גידולו של מלאי ההון היצרני במשק בקצב הרב שנתי הממוצע. משמעותה של הנחה זו הינה שלא יקוצצו ההשקעות שתוכננו על ידי הסקטור הציבורי לשנה זו, וכן שיהיה צורך לנקוט באמצעים חזקים מהמקובל לעידוד ההשקעות של הסקטור הפרטי, שאם לא כן, יצטמצמו נוכח המצב הכלכלי־בטחוני.

בבניה למגורים מנבאים לירידה של כ־14 אחוזים (כלומר, יוחל בבנית 45,000 דירות לעומת הרמה של 60,000 לפני המלחמה). יש לציין שלאור ההתרחבות העצומה שחלה בשלוש השנים האחרונות בהשקעה במגורים, אפשר להתייחס להתפתחות זו כאל חזרה לרמה המתחייבת מן המגמה ארוכת הטוח.

הצריכה הציבורית האזרחית תגדל ברוחה לגידול האוכלוסיה, ולא יגדלו הבב השירותים לאוכלוסיה.

התוצר יגדל ב־1180 מיליון ל"י (במחירי 1972) בהשואה לתוצר הקטן בגלל המלחמה בשנת 1973. כזה יהיו התוספות בעבור הצריכה הציבורית, האזרחית, הבטחונית וההשקעות — בהיקף של 1740 מיליון ל"י. חסר על כן תוצר בהיקף של 560 מיליון ל"י. חסר זה יוכל להתכסות או על־ידי צמצום הצריכה הפרטית או על־ידי הגדלת היבוא או על ידי צירוף שניהם. לפי אומדן זה של בנק ישראל יוספקו האמצעים החסרים בעיקר על־ידי צמצום הצריכה הפרטית שתרד ב־6 אחוזים לנפש, בהשואה לצריכה ב־1973 — אלמלא היתה המלחמה.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
מרחב תכנון מקומי רחובות
הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965 כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה רחובות הופקדה תכנית מפורטת הנקראת: „תכנית מפורטת" כס' רח/139 (1) הרחבת המשק רח' כנות ונחלה (רח' הרב זכריה מדאר) בקטע מרח' עזרא עד רח' בר. הנו בשכי אושיות. 2) הריסה בנינים המסומנים להריסה.

ביחוד עם התשריט המצורף אליה. ואלה הם השטחים הכלולים בתכנית: גוש: 3698 ח': 2, 3, 13, 15—19, 72, 73, 86—88, תחו': 7.

גוש: 3705 ח': 41, 42, 107—109, 155—158, 181, 182, 196, 226, 244, 245, 275, 276, 290, 342, 353, 356, 358, 360, 362, 364, 365, 448, 450, 452, 454, 464—467, 350.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשאי תוך חדשיים מיום פרסום של הודעה זו ברשומות להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

א' הירן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז
התאריך: ה' כסלו תשל"ד 30.11.73

מבחר גדול של בגדי
לעונת החורף
תשלובת
פולגת
בגיר־אומן LEE
בחנויות
אומן
תל־אביב, רח' אלנבי 100
ירושלים, דרך יפו 42
חיפה, רח' הרצל 18

ועדה מקומית לתכנון ולבניה
למרחב מקומי בת־ים
רח' יהודה הלוי, בת־ים

הודעה עפ"י סעיף 77 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

נתנת בזה הודעה כי הוחלט ע"י הועדה בישיבה כס' 33/9 מיום 21.9.73 להכין תכנית שינוי לתכנית שיכונים ציבוריים כס' 3/39/7 שמספרה 228, רמת־הנשיא רובע ג'.

מטרת התכנית היא איחוד שטחים וחלוקתם מחדש וקביעת אזור הבינוי חלק בגושים 7132, 7127.

כל המעוניין רשאי לעיין בתכנית ללא תשלום בימים ובשעות שבמשרדי הועדה המקומית האמורה.

מ' רוטשילד
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה למרחב מקומי בת־ים

בצער רב הננו מודיעים על פטירתו ללא עת
של היקר באדם

ד"ר שלום בן יצחק הלפרט ז"ל

ההלויה תצא היום, יום א', כ"א בכסלו תשל"ד, 16.12.73
בשעה 13.30 מבית־המנוח בכר' אכדיה 22, בהרצליה לבית העלמין בהרצליה

הרעיה האבלה: שרה הלפרט
ומשפחות גרינבוים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של יקירתנו

רגינה מונטנר

ההלויה תצא היום, יום ראשון, כ"א כסלו תשל"ד 16.12.73
בשעה 11.15 לפני הצהרים מבית ההלויות העיקרי, רח' דפנה 5, ת"א לבית העלמין בחולון.

המתאבלים: בעלה: יהושע מונטנר
והמשפחה בארץ ובחו"ל

RCA
שופרות, טרנזיסטורים, מישרים ריאק, מעגלים מהולבים, כפרים, ריאוסטאטים, כבלים, גבורים מודיקים, ולכתב, לוחות למעגלים מודפסים, מבחר מבמרים שונים, מכשירי בקרה.
מוצגים בלעדיים לישראל
חברת רדיו ישראלית
נחלת בנימין 18, ת"א, טל. 50156
פתוח ב־8 עד 16.00 רצוף

הערב בטלוויזיה
ח"כ ד"ר יצחק רפאל
המפד"ל בכל הליכוד
בשעה 20.04
ב
חזית דתית־לאומית

רק עכשיו הגיעו...
מכונות כביסה ותנורי בישול ואפיה
זופז Zoppas אל־בן
דגמי 1974
חידושים בלעדיים • אספקה מיידית • להשיג בחנויות מובחרות למכשירי חשמל ביתיים

משרד העבודה

המטה הארצי לשחרור כוח-אדם חיוני משרות מילואים.

הודעה למעסיקים ולמנהלי מפעלים
נוהל למסירת הבקשות

על דעת הממשלה החליט שר העבודה על הנהגת הסדר לטיפול בבקשות לשחרור אנשי־מפתח חיוניים הדרושים להבטחת הפעילות המשקית. המלצות לשחרור ולדחיית השרות במלואים ינתנו, בין השאר, בהתחשב בתפקידו של האיש במפעל, אופי וסוג הייצור והשרות והיקף התעסוקה.

את הבקשות יש להגיש בטופס מיוחד שאפשר לקבלו בסניפי המשרדים המחוזיים דלהלן:

הענף	המשרד האחראי	
מתכות ואלקטרוניקה • טכסטיל • מזון וכימיקלים • תעשיה קלה זעירה ומסחר	משרד המסחר והתעשייה	חיפה רח׳ העצמאות 82 תל-אביב רח׳ מזא״ה 76 ירושלים — רח׳ בן־יהודה 3 באר-שבע רח׳ הרצל 118
בניה ועבודות ציבוריות	משרד השיכון	חיפה רח׳ העצמאות 23 תל-אביב רח׳ החשמונאים 113 ירושלים רח׳ בן־יהודה 23 באר-שבע בנין מרכז הנגב הגליל נצרת־עלית, רח׳ חרמון
שירותים ציבוריים	נציבות שרות המדינה	חיפה רח׳ הסן שוקרי בית הממשלה תל-אביב הקריה, רח׳ ז׳ מס׳ 5 ירושלים רח׳ הופין, בנין מס׳ 3 באר-שבע בנין משרד הפנים
תחבורה	משרד התחבורה המפקח על התעבורה	חיפה רח׳ יפו 121 ת״א והמרכז רח׳ יהודה הימית 29 ירושלים והדרום רח׳ סלומון 8
שירותים עסקיים (מלונאות בנקאות וכו׳)	המוסד לבטיחות ולגיהות	חיפה רח׳ העצמאות 60 תל-אביב רח׳ מזא״ה 22 ירושלים רח׳ הנביא ציון 27 באר שבע מרכז מסחרי רסקו (חדר 202)
חקלאות	משרד החקלאות	צפת המשרד האזורי קרית שמונה, המשרד האזורי עכו — המשרד האזורי יד־נתן בית שאן לשכת ההדרכה עפולה המשרד האזורי, רח׳ גלבוע חדרה המשרד האזורי, רח׳ שמעוני 35 רעננה המשרד האזורי, רח׳ אופנסטרלנד רחובות המשרד האזורי, רח׳ יעקב 3 קרית גת לשכת ההדרכה באר-שבע, רח׳ העצמאות 8

הבקשות תידונה בוועדות ענפיות ארציות וההחלטות הסופיות של צה״ל שתנתנה בפרקי־זמן קצובים תועברנה לפונים **על־ידי המשרדים** הנוגעים בדבר **ללא עיכוב.**

בקשות לשיחרור ממילואים מסיבות סוציאליות ואישיות ובקשות של עצמאיים יש להמשיך **ולהפנות** לרלת״ם, ליד **קציני הערים**

אין צורך להגיש מחדש בקשות שהוגשו לרלת״ם

העלאה נוספת במחירי הדלק צפוייה בעוד חודשיים — שלושה

שיעור ההעלאה — בהתאם להתפתחויות בתחום הנפט

מאת שלמה גרבר, כופר „הארץ"

אין ספק שתחול העלאה של מחירי הדלק בארץ, נוכח האמירת מחירי הנפט הגולמי על־ידי המדינות המפיקות נפט. בהתחשב במלאי הניכר של דלק המצוי היום בארץ, תחול העלאת המחירים רק בעוד כחודשיים — שלושה, כאשר הנפט היקר יוכנס לשימוש במשק המדינה — נמסר מחוגים הקרובים למשק הנפט במדינה.

על שיעור העלאה במחירי הדלק תצטרך הממשלה להחליט, בהתאם להתפתחויות שיחולו בתחום הנפט. צויין כי המחיר הגבוה של 17.4 דולר לחבית שקיבלה כמשלת איראן בסבוב שעבר באכצעות מיכרז, במיוחס לכבות כוללת של 10 מיליון טונה נפט, המהווה את חלקה של הממשלה כתמלוגים, ואת לעדית כמות של יותר מ־300 מיליון טונה המופקת על אדמתה כדי שנה ומשווקות על־ידי חברות הנפט השונות.

המחיר המוצהר של הנפט המופק באיראן ונמכר באמצעות החברות הדלק, היה ב־16 באוקטובר כ־5.1 דולר בלבד. גם המחיר המוצהר של הנפט הסעודי והעיראקי הוא כ־5.1 דולר לחבית, של כורית אף נכוך זה — 4.903 דולר לחבית, בעוד שמחיר המוצהר של הנפט המופק בלוב, שהוא הגבוה ביותר, עומד על 8.925 דולר לחבית.

אופק מעית המחירים

עם זאת מניחים, כי המחיר הגבוה שהושג על־ידי ממשלת איראן במיכרז ישפיע גם על מחירי הנפט המוצהרים. כתר עוכדים שרי אופיק (המדינות המפיקות נפט) שוב להתכנס בוינה כדי להחליט על העלאת מחירים נוספת, בהתאם למסקנות ועדה מיוחדת שמנתה על־ידם בפגישתם הקודמת בוינה לפני כמה שבועות. כר האוצר האיראני אף הכריז, לאחר הפגישה הקודמת, כי „אילו היינו בלתי הגיוניים, היינו מעלים את מחירי הנפט המוצהר (פוסטאד פרייס) ב־300%. אך אנו רוצים להיות הגיוניים ולהגיע לתנאי שוק נורמליים". הנגמה הכתמנבה בקרב אופיק היא לקבוע את מחירי הנפט בהתאם לביקוש והיצע — כנגמה לה התנגדו בזד ריפות מרובה 13 מדינות מפרבויות הצורכות נפט.

אשר לישראל, שתצרוך השנה 8—7.5 מיליון טונות של נפט גולמי — שמובטחות לה אספקת נפט בכמות של כ־5 מיליון טונה משדות הנפט בסיני, ואת לפי חישוב של מחיר בין־לאומי לנפט הגולמי, אך ללא ההוצאות הכרוכות בהובלתו הימית. אשר לשאר הכמות היא תיאלץ לרכשו ממקורות שונים במחירים גבוהים יותר, אך בודאי לא במחיר הגבוה של 17.4 להבית, כפי ששלם לאיראן, או 16.40 דולר כפי שקיבלה לא מכבר ממשלה ניגריה, כאף היא מכרה כמות של 15 מיליון טונות באמצעות מיכרז.

כסתבר, כי הידיעות על הכוונות להפלאה בחירי הדלק בארץ פי 2 או 2.5 הן מוקדמות ובלתי מבוססות, ולפי הערכת מומחים היא תהיה כנראה בשעור של עד 50% מהמחיר הנוכחי.

יתייקרו גם חשמל ומים

הערכה זו מבוססת על כך, שמחיר הדלק לצרכן מכיל כ־50% מסים (בלו), וכן הוצאות הובלה, זיקוק בבתי הזיקוק, הובלה וחלוקה בין כסופי הדלק ולהזנות הדלק וכן עמלה לתחנות הדלק, שכמעט שלא ישתנו. אולם גם העלאה זו גבוהה לכשעצמה ועלולה להכביד על כל פעולות בשק המדינה, מאחר שהיא תגרום להעלאת מחירי החשמל והמים, להגדלת הוצאות הייצור בתעשיה, להעלאת דמי ההובלה והתעריפי הנסיעה בתחבורה הציבורית, וכן תייקר את אחזקת הרכב הפרטי במידה ניכרת. יש להניח כי הממשלה תצטרך לדון גם באפשרות של הפחתת המסים על הדלק, כדי שלא להכביד יותר על המידה על המשק, ואת לכרות הצרכים הכספיים הגדולים של המדינה בשעת החירום.

משאל פורי״ — מיוחד להארץ
66%: מצבנו הכלכלי הורע

רוב מכריע של הציבור הישראלי סבור שהחול הרעה במצבנו הכלכלי — זאת מסתבר ממישאל דעת הקהל הכל־ארצי של מכון פורי״ — מוקרי דעת קהל לישראל, שנערך לפי הזמנת „הארץ".

66.2% מכלל הציבור במדינה סבורים שמצבנו הכלכלי גרוע עתה יותר מכפי שהיה לפני מלחמת יום הכיפורים; לעומת 6.7% בלבד הסבורים שמצבנו הכלכלי טוב יותר. 16.8% מאמינים כי לא יחול שינוי לטובה או לרעה — במצבנו הכלכלי ו־10.3% אמרו כי „אינם יודעים כה יהיה מצבנו הכלכלי עתה".

הפסימיסטים ביותר הם בעלי ההכנסות הגבוהות מהממוצע, בוגרי אוניברסיטאות ובעלי משלח־יד חופשיים ומינהליים. יותר מ־70% מקרב קבוצות אוכלוסיה אלו סבורים שמצבנו הכלכלי יורע.

בעלי הכנסות בינוניות, בוגרי תיכון ובעלי משלח־יד פקידותיים ועובדי כפיים, נוטים יותר להאמין שלא יחול שינוי משמעותי במצבנו הכלכלי.

תוספות „יוניות" למצע המערך בעקבות פגישות עם נציגי מפ״ם

סעיף נוסף: תימשך מדיניות הגשרים הפתוחים
✱ מחלוקת לגבי תוספת לסעיף ירושלים

מאת רן כסלו, סופר „הארץ"

הנוסח הסופי של הפרק המדיני במצע המערך שגובש בפגישות בין ועדת ה־15 של מפלגת העבודה (הועדה שניסחה את מסמך 14 העקרונות של המפלגה) ונציגי מפ״ם ושהובא בסוף השבוע לאישור ועדת המצע של המערך, יכלול תוספות למסמך העקרונות של מפלגת העבודה, אשר משמעותן: דגש יתר בצד היוני של המצע.

לפי הצעת מפ״ם הסעיף הראשון של המסמך, שבו נאמר כי במצע המחודש יש לשקף „הלקחים המסקנות המתחייבים מנסיבותיה והתצאותיה של המלחמה" ידגיש גם כי „מלחמת יום הכיפורים הבהירה פעם נוספת את הצורך התכליתי של הנסיון לפתור את הסכסוך הישראלי־ערבי בדרך של הכרעה צבאית", ויקבע „המשך החתירה להגברת סטטוס קוו המדיני בשלום".

תנאי ההסדר

שינוי אחר שעליו סוכם לפי הצעת מפ״ם — הוסיף בסעיף המגדיר את תנאי ההסדר עם הערבים — נוסף לדרישה לגבולות בני־הגנה — „פירוזים הסדרים מדיניים כיכללו בהסדרי השלום".

משקל מיוחד נודע לסעיף נוסף, שלא היה כלול במסמך המקורי והתייחס לבניניות בשטחים. בסעיף זה נאמר כי „תמשך מדיניות הגשרים הפתוחים, פעולות להבטחת תעסוקה, קיום שרותי בריאות, חינוך וסעד, המשך פעולות לקידום הפלחים, תינתן עידוד לפעולות עצמית של האוכלוסיה".

מחברי מסמך 14 העקרונות התעלמו במתכוון מבעיית השטחים כדי לא להתייחס — בשלילה או בחיוב — למסמך גלילי שהיה כולו מוקדש לנושא זה. על פי הסעיף הנוכחי שהתקבל גם הוא כדרישת מפ״ם, מאמך המצע את כל אותם החלקים של מסמך גלילי, שלא היוה להם התנגדות במחנה היוני של מפלגת העבודה ומתעלם מהחלקים של מסמך גלילי שנתנו את הדגש הניצי למבצע גלילי: רכישת הקרקעות, ההתיישבות הישראלית בשטחים ובניית עיר ימית בפיתחת רפיח.

בחלק אחר של אותו סעיף נוסף הוצע כי „בפעילותה בשטחים הבירה הממשלה את ההקפדה על התנהגות הוגנת, מניעת פגיעות, נקיטת צעדים וטיפוח יחסי כבוד הדדית עם האוכלוסיה". לחלק זה הובעה התנגדות בישיבת ועדת המצע בטענה שבצורה זו יודה המערך בכך שהממשלה לא הקפידה בעבר על מניעת עיוותים חריגים בשטחים (הכוונה לפעולות המכשל בפיתוח רפיח ובאקרבע שנתקבלו בעבר בביקורת ציבורית חריפה והוגדרו על ידי הממשלה כ„חריגים"). לאור ההתנגדות הועבר חלק זה של הסעיף לניסוח נוסף.

סעיף ירושלים

היתה גם מחלוקת לגבי הוספת לסעיף על ירושלים, שלפיה „יובטחו זכויות כל תושבי ירושלים מבלי הבדל דת ולאום ובהסדרי שלום יובטחו הזכויות המיוחדות של המקומות הקדושים לאיסלם ולנצרות בהנהלתם העצמית". המתנגדים טענו כי הבטחת זכויות של תושבי ירושלים, ללא הבדל דת ולאום, מעוררת רושם כאילו במקומות אחרים בארץ אין זכויות כאלה, אך נראה כי ההתנגדות התעוררה בעיקר בגלל החלק השני, הקובע שתהיה הנהלה עצמית של מוסלמים ונוצרים במקומות הקדושים. גם הסעיף הזה הועבר לניסוח נוסף בוועדת הניסוח.

המצע יובא לאישור מרכז מפלגת העבודה השבוע.

אלמוגי: אני נשאר בחיפה

מאת סופר „הארץ" בחיפה

„אני נשאר בחיפה ומוסיף להיות מועמד לראשות העיריה מטעם המערך וכל הפרסומים כאילו בדעתי לקבל עתה תפקיד אחר אינם נכונים" — אמר שר העבודה, מר יוסף אלמוגי, בשיחה עם עתונאים בחיפה בסוף השבוע שעבר.

הוא הוסיף, כי מצב החירום מחייב שינוי בסדר הקדימויות בתכנית הפעולה של העיריה, וכך למשל יהיה צורך להעדיף שיכון זוגות צעירים ופתרון בעיות סוציאליות: כנערות, על פני בניית קיילר של שפת הים או פיתוח אתר שיכול להמתין.

מר אלמוגי אמר, כי צו השעה הוא להחזיר את אחריותו ומעשיו של הפרט למען הכלל וכן להגדיל אחריות ומעשים של הכלל למען הפרט.

סוואייב: חצי מיליארד לירות נאספו עד כה במילווה מרצון

(ע.) — הועדה הציבורית למען מלווה מרצון אספה עד כה יותר מחצי מיליארד לירות במזומן — מסר ביום ו׳ יו״ר הועדה מר זלמן סוזאייב.

מר סוזאייב שהירצה במועדון המסחרי התעשייתי בבית ציוני אמריקה, מסר, כי ביחד עם הכספים והתחייבויות לתשלום, שהם בשלבי ביצוע, מגיע הסכום ל־900 מיליון לירות. לדבריו, 100 המליונים הנותרים להשלמת המכסה של מיליארד לירות, תלויות בהרבה בהסכמת ציבור השכירים.

עוד אמר כי חודש דצמבר הוא הקובע לגבי ציבור השכירים, שכן בחודש זה יוזו הניכויים בעבור חודש נובמבר.

מר סוזאייב העלה על גם את ההענות הכללית למלווה מרצון, אך הדגיש, כי קיימות גם תופעות שליליות מסויימות אצל גורמים בחברה הסוחנים, כי „לבו זה לא נוגע".

הדובר ציין, כי קיים לחץ כבד לנקט סנקציות נגד המשתמטים הללו שאינם ממלאים חובתם המוסרית למדינה, אולם עד כה עדיין לא החליטו על כך.

הגיעו לקונגרס האינג׳ינרים

(ע). שלושה אישים נודעי שם כהולנד הגיעו במוצאי־ש בשבת אל על מאמסטרדאם לארץ, כדי להשתתף בקונגרס העולמי השלישי של אינג׳ינרים וארכיטקטים, שייפתח כמוצאי השבת.

מאמסטרדאם הגיעו לארץ ד״ר פ. ל. כאנגהולט, שכיהן בעבר כסגן נשיא השוק האירופי המשותף. ד״ר באנגהולט ישא את הרצאת הפתיחה של הקונגרס העולמי השלישי ביום ב׳ בערב, לאחר נאומו של נשיא המדינה בפתיחת הקונגרס. יחד עם ד״ר מנסהולט הגיעו ד״ר היינן אמסראם, שהוא מזכיר המועצה הבין־לאומית לשיכון באמסטרדאם, וכן פרופ׳ ביון האן דאם, המכהן כנשיא המרכז הבין־לאומי לשיכוף פעולה מכני, שהוא יחד עם אגודת האינג׳ינרים והארכיטקטים בישראל, מקיימים את הקונגרס העולמי השלישי. פרופ׳ ואן דאם מרצה באוניברסיטת דלפט בהולנד.

בוטל עיכובה של האניה שרה בנמל טריאסט

בפגישה שקיימו ביום ו׳ כמה׳ל התחדות בפועל מר ירוחם מסל בלשכתו בתל־אביב, בהשתתפות מר ב. קשוני, המזכירות של איגוד הארצי של קציני הים — הוסכם על ביטול עיכובה של האניה שרה בנמל טריאסט ועל העברת האניה לייק, שהועבר להנהלת „יחראל".

מזכמי נתולים בדבר סדרי העבודה וסילוק חילוקי דעות בין הצדדים, במגמה להגיע להידברות חיובית לימוסי עבודה הקינים. עוד נקבע כי אם בפגישה החדישה הקבועה בין נציגי האיגוד ומנב״ל הנהלה לא יבוררו הדברים לכלל הסכמה, הם יובאו לועדה כיוחרת קבועה מטעם הועדה המרכזית שמסקנותיה יחייבו את הצדדים.

משמר ישראלי בתוק בחרמון — שם הוטל ריבון יד בשבוע שעבר. (צילום: ק. וייס)

מירוץ לפידים לזכר חללי צה״ל

(ע.) — מירוץ לפידים כמורשי לזכר חללי צה״ל, אשר הקריבו נפשם קידוש שם ישראל, יערך השנה על ידי המועצה האזורית געתון והולמר שבגליל המערבי, בשיתוף עם מרכז הפועל.

זה שנים אחדות נערך כמפעל ספורטיבי זה ערב חנוכה. את הלפיד מדליקים מאחד המקומות שבו נפלו חיילי ישראל ובשם הוא מועבר ביצעות כאות רצים ביישובי הגליל המערבי אל האנדרטה שליד תנובה, ההוקמה לזכר חללי סיירת וים שנפלו במקום זה באחד הרבות העקובים בדם של מלחמת השחרור.

השנה יודלק הלפיד על מצב שראש החרמון ובשם הוא יועבר על ידי רצים לאנדרטה שליד תנובה כבר, שם ידליקו באש לפיד זה עשרות לפידים, אשר יועברו אף הם ברצה אל עשרות יישובים להדלקה ראשון של חנוכה.

התפוצץ מטען חומר נפץ מתחת למכונית בנתניה

(ע). מטען חומר נפץ התפוצץ ביום בשעה 5 לפנות בוקר מתחת למכוניתו של מר ניסים מנצור, שחנתה מול ביתו ברחוב יהודה הלוי בנתניה. המכונית ניזוקה וכן ניזוקו קל בתי בסביבה, שהתנו לדת. המשטרה אינה סבורה שהיה זה קשר עם מחבלים. מר מנצור הוא בעל מועדון הלילה „חן" קמילו נתניה.

חנוכה ...בלרום אילת

תמורת **-.299** ל״י ליחיד*
5 ימים ו־4 לילות
מיום ד׳ 19.12 ועד יום א׳ 23.12

תמורת **-.225** ל״י ליחיד*
4 ימים ו־3 לילות
מיום ה׳ 27.12 ועד יום א׳ 30.12

הנחות גדולות לילדים
כל המיסים כלולים במחיר

* תפוסה זוגית — חצי פנסיון

סופשבוע בלרום אילת
(בתוקף עד סוף פברואר פרט לימי חג)
מיום ששי ארוחת ערב ועד יום ראשון ארוחת בוקר
-.139 ל״י ליחיד תפוסה זוגית חצי פנסיון בשבת
-.159 ל״י ליחיד תפוסה זוגית פנסיון מלא בשבת
הנחות גדולות לילדים
כל המיסים כלולים במחיר

להזמנת מקומות נא להתקשר עם ויקי:
טל. (059)4111

מלון לרום אילת
ת.ד. 555, אילת.

יש לך זכות!

זכויות האזרח אינן רק
הזכות לשיוויון או למימשל תקין —
זכויות האזרח פירושן
הזכות למנהיגות חדשה
החותרת לשלום אמיתי.

בוא איתנו יחד —
לשינוי פני המדינה

רצ

שולמית אלוני לכנסת!

התנועה לזכויות האזרח, רח׳ הירקון 282, תל־אביב.

לקוראי „הארץ" בהרצליה ג׳ קרית דיבלין ושכונת אכדיה

בחלק הבתים יצא לשרות מלואים קבוי
החל מהיום 16.12.73
לשרות אותם המנויים הרוצים לקבל את העתון
בשעה מוקדמת:

אפשר לקבל 1) ברח׳ הנשיא כס׳ 14, נוקדים
2) בסופרמרקט „פרוץ", מתי השתנים הרצליה פתוח
3) חנות ירקות לוסי, רח׳ ברזוי ליד בית־הספר

הארץ מחלקת ההפצה והמנויים

לשכת עורכי הדין

מודיעה כי
הבחינות בדיני מדינת ישראל
לעורכי דין ומשפטנים מחוץ לארץ
יתקיימו החל מיום 24 לינואר 1974

מודעת המערך לפני יום הכיפורים

אתה היודע־
רק המערך יכול לעשות זאת

אכן... את המחדל הנורא שבין
ראש השנה ויום הכיפורים
יכול לעשות רק המערך

מוגש ע״י הליכוד

هكذا من الأصل

ספורט

בעריכת יחיאל ארזי

האיטי — הנבחרת ה־15 בגמר

לאחר שמכסיקו הובסה 0:4 על־ידי טרינידאד

גביע עולמי

פורט או־פרינס, 15 (עיר). ה־איטי היתה בשבת לנבחרת ה־15 שהעפילה לשלבי הגמר של הגביע העולמי בכדורגל במערב־גרמניה. האיטי זקוקה לזכותה בנצחון רביעי בטורניר האמריקאי, כשגברה על גואטמלה 1:2, ואילו ההפתעה ה־גדולה בטורניר נפלה בליל שבת, כשטרינידאד־טובאגו הביסה את מכסיקו 0:4.

תהיה זו הופעתה הראשונה של האיטי בשלבי הגמר, בעוד מכ־סיקו, הנציגה התמידית מאיזור זה בגמר, פרט ל־1938, תיעדר בפעם הראשונה בתולדותיה.

25 אלף צופים חזו במשחק ההפ־תעה, כשקאמינגס הבקיע את שני השערים הראשונים לטרינידאד ב־דקות 10 ו־36. קיימונד ואראימפלד (63) השלימו את הרביעיה.

האיטי פיגרה 1:0 במשחק נגד גואטמלה, אחרי ששפגה שער ב־דקה הרביעית, אולם עמנואל סאנון היה גבור הנצחון, בהבקיעו את שני השערים להאיטי. הצלה את מספר השערים שהבקיע לחמשה.

המשחק בין האיטי למכסיקו, ש־יהיה האחרון בטורניר, יערך ביום ג' אך יהיה פורמלי בלבד.

גורל הכרטיס ה־16 לגמר יוחרץ ביום ד' באתונה, במשחק יוון — יוגוסלביה. היוגוסלבים חייבים ל־נצח בהפרש 3 שערים כדי להחזיק את ספרד כמוגמר. נצחון בהפרש 2 שערים יצריך מבחן שלישי בין ספרד ליוגוסלביה.

טבלת הטורניר

1. האיטי	4	2:6	8
2. מכסיקו	4	5:9	4
3. טרינידד	4	4:7	4
4. הונדורס	4	5:5	4
5. גואטמלה	4	5:3	2
6. האנטילים	4	15:4	2

מרוקו מבקשת לדחות משחק הגומלין עם זאיר

ראבאט, 15 (יו.פי.). התאחדות ה־כדורגל של מרוקו מסרה, כי תפנה לפיפ"א בבקשה לדחות את משחק הגומלין נגד זאיר, שנועד ל־23 ב־דצמבר. צעד זה נובע כמחאתה של מרוקו על הפסדה (3:0) במשחק ה־ראשון נגד זאיר, שבכך הבטיחה את השתתפותה בשלב הגמר של הגביע העולמי, כנציגת יבשת אפריקה.

לידס שברה שיא של ליברפול

לונדון, 15 (עיר). קבוצת לידס יונייטד שברה השבת את שיאה של ליברפול מלפני 24 שנים, בהיותה בלתי מנוצחת ב־20 המשחקים הרא־שונים בליגה. לידס ניצחה היום ב־לונדון את צ'לסי 1:2 והגדילה את יתרונה בפיסגה ל־7 נקודות. את ה־שערים לזכותה כבשו ג'ו גורדון ו־מיק ג'ונס לצ'לסי — פיטר אוזגוד.

את הפתעת המחזור חוללה נוריץ, מתחתית הטבלה, כשסיימה בתיקו 1:1 עם ליברפול, האלופה היוצאת. פול צ'ילסי המם את ליברפול ב־שער בוק 35 שניות מן הפתיחה. פיטר קורמאק השווה בדקה ה־18. ברנלי, העלייה השלישית, גברה בגבורה על ארסנל 1:2. הסקוטי דייב באקי חגג נצחונו הראשון ב־מנהלה של דרבי, כשקבוצתו ניצחה בניוקאסל 0:2. דייב קלמנטס הביל את אברטון בבית, כשכבש את שער הנצחון בדקה ה־13 נגד שפילד יו־נייטד, כהוליכה משער של הסקוטי אדי קולקוהון בדקה השלישית.

יתר התוצאות: מנצ'סטר סיטי — טוטנהאם 0:2, סאותהאמפטון — איפסוויץ' 0:2, בירמינגהאם — ווסט־האם 1:3, לסטר — קווינס פארק ריינג'רס 0:2, קובנטרי — מנצ'סטר יונייטד 2:3, וולבס — סטוק 3:3.

הטבלה: לידס 34 נקודות, לי־ברפול 27, ברנלי 26, אברטון ו־סאותהאמפטון 23 כ"א.

סלטיק נוצחה 0:1 בגמר גביע הליגה

גלאזגו, 15 (אי.פי.). סלטיק נוצ־חה כאן היום במפתיע 0:1 על ידי דאנדי, במשחק הגמר של גביע ה־ליגה הסקוטי לכדורגל. שער הנצחון נכבש על־ידי גורדון וואלאס בדקה ה־74.

סלטיק נוצחה בגמר זו הפעם ה־רביעית ברציפות, אחרי שזכתה ב־גביע חמש פעמים רצופות קודם לכן.

תאילנד — בורמה 1:2

בפתיחת הטורניר על גביע המלך בבאנגקוק

באנגקוק, 15 (אי. פי.). נבחרת תאילנד הפיגה היום נצחון מפתיע בשיעור 1:2 על בורמה, בפתיחת ה־טורניר המסורתי על גביע המלך, הנערך כאן בפעם השישית. 30 אלף צופים חזו במשחק.

בורמה, שחזרה להשתתף בטורניר אחרי ארבע שנים, תקפה, אך נהד־פה ע"י הגנה כהקה. הרץ השמאלי פאלום באקלמפונג הקנה יתרון ל־תאילנד, כשהכניע בפתיחות את ה־שוער מאונג ניינג בבעיטה מ־18 מטר. בורמה השוותה בדקה ה־14 ע"י הקיצוני־השמאלי כאן סו. ה־שופט הקוריאני קואנג פסק בחצי־ית השניה בעיטת־11 מטר לזכות תאילנד, והרץ הימני יוכה סינגס־אפאט כבש את־שער הנצחון.

במשחק נוסף בבית ב' גברה לאוס באורח מפתיע על סינגאפור 2:3.

כמוקד בבית א', בו כלולות שלוש נבחרות, יפגשו ביום א' (היום) ב־מיפגש דרום קוריאה — קאמבודיה. מאלזיה, שזכתה אשתקד בגביע, תתמודד לראשונה ב־18 בדצמבר עם דרום קוריאה.

כפר־סבא לא נבהלה מימק"א

הפועל כפר סבא — בית"ר ירושלים 0:1 (0:1)

השער: אברהם מרצ'ינבסקי (25).

כפר סבא המשיכה גם אתמול ב־עלילה היחסית כשניצחה בירושלים את בית"ר המקומי 0:1.

שובו של "ארצ'י" בר־יעקב להרכב בית"ר נטע תקוות רבות בקרב ה־קבוצה ואוהדיה. ואכן, היו אלה ה־ירושלמים שפתחו בתנופה ובדקה ה־6 אף עמדו על סף הבקעה. היה זה לאחר כדור קרן על בר־יעקב, אותו הדף השוער יאיר נוסובסקי לעבר אורי מלמליאן; זה החדיר בסירה כבושה לבר יעקב שהחליק לפני השער, והחטיא את הכדור המחבק ה־הזדמנות טובה. כפר־סבא, בניצחו של הקשר המצויין יצחק שום, ושני שח־קני ההתקפה המסוכנים ישראל פוגל ואברהם מרצ'ינבסקי, החלה אט־אט ליטול את הרסן. בדקה ה־15 הדף השוער הירושלמי יוסף סוריצנר, ב־זינוק מרהיב, בעיטה מסוכנת של כאיר הגבי. אך כעבור 10 דקות נכבש שער הנצחון. יצחק רוזק ה־קיצוני השמאלי הורים, פרץ כאגפו והעביר כדור מדוייק לעבר מרצ'ינ־סקי, שניצב בלתי מכוסה ברחבת ה־עונשין. מרצ'ינסקי לא היסס ובעט בהחלטיות, ועל אף זינוקו של סוריצנר חדר הכדור פנימה.

בתום מכלול, כאמן ירושלים, נא־לץ להוליך את בר־יעקב שמחלש ב־צדיר יאיר מאור, הבית"ריים זכו התקפות ללא הנצאות. בדקה ה־50 נראה היה כי כפר סבא תגדיל את היתרון, אך בעיטתו של ישראל פו־גל, שפרץ את הגנת בית"ר, נהדפה בעמדה השער והכדור הגיע לידי של סוריצנר השומר. לקראת הסיום תק־פו הבית"ריים, אך שחקני כפר סבא התגברו בהגנה.

שפט יבריר, לעיני 5000 צופים ב־מגרש יקב"א בירושלים.

רם שוחן

ליאון וקבילין מנעו הבקעה

בני־יהודה — מכבי יפו 0:0

למכבה, היתה דווקא העולה ל־לאומית, קבוצת בני־יהודה, ראויה לנצחון. שחקניה שלטו בשדה, הכ־תיבו את הקצב במשחק והפסד ד' הגיעו ליותר מכבי הבקעה.

האירוע הבולט ביותר, חל עשר דקות לפני הסיום, כאשר רמי לוי כבני־יהודה העביר כדור ליגאל עדני, שבעט כ־18 מטר לקורת שערו של היפואי, הרצל קבילין.

קבילין, המחליף בעונה זו את מר־דכי מיכאלי, גילה יכולת טובה ו־מילט את קבוצתו ממספר מצבים בלתי נעימים. המצטיין בשורות יפו היה המגן משה ליאון, שהוכיח כי גם לקראת שנת ה־30 לחייו טרם בא ליהו. גם הצעיר של בני־יהודה היה יציב, כאשר ישראל פוסטניק ואפ־רים פיפל מסכבם ומעלה. השוער יעקב רצניק כמעט לא הותרה.

בני־יהודה תקפו ברוב השלבים, אך חסרו כוחו. אחוד בר־סובים לא הצליח להשתחרר משמירתו של שלמה גיניו, ואילו יעקב שרעבי לא הצליח לפרוץ כאגפו של ליאון. רד־שם סוב עמו הצעירים רמי לוי, יגאל עדני ואלון צוברי.

שפט אהרון קושני, לעיני 3000 צופים במגרש הפועל בגבעתיים.

אבירעם פורת

כפר־סבא (0:1 נגד בית"ר בירושלים) ומכבי ת"א עדיין צמודים בפיסגה

ברנור חרץ את גורל הדרבי

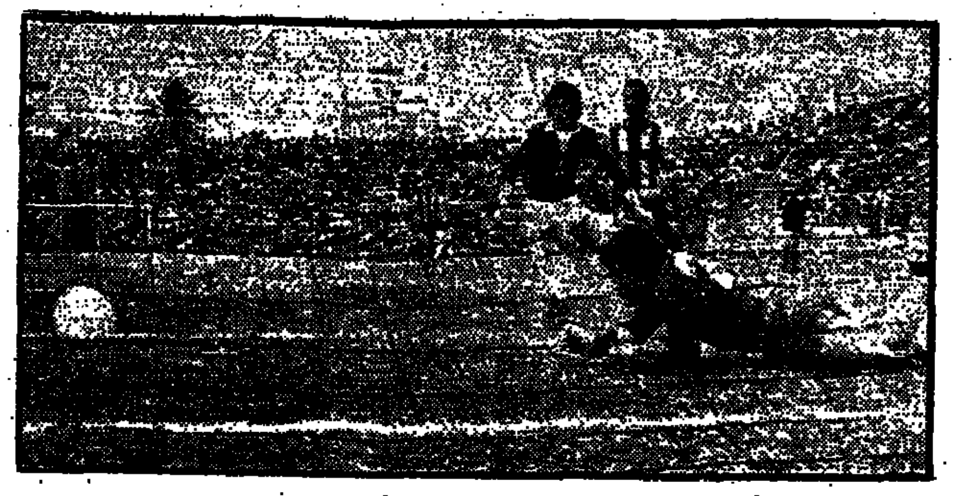

דרור ברנור (בחולצת פסים); שכבש את שער הנצחון לזכות מכבי בדרבי, מחמיץ הזדמנות נוספת מול שערו של אריה בורנר בבלומפילד. (צילום: אסף קוטין)

שער הנצחון חולל סערה בדרבי

מכבי תל־אביב — הפועל תל־אביב 0:1 (0:0)

השער: דרור ברנור (60).

לעיני קהל שיא בעונה זו, ש־מנה כ־20 אלף צופים, זכה מכבי בנצחון מוצדק בדרבי עירוני כוחני וגדוש פגיעות גופניות, לעיתים חבו־רות, משער אופייני של דרור בר־נור.

שערו של ברנור הלהיט את המש־חק, שהתעלה מעל הרמה הממוצעת בעונה זו. עוד ידובר רבות בשער זה. הכל החל כאשר התנהל מאיר ניסני עם הכדור ממרכז המגרש ל־עבר שער הפועל, ומול רחבת ה־שער סטה שמאלה, וספק־בעט ספק־מסר את הכדור למרכז רחבת ה־ירדב. הגנת הפועל קפאה קמעה, כך שברנור — שניצב בין פרנקו ו־פרידמן, בלמי הפועל — קלט את ה־כדור ומול בורנר, שיצא לכוונו, בעט לפינה השמאלית הנמוכה ר־פנימה.

שחקני הפועל טענו לנבדל ולא בחלו באמצעים, כדי לשכנע את ה־שופט משה אשכנזי לשנות את הח־לטתו. אשכנזי ידוע כשופט הקיק, שאינו משנה את החלטתו, אולם אלפי הצופים בבלומפילד נדהמו ל־מראה הוד הרכה שגילה כלפי שחקני הפועל הזועמים, שסיבבו להדיח את המשחק כ־4 דקות. ב־10 הדקות ש־לאחר כיבוש השער נראה היה כי המשחק לא יסתיים במועדו, נוכח פגיעות שחקני הפועל ביריביהם, ל־לא תגובה הולמת מצד השופט, עד אשר הורד שחקן־מכבי יהודה גרציד מן המגרש בשל מהלומה בראשו. אשכנזי התליש לשים קץ להשתו־ללות, והניף כרטיס צהוב לעבר או־רי פלימן ממכבי, על עבירה שגר־תית. בדקות סוערות אלה כמעט ר־היקוה לפרדין, אולם מול קדוש בעט כדור חלש.

קדוש לא הנשוד

דקות הפתיחה בישרו טובות. ה־כדור נדד בהנידות, כאשר שח־קני הפועל, עם לפרדין ופייגנבוים בחוד, הפציקו את הגנת מכבי. שלוש הוצאות־חוץ ארוכות סוף מידיהם של דרייפוס ולפרדין חוללו מהומות ליד שער מכבי, אולם פייגנבוים — אשר קיבל קודם לפתיחת המשחק מגן־הצטיינות על השערים שכבש אשתקד בראשה — לא הצליח לגבור על רוחן הימני אפילו פעם אחת. שחקני מכבי התארגנו על מהרה ל־נוכח הולכה הולית הקישור של הפו־על, הרף שינויי התפקידים הרבים שנעשו בה, הועתק מרכז המשחק ל־עבר שער הפועל, עליו גונן בהצ־לחה בורנר. בהגנת הפועל ובקבו־צה כולה בלט פרנקו, שהפגין ה־פעם משחק רגוע.

כבר בדקה ה־8 — כמעט שער ל־מכבי, אולם הכדור שבעט ויקי פרץ החטיא. פרץ היה הפעיל בחלוצי מכבי וניסה כוחו בבעיטות מטווחים ארוכים. בסיום המחצית החטיא בר־נור, כאשר את הכדור הנות, ש־הגיש לו בלה, בעט לחוץ. במשך כל המחצית לא נבעט אף לא כדור אחד לשערו של קדוש, ויותר מכך בכך להעיד על תולשת חלוצי הפועל. היתה זו עדות ליכולתם הטובה של מגיני מכבי, בעיקר נימני בשמירה הדוקה על פייגנבוים, והזון בשלי־טתו המוחלטת בכדורים שהוגבהו לעבר שער.

בדירוג הוטרד הרבה יותר כמעביתו מנגד, ויתרון מכבי במרכז המגרש היה נעוץ, כאמור, בחולשת הקישור של הפועל. הנסיון לתפקד בחוליה זו את לפרדין נדון מראש לכשלון נוכח מגבלותיו של שחקן זה. גם דרייפוס טרם התאקלם. על רקע חולשה זו הורגשה ביתר שאת חסרונו של ישראל גולדשטיין המצוע.

לאחר הפתיחה המהירה דעך ה־משחק וגם המחצית השניה החלה ל־לא תנופה, עד אשר כבש ברנור את שער השלישי העונה. משלב זה ו־עד לסיום בעור המשחק, כאשר הפו־על מנסה להשוות ומכבי, במספר כה־לכים מהירים, איים להגדיל את יתרונו. בדירוג מנע כפרץ שער בכר־רה בשתי הזדמנויות. סלבי, אשר החליף את ברנור בדקות הסיום, [...] לפת ראשו ומרע וקנו, אחרי שכדור אדירי שבעט מ־25 מ' ניתז מה־קורה חזרה למגרש.

מכבי ת"א: קדוש; לינקר, רוזן, נימני, בלו; עזו, קרקו, יהודה גר־גיר (יעקב גרגיר); סלימן, ברנור (סלבי), פרץ. הפועל ת"א: בורנר; דרייפוס, פרימו, פרנקו, קסטרו; אדמוני, חזום; כורדכוביץ, לפרדין, פייגנבוים, וליקובסקי.

עזריאל דיפקין

כשלון ביתי מפתיע לאלוף

הפועל פ"ת — הכח ר"ג 0:1 (0:1)

השער: גדי צלניקר (30).

גדי צלניקר, החלוץ הוותיק של הפועל פ"ת ו...הכח ר"ג לשעבר, הנ־חיל אתמול לאלוף את ההפסד ה־ראשון העונה. הוא היה פעיל מאד במחצית השעה הראשונה, וסחף את חבריו להתקפות חוזרות על שערו של אורי גיצן, מחליפו של דני מאגו. ואמנם, במשך 30 דקות הפתיחה הירבו חלוצי פ"ת לתקוף את שער הכח, ולבסוף גם הצליחו להבקיעו. בעיטה שמיישר העביר כדור לעומק מלבן 16 המטר, הכדור פגע במגן של הכח, הוסט צלניקר הלך ובעט מ־15 מטר כדור חזק, בחצי גובה, שפגע בגופו של גיצן והדר לרשת. [...] הכח, שעברו לתקוף את שערו של יצחק ויסוקר. במשך דקות ארוכות צרו ה„כחולים" על שער פ"ת, אולם כל הרמות הכדור של יהודה שהרבני נקלטו בביטחה בידי ויסו־קר. לחץ הכח נמשך גם לאחר ההפ־סקה, כאשר 8 משחקני האלוף נמ־צאים במחצית המגרש של הפועל, אולם משחק מעולה של צמד הבל־מים, שמואל רוזנטל ומאיר בלומנ־סל, וכן של השוער ויסוקר, כבשו שוויון.

נצחון פ"ת נבע מהפגנת רוח לחי־מה של כל שחקני הקבוצה, הגך נסיגה בולטת במחצית השניה. הגם ששערים עמד לא פעם על סף הב־קעה, כל החמצותיו של משה יהי־אל. נראה כי הקבוצה הפתח־תקוואית עלתה על הגל הנכון.

שפט יוסף פינקלשטיין, לעיני 2000 צופים במגרש [...]

עמי רותנברג

שוורץ היה זריז מכולם

הפועל חדרה — מכבי חיפה 0:1 (0:0)

השער: שלום שוורץ (80).

נצחון חדרתי מפתיע מאד, ש־נבע ממשחק שאפתני ונרות לחי־מה, שבה חיפו האורחים על יכולתם הטכנית המוגבלת. גם השינויים, ש־עשה המאמן דוד פרקש בהרכב, הר־כיזו את יעילותם ותרמו להישג הגדול.

מה קשה להציב ביום הרכב המבר אתמול לחיפאים. המאמן אברהם מנ־צ'יל הציב כחלוץ מרכזי בהרכב ה־פותח את חיים חזמום, אולם כשהו־פיע ברגע האחרון החלוץ הקבוע משה אגמי, נותר חזמום על הספ־סל, גם שחקנים אחרים חסרו את־מול לחיפה: חיים פורטה, משה אד־לר, כוסי ברנר השוער בנימין וייג־ברג, שנפצע במלחמת יום־הכיפורים ואתמול ישב לראשונה על הספסל החיפאי כמחליף. ויינברג קיבל שני זרי פרחים, שהוענקו לו לפני פתי־חת המשחק על ידי שחקני חדרה וע"י חבריו לקבוצה.

במחצית הראשונה ניתנו לשחקני שתי הקבוצות הזדמנויות להבקיע. בדקה ה־24 ניצב משה אגמי יחיד מול יאל שהם, אולם בעט חלש ואיפשר לשוער החדרתי המצטיין לעצור תוך כדי זינוק. בדקה ה־32 פרץ שמואל יעקובובסקי לבדו, ל־אחר שחטף כדור מהבלם ישעיהו שוהגר. השוער החיפאי יצחק כהן, שהבחין במתרחש, רץ לעבר יעקו־בובסקי הצליח להכשילו על קו ה־16. את כדור הבעיטה בעט שלמה ארצי, אולם השוער החיפאי הדף לקרן.

בהרכב שתי הקבוצות היו שי־נויים אחרי ההפסקה. לשורות חד־רה הצטרף שלום שוורץ, במקומו של ישראל סרפטר, והוא גם שהבקיע את שער הנצחון בדקה ה־80. הוא חטף כדור מהבלם שוהגר ופרץ יחי־מול השוער כהן, שיצא לקראתו; בעיטתו הראשונה של שוורץ נה־דפה ברגלו של השוער, אולם שוורץ היה זריז מכל שחקני ההגנה החי־פאית, כאשר בעט שוב שטוח וקבע 0:1 לחדרה.

המאמן מנצ'יל ניסה עוד להציל את המצב, והורה לבלם שוהגר לע־לות לעזרת החלוצים, אולם גם שי־נוי זה בתיפקוד לא הועיל.

שפט משה מורוזי, לעיני 4000 צו־פים בחיפה.

א. ציבין

תיקו מפתיע לירושלים

בית"ר תל־אביב — הפועל ירושלים 1:1 (1:1)

השער לבית"ר: חיים קסלר (15); להפועל: אלי בן־דוד (23).

אלפי הצופים, שהוקדיכו לאיצט־דיון בלומפילד, ראו כיצד מתחלקות קבוצות בית"ר ת"א והפועל ירוש־לים בנקודות ובשערים (1:1), תו־צאה שיש בה כדי להמציא לאנשי הבירה, שהתייצבו מול יריביהם ב־הרכב חסר מאה.

עם זאת, עלו כדורגלני הפועל ללא „רגשי נחיתות" ובחצי השעה הראשונה אף גילו עדיפות ניכרת בשליטה בשדה. חרף זאת כבשו דווקא הבית"רים שער ראשון. בדקה ה־15 פרץ צוויג והסיט את הכדור לחיים קסלר, שבעט פנימה, בנצלו את יציאתו המהססת של שוער הפו־על ירושלים, חיים לוין הוותיק.

אך הבית"רים החזיקו ביתרונם רק 7 דקות, שכן בדקה ה־23 — בסיומה של התקפה ירושלמית — קלט אלי בן־דוד את הכדור סמוך לנקודת הקרן ובעט בעוצמה לשער בית"ר. הכל היו משוכנעים, לרבות השוער שמואל דוד, כי הכדור יוצא החוצה, אך זה חדר במפתיע לרשת. שער אומלל מאד לחובת בית"ר, שבו לא היה השוער דוד נקי מ־אשמה.

במחצית השניה עברה היוזמה ל־שחקני בית"ר, אך ללא תכליתיות. בסיום בא את כדורגלני ירושלים שולים יותר על הנקודה בה זכו יותר מיריביהם התל־אביביים.

שפט מילינגר, לעיני 15,000 צו־פים בבלומפילד.

שמואל קיהר

הפיליפינים — אלופי אסיה

מאנילה, 15 (עיר). נבחרת ה־כדורסל של הפיליפינים זכתה ב־אליפות אסיה השביעית, שהסתיימה כאן, בנצחה במשחק הגמר את דרום קוריאה 78:90 (לאחר 48:48 במחצית).

טאיוואן תפסה את המקום הש־לישי, כשגברה על יפאן 69:75 (43:42) ועל איראן 74:90 (38:48).

החילופים הועילו

הפועל חיפה — מכבי פתח תקוה 0:1 (0:0)

השער: אלי לבנטל (80).

החיפאים, שניצחו את מכבי פתח תקוה 0:1, גילו יכולת משופרת, אולי בעיקבות תבוסתם בדרבי לפני ש־בוע.

המאמן יעקב גרונדמן עשה מספר שינויים בהרכב, ולפחות שניים מ־אלה הועילו ותרמו להיזוק המבוקש בהופעתו: הצבתו של אליהו בניש בשער במקומו של יחיאל המאירי, וסל אהרון כהן כבלם. גם הוחלפתו של יצחק אנגלנדר החלש בדקה ה־35, על ידי גבי בליטי, גרמה ל־מיפנה בכלב המשחק לטובה.

במחצית הראשונה ניתנו שתי הז־דמנויות לכל קבוצה. בדקה ה־38 הפקיר בניש את שערו ויצחק ולצר בעט מ־4 מ' — החוצה. בדקה ה־41 החטיא אותו החיפאי אלי לבנטל. אולם בדקה ה־80 כבשו החיפאים את שער הנצחון: בליטי חלף במיבצע אישי מרהיב על פני שלושה שחק־נים ומסר לאלי לבנטל, שקבע 0:1 לחיפה. בדקה ה־85 נפצע השוער החיפאי בניש בראשו, כשזינק לרג־לי שחקן יריב, ובמקומו שיחק עד לסיום המאירי.

שפט שמואל הנדזהג, לעיני 1500 צופים בקרית־חיים.

י. ציבין

בורבה הדהים את באר־שבע

מכבי נתניה — הפועל באר־שבע 0:3 (0:0)

השערים: ויקטור סרוסי (53). ג'ורג' בורבה (62, 72).

נתניה זכתה אתמול בבאר שבע בנצחון מפתיע ורב שערים, אם כי באר־שבע היתה אולי טובה יותר בשדה ברוב שלבי המשחק.

לזכות נתניה נרשמו במהלך המש־חק לא יותר מארבע התקפות רצי־ניות, אשר נוצלו ביעילות מירבית לכיבוש שערים. יעילות רבה היתה גם בהגנת נתניה שלכורה צפופה, בעיקר במחצית הראשונה, הצליחו לשמור על רשת ריקה.

כבר בתחילת המחצית הראשונה החטיאו חלוצי באר־שבע את שער נתניה ממצבים נוחים בדקות 2, 10 ו־15, מול החטאה בודדת של נתניה בדקה ה־17. שחקני באר־שבע נתנו את הטון בשדה, בעוד שחקני נתניה מתגוננים במערך צפוף, תוך שמירה אישית על חלוצי באר־שבע המסו־כנים.

לאחר ההפסקה התארגנה נתניה ל־מערך התקפי, ואז חל שיפור במש־חקה. עד מהרה זכו האורחים בשער ראשון בדקה ה־53, בעת שהמגן יש־ראל חביבי העלה כדור גבוה מהאגף הימני וסרוסי, שבא במרוצה, הכניע בנגיחה את מוסקוביץ.

כעבור תשע דקות העלה בורבה ל־0:2 לזכות נתניה, בבעיטה יפה בחצי גובה מהאגף השמאלי. בורבה השלים את תבוסת באר־שבע ולב־סוף גילגל את הכדור לשער הריק, לאחר שמוסקוביץ יצא בנסיון נואש למנוע שער.

שפט אברהם קליין, לעיני 4500 צופים בבאר־שבע.

דב עילם

הניחוש הנכון מוגש ע"י אדיסון

1.	הפועל ת"א — מכבי ת"א	2
2.	הפועל ב"ש — נתניה	2
3.	הפו. חיפה — מכבי פ"ת	1
4.	בית"ר ת"א — הפו. י־ם	x
5.	בית"ר י־ם — הפו. כ"ס	2
6.	הכח ר"ג — הפו. פ"ת	2
7.	בני־יהודה — מכבי יפו	x
8.	מכבי חיפה — חדרה	2
9.	הפועל נתניה — שמשון	2
10.	מכבי הרצל. — בני נצ'	x
11.	מכ. שעריים — מרמורק	1
12.	הפועל רמלה — יהוד	1
13.	חולון — בית"ר רמלה	1

הד וחלק Eddison platinum רב שימושי

בעיטה חפשית

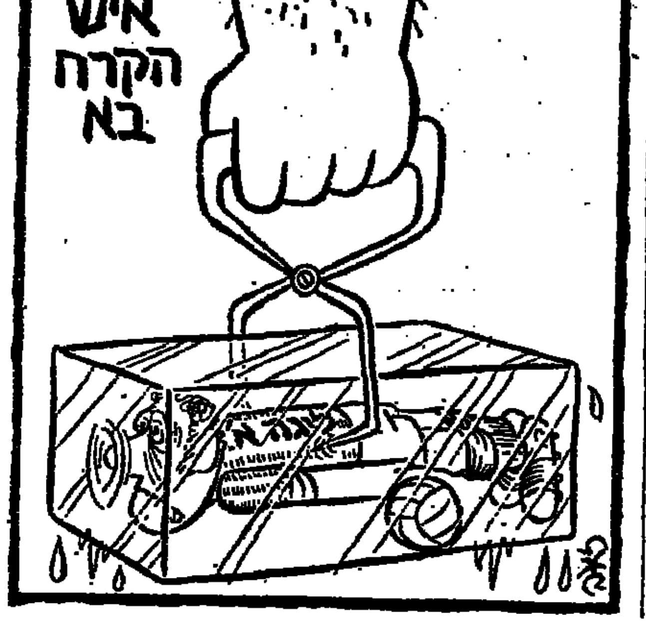

ליגה לאומית

נצחונות חוץ מפתיעים: חדרה 0:1 בחיפה * הפועל פ"ת 0:1 על הכח * נתניה 0:3 בבאר־שבע

מאת כותב „ספורט הארץ"

השבת המפתיעה ביותר, כאן פתי־חת העונה, נפלה אתמול כרעם ב־יום בהיר על המחזור הרביעי של הליגה הלאומית: לא פחות מחצי־שה נצחונות־חוץ לקבוצות אורחות, כמה מהם בניגוד לכל התחזיות, וב־עקבותיהם שינויים משמעותיים ב־דירוג.

סנסציה רדפה סנסציה. מכבי ת"א „התארח" אצל הפועל בבלומפילד בדרבי עירוני סוער, לעיני כסתי רבבות, וניצח 0:1 בשער מעורר־מחלוקת שכבש דרור ברנור בדקה ה־60. הנצחון הותיר את מכבי בלתי מנוצח בפיסגה, כשהוא נוסף להת־חלק בבכורה עם הפועל כפר־סבא הבלתי מנוצחת, שהישגו היה את־מול מרשים לא פחות: נצחון 0:1 ביקב"א על בית"ר ירושלים, שנסוג מהמקום השלישי לשמיני.

מהלומה ביתית ספגה גם באר־שבע, שהובסה במפגשה 0:3 על ידי מכבי נתניה, אשר עלה בסערה ל־מקום השלישי. הפתעה נוספת: ה־אלוף, הכח ר"ג, שעדיין לא ניצח העונה, נכנע בביתו 0:1 להפועל פ"ת, אשר זינק מהמקום ה־12 ל־שביעי. ואם בזה לא היה די, בא הפועל חדרה לחיפה, כדי לגבור על מכבי המקומי 0:1.

בעצם, הושג השבת רק נצחון ביתי אחד, של הפועל חיפה על מכבי פ"ת — 0:1 בקרית חיים. בני־יהודה המשיכו בתפוררות והשיגו תיקו רביעי ברציפות, הפעם 0:0 עם מכ־בי יפו בגבעתיים. היפואים שמרו בזה על מקומם החמישי, בעוד ש־בני־יהודה צברו נקודה רביעית, אף שכבשו העונה רק שער אחד.

תיקו הושג גם במשחק המוקדם ב־בלומפילד, בין בית"ר ת"א להפועל ירושלים, שסיים ב־1:1 ונחלץ מה־מקום האחרון, בו נשארה הקבוצה באר־שבע עם נקודה בודדה.

אף כי מאזן השערים היה דל (רק 10), ריתקו שמונת המשחקים קהל רב מאד, יחסית — יותר מ־35 אלף צופים.

טבלת הליגה הלאומית

1. הפועל כפ"ס	4	4—8	7
2. מכבי ת"א	4	2—6	7
3. מכבי נתניה	4	2—6	5
4. בית"ר ת"א	4	3—5	5
5. מכבי יפו	4	2—8	5
— הפועל חדרה	4	2—3	5
7. הפועל פ"ת	4	3—7	4
8. בית"ר ירושלים	4	4—7	4
9. בני יהודה	4	1—1	4
10. הפועל חיפה	4	8—4	4
11. הכח ר"ג	4	3—2	3
12. הפועל ת"א	4	4—2	3
13. מכבי פ"ת	4	6—2	3
14. מכבי חיפה	4	6—4	2
15. הפועל ירושלים	4	8—2	2
16. הפועל באר־שבע	4	7—1	1

משחקי השבת הבאה (מחזור 5)

הפועל כפ"ס — בית"ר ת"א, מכבי יפו — הפועל חיפה, מכבי ת"א — בני יהודה, הפועל ת"א — בית"ר ירושלים, מכבי חיפה — הפועל באר שבע, הפועל ירושלים — מכבי פ"ת, הפועל חדרה — הכח ר"ג, הפועל פ"ת — מכבי נתניה.

מלך השערים

1.	ישראל פוגל (כפ"ס)	6
2.	שלום אביטן (בית"ר י־ם)	4
3.	משה אגמי (מכבי חיפה)	3
4.	דרור ברנור (מכבי ת"א)	3
5.	עודד מכנס (נתניה)	3

נצחון לבאיירן, תיקו לבורוסיה — בגביע

בון, 15 (יו. פי.). במשחקי הסי־בוב השני של הגביע המערב גר־מני בכדורגל, גברה היום האלופה באיירן מינכן 1:2 במשחק חוץ על ורדר ברמן, בעוד שבורוסיה מנ־שנגלדבאך סיימה ב־2:2 עם האמ־בורג, לאחר הארכה. ואטנשייד מ־הליגה השניה הפתיעה בנצחון 0:1 על הרטה ברלין.

0:1 לשעריים בדרבי הרחובותי

ליגה א'

עלתה לראש המחוז הדרומי * צפת (2:2 נגד קרית אתא) וטבריה מוליכות במחוז הצפון

מאת עמי רותנברג, סופר „ספורט הארץ"

הדרבי הרחובותי בין מכבי שע־ריים להפועל מרמורק עמד אתמול במוקד המחזור הרביעי בליגות א'. מרמורק, שירדה בעונה שעברה מ־הליגה הלאומית, נתנה את הטון ברוב שלבי המשחק, אולם דווקא מהעבר השני הובקע שער הנצחון ע"י אריה פלד (61), שהעלה את שעריים לראש הטבלה. בשלהי ה־מחצית הראשונה היתה תקרית בין ינון שעובי ממרמורק לבאכון שע־ריים, יהודה חודר, אשר בסופה הור־חק חודר אל מחוץ למגרש.

במחוז הצפוני איבד הפועל צפת נקודת ליגה ראשונה, אולם עדיין שמר על המקום הראשון. הוא פיגר בקרית־אתא 2:0, אך סיים בתיקו.

מחוז צפון

● הפועל קרית־אתא — ה־פועל צפת 2:2 (0:2). נקודת ליגה ראשונה הפסידה צפת במגרשה של העולה החדשה לליגה א'. אולם חלו־צי צפת הפכו פיגור בין שני שערים לשוויון בסיום. שערים לקרית־אתא: דמרי (3), לריה (13); לצפת: רמזי (56, 84). שפט בר־קיקי, 1500 צופים בקרית־אתא.

● הפועל טירת־הכרמל — הפועל הרצליה 1:2 (0:0). צ'רלי הבחיל הבקיע שער ראשון להפועל הרצ־ליה, בצמד שערים שכבש בדקות 66 ו־73. להרצליה: פוקס (54). שפט [...], 1000 צופים בטירה.

● הפועל טבריה — הפועל קרית שמונה 1:2 (0:1). שני שערים לטבריה הבקיע לוי (25) ובאורי (75), לקרית שמונה: בחורגי (15). שפט גולדרייך, 1000 צופים בטבריה.

● שמשון ת"א — הפועל נתניה 1:4 (1:1). הזרות מהלאר־בית זכתה בנצחון חוץ מכריע ב־נתניה. השערים לשמשון: דמתי (32, 86), מזרחי (75) ויפת (78); לנתניה: גביש (34). שפט יוספזון, 500 צופים בנתניה.

● הפועל ר"ג — הפועל נה־לאל 2:0 (0:1). שוב היה זה יהו־שע דבישבסקי, שהקנה לקבוצתו נצ־חון חוץ בצמד שערים שכבש (2, 89). שפט ברבש, 250 צופים בחדרה.

● הפועל עכו — הפועל נה־ריה 1:3 (1:0). חלוצי עכו חזרו ל־כושר הבקעה, הפעם גברו במגרשם על הפועל נהריה משעריהם של ש. אסייג (71, 71) ונביל (55). לנהריה: סורוקה (72). שפט בק, 3000 צופים בעכו.

● הפועל מגדל העמק — בית"ר נתניה 1:1 (0:1). השער למגדל העמק: בוארון (1). לבית"ר כוהן (86, בבעיטת 11 מטר). שפט אפרגן, 250 צופים במגדל העמק.

● מכבי הרצליה — הפועל בני נצרת 1:1 (1:0). שער לבני נצרת פרגלי מגיד (20) לא הספיק ליותר מתיקו, שכן גנון הישווה מה־נקודה הלבנה בדקה ה־65. שפט י. בן־יצחק, 500 צופים בהרצליה.

ליגה א' — צפון

1. הפועל צפת	4	5—9	7
2. הפועל טבריה	4	2—5	7
3. קרית־אתא	4	3—15	6
4. שמשון ת"א	4	2—8	6
5. טירת הכרמל	4	5—9	6
— הפועל ר"ג	4	2—6	6
7. הפועל עכו	4	3—6	5
8. הפועל הרצליה	4	2—4	5
9. מכבי הרצליה	4	4—4	3
10. הפועל נהריה	4	8—5	3
11. בית"ר נתניה	4	6—3	2
12. בני נצרת	4	5—1	2
13. הפועל נהלאל	4	6—1	2
— הפועל נתניה	4	9—4	2
15. מגדל העמק	4	11—2	2
16. קרית־שמונה	4	11—2	0

מחוז דרום

● מכבי שעריים — הפועל מר־מורק 0:1 (0:0). שער שכבש אריה פלד בדקה ה־61 הקנה לשעריים נצחון חיוני בדרבי הרחובותי והעלה את קבוצתו לראש הטבלה. שפט אהרון גאון, 4000 צופים ברחובות.

● הפועל בת־ים — הפועל לוד 1:1 (1:1). שני שערים, שהובקעו תוך 6 דקות, חילקו את הנקודות. לבת־ים כבש מכלוף (18) וללוד — אסבג (12). שפט שלמה כהן, 400 צופים בבת־ים.

● הפועל בית־שמש — מכבי רמת עמידר 0:1 (0:0). בית־שמש, ללא ספק אחת ההפתעות הנעימות של העונה, זכתה בנצחון חוץ מ־שער שכבש בר־שושן (80). שפט ברקת, 500 צופים ברמת־עמידר.

● הפועל חולון — בית"ר רמלה 1:2 (0:1). את השערים לחולון כב־שו אמריליו (10) ושפריגבר (74, מבעיטת 11 מטר), לבית"ר — שר־קוה (89). שפט א. כהן, 1500 צו־פים בחולון.

● הפועל באר־יעקב — נס־ציונה 0:1 (0:0). יוסי ברגיג, אחיו של מאמן נס־ציונה, ניצב, לא הת־חשב הפעם ברגשות משפחתיים, והכה את קבוצתו בנצחון ביתי, משער שכבש בדקה ה־70. שפט גגו, 250 צופים בבאר־יעקב.

● הפועל רמלה — הפועל יהוד 0:1 (0:1). המקומיים חוללו את הפתעת המחזור, כשהכניעו את ה־קבוצה היומרנית מיהוד, משערו של גלנטי (25). שפט ממן, 1500 צופים ברמלה.

ליגה א' — דרום

1. מכבי שעריים	4	3—9	7
2. בית שמש	4	7—14	6
3. הפועל מרמורק	4	4—9	5
4. הפועל יהוד	4	8—11	5
5. הפועל חולון	4	3—6	5
6. הפועל לוד	4	6—7	5
— הפועל רמלה	4	3—4	5
8. הפועל בת־ים	4	4—4	4
9. ראשון־לציון	4	8—5	4
10. באר יעקב	4	12—5	4
11. בית"ר רמלה	4	5—4	3
12. רמת עמידר	4	3—1	3
13. הפועל אשדוד	4	6—3	3
14. הפועל דימונה	4	6—3	2
15. מכבי חולון	4	7—3	2
16. נס־ציונה	4	4—1	1

● הפועל ראשל"צ — הפועל דימונה 0:1 (0:1). שער שנכבש ב־בעיטת־11 מטר ע"י שמריה (16) חרץ את גורל המשחק. שפט בר־עמי, 1000 צופים בראשל"צ.

● הפועל אשדוד — מכבי חולון 0:1 (0:1). נצחון בכורה לאשדוד, משער שהבקיע מבדי כבר בדקה השלישית. שפט אשקר, 2000 צופים באשדוד.

ליגה ב'

צפון א': הפועל בית שאן — מכבי קרית ביאליק 0:2 (0:1), הפועל קרית חיים — הפועל קרית ים 0:1 (0:0), הפועל כפר רופין — הפועל אפיקים 3:4 (1:2), בית"ר נהריה — הפועל קרית טבעון 0:5 (2:2), הפועל חצור — בני עכו 1:3 (0:2), בית"ר טבריה — הפועל תל חנן 0:0, נצרת עילית — מכבי טבריה 2:5 (1:0).

צפון ב': מכבי חדרה — מכבי זכרון יעקב 0:2 (0:1), הפועל מגאר — מכבי פרדס חנה 2:4 (1:2), הפועל כיבה — הפועל גבעת הכרמל 0:1 (0:0), הפועל עפולה — הפועל זכרון יעקב 2:4 (0:1), בית"ר בנימינה — הפועל בית אליעזר 1:1 (1:0), בית"ר דב נתניה — הפועל גבעת חיים 0:1 (0:0), הפועל רעננה — הפועל בנימינה (לא נערך).

* דרום א': בית"ר הרצליה — בית"ר רמת גן 1:1 (1:0); מכבי יהוד — הפועל ראש העין 1:1 (0:0); בית"ר חולון — מכבי השקמה 1:1 (1:0); הפועל אור יהודה — בית"ר בת ים 0:1 (0:0); הפועל כפר שלם — הפועל קרית אונו 3:5 (1:2); הפועל רמת השרון — הפועל צפון 0:1 (0:1).

* דרום ב': מכבי ירושלים — הפועל אופקים 2:2 (0:0); הפועל ירוחם — מכבי יבנה 1:1 (0:0); הפועל כרובים — מכבי רמלה 0:0; הפועל אשקלון — מכבי באר שבע 1:3 (0:3); הפועל אילת — בית"ר אשדוד 0:3 (0:3); בית"ר באר שבע — מכבי רחובות 1:3 (1:2); הפועל קרית גת — הפועל שיכון המזרח 0:0; הפועל קרית מלאכי — בית"ר ירושלים 0:2 (אי הופעה).

נהג יקר

בשעת חירום זו,
עזור להסיע
טרמפיסטים
למקום עבודתם.

אל תשאיר טרמפיסט בדרך
אם במכוניתך מושב פנוי.

משרד התחבורה

המרכז לשרותי התנדבות

לשכת הפרסום הממשלתית

מיכאל ונעמי בספדי
לבית וולפסון
מודיעים בשמחה על הולדת בתם
דפנה
אחות לדורית
12.12.73

למכבי הדגול
השופט יעקב סגל
יו"ר קופת חולים מכבי
עם פרישתו לגימלאות
וליום הולדתו השבעים
המשך פורה בפעילותו הציבורית המבורכת
עד מאה ועשרים
מאחלים: הסתדרות עולמית מכבי
הסתדרות מכבי ישראל

דעת העתונות על רבינוביץ

מעריב

„דרך היסורים הקפקאית של אזרח תל־אביבי — מבוך של מסדרונות ואשנבים; התרוצצות מבנין לבנין; חוסר קומוניקציה בין אגפים ופקידים.. מה שרקוב שם באותו בנין הוא, כפי הנראה, הגישה והשיטה".

מנחם תלמי

הארץ

בשל מחדלה של עיריית תל־אביב נוצרים שני תהליכים שליליים בתל־אביב: ראשית, העיר המוזנחת הולכת ו־מתעכרת; שנית, נוצרת אווירה של אנרכיה בה יכול כל אחד להפר את החוק מבלי שיבוא לדין.

מאמר ראשי

עיתים

„במשך השנים האחרונות דחקו את הפועלים מהעיר הזאת. ומפעלים תעשייתיים נטשו את תל־אביב. יתר על כן, בעיות השיכון למשפחות פועלים צעירות ובעלי מקצוע הרחיקו מהעיר את העתודה הפועלית עד כדי סכנה מוחשית לעצם כלכלתה הבסיסית".

מזכיר ההסתדרות יצחק בן־אהרן
באזני העיתונות 4.9.1973

דבר

עבור מה משלמים מסים לעירייה? כביש גישה — אין; נקיון מינימלי — אין; הסדרת התנועה — אין; הגנה כלשהי על זכויות התושבים בפני מטרד ציבורי — אין.

יוסף כנען

הארץ

איני מכיר בעיריית תל־אביב גם איש אחד שאתנגד כל כך לגישתו לפיתוח העיר כשל רבינוביץ...

שבתאי טבת

הארץ

ראש העירייה שבוי בידי המנגנון. יקים חברות מחברות שונות, העובדה נשארה: המנגנון הקבוע והוותיק הוא השולט. כשהוא מתפנה לכך, וכשאינו בחופשה, ראש העירייה לא יוכל לעשות דבר בלי הסכמתו של המנגנון. והמנגנון יוציא את נשמתו של אזרח שבא להסדיר רשיון לתוספת בנייה, אם אינו נעזר ב„מאכער".

נתן דונביץ

„כך זה לא יכול להימשך"...סיסמה זו תואמת גם את ההרגשה של כל בעל רכב פרטי הנע ברחובות תל־אביב, במיוחד בחדשים האחרונים, נוכח ההחמרה הגדולה בקשיי התנועה בעיר.

שלמה גרבר

ראש העירייה אינו ראש העיר. ראש עיר מדבר. מגיב. הוא קולה של העיר. כאשר מעשי שוד אירעו יום־יום ו־בריונים התעללו בעוברים ושבים באין מפריע, לא נשמע קולו של ראש־העירייה. אתה מתאר לעצמך מצב כזה בניו־יורק למשל, או בירושלים? לעירייה דימוי שלילי, ולא איכפת לי כלל אם יומן המערך סקר דעת־קהל, תפור לפי מידה, שיראה כי מר יהושע רבינוביץ הוא בחיר־העם וכי העירייה היא פאר היצירה המוניציפאלית. זה לא ישנה את תחושת האדם החי בעיר זו, ובוודאי לא את תחושתו של מי שנזקק לשירותי מנגנונה של העיר. איזו בירוקרטיה!

נתן דונביץ

על המשמר

כאשר ביקרה גולדה מאיר בתל־אביב כאורחת העירייה — הזמינו אותה מארחיה לביקור קצר במוזיאון ההיסטורי של העיר. גולדה התרשמה ממנו מאד. וכאשר הגיעה ללוח מודעות מן הימים ההם, שבו הבטיחה העירייה כי הים יטוהר — אמרה בחיוך: „זה בדיוק כמו עכשיו..."

מרדכי גילת

כל החורף אנו שומעים על תכניות הפיתוח האדירות של חוף תל־אביב. חומת בתי מלון תחסום סופית את משבי אויר־הים אל העיר היושבת כמו בבקעה. והנה בא הקיץ ומתברר כי גזרות נרחבות של שפת הים אסורות לרחצה. מזוהמות. והעירייה מגיבה בדרכה המקורית. אינה מציבה מצילים. וההמונים רוחצים בזוהמה ללא פיקוחו של מציל. העירייה לא תהיה אחראית לטביעה. היא הרי הודיעה כי אסור לרחוץ שם — בנכס הטבעי היקר ביותר של עיר זאת.

נתן דונביץ

מעריב

רבינוביץ תסלח לי אבל הדברים יהיו קשים • רבינוביץ, אני לא יכול עוד לסבול את היתושים • אבל היתושים מזומזמים יצוללים יעוקצים ילא נותנים מנוח • רבינוביץ, אני אומר שאין לי יותר כוח *** רבינוביץ תיזהר אני אומר לך תיזהר • מבוחר שעקוץ יתושים אל הקלפי דוהר *** ואם לא תעשה משהו מחר אז אתה מוכרח לדעת • שאני מסוגל להאמין לכל הבטחת בחירות של להט.

יעקב שרת

להט לתל־אביב יפו.
עכשיו יותר מתמיד.

חל טעם

הליכוד

יומן מערכת הבחירות

מצע המערך: יש לבחון מיבנה הממשלה — סדרי עבודתה וסמכויותיה

ועדת המצע של המערך הח־ליטה לכלול במצע סעיף הקו־בע, כי יש לבחון את מיבנה ה־ממשלה, סדרי עבודתה ותחום סמכויות התפקידים בין מש־רדיה ויחידותיה.

בחינה זו תעשה לאור הנסיון ש־נצבר ובהתאם לצרכים החדשים שהתעוררו ויתעוררו. הכוונה שתבחנה תהיה זו הכוון לשיפור נהלים ב־[illegible] הערכות וההחלטות ולייעול פעולותיה של הממשלה ומוסדו־תיה.

לועדת המצע של המערך תובא לאישור הצעה האומרת, כי יש לב־חון מחדש את דרך גביית המיסים העירוניים המוניציפאליים. תבדק האפשרות לפיה הממשלה תגבה באמצעות משרד האוצר, גם מיסים אלה ותחלק את המשאבים לפי צר־כי הרשויות המקומיות השונות. דבר זה יבטל את הכפילות של מנגנוני הגביה, יביא לייעול ולחיסכון ול־חלוקה צודקת יותר של המשאבים על־פי קריטריונים מתאימים.

הצעה נוספת שתובא לאישור אומ־רת, כי הממשלה תסייע לרשויות המקומיות לקיים שירותי חירום ל־עתות חירום.

ספיר: הבחירות — גורליות

„אנו הולכים ברצון לבחירות ל־[illegible], ואני בטוח שכמו ביום המח־[illegible] על [illegible] כך נשבה כולנו אם כן כעת בשלום. אבל צריך להר־[illegible] לדרך לקראת השלום, ובבחי־רות אלו יש להכריע באיזו דרך לקראת הסכם לשלום. לכן הב־חירות הן גורליות" — אמר שר האוצר פ. ספיר באסיפת הבחירות שנערכה בליל שבת בכפר סבא.

בעקבות על ועידת ז'נבה, אמר שר האוצר שלא רק הפעם אנו מדברים על שלום. כל ראשי ממשלת ישראל עשו כל מאמץ לפרוץ את החומות [illegible] להגיע לשיחות הסדר. אך הפעם הגענו למצב של אפ־שרות לפגישה, לשיחות ולהסדר, דבר שלא זכינו בו 25 שנה, כי התגעגענו לשלום.

פ. אילון: הרשויות המקומיות עמדו במבחן

„הרשויות המקומיות עמדו במבחן ביצוע המשימות הכבדות שהוטלו עליהן כתוצאה ממלחמת יום הכי־פורים" — אמר יו"ר מרכז השלטון המקומי, מר פנחס אילון, בכנס סגור של ראשי רשויות מקומיות ובהשת־תפות ראשי ערים מטעם המערך. „תחילה היו בעיות קשר עם ה־חיילים המגוייסים ואליהן נוספו מייד בעיות הדאגה של משפחות ה־חיילים, נפגעים, נעדרים ושבויים. נו־צרה מצוקה מסוג חדש עקב ניתוקם של מפרנסים ממשפחותיהם. בכל ה־פעולות הללו טיפלו הרשויות המקו־מיות במסירות וביעילות, מעבר למה שאפשר היה לצפות מהן, בהתחשב שבידיהן יכולתן".

ש. הלל: שיחות ז'נבה יביאו כבוד אמיתי לערבים

„הערבים נוכחו לדעת, כי כבודם האמיתי יכול להיות מושג על ידי [illegible] בנוסח שיחות ז'נבה ולא כפי שחשבו כל השנים, שאת כבודם יש להשיג רק בדרך המלחמה" — אמר שר המשטרה, מר שלמה הלל, בכ־נס פעילי המערך שנערך באום־אל־פחם.

בהתייחסו למעורבות הסובייטית באיזור הזכיר השר, שעמי האזור שאפו במשך שנים להשתחרר מה־אימפריאליזם האנגלי והצרפתי. הו־פעת הסובייטים אינה אלא אימפרי־אליזם בנוסח חדש, המנצל היום את ההון הערבי תמורת ציוד צבאי ל־שיפור המצב הכלכלי של אזרחי בריה"מ.

פרס: יש חשיבות גם למניעת לוחמה

„עלינו לעשות את כל הצעדים, כדי שועידת ז'נבה תתקיים ותצליח. שאיפתנו היא שלום מלא אך יש לז־כור, כי קיימים שלבי־ביניים רבים בין מלחמה לבין שלום מלא. יתכן, כי הניגון המדיני של המזרח־התיכון יוטל באחד בשלבים אלה, וגם בכך יש חשיבות למניעת לוחמה", אמר השר שמעון פרס בכנס שנערך ב־[illegible].

„שר התחבורה אמר, כי היתה מ־צות ערב יום הכיפורים בהערכת כוונותיהם של הערבים לפתוח ב־לוחמה. עם זאת יש לשבץ [illegible] במסגרת האמיתית של האירועים ש־התרחשו. יש גם לשים לב לקשיים המרובים שהיו בשאלת ההערכות של העתיד לקרות.

„צריך לזכור", — הדגיש — שלא

טעינו בהכנת צבא חזק, שהיה מ־צויד בנשק מתאים. שלמדו שנים רבות על בניית צה"ל הכבנו לק־ראת אפשרות של מערכה צבאית. תוך זמן קצר לאחר פרוץ המלחמה, התגלה צה"ל במלוא כוחו ועוצמתו".

ל"ע אישרה מצעה לכנסת

יש לפעול לפתרון הבעיה ה־פלסטינית, כולל בעיית הפלי־טים, תוך הכרה בזכות להגדרה עצמית במסגרת הסכם של שלום ובטחון עם מדינת ישראל.

לדעת הליברלים העצמאים, יבוא הפתרון הרצוי במסגרת מדינה יר־דנית־פלסטינית, שהסטטוס שלה, פד־רטיבי או אחר, ייקבע על ידי אוכ־לוסייתה שהיא כבר כיום ברובה פלשתינית — החלטה זו נתקבלה בישיבת הנהלת המפלגה הליברלית העצמאית (ל"ע), שהוקדשה לאי־שור המצע לבחירות לכנסת השמי־נית, שהובא בפני ההנהלה על ידי ח"כ י. שערי, ושנערכה בראשותו של ד"ר נחן קפלינסקי, בתל־אביב.

להלן נאמר במצע ל"ע, כי בעק־בות יום הכיפורים תפעל מפלגת ל"ע ביתר שאת, למען השגת שלום־אמת וקיום בין ישראל לבין אר־צות ערב, [illegible] בני הנגב; פשרה טריטוריאלית ו־ירושלים המאוחדת תואר בירת יש־ראל. שלום בין ישראל לבין הער־בים, הוא אחד היעדים המרכזיים של הציונות ומדינת ישראל.

ל"ע רואה אפוא, בוועידת ז'נבה, מיפנה חשוב ביותר ביחס שני ה־עמים ועל ממשלת ישראל לעשות מאמץ עליון, כדי שהיא תביא לש־לום, תוך עמידה תקיפה על צרכי הבטחון של ישראל.

ח"כ י. גולן: חלוקה צודקת של העומס על המגוייסים

„העומס הבטחוני המוטל על חיי־לי צה"ל מגוייסי המילואים, צריך להיות משוחרר [illegible] כמה שניתן ב־בחינה אובייקטיבית מנטל כלכלי [illegible] קיום כלכלי אלטרנטיבי של המשפחה בעורף.

„לכן, בהתחשב בשובה, שיהיה זה כנראה גיוס המוני ממושך יותר מכפי שהיינו רגילים בעבר, מן ה־ראוי שתקום ועדה של אנשי כל־כלה, [illegible] ונציגי הצבא, שיבחנו את מכלול בעיות קיום המשפחה בעורף, את מימוש העי־קרון של חלוקה צודקת של הנטל הכלכלי, [illegible] של המפר־נסים המגוייסים והעיקר זירוז מי־רבי של ביצוע [illegible], כי כאן מדובר על [illegible] הכנסה חיונית לקיום המשפחה בעורף" — אמר ח"כ י. גולן, חבר ועדת הכספים של הכנסת, באסיפת הסברה של ה־מפלגה הליברלית העצמאית (ל"ע), שנערכה בפתח תקוה.

תע"ל תובעת תוספת־יוקר

נוכח ההתייקרות התלולה, מן ה־הכרח לשלם תוספת יוקר מחודש ינואר, שתסתכם בערך ב־10 ל"י להורש. עם זאת, יש להאריך את הסכמי העבודה, שמועדם לפוג ב־אחד בינואר ובאפריל — הארכה לשנה אחת, בשל היות המדינה ב־מצב מלחמה — החלטה זו נת־קבלה, ברוב קולות בוועידת המר־כזת של תנועת העבודה הליברלית, לפי הצעתו של מר הלל [illegible], ב־ישיבתה השבועית, בתל אביב.

הצעתו של מר דב [illegible], לשלם תוספת־יוקר, אך לשקול אי־הארכה אוטומטית של הסכמי עבודה בענ־פים כשונים, כגון תעשיית האלק־טרוניקה — נדחתה.

ח"כ ש. תמיר מגנה הסתירות בהודעת הממשלה

„הסתירות בהודעות שרי הממ־שלה בדבר התנגדות המפגש [illegible] בז'נבה בגורל השבויים ה־ישראלים, הן תגלה המורה שאין כבר במעולה להצלתם ולשחרורם" — אמר ח"כ שמואל תמיר, יו"ר [illegible], במפגש עם פעילי [illegible] ביום ו'.

ח"כ תמיר הדגיש כי „שר־הבט־חון הכריז שמשמעות החלטת הממ־שלה היא שבהעדר קבלת רשימה של השבויים מסוריה, וקיום ביקור אצ־לם על־ידי נציגי הצלב האדום, לא תבוא משלחת ישראל לז'נבה בה יומ־צאו הסורים, ובעקבות הודעתו זו של שר הבטחון, כבר היו סימנים ראשונים שהסורים עומדים לוותר בנקודה העיבה זאת. הודעותיהם של שר החוץ אבא אבן, ושר הבריאות, ויקטור שם טוב, שהסתייגו [illegible] מהודעתו המופגנת של שר הבטחון; הכינו באופן אוטומטי הקשוח [illegible], התורישו את הסכנות האיומות [illegible] נתונים השבויים ה־ישראלים בסוריה".

ח"כ רימלט: אין להסכים לחסות או"ם בז'נבה

„ועידת ז'נבה העתידה להפתח ב־שבוע הבא, עשויה להתקיים בחסות מזכיר או"ם, כלומר מועצת הבטחון שהכרזותיה כלפי ישראל ידועות מ־[illegible] מראש. יש לזכור בקשר ל־כך, כי ממשלת ישראל מתקשה להג־ביר לא גם כאשר [illegible] אותה [illegible]. היא יודעת לאמור לא רושם רק לממשלת ליכוד לאומי", — אמר יו"ר המפלגה הליברלית, ח"כ ד"ר א. רימלט, באסיפת בחירות של הליכוד ברמת־גן. ההנהגה המדינית שלנו, הוסיף הדובר, עומדת נבוכה עוד לפני שהתחילה ועידת ז'נבה. מבוכה זו גורמת למרה שחורה בלתי מוצדקת [illegible] בקרב הציבור.

ח"כ זבולון המר: המערך ממשיך בשיטותיו

סגן שר החינוך, ח"כ זבולון המר, אמר באסיפות־עם מטעם המפד"ל ב־ראשון לציון, שבהכנת השיחות ל־ז'נבה ממשיך המערך בשיטותיו של ערב המלחמה, של הסתמכות על עצ־מו בלבד, בלי לשתף גורמים אח־רים.

הוא הביע תמהונו על סבלנותם של שרי המפד"ל, המסכימים לשאת מצב כזה ולקבל אחריות על מעשים שהם לא שותפו בהכנתם.

המפד"ל לא תוכל להסכים, אמר ח"כ המר, למצב, לפיו אינה משת־תפת [illegible] של המגעים, [illegible] היא מעורבת.

ח"כ א. אבנרי ייסע לועידת ז'נבה

ח"כ אורי אבנרי ייסע לועידת ז'נבה כדי לנצל את קשריו לקידום עניין השלום — על כך הוחלט ביום ו' בישיבת הוועדה המרכזת של תנו־עת מרי—העולם הזה. הוועדה החלי־טה לעודד את מר אבנרי [illegible] חמישה ימים בהשתתפותו במערכת הבחירות ובישיבת הכנסת. מר אב־נרי אמר שהוא ישתדל לקיים [illegible] מגעים בלתי רשמיים כדי לעזור ב־גיבוש גישת השלום בקרב הערבים.

רהיטים צעירים
לאנשים צעירים
במחירים נוחים

הצעה מיוחדת:
כורסאות בודדות
מהמלאי
במחירים מיוחדים

עיצוב נאה, שרות אדיב — אצל
דיסיין אינטרנשונל בתל־אביב

di
דיסיין אינטרנשונל

תערוכת הרהיטים
המגוונת ביותר

תל־אביב, רחוב מאפו 26, טלפון: 226789

ACCLIMAT
HAAS & SOHN
התנור הנפוץ
ביותר באירופה
והנמכר ביותר
בישראל.

החברה המאוחדת לחימום בע"מ

חיפה	תל־אביב	ירושלים	באר־שבע
532102	240492	223705	3657

המכון לפריון העבודה והייצור

אזור תל־אביב והמרכז

נוכח המחסור בנציגי מכירות בתעשייה ובשרותים
והצורך הדחוף להכשיר עובדים בתחום זה

אנו פותחים בהרשמה להכשרה מיוחדת

מיועד: לעובדים שעקב צורכי השעה קבלו על עצמם תפקיד זה ולמעוניינים להכשיר עצמם כנציגי מכירות.

משך הקורס: 42 שעות, פעמיים בשבוע, בשעות הערב
פרטים והרשמה: המכון לפריון העבודה והייצור ת"א, רח' הנרייטה סולד 4, טל. 253131 שלוחה 324.

נציגי מכירות

בדוק מהירות קריאתך והבנתך — חינם
לאחר מכן תוכל להצטרף לקורס

קריאה מהירה של מיל־ה

תוך שבועיים תכפיל את מהירות קריאתך מבלי לפגוע בכושר הבנתך
הקורס יפתח בבית ציוני אמריקה, אבן־גבירול 26 תל־אביב
היום, יום ראשון, 16.12.73, בשעה 6.00 בערב.
לפגישה ראשונה — הכניסה חפשית
קורס לקריאה מהירה בכותך — פרטים: ת.ד. 470 פתח־תקוה.

משרד התקשורת

מודיע

למנויי הטלקס

כי ביום א' כ"א בכסלו תשל"ד 16.12.73
יקבלו תוקף תעריפים חדשים
לשיחות טלקס בינלאומיות

רשימות של התעריפים החדשים נשלחו למנויים.

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו

תיק עזבונות 4651/73

בעניין: עזבון המנוחה אידית פינק ז"ל ת.ז. 0308116 מתל־אביב.

המבקש: נפתלי פינק, ע"י ב"כ עו"ד א. קורץ שמענו למסירת מסמכים משפטיים הוא: בשדרות דוד המלך 20, תל־אביב.

להוי ידוע כי המבקש הגיש בקשה לתתן צו הכרזה על ירושת המנוחה הנ"ל.

הריני מודיע בזה לכל אדם להתייצב בבית המשפט תוך חמשה עשר יום מיום פרסום הודעה זו וליתן טעם אם יש לו טעם כלשהו, מדוע לא יינתן צו הכרזה על ירושת המנוחה ושאם לא כן יתן בית המשפט צו כפי טוב בעיניו.

דוד ולך שופט
רשם בית המשפט המחוזי

هكذا من الأصل

רח' יפו 43 בנין סנטר טל: 226335-233941

דרוז
חדש
לירושלים

מנכ"ל משרד העבודה:

85% מן המועסקים כבר נוכחים במקומות העבודה

"חזרו לעבודה 36 אלף ערבים מהשטחים"

(ע). — 85 אחוז של המועסקים במשק כבר נוכחים במקומות העבודה שלהם, לרבות 36 אלף ערבים מן השטחים — אמר ביום ו' המנהל הכללי של משרד העבודה, מר אריה גוראל, בהרצאתו במועדון ההנדסי בתל־אביב.

מר גוראל, שהירצה על מצב כח האדם במשק בתקופת החרום, אמר, כי בשירותים מועסקים עתה 90 אחוז מן העובדים, בחקלאות 85 אחוז, בבניה 60 אחוז (בעיקר בגלל המחסור באמצעי תובלה), בתעשיה 70 אחוז (במתכת ובמכונאות רק 60 אחוז). ובהידרות 35 אחוז, בגלל השפל בענף התיירות.

הוא ציין, כי 36 אלף העובדים הערבים מן השטחים שכבר חזרו לעבודה, מהווים 60 אחוז ממספר העובדים מן השטחים בתקופה שלפני מלחמת יום הכיפורים.

מר גוראל אמר, שאחד הקשיים בהכוונת כוח האדם בתקופת החרום הנוכחית הוא בחוסר התאמה בין הביקוש וההיצע בתעסוקה. כך למשל, מתוך 13 אלף המנות לעבודה בנובמבר סופקו רק 62 אחוז, בגלל המחסור בבעלי מקצוע נדרשים. מתוך 8500 דורשי עבודה באותו חודש הופנו למקומות העבודה רק 59 אחוז, בגלל חוסר התאמה בעבודה.

"קיים היום", אמר, "עודף ניכר של פקידות, בעוד שיש מחסור בנשים בתעשיה ובשירותים שונים.

משרד העבודה עושה לכן מאמצים להניע נשים אלה להסבה מקצועית ולקליטתן בענפי המתכת והאלקטרוניקה".

הדובר הדגיש שלמרות התולשה בכמה ענפים, אין כיום אבטלה במשק. בנובמבר נרשמו רק 565 אנשים הזכאים לדמי אבטלה (היינו שהיו מובטלים יותר מ־5 ימים ברציפות) ומספר זה, לכל הדעות אינו מעורר דאגה.

לעומת זה, אמר, מדאיג המספר הרב יחסית של אקדמאים רובם עולים שהגיעו בתקופה האחרונה ובנסיבות הנוכחיות נוצרו קשיים ניכרים בקליטתם בעבודה. הדובר ציין, כי רשומים כיום 4,988 דורשי עבודה ברמה אקדמית, ביניהם 1242 מהנדסים ואדריכלים. 65 אחוז מן האקדמאים הללו נמצאים בארץ פחות משלושה חודשים. לסיפוק דורשי עבודה אלה היו רק 360 הזמנות, מספר מועט מאוד ביחס להצע.

עוד אמר, שהבעיה עשויה להיפתר בעזרת הקרנות למחקר שהוקמו ביוזמת משרד העבודה ובאמצעות הרחבתו של המחקר התעשייתי־שימושי במפעלים. בדרך זו ימצאו עבודות לאקדמאים ויבוא שינוי לטובה.

בהתייחסו להגוות התעסוקה בתקופה הקרובה, אמר, כי יוספו 17 אלף עובדים נוסף, מהם 7500 בעלי מקצוע. המחסור ברוטו בידיים עובדות יסתכם ב־22 אלף, אולם מקווים למלא 5000 דרישות עבודה ע"י מתנדבים ופנסיונרים.

חברי ועדת הכספים:

יש לקבוע סדר עדיפויות בהקצאת מקורות המשק

קרגמן: ב־1974 לא תהיה עליה בהכנסה הפרטית

(ל.ע.ב.). ועדת הכספים של הכנסת המשיכה ביום ו' בדיוניה בסקירת נגיד בנק ישראל על מצב המשק. חברי הוועדה קראו לקביעת סדר עדיפויות בהקצאת מקורות המשק, השוואת נטל המלחמה וריסון עליית רמת החיים.

יו"ר הוועדה, ח"כ ישראל קרגמן, אמר שהחרף מצב החירום והמחסור בידיים עובדות יש להיזהר לצמיחה כלכלית — למען קליטת עליה, הגברת היצוא וההשקעות — ותעסוקה מלאה — וכן להתאים את רמת החיים ליכולתו של המשק. פירוש הדבר שב־1974 לא תהיה עליה בהכנסה הפרטית. פרט לתוספת יוקר. לגבי עבודות הבטחוניות על ידי משרד המסחר והתעשיה בכ־3 מיליארדי לירות קרא לביסוס מחירהן על בדיקה תמחירית קפדנית, כדי למנוע רווחים בלתי סבירים.

נגיד בנק ישראל מר משה זנבר תיאר לפני הוועדה את היעדים הכמותיים שאל המשק להגיע אליהם ב־1974, תוך הפעלת מדיניות המכוונת להטיל את עיקר הנטל הנובע מהמצב הבטחוני על הצריכה הפרטית תוך שמירה על קצב הגידול המירבי ביצוא, וביצוע השקעות החיוניות למשק.

הסדר למתן תעודות זהות חדשות

(ל.ע.ב.). סגן המנהל הכללי במשרד הפנים, גב' יהודית היבנר, שלחה הוראות לכל הלשכות לעלייה ומירשם לפיהן, כל מבקשי תעודות זהות שאיבדו את תעודותיהם, או שהתעודות שבידם נתבלו, יוכלו לקבל תעודות זהות חדשות בתנאי שיגישו בקשות מתאימות עד יום ל' בכסלו תשל"ד (25.12.73).

מבצע זה אורגן על ידי משרד הפנים לקראת הבחירות הקרובות — מאחר שזיהויו של הבוחר נעשה אך ורק באמצעות תעודות זהות.

נחשפה כנופיה שגנבה ממפעלים

(ע.) — המדור המרכזי של משטרת ת"א הצליח לחשוף כנופיה ערבית־יהודית שבצעה בזמן המלחמה פריצות למפעלים שונים.

לדעת החוקרים הגיע השלל שבידי הפורצים לרבבות לירות.

עד כה נעצרו כ־20 אנשים, אך רק בימים אלה עומדת המשטרה להשלים את החקירה המסועפת.

ביום ו' הוארך בבית משפט השלום בתל־אביב מעצרם של שני חשודים, דוד הרד 30, ויעקב שמואל 27, מת"א.

הבלשי המשטרה במחוז הצפון הוזעקו בימי סוף השבוע לטפל במספר מעטפות חשודות, ובכל המקרים התברר כי זה היה חשד שוא.

פרופ' ושיקיוטיס: שינוי קל בעמדת מצרים

(צ.) — פרופסור ושיקיוטיס, מזרחן נודע מאוניברסיטת לונדון, אמר בראיון לגלי צה"ל, כי לדעתו יצפה נשיא מצרים שקו השיחות בז'נבה יגיע לקראת נסיגה הדדית ובפרט לשיקום איזור התעלה בשני צדדיו, תוך הזרמה לריבונות מצרית.

פרופ' ושיקיוטיס ציין, בראיון שידר בליל שבת, כי בימים האחרונים מסתמן שינוי קל בעמדה המצרית בנושא הטריטוריאלי. בעוד שלפני ועידת אלג'יר דיברו ורמזו המצרים על אפשרות שלא תהיה כלל ועידת ז'נבה לפני שתהיה נסיגה ישראלית מהגדה המערבית של התעלה — הרי עתה מוכנים הם ללכת לוועידה בלי קשר לכך.

אשר לאחדות הבין־ערבית, אמר, כי האחדות ושיתוף הפעולה לגבי מלחמת ה־6 באוקטובר הושתתו על בסיס של אינטרסים ריאליים. מדינות כמו סעודיה סייעו בכסף ההיאום בין מצרים וסוריה נבנה על אינטרסים הדדיים, וכמובן פעל גם נשק הנפט. אולם אין המזרחן האנגלי סבור ששיתוף פעולה מלא יכול להתקיים לנצח, וכבר עתה ישנם קשיים, בעיקר בנושא הפלשתינים המלך חוסיין ואף ביחסי סעודיה עם מצרים, שהודעו באחרונה.

החלו החזרות להצגת "נעורי ורדהלה" בתיאטרון הקאמרי

בימים אלה החלו בתיאטרון הקאמרי החזרות להצגת "נעורי ורדהלה". המחזה נכתב על ידי חנוך לוין ומבוים על־ידו. המוסיקה היא מאת אלכס כגן; התפאורה והתלבושות — אחדי ברנר. בהצגה, שבכורתה תהיה בתחילת פברואר 1974, משתתפים: שמעון בר, יוסי גרבר, מרים גבריאלי, אסתר גרינברג, הדריה הריפאי, יצחק חזקיה, יוסי כרמון, אלברט כהן, יהודה פוקס, רונית פורת, הלן קופילביץ.

היום ברדיו!
בשעה 7.40 בבוקר
המשק בימי חרום
בהשתתפות חברי הכנסת
יצחק גולן
חיים טייכמן
בשידורי הבחירות של המפלגה הליברלית העצמאית
ל ע

למרגלות צלע משלג על החרמון, נערכת בימים אלה הופעתה של שלישיית הגשש החיוור בפני חיילי צה"ל. (צילום: צבר)

74 פרופסורים מארה"ב:

ערובות אינן תחליף לגבולות בני־הגנה

שבעים וארבעה פרופסורים מאוניברסיטאות שונות בארה"ב השוהים עתה בישראל, פרסמו הודעה, עם בואו של שר החוץ האמריקאי, הנרי קיסינג'ר, לדיונים בארץ.

בהודעה נאמר, כי "ערובות הניתנות בידי מדינות אחרות, ולו גם מעצמות, אינן תחליף לגבולות ברי־הגנה הדרושים לישראל".

הפרופסורים השוהים בישראל למטרות הוראה ומחקר קובעים בהודעתם, כי על שני הצדדים לסכסוך יהיה לעשות ויתורים כדי להשיג את השלום.

ההודעה, שפורסמה באמצעות משרד הקישור הישראלי של הגוף הקרוי "פרופסורים אמריקאים למען שלום במזרח התיכון", קוראת למעצמות הגדולות לגלות אחריות ולהכיר סוף סוף בעובדה, כי "כניעה לסחטנות מכל סוג שהוא רק מדליקה לסחטנות נוספת".

הפרופסורים מזהירים, כי "גישור לוית ואי משא־ומתנים, והכרחיים במקרים רבים, אסור שיהפכו לצעדים נגד ישראל. יש לתת לשבויים הישראלים את אותן הזכויות שמקבלים השבויים הערבים שבידי ישראל. יש לתת לכלי השיט של ישראל חופש תנועה בים, ככל יתר אניות העולם, אי אפשר לראות בחיילי החירום של האו"ם, הבאים ממדינות שאינן מקיימות יחסים עם ישראל, כוח ניטראלי".

ההודעה קובעת, כי "שלום קבע יושג רק אם המדינות הערביות יכירו בזכות הקיום של ישראל". כן מציינים חותמי ההודעה, ש"הפלשתינים יוכלו לעבור הסדר צודק והוגן של חילוקי הדעות שלהם עם ישראל, ... כי שני העמים יכולים לחיות זה בצד זה בשלום ובאורח קונסטרוקטיבי. ניסיון זה חייב לשמש מורה דרך לעתיד".

"פרופסורים אמריקאים למען שלום במזרח התיכון", הוא גוף שנוסד בשנת 1967 ומונה 16 אלף חברים מאוניברסיטאות ברחבי ארה"ב.

עובדי תה"ל תורמים ימי חופשה לחבריהם המגויסים

ועד עובדי תה"ל החליט להשלים את מלוא משכורתם של כ־200 מגויסי החברה שהיו בשורות בחודש אוקטובר ול־120 המגויסים עדיין בחודשים נובמבר ודצמבר. זאת לאחר שראשות החברה והממשלה החליטה להשלים רק 75% ממשכורתם של המגויסים אם היא גבוהה יותר מהסכום שמשלמת קרן השוואה.

85 סטודנטים שלמדו רפואה בחו"ל התקבלו באונ. ת"א

מאת סופר "הארץ"

85 סטודנטים חדשים, לרבות ישראלים שלמדו רפואה בחו"ל ושבו לארץ כדי להשתתף במלחמת יום הכיפורים ובני משפחה של נפגעי המלחמה, שאף הם למדו בחו"ל, התקבלו לפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל־אביב לשנת הלימודים תשל"ד שתיפתח בעוד שבוע, — מסרו ביום ו' פרופ' אריה שייברג, דיקן הפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל־אביב וד"ר נוח קפלינסקי, דיקן המשנה שלה.

ההצעה לקבל סטודנטים אלה אושרה בפגישת איגוד בתי־הספר לרפואה, שבו חברים הדיקנים ודיקני המשנה. אם כי האיגוד החליט לקבל סטודנטים מחו"ל רק לשנים ב', ג' וד', החליטה הפקולטה לרפואה בתל־אביב לקבלם גם לשנת הלימודים הראשונה ולשנה החמישית, כשתנאי הקבלה הינם השתתפות במלחמה, כישורים אקדמיים ועדיפות למועמדים שנפצעו במלחמה ולבני משפחה קרובים של חללים ונפגעים. לכל אחת מארבע השנים הראשונות בלימודי הרפואה קיבלה אוניברסיטת תל־אביב 20 סטודנטים ולשנה החמישית — חמישה. מספר הסטודנטים שהתקבלו במסגרת זאת לאוניברסיטה העברית בירושלים מגיע ל־70 והוא כולל את השנה השניה, השלישית והרביעית; אוניברסיטת חיפה קיבלה 50 סטודנטים רק לשנה הראשונה והרביעית.

לדברי פרופ' שייברג וד"ר קפלינסקי יגיע מספר תלמידי הפקולטה לרפואה בתל־אביב יחד עם המתקבלים החדשים ל־700 בקירוב. הדיקן מסר עוד כי ייעשו לגבי כל הסטודנטים הממשיכים לשרת במילואים, סידורים מיוחדים שיאפשרו להם לימודים במשך השנה.

140 מילגות בסך 50,000 ל"י במבצע החסכון לחינוך

140 מילגות, של 1000, 500, ו־200 ל"י, בסכום כולל של 50,000 ל"י, יוגרלו בין נרשמים חדשים לחסכון לחינוך תיכון ולחינוך גבוה, במסגרת המבצע לעידוד החסכון, מטעם רשות החסכון וקופות החסכון לחינוך ברחבי־הארץ, שיחל היום.

מטרת המבצע להבטיח את לימודיהם התיכוניים והגבוהים של ילדי החוסכים, הדואגים בעוד מועד להפקיד תשלומים חודשיים קטנים למטרה זו. מטה המבצע מקווה להגיע עד סוף ינואר 1974 ליותר מ־100 אלף חוסכים ולצבירת חסכונות של 90 מיליון ל"י.

ההטבות המוענקות לחוסכים: ריבית גבוהה, הצמדה מלאה למדד ומענקים הפטורים ממס־הכנסה. בתקופת המבצע יקבלו הנרשמים שי נאה לילדיהם וישתתפו בהגרלת 140 המילגות הנ"ל.

בצער רב הננו מודיעים על פטירתה של

זלמה פינגרהוט

ההלוויה תתקיים היום, יום ראשון, כ"א בכסלו תשל"ד (16.12.73) בשעה 3.30 אחה"צ בבית הקברות הישן בראשון לציון (סוף רח' יהודה הלוי)

המתאבלים: בנה: צבי
אחותה: מרים דורנבכר ומשפחתה
פסח הסמן ומשפחתו

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו ללא עת של חברנו

יוסף פרקש ז"ל

לשעבר נציגנו במועצת עיריית חולון

ההלויה תצא היום, יום ראשון, כ"א כסלו תשל"ד (16.12.73) בשעה 1.00 אחר הצהרים מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5, ת"א, לבית העלמין בחולון.

גח"ל — גוש חרות — ליברלים
סניף חולון

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
בעלי, אבינו וסבנו היקר

ר' מרדכי (מקס) זקן (אלתר)

בשנת ה־81 לחייו

ההלויה תצא היום, יום ראשון, כ"א כסלו תשל"ד (16.12.73) בשעה 2.00 אחה"צ מבית הכנסת הגדול לצפון, רח' דיזנגוף 312 ת"א, לבית העלמין בחולון.

המתאבלים: אשתו, בניו, אחיותיו, כלותיו ונכדיו

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של יקירנו

משה רבין ז"ל

ההלויה תצא היום, יום ראשון, כ"א כסלו תשל"ד (16.12.73) בשעה 2.00 אחה"צ, מבית ההלויות העירוני, רח' דפנה 5, ת"א, לבית העלמין בחולון.

המתאבלים:
רעיתו: מרים רבין
בתו וחתנו: ורדה ויעקב גרשפלד
הנכדים: רני ותמי

בעלי, אבי ואחינו היקר באדם

יחזקאל (אוסקר) כהנא ז"ל
בן חיים

(ביסטריץ — נוה שאנן־חיפה)

נלקח מאיתנו בטרם עת ביום שבת כ' בכסלו תשל"ד 15.12.73
על מועד ההלויה להתקשר ל־04/222859

המתאבלים: קרלה ואליעזר כהנא
מלכה גרסטל, חיפה
ישראל כהנא ומשפחתו, חיפה
שטיין רלה ושטפן, נצרת
סטלה כהנא, אמסטרדם

הננו מודיעים בצער רב על פטירתו ללא עת של יקירנו

ד"ר בנימין סלס

ההלויה תצא היום, יום ראשון, כ"א בכסלו תשל"ד (16.12.73) בשעה 13.15 מבית חולים רוטשילד לבית העלמין החדש בכפר סמיר.

המשפחה המתאבלת

מאירה לביא

לבית מגדיצקי

א י נ נ ה

ההלויה היום, יום ראשון, כ"א בכסלו תשל"ד (16.12.73) בשעה 12.00 בבית העלמין החדש ליד כפר סמיר חיפה.

המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
אבינו וסבנו

שמואל גילמן ז"ל

ההלויה תתקיים היום, יום ראשון, כ"א כסלו תשל"ד (16.12.73) בשעה 14.30 אחה"צ בבית העלמין באשדוד.
נפגשים ליד הבית, רח' דקר 16, אשדוד

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

סימה לוין ז"ל

ההלויה תצא היום, יום ראשון, כ"א כסלו תשל"ד (16.12.74) בשעה 11.30 לפנה"צ מרח' ישראל אשכנזי 74, ת"א לבית העלמין בקרית שאול

המשפחה המתאבלת

במלאות שלושים לפטירת יקירתנו

פני גרייבר ז"ל

נעלה לקברה להתייחד עם זכרה

מחר, יום שני, כ"ב בכסלו תשל"ד, 17.12.73, בשעה 14.30 בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד שער הכניסה לבית העלמין.
אנו מודים לכל מנחמינו, בעל פה ובכתב.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירת בעלי, אבינו ואחינו היקר

אלכסנדר גוטנטג ז"ל

תערך אזכרה וגלוי מצבה על קברו
בבית העלמין החדש ברמת־השרון

מחר יום שני כ"ב כסלו (17.12.73) בשעה 2.30 אחה"צ
נפגשים ליד השער

המשפחה

במלאות שנה לפטירת אמנו היקרה

זהבה קולודני ז"ל

נעלה לקברה ביום שלישי, כ"ג כסלו תשל"ד (18.12.73) בשעה 3 אחה"צ בבית העלמין הישן בחדרה.
נפגשים ליד השער

המשפחה

במלאת 4 שנים לפטירת יקירנו הבלתי נשכח

מאיר (בעבל) גנדלר ז"ל

תתקיים אזכרה, היום, יום א', כ"א כסלו תשל"ד (16.12.73) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין חוף הכרמל חיפה
הכניסה ע"י בית הקברות הצבאי

המשפחה

לאריה לבונטין

אתך באבלך
במות **אביך**

חבריך לעבודה

לנחום וחיה שפירא

על מות
האם
אבלים עמכם

ההנהלה המורים והעובדים
בבית ספר התיכון ליאו באק

במלאות שנה לפטירת יקירנו

אדי (אברהם) גרסטן

(מנהל ממלונטביקה בע"מ)

תתקיים אזכרה ביום שלישי, כ"ג כסלו תשל"ד, 18.12.73
בשעה 2.00 אחה"צ בבית העלמין חוף הכרמל, חיפה

נפגשים ליד השער הראשי

המשפחה

במלאות שנה לפטירתה של יקירתנו

נורית וילנר ז"ל

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה היום, יום ראשון, כ"א כסלו תשל"ד (16.12.73) בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון

אוטובוס יצא מבית ההורים, שדרות ארזים 3 תל־אביב, בשעה 2.30 אחה"צ

המשפחה

למרים והילדים

אתכם באבלכם במות הבעל והאב

גד נצר

החברים לעבודה

לויצה ופסח רודיק
אתכם באבלכם על מות האחות והגיסה
אליזבט ז"ל
עובדי שרות חסכון לנוער
מחוז תל־אביב

להורינו **הדסה ברגלס**

אתך באבלך הכבד במות יקיריך:

האח והאם

הנהלת ביה"ס התיכון "גאולה"
המורים והעובדים

איגוד הקומפוזיטורים

מבכה מרה את חברו הותיק והנכבד

המלחין **יצחק אדל**

מחלוצי המלחינים המעוגנים בארץ

לאריה קופל

השתתפותנו הכנה באבלך במות עליך

אמך ז"ל

"גד"
חברה לבנין בע"מ

למשפחת אינג' מ. סרברו
מהנדס מחוז ת"א המרכז מ.ע.צ

אתכם אנו באבלכם הכבד במות

בנכם ז"ל

הנהלת אי.די.סי
חברה להנדסה ופיתוח יועצים בע"מ
והעובדים

למהנדס מ.ע.צ.
מחוז ת"א המרכז

מ. סרברו ומשפחתו

תנחומינו הכנים במותו ללא עת של הבן

אמנון ז"ל

החופר (ישראל) בע"מ

הפסטיבל
הבינלאומי בחנוכה
16.12–31.12
בבל־בו שלום
נפתח היום
מבחר עצום של סחורות מארה"ב, אירופה, המזרח הרחוק וישראל
במחירים מפתיעים
בביתן המיוחד (קומה ג')
ובמחלקות השונות.

רבין: יש למצות כל האפשרויות בוועידת ז'נבה – אך לא בכל מחיר

„צפוי מאבק קשה, לרבות עם ארה"ב" ✱ „טוב שלא הופעל חיל האוויר למכת מנע ב־6 באוקטובר"

(ע). — „הליכתנו לוועידת ז'נבה על יסוד התנאים הקיימים, לא תהיה מן הדברים הקלים ונצטרך לעמוד במאבק קשה ומכושך בכל נושא ו־כנגד כולם, גם נגד ארה"ב. יש להי־ביא בחשבון, שבאשר נגיע בבוא הזמן לדיון על הסדר כולל, יהיה וי־כוח בינינו לבין האמריקאים ולא בינינו לבין הערבים, ונצטרך להאבק שארצות הברית תעמוד לצידנו ולא תצטרף למחנה אויבינו" — אמר מר יצחק רבין, בהרצאתו ביום ו' ב„בית הפרקליט" בתל־אביב.

מר רבין אמר, כי אם נפתח היום פתח להידברות, הרי זה כתוצאה של הכישלונות שעמדו בפני הידברות כ־זאת בעבר הוסרו כעת על ידי ה־מצרים, שקודם הציבו תנאי שלא ישבו אתנו עד שנסוג לקווי ה־4 ב־יוני 1967. „במלחמת יום הכיפורים הישגנו הישגים צבאיים גבוהים, אב גם ללא הכרעה צבאית, על כל פנים נפתחה עתה פתח להידברות, בגלל שינוי בעמדה הערבית".

לדעת הנואם, עומדות בפנינו כעת שתי אפשרויות: הידברות בז'נבה בלי ודאות של תוצאה או חידוש ה־אש. מר רבין סבור שאין אפשרויות אחרות ו„בשום כך נראה לי, שיש־ראל חייבת ללכת לז'נבה ולמצות שם את כל האפשרויות כדי להגיע ל־שלום, אך לא בכל מחיר. האם ה־אלטרנטיבה תהיה המלחמה, אמר, הי־הנהגה חייבת לומר לעם, שאנו הול־כים למלחמה בלית ברירה ורק ל־אחר שהממשלה עשתה את הכל כדי למנוע אותה".

בדברו על ארה"ב, ציין מר רבין, כי הובהו לישראל, שיש לה שני ידי־דים — ארה"ב והעם היהודי. „העו־בים ספלו, בהצלחה לבידודה של ישראל באירופה, באסיה ובאפריקה מאז הפסקת האש ב־1970, מי שלא הבין בבידוד זה שהלך ונמשך, פשוט היה עיוור. ומי שחושב שבי־דודה של ישראל בא אחרי מלחמת יום הכיפורים, לא הבין במה שהיה במציאות.

„אולם עלינו לדעת, כי אין להיות בטוח שהמשמעות ההנוגים מארה"ב יוכרו גם הלאה, בלי שבהגע תמפל שהרקע להמשך קבלת הציוד יהיה תמיד „מבצע ואיתן. אין לשכוח את כוח הצרותפה של ארה"ב לגבי ברית המועצות, שכן שתי המעצמות נא־בקות על ההכרעה כאן. האמריקאים מבינים, שהפקרתה של ישראל תהיה נצחון סובייטי, ומשום כך הם כתומ־כים את ההסדר המדיני, בביטוי ל־אינטרסים שלהם".

מר רבין הזהיר, כי אין סיכוי להגיע להבנה בז'נבה תוך זמן קצר.

אשר למלחמת יום הכיפורים, אמר מר רבין, כי מתנגדו לנו בבירור שהיה. מלחמה נתנו זמן קצר מאד לגיוס המילואים ופריסתם. „אפשר היה להפעיל את חיל האוויר למכת־מנע ולדעתי, עשו בתבונה רבה ש־לא הפעילוהו ולו יש גם ספיקות צבאיים בקשר לכך. חיל האוויר היה אמנם משבש את ההתקפה, אך היה גורם לנו נזק פוליטי רב. יש לדעת כי אילו היינו נוקטים מכת־מנע המציאות היתה מתפתחת מאחר יד־תו לדעת ישראל — מסופקני אם היו האמריקאים מצילים לממנו את הרכבת האווירית".

מר רבין הציע שלא לזלזל באויד־בים הסובייטיים.

תידון הצעה להסדר בעיות ההובלה במשק

לפי ההצעה יהיה משרד התחבורה אחראי להובלת המצרכים החיוניים

מאת סופר „הארץ" לענייני התחבורה

הצעה חדשה להסדר ההובלה במשק בכוונה להקל על המצוקה הקיימת נוכח הכתוסר במוביליות, תובא היום לדיון ואישור ועדת השרים לענייני כלכלה.

ההצעה עובדה על־ידי ועדת מנ־הלים של משרדי הממשלה הנוגעים בדבר, בראשותו מנכ"ל משרד־התחבורה, מר דן הירם. לפי ההצעה יקבל המשרד על עצמו את האח־ריות להובלת המצרכים החיוניים. בקשר לכך צפוי ויכוח בין השרים על הגדרתם של המצרכים החיוניים וקביעת העדיפויות להובלתם. הזב־זה אלה יעשו באמצעות מטרדי הה־ובלה וכן באמצעות יחידת הרכב הממשלתית שתופעל על־ידי מפעלי הובלה.

הצעה שנייה היא להגביל את ה־הובלות בענף הבניה. צויין כי כו־שר ההובלה הקיים של כ־80,000 טונות (לעומת 250,000 טו־נות בימים רגילים) למתכונת מנוב־אות לצרכי הובלה לבניה, וזאת בגלל מבצע הקצר של ההובלה המחירים הגבוהים שהקבלנים מוכנים לשלם. צויין כי כל עוד לא יוטלו הגבלות על הובלה בענף הבניה, לא יהיה די הצורך להובלות אחרות.

ההצעה השלישית היא לאפשר הזזת כל אותם משרדי ההובלה המסוגלים להפעיל את רכבם. ועדת שרים תצטרך לדון ולהחליט על קריטריונים לפתיחת המשרדים.

נקבעו הקריטריונים להפעלת משרדי הובלה נוספים

(עיס). — הקריטריונים להפעלת משרדי הובלה חדשים שיוכלו לפ־על על בסיס מסחרי, בנוסף ל־42 הקיימים, סוכמו על־ידי הוועדה ש־מונתה על־ידי שר־התחבורה מר שמ־עון פרס ואושרו ביום ו' על ידו.

הוועדה, שהורכבה מנציגי משרדי התחבורה, החקלאות, מסחר ותעשיה וארגון המובילים, קבעה בין השאר שלמען פיקוח יעיל על משרדים חד־שים אלה, ינתן היתר רק לאלה מהם בעלי 20 כלי רכב ויותר. ד־את על ידי איחוד של כמה מש־רדים קטנים, אך לא יותר מארבעה. יחוד זה יבוצע על בסיס גיאו־גרפי של משרדי ההובלה המתאח־

דים לצורך זה. כן ילקחו בחשבון לשם הכרה במשרד הובלה חדש צרכי ההובלה הקיימים באזורים ש־בהם נמצאות משאיותיו כיום ובי־אזור שבו עומד להיפתח המשרד החדש, וכן בצרכי ההובלות שעסק בהם כיום הרכב ובעלי ההובלות. כיהיה עליו לעסוק בהם באזור מהי־רות המכרז.

בראש הוועדה עמד א. ארבל מ־משרד התחבורה, וחבריה היו ש. צור ש. כורש, מ. גורבר.

בשובו מחו"ל היכתה לשר־האוצר מר פ. ספיר — מכוניתו החדישה הקטנה — שנרכשה בעקבות החלטתו לחסוך בדלק. (צילום: ישראל סאן)

אגד יצמצם את שרותיו

עדיין לא שוחרר איש ממגוייסיו

מאת סופר „הארץ" לענייני התחבורה

הנהלת אגד עומדת לצמצם את שירותי התחבורה כיוון שעדיין לא שוחרר שום נהג מבין המ־גוייסים לצה"ל, על אף פנייה לשחרר 2500 נהגים, והמלצת ה־ועדה לשחרור אנשי מפתח ל־שחרר 900 נהגים.

מחוגי אגד נמסר, כי ההנהלה מת־לבטת בקשיים בהפעלת שירותי ה־תחבורה בשל המחסור בנהגים. אב־גם, בשבוע שעבר נוספו כ־90 נהגים שהוכשרו לכך בבית־הספר לנהיגה של הקואופרטיב, אך זו תוספת קט־נה וחסרת משמעות, לאור מצוקת התחבורה הקיימת בארץ.

בתגובה על טענות נהגים שביקשו להתנדב כנהגי אוטובוסים, אך חזרו בהם בגלל התשלום הנמוך שהוצע להם (כ־36 ל"י ביום), הודיעה אח־מול הנהלת אגד כי החליטה לשלם לנהגים אלה את התעריף הגבוה ב־יותר של כ־47 ל"י ליום, וכן בעד שעות נוספות.

מבקש צו נגד זכויות־יתר למשביתי רכבם בשבת

(ע). עתירה לצו־על־תנאי נגד שר־התחבורה מר ש. פרס בעניין הפעלת חוק שבתון הרכב, תתברר בבית המשפט הגבוה לצדק בירו־שלים ביום ג' בפני הרכב של שלו־שה שופטים.

העתירה הוגשה ביום ו' בבוקר על ידי העתונאי אריה לביא, תושב בת־ים, באמצעות עו"ד אהרון בר־קאי, ושר־התחבורה מתבקש בה לנמק מדוע לא יבוטלו זכויות־היתר שמקנה נהגים אלה שמשביתים רכבם ביום השבת. שבתון הרכב בשבת מתחיל בשעה שתיים אחר־חצות ליל שבת ומסתיים לאחר כ־18 שעות מלבד כיוון עם צאת השבת בעוד לגבי בעלי רכב המשביתים את רכ־בם בכל יום אחר בשבוע נמשך השבתון משעה שתיים אחר חצות במשך 24 שעות.

העותר שבחר ביום ב' בשבוע כ־יום שבתון לרכבו טוען, כים ופלה הוא לרעה לעומת אלה הבוחרים ביום השבת. המדיניות של שבתון הרכב איננה מדיניות שבתום לב, כוען הוא בעתירתו. הוא מוסיף כי מדיניות זו גם איננה עולה בקנה אחד עם ראיה ממלכתית וענייניות מאחר שהיא מעניקה לבוחרים ב־שבת כיום שבתון לרכב זכויות יותר שלא כדין.

הסתיים קורס של קציני חיל חימוש

(ל.צ.מ.). „חיל החימוש נערך מאז המלחמה למשימות שהוטמן גו־מן. בעוד שלאויב יש ציוד בשר־פע, חייב צה"ל לתקן כלים ולהחז־זירם כשירים למערכה תוך כדי נו־הול הקרב. עם סיום הקורס הנכם מצטרפים אל חבורת קצינים העוס־קים בשיקום כלי הלחימה, שצה"ל זקוק להם" — אמר קצין חימוש ראשי, תא"ל ד"ר אלעזר ברק, ב־סיום קורס קציני חימוש, שנערך ביום ו' באחד מבסיסי החיל בדרום הארץ.

תא"ל ברק חסף את דרגות הה־ניך המצטיין, סג"ם שרל מלצר, איש מילואים, מנס־ציונה.

שלא כביבר שלום, נערך הטכס ללא מסדר באחד האולמות בבסיס, בנוכחות בני משפחות המסיימים ו־סגל ההדרכה של הבסיס. את דר־גותיהם של שאר המסיימים חשנו מדריכי הקורס.

תיאטרון ממינכן — לישראל

תיאטרון ה„קומדיה הקטנה" מ־מינכן יגיע החודש לארץ, כאות הז־דהות עם הקהל הישראלי. השחק־נים, כולם אמנים ידועי־שם, הח־ליטו לבוא לישראל, דווקא בשעה זו.

התיאטרון ממינכן יציג את הקו־מדיה „ארבעה חלונות פונים לח־צר" של בארייק וגריד, מחברי „פרח הקקטוס" ו„ארבעים קאראט" שזכו גם בישראל בהצלחה רבה.

נהג דרס למוות את בנו הפעוט

נהג מונית מכפר חורפיש בגליל, כאיף סאופיק מארס בן 22, דרס אתמול בצהרים את בנו נגיב, כבן שנתיים. הפעוט רץ לעבר המונית כאשר ראה שאביו חוזר לכפר. האב לא הבחין בילד, פגע בו ודרסו. הילד הועבר לבית חולים בנהריה שם נקבע מותו.

יפה ירקוני הציעה לאום קולתום להופיע יחד בז'נבה

(ע). הזמרת יפה ירקוני חז־רה ביום ו' משלוש הופעות ב־שוויץ. בשוהתה בשטוקהולם שר־לחה הזמרת מברק לזמרת אום קולתום בקהיר בהצעה, ששתיהן יפתחו את ועידת השלום בז'נבה בקונצרט משותף, שכהכנסותיו יו־קדשו לילדים יתומים בשתי הא־רצות.

צוירון צלבי קרס בירושלים

(ע). משטרת ירושלים פתחה ב־חקירה, לגילוי זהותם של אלמונים שציירו צלבי קרס וכתבי סיסמאות על קירות מרכזי כתבי קודש בהרחוב הנביאים בירושלים.

הצלבים והסיסמאות צויירו ביום ה' בלילה. הסיסמאות מכוונות את אנשי מרכז כתבי הקודש „שונאי ישראל".

מקום זה משמש כמרכז לאנשי תנועת היהודים למען ישו והוא מו־צב כמועדון. בעבר היו תקריות בין המסיונרים שבמקום לבין צעירים יהודים, שהתנגדו לפעולתם.

זו לא
הודעת
פרסומת
זו
הצעה
אתה עומד לקנות
מבשיר חימום לבית?
בקש הדגמה של
אוגר חום ורדיאטור
Fakir

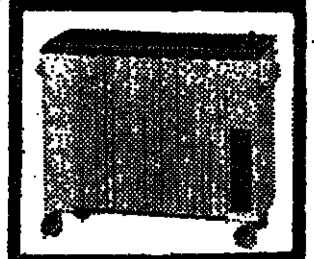

Fakir
אוגרי־חום ורדיאטורים
תוצרת גרמניה
המילה האחרונה בטכניקת החמום
חסכוניים ביותר בצריכת חשמל
חמום תיידי.
מחזור חום מהידרדינמי.
מנגנון המונע התייבשות האויר

בנוסף
אנו ממליצים
על מוצרי פקיר המעולים
שואבי אבק, מנקי שטיחים
רדיאטורים שמן

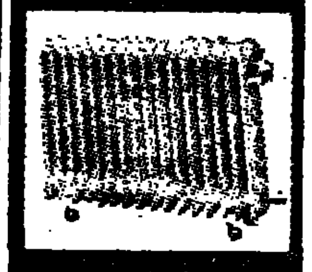

Ratfon Import

להשיג בבתי מסחר מובחרים
רשימה חלקית:
תל־אביב — אור־עוד אלנבי 118
אשקלון — מבצע רח' צה"ל
קרית מוצקין — מבחן שד' השופטים 1

Botschaft der Bundesrepublik Deutschland - Kulturzentrum
תיאטרון בובות
השפן הצחור
מאת ולטראוט דה אנדלוט
בימוי: מאיה קופפרברג
חנינג שרוטר־אלברס
לילדים בגילים 2 עד 80
יום חמישי, 20.12.73 בשעה 16.30.
תל־אביב, ככר מלכי ישראל 19, טל' 231370.

תזמורת סימפונית ירושלים
רשות השידור
מנצח ראשי ויועץ מוסיקאלי: לוקאס פוס
קונצרט למנויים סידרה קנייה
„דיוקנו של מלחין"
מנצח: לוקאס פוס
סולן: מיכאל מויסקי — צ'לו
תכנית מיצירות דבוז'יק
יום שלישי, 18 בדצמבר בשעה 8:30 בתיאטרון ירושלים
כרטיסים להשיג בקופת התיאטרון ובמשרדי כהנא ובן נאים
הנחות לסטודנטים בקופת הסתדרות הסטודנטים.

ויצו
סניף תל־אביב
שוק חנוכה
גלריה להמבוגה
השנה במבחרי ויצו מיוחד יפתח בבית ויצו, שד' דוד המלך 38, במוצאי שבת 22 לדצמבר ויפתח בימים ראשון, שני וד שלישי.
במכירה מוצרי ומתיל בשפע בגדים ✱ עבודות יד ✱ מוצרים לבית ✱ הצגת ילדים ✱
הצגת אופנה
מדיעות ויצו
ישיבת המועצה הארצית של ויצו בישראל תתקיים בבית ויצו ע"ש רבקה זיו בת"א ביום רביעי 19.12.73 החל משעה 10 בבקר.
ישיבת המועצה הארצית מוק־דשת לנושא, הבחירות לכנסת השמינית.
ישתתפו:
מטעם המערך — מר גד יעקבי סגן שר התחבורה
מטעם הליכוד — עו"ד יורם אירידור
מטעם המפד"ל — חה"כ שרה מנחמנוב
מטעם ל"ע — חה"כ גדעון האוזנר
התגובות מוזמנות.
✱
מועדון ארלוזורוב 100
יום ראשון — 16.12.73
מ־9—12 — „יום לעולה" עברית
5 — כסיבה
✱
יום שני — 17.12.73
4.30 — מסיבת חנוכה בהשתתפות עו"ד א. בן־יעקב, התברות מוזמנות.
יום שלישי — 18.12.73
4.30 — חוג ליסק — ספרות (1)
— חוג גוסקין (5)
✱
יום חמישי — 20.12.73
9—11 — עברית למתחילים ו־מתקדמים — ד"ר גרינ־פלד
5—8 — חוג דוברות הונגרית
✱
בית ויצו
דוד המלך 38
יום ראשון — 16.12.73
10 — ישיבה לקראת השוק לידיד אזורים, סגנוות ומזכירות.
9.30 — סמינר לתודעה פולי־טית — ד"ר ברוך גבר בין — „המשק בשעת חרום" ד"ר מיכאל בר־זוהר — „ניתוח צב־אי של המלחמה" מנ־הה גבי לתנפישטיי־ריפלר — יו"ר.
✱
יום רביעי — 19.12.73
4—7 — „בית פתוח לחברות עי־לות ותיירות
✱
פגישות בחוגים
יום ראשון — 16.12.73
10.30 — גרימן, שד' גורדון 27, עבודות יד (1)
4.30 — סילקיס, בוגרשוב 53, עבודות יד (3)
— דנגברג, שטנד 3, תנ"ך (5)
4.30 — רוזל, דיזנגוף (8)
— ללו, הברה הרשה 6 (6)
5 — אבידן, שרת 43 (8)
7.30 — שושני, דרדאגוב 4 (13)
8 — רביבי, בצלאל 5 (6)
8.30 — סרייסר, יהודה מכבי 47 (13)
— בלום, בארי 30 (4)
— ליזאי, אפטר 10, בר־פולוגיה (3)
8.30 — גרסלר, קקיל 85 (8)
✱
יום שני — 17.12.73
9.30 — גרוכמן, רחל 2 (12)
4.30 — נור, דוד המלך 23 (5)
— בירדמן, זובבוב 25, הרצאה (6)
— סנודרבית, מודליאני 17 (4)
— אילון, דב הוז 27, ב־השתתף גב' בדיעור (2)
— כרוב, הדסה 3 (6)
6.30 — שטוק, לה גרדיה 58 (9)
8 — בורנשטיין, קקיל 8 הר־צאה (1)
8 — ויסברק, זכרון יעקב 7 (13)
8.30 — סידס, המכמוצאים 53, הרצאה (5)
— גרוזינסקי, ככר מלכי ישראל 11 (5)
✱
יום שלישי — 18.12.73
9.30 — גרוכמן, רחל 2 (12)
10 — משרניהגב, בלפור 32, עברית (8)
4.30 — בובריק, שולכית 9, עברית (5)
— מלחי, אחד העם 106, פוליסיקה (6)
— יציב, בצלאל 35 (4)
— הבר, רות 12, תנ"ך (3)
7 — ציני, ירמיהו 38, הר־צאה (12)
8 — מרגוון השחר, 2, הר־צאה (7)
✱
יום רביעי — 19.12.73
4.30 — אלפרן שלמה המלך 85 (2)
— זולברג, רייגס 49 (6)
— בירנבאום, בארי 29 (4)
— וקסמן, גורדון 69 (4)
— גלבוזיד, כאנה 17, עבו־דות יד (8)
✱
יום חמישי — 20.12.73
9 בערב — ליפשיץ, ז'בוטינסקי 137, הרצאה (13)

השבוע במוזיאון תל־אביב
תערוכות
✱ כרזות מארצות־הברית ✱ מאוספי המוזיאון (הבנין החדש)
✱ התדפס האמנותי בישראל היום (ביתן הלנה רובינ־שטיין)
הספריה ע"ש הלנה רובינשטיין (בבנין החדש)
פתוחה בימים א'—ה': 10—16, יום ו' 10—13
סרט (בשעה 7 בערב)
ביום ג' 18.12.73 בשעה 7
בום (ארה"ב, 1968) לפי טנסי ויליאמס; במאי: ג'וזף לוסי; בהשתתפות: אליזבט טיילור, ריצ'ארד ברטון, נואל קווארד
נ.ב. בחנוכה יוקרנו סרטים בסידרה: „סרטים ילדים בקולנוע" (23.12—28.12).
קונצרט (בשעה 7 בערב)
מוצ"ש, 22.12.73 בשעה 7
בימת העולים
בוריס ברמן (צ'מבלו). „דור הזהב של הצ'מבלו": באך, דמו, סקרלטי, היידן.
הקונצרט נערך בשיתוף עם עיריית תל־אביב, הסוכנות היהודית והמחלקות עולי בריה"מ.
שעות הביקור בשני הבנינים:
בימים א'—ה': 10—17; יום ו' 10—14; מוצ"ש 18—22
לחיילים במדים הכניסה למוזיאון — חינם
כרטיסים לכל האירועים בקופת המוזיאון. לקונצרטים גם ב„אתנוך", רח' דיזנגוף 118.
נ. ב. ההרצאה הראשונה בסידרה „אמנות בת־זמננו" תתקיים ביום ב' 25.12.73 בשעה 20.30.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
לוח קונצרטים למנויים
סדרת מוסיקה קלאסית קלה
קונצרט למנויים מס' 1
המנצח: גארי ברתיני
הסולנית: מילכה לקס, פסנתר
תל־אביב, היכל התרבות, יום ראשון 23.12.73
בתכנית:
ביזה — סימפוניה בדו מאז'ור
פראנק — וריאציות סימפוניות לפסנתר ולתזמורת
ראוול — פאוון לנסיכה שהלכה לעולמה
דביסי — מארש זעירה
ברליוז — הפתיחה „בנבנוטו צ'ליני"
מספר מצומצם של כרטיסים למכירה במשרדי התזמורת בהיכל התרבות, הכניסה מרח' דיזנגוף, בימים א'—ה' בשעות 10—13 ו־16—18 וביום שישי 10—13
קונצרט למנויים מס' 5
המנצח: פיטר מאג
הסולן: יאנוש שטארקר, צ'לו

תל־אביב, היכל התרבות			
סדרה 1, יום רביעי	26.12.73	סדרה 4, יום שני	31.12.73
סדרה 2, מוצ"ש	29.12.73	סדרה 5, מוצ"ש	5.1.74
סדרה 3, יום ראשון	30.12.73	ירושלים, בנייני האומה סדרה 1, יום ראשון	6.1.74

בתכנית:
מוצארט — סימפוניה מס' 35
הינדמית — קונצ'רטו מס' 2 לצ'לו ולתזמורת
מנדלסון — המוסיקה ל„חלום ליל קיץ" (במלואה)
עין־גב, כנרת, בית אבנה
קונצרט למנויים מס' 1
המנצח: פיטר מאג
הסולן: יאנוש שטארקר, צ'לו
יום חמישי, 27.12.1973, בשעה 9.00 בערב
בתכנית: ראה סדרה 1—5 בתל־אביב
כל הקונצרטים למנויים בת"א ובירושלים מתחילים בשעה 7.30

המפתח לפרסום בארץ
פרסום ב־הארץ

אנו נשפר את ניצול החשמל במפעלך
אתה תחסוך בהוצאות
עתה יותר מתמיד חשוב לחסוך בהוצאות מיותרות!
קבלים (קונדנסטורים) "אלקו, ישפרו את ניצול החשמל במפעלך ע"י העלאת מקדם ההספק.
בכך תחסוך את תשלומי הקנס המוטל ע"י חברת החשמל על מקדם הספק נמוך מדי.
החסכון בסכומי הקנסות יחזיר לך את ההשקעה בהתקנת הקבלים, תוך כשנה!

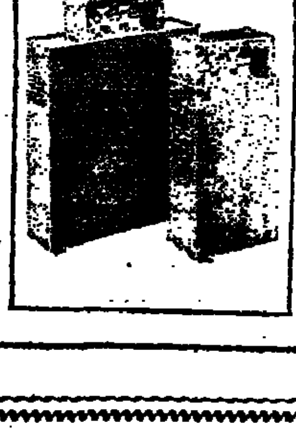

התקן במפעלך
קבלים
אלקו
דרך ז'בוטינסקי 23 רמת־גן, טל. 727131
מחסן מכירה ואולם תצוגה:
רח' הארבעה 16 תל־אביב, טל. 6־269125

הופעת אורח של התיאטרון
KLEINE KOMÖDIE MÜNCHEN
"Vier Fenster zum Garten"
קומדיה מאת פייר ברילה ואן פייר גרדי
המשתתפים:
קיתה הינקלר — פטר שבראום — מיכאל זוקף
שארלס רגניה — הילדה קראל אורחת מבורגתאטר וינה

תל־אביב:	אהל שם יום ה', הבימה יום ב',	27.12.1973, 31.12.1973,	שעה 7.30 שעה 6.00 ו־8.00 (2 הצגות)
חיפה:	תיאטרון חיפה, הבית לחיים	31.12.1973,	שעה 6.00 ו־8.00 (2 הצגות)
ירושלים:	תיאטרון יום א' הבימה לבנוים	30.12.1973,	שעה 8.00
קרית ביאליק:	מבון יום ה',	4.1.1974,	שעה 8.00

כרטיסים: תל־אביב: „אתנוך", דיזנגוף 119, טל. 248518; חיפה: „גבהה", טל. 665272; גרבר, רח' הרצל 84771; ירושלים: כהנא, טל. 222831.
אמרגן: נ.ה. הכוכב

תיאטרוני ישראל

הערב 16.12

הבימה:
שלום שלום ואין שלום: מצלות

הקאמרי:
כטוב בעיניכם: תל־אביב
מלון פדוה: צה"ל

התיאטרון העירוני חיפה:
אנשים קשים: חיפה
בשורות צבאי: צה"ל

ירושלים
אדיסון: הסיגים באים
אור־גיל: מדאם האריז
אוריון: בת גברא למכירה
אורגע: קליאופטרה ג'ונס
אורנע: הבימה המעופפת
הבירה: החטא
חן: הנבנק בהולם
ירושלים: לילה על הציר
סמדר: הצגת הקולנוע האחרונה
עדן: עיר ושמה גיהנום
רון: הפרפר הצבעוני

חיפה
אורה: הבלונדינית עם הנעל השחורה
אוריין: האגרופן הקצפני
אורלי: אתה חי רק פעמיים
אורדן: אהבה נוסח קופנהגן
אמפי־תיאטרון: שאפט באפריקה
ארמון: בעל עץ הלוי
בית רוטשילד: בקס
גל־אור: המחול
חן: פסטיבל וולט דיסני
מוריה: מלכת הבב"ש
מירון: גבורי העולם
עצמון: הבריחה
עמבי: ספורה של אשה
פאר: מה תאמר לגברת עירומה
רון: בעל הזהב השחור
שביט הכרמל: הרדיפה
אורות: הבנדק

קריות (חיפה)
בית העם: הרפתקה במצולות
היובל: התם
ניצן קרית ים: האריסטוסים בחופשה
סביון: הרפתקה במצולות
ספיר: הבנדק

נתניה
אסתר: חפש את האשה
יגיל: אצבעות הפלדה
סטודיו: אקדח שחור
שרון: הלילה הנצחי

פתח־תקוה
הדר: משהו גדול
היכל: הבו נשים לסנטור
שלום: קברט

הרצליה
דוד: 4 גבורים על קטיפה אפורה
דגניה: חוקי לחיים
היכל: הטרמוסטסית
תפארת: המולדים

חדרה
גן־זהר: האגרופן הקשוח
הוף: המודיעין בפעולה

ראשון־לציון
תפארת: הופן דינמיס 6.30—8.45

רמת־השרון
גיל: הקליק הלבן

רמת־גן גבעתיים
אורדע: מלכודת לביבי סיסר
אורלי: מילכוד 22
ארמון: לסיגר
אואזיס: ההנגו האחרון 9—6.30
גל־אור: הלף עם הרוח — 7.00
הדר: הבריחה
לילי: פריין התהול
רמה: תאוה ותקמה
רמת־גן: הדוקון
שבים: הגנב שבא לסעוד

חולון
ארמון: לוס אמיגוס
רינה: גבר עם כבוד

בת־ים
ארנים: אנס בפרק
בת־ים: הבימה
עצמאות: המרדף בערבה
רמת־יוסף: הלף עם הרוח — 7.15

יפו
ציון: דב האלופים

תל־אביב
אופיר: הנמלט מאי השדים
אורלי: גשר וטרלו
אלנבי: נשיא על הכוונת
אסתר: במלכודת המופש
אורדן: ג'רמיה ג'ונסון
בן־יהודה: קליבר 9
גורדון: הבלונדינית עם הנעל השחורה
גת: פים ומילי
דקל: לאהוזי באהבה
דרייב־אין: 7.15 שערוריה בטופרברקט
9.30 הנאשם
הוד: הפתיון
זמיר: כנביק
חן: הפרפר הצבעוני
מוגרבי: בהורה למערב
מקסים: דקמרון בס' 2
ברכה: מלך הקראטה
לימור: מי רצח את שילה
מתמיד: הראיון
סטודיו: יוכנה של בתולה
סינרמה: 55 יום בפקינג
סינמה 1: 12 הנוצרים
עדן: הורה
פאר: היורש
פריז: בית הציפות
צפון: קץ של התבגרות
רמת־אביב: מטפקיה של זו
תכלת: כהן אוהב כאם
תמר: המכורים לתאוה
תל־אביב: גם מלאכים אוכלים שעועית

هكذا من الأصل

החודש
בהמשביר לצרכן
מבחר
מוצרי בלגיה

בבתי הכל-בו
של המשביר לצרכן
* מוצרי מזון - בסופרמרקטים של הקופרציה הצרכנית

חגי לבינסון אילון

אנשי חב"ד שביקרו בחזית איימם בדרום מרקידים חיילי היחידה (צילום: י.פ.א.)

נחשף קבר של חייל צה"ל ר־2 תיירים שנרצחו ע"י הסורים

מאת יהודה אריאל
כופר „הארץ"

קברם המשותף של חייל ושני תיירים שנרצחו על־ידי הסורים, בהיותם כפותים, התגלה בשבוע שעבר בגולן באזור רמת מגשי־מים.

גופת החייל הובאה לקבורה לי־רושלים לפי בקשתה של המשפחה, ואילו גוויות התיירים הועברו למכון לרפואה משפטית בכפר שלם, עד שיגיעו הוראות מן המשפחות היכן לקברם.

תגליה של הרבנות הצבאית הוד־עה לפני מספר ימים למקום, שבו נתגלתה ארמה תחוחה ומסביב אב־נים, שניכר היה שאינן מונחות ב־אופן טבעי.

בחפירה נתגלו שלוש גוויות, ש־ידיהן כפותות לאחור. לגבי האחד הוברר שהוא כחייל צה"ל, שקרובו רב־סרן, חיפש אחריו שבועות. ר אילו לגבי שניים האחרים, הוברר שהב אותם התיירים הצעירים שיצאו ערב יום הכיפורים במכונית שכורה לטיול לגולן ועקבותיהם נעלמו.

המכונית נמצאה נקובת כדורים הביתה שמשניים נפלו בידי הסו־רים. הרבנות הצבאית העבירה את גוויות התיירים למכון לרפואה מש־פטית.

בימים אלה הותר לפרסום הס־כם שנחתם בין מרד גולדווין מאייר ובין סינמה אינטרנשיונל קורפורי־שן (מפיצי פרמונט ויוניברסל), על מתן זכויות ההפצה של סרטי מטרו גולדווין מאייר בעולם, להוציא את קנדה וארה"ב, לסינמה אינטרנשיו־נל לתקופה של 10 שנים.

ספרי כיס חדשים
AVON BOOKS

★ Don't Embarrass The BURHAU — Bernard F. Conners
★ The Brothers System For Liberated Love and Marriage — Dr. Joyce Brothers
★ The Dream Museum — Seymour Epstein
★ Impossible Possibilities — Pauwels/Bergier

להשיג בכל מקום
סטימצקי
הפצה בלעדית

אוגר חום אלקטרה

הרבה חום במעט חשמל
לפי תעריפים מוזלים בזרם־לילה!
חסכוני ! * בטוח ! * נקי ! * נאה !

לפרטים חייג:
* תל־אביב טל. 39721
* חיפה טל. 640000
* ירושלים טל. 224750
* באר־שבע טל. 72211

אלקטרה
שרות נאמן שעמד במבחן

מתגבשת הצעה בהסתדרות:

תוספת יוקר בשיעור 15%–16%; תיקרה של 1000 ל"י שכר יסוד

מאת אלעזר לוין,
כופר „הארץ" לענייני כלכלה

הצעה לעיסקת חבילה, שלפיה יחודשו הסכמי השכר לשנת 1974 ללא העלאת שכר יסוד, תמורת תשלום תוספת יוקר בשיעור של 15־16 אחוז עד לתיקרה של 1000 ל"י שכר יסוד, מתגבשת בימים אלה בהסתדרות.

באורח רשמי שומרים כל ראשי ההסתדרות על שתיקה בנושא זה, ואומרים כי ידונו בדבר רק באמצע ינואר, לאחר הבחירות ועם פיר־סום המדד לדצמבר.

ראשי ההסתדרות מתנגדים להצ־עה לעקר חלק מהתייקרויות לצורך חישוב תוספת היוקר. הם אף אומ־רים, כי לא היה מקום להצעות ברוח זו שהעלה יועץ שר האוצר, מר אפרים דברת, בישיבת המרעצה הכלכלית המייעצת בשבוע שעבר.

תוספת היוקר שתשולם בינואר תהיה בין 15 ל־16 אחוז על שכר היסוד. לפי הנהוג עד היום משל־מים אותה על שכר יסוד של עד 700 ל"י, כלומר התוספת תגיע לכ־110 ל"י לחודש, פטורות ממס. הצ־עת ההסתדרות תהיה להעלות את התקרה עד לשכר יסוד של 1000 ל"י בחודש, ואז תהיה התוספת בין 150 ל־160 ל"י לחודש. סבורים כי על־ידי העלאת התקרה, אפשר יהיה לשכנע ביתר קלות את השכירים להאריך לשנה ללא שינוי את הס־כמי השכר. תוספת יוקר לפי הבסיס החדש תעלה למשק, לפי אומדן ראשון, כ־1.75 ביליארד ל"י לשנה. סכום זה נמוך ממה שהיה על ה־משק להוציא אילו חודשו הסכמי השכר תוך העלאה ממוצעת של 20% בשכר היסוד, ועוד תוספת יוקר לפי הבסיס הישן.

הצעה נוספת המובאה עתה בהס־תדרות היא להסכים לביטול חלקי של הסובסידיות, כפי שמתכנן ה־אוצר לתקציב פד־1974, בתנאי ש־תקרת תוספת היוקר תועלה ל־1200 ל"י בחודש, כלומר תוספת היוקר תגיע לכ־180־190 ל"י בחודש.

התייקרו מצרכי מכולת

בעלי חנויות דגים מפקיעים מחירי קרפיונים

מאת כתבת „הארץ"

בעוד מחירי הבשר התייצבו בשבוע האחרון, חלו התייקרויות במצרכי מכולת רבים. התייקרו־יות אלה בחלקן בדונו ואושרו ב־ועדת המחירים הציבורית בשל עליית מחירים של חומרי גלם, והן חלו חודש אחד בלבד לאחר ההתייקרויות שבאו בעקבות הע־לאות מכים וביטול סובסידיות ב־5 בנובמבר.

בין מצרכי המזון שהתייקרו פע־מיים בחודש אחד: ריבות, שימורי דגים, בירה לבנה, תרכיזי פירות, ודסרטגנים. מצרכים אלה התייקרו לפני חודש בגלל העלאת מס הקניה בשיעור של 2 עד 5 אחוזים ועתה בגלל התייקרות חומרי גלם, עלו שוב ב־4 עד 20 אחוז.

בשבוע האחרון התייקרו גם מגיות נייר ב־10 אחוזים; שעועית לבנה ב־12 אחוז; המאת בוטנים ב־30 אחוז; יוגורט עם פירות בתוצרת שטראוס ב־18 אחוז (65 אג' במקום 55 אג'). נראה כי התייקרויות אלה אינן סוף פסוק. על שולחנה של ועדת המחירים עוד בקשות רבות לאשר עליות מחירים. כן הוגשו בקשות להעלאות מחירים למשרד המסחר והתעשיה על־ידי מפעלים ש־מחזורם קטן מ־2 מיליון ל"י. בק־שות כאלה אינן נידונות בועדת ה־מחירים הציבורית. שוב החורת ה־תופעה של מחירונים חדשים ה־מגיעים כמעט יום יום לקמעונאים וגורמים מבוכה לקונים וגם לי־צרכנים.

הפקעת מחירי קרפיונים

המחיר הרשמי של קרפיונים ש־הוא 3.5 ל"י לקילוגרם נשמר רק במקומות מעטים, בתוכם חנויות ה־שירות הצבאי של השופרסל והמגר־זה הצרכנית. כך מתברר בסיור ב־חנויות דגים. בעלי החנויות עוקפים את המחיר הרשמי על ידי גביית סכומים מופרזים בעד ניקוי הדגים. בעוד שהמחיר הרשמי לניקוי דגים הוא 30 אג' לקילוגרם, ישנם בעלי חנויות הגובים 60 אג' עד לירה לקילוגרם. נראה שהם מנצלים את המחסור הנוצר מדי פעם בפעם ב־גלל קשיי אספקה ואת נכונותן של עקרות הבית לשלם מחירים מופ־קעים.

יועלו מחירי ההובלות הימיות לארץ

בגלל ייקור הדלק

מאת סופר „הארץ" בחיפה

בגלל ייקור מחיר הדלק לתד־לוק אניות יועלו מחיר מחירי ההובלות הימיות לישראל וממנה בעוד 10% כהיטל דלק.

בעקבות המלחמה הוטלה על הספנות הקשורה לישראל תוספת של 5% כהיטל דלק ויחד עם התוספת שתיכנס לתוקפה מחר, יתבטא ההיטל ב־15%.

(לפני שבוע ייקרו בישראל מחיר הדלק הכבד לאניות ב־47.5 דולר הטונה ל־120 דולר. מחיר זה תוספ בערך המחירים המקובלים בנמלי הים־התיכון).

ההיטל מתייחס להובלות של מטען כללי, ובשלב זה לא הוטל על שד־ביים בשיעור ההיטל בקו ארצות־הברית, המוסיף להיות בגובה של 5%.

התוספת האחרונה (של 10%), תייקר מחיר ההובלה הימית של מפ־עלים כלליים לישראל ומחנה בכ־5 מיליון ל"י בשנה, נמסר כיום אי־גוד המשתמשים בהובלה ימית שר־ניהל את המו"מ עם חברות צי־ם (בשם הקונפרנסים הימיים), על הר־קע ההעלאות.

בהסכם שהושג בדבר שיעור ה־התייקרות שתיכנס לתוקפה מחר, לא הובאו בחשבון העליות הגדולות ה־נוספות במחירי הדלק שבאו לכלל ביטוי באיראן במכירות לפי ביכ־רוזים שבלא ספק ישפיעו על האמרה נוספת גדולה במחירי הדלק בשוק העולמי.

כלל ופרט

פרופ' ההסתדרות בגועל, מר ירוחם משל, קיבל ביום ו' לשיחת היכרות את נספח העבודה בשגרירות בריטניה בישראל, מר כימון קורקדל.

נולדו 5: —
ליונה ולאנגר סקטפין — בת
שולמית ויואל קרוליצקי — בן
שרה וברוך גאבי — בת
הנה ובנימין כהן — בת
יוכבד ואברהם חראל — בת
צפורה ובנימין ואלה — בת
עליזה ומיכאל קירשטיין — בן

בחג החנוכה
במלאת שנה
לפתיחת 3 קומות של אופנה
דיזנגוף 128, ת"א
י. שנידמן ובניו
מיטב מוצרי אופנה
* יבוא * יצוא * לגברות ולגברים
# במחירי הפתעה

מחלקת גברות:	מחלקת גברים:
* חולצות סריג יבוא 39.— ל"י	* חולצות רקמה טרי־קו (אמסטרדאם) 59.— ל"י
* חולצות סריג יבוא 49.— ל"י	* חולצות סריג אק־רילן (הולנד) 49.— ל"י
* חולצות איטלקיות מבד LAMBSWOOL 75.— ל"י	* עניבות משי נקי (איטליה) 29.— ל"י
* שמלות יבוא הולנד 145.— ל"י	* מוקסינים לבית (בטנה חמה) 49.— ל"י
* מטפחות ראש משי נקי	* נעלי גברים (איטל־קיות) 125.— ל"י

חליפות * מעילים * ז'קטים
לגברות ולגברים

ELEGANCE
PARIS
ג'ורנל האופנה
היפה ביותר
עבור האשה האלגנטית
כעת במכירה גליון מס' 59
להשיג בקיוסקים
ובחנויות מובחרות.
סוכנות ברוכמן בע"מ

PHOTOGRAPHY YEAR BOOK 1974
להשיג ב־
חנויות סטימצקי

WOMAN'S DAY
Issue September 1973
★ Bonus: All 12 Zodiac Signs
Now In Enchanting Color Transfers To Emroider
הפצה בלעדית
סטימצקי
להשיג בכל מקום

DIE BIBLISCHE BOTSCHAFT
by
MARC CHAGALL
חנויות סטימצקי

רדיו
סטריאו 25
ריבר
אמפליפיירים · טיונרים · רמקולים
NATIONAL
מכירה גם לפטורי מכס
חיפה, רחוב הרצל 25, טל. 641582

השבוע לוטו?
בהגרלה 49/73
מינימום הסכום המיועד לפרסים
550,000* ל"י
(כולל העברה)
מינימום פרס ראשון
350,000* ל"י
(כולל העברה)
מחר המועד האחרון
למכירת טפסי הלוטו.
* כפוף לעירעורים
הזכיה בפרס הראשון
לכל טופס מוגבלת
ל־250,000 ל"י.

מבצע חסכון לחינוך ולבטחון
16 בדצמבר 1973 עד 31 בינואר 1974
יתרונות גדולים לנרשמים בעת המבצע

להבטחת השכלה לילדיכם משמעות מיוחדת בשעה זו, בה המגמה השכבות המשכלה, המדע הטכנולוגי בכל שטחי־החיים.
ובראש התבטיח את עתיד ילדיכם על־ידי חסכון לחינוך תיכון ולחינוך גבוה, באמצעות קופות החסכון לחינוך בארץ.

בתקופת המבצע יקבלו הנרשמים:
שי נאה לילדיהם בעת ההרשמה
וישתתפו בהגרלת 140 מלגות־פרסים
בסך כולל של־50,000 ל"י

החסכון לחינוך המשתלם לעתיד
רבבות חוסכים כבר נהנים
משכר־לימודיהם ע"י הקופות.

בואו והירשמו, גם אתם באחת מקופות החסכון לחינוך במקום מגוריכם:
„חסכון לחינוך" המשותפת לבנק הפועלים ומרכז השלטון המקומי־בכל סניפי בנק הפועלים בארץ.
„חנך" חיפה, רחוב הרצל 38.
„נאמן" תל אביב, רח' מונטיפיורי 25, ובכל לשכות המודיעין.
„חינוכית" ...

המועצה הלאומית לחסכון

הכל בכבל בכיוב
בלוח הכפול
ראה עמוד 15
הלוח הכפול

SIDNEY MORRIS HEINS
הבעלים הרשום של פטנט ישראלי מס' 28.158 שכותרו:
„תהליך להתפתות מי־ים לצרכי השקיה",
הפץ לתת זכיונות בפטנט הנ"ל.
בא לפנות אל: עורכי פטנטים, ת.ד. 33116 תל־אביב.

ברדיו ובטלוויזיה
בטלוויזיה:
הערב בשעה 20.09
ח"כ משה ניסים
על הנושא:
חיסול העוני והפער החברתי
מר יהושע מצא
סגן ראש עיריית ירושלים
מועמד הליכוד לראשות העיר
ברדיו:
יום שני 17.12.73 בשעה 13.45 בצהריים
פרופ' משה ארנס
התנאים הדרושים
לשלום יציב
חל טעם
הליכוד

מבצע 83
חריטת שם חנם
על כל עט
שפר

SHEAFFER
the proud craftsmen
משווק בישראל ע"י
רולקס בע"מ

הארץ
יום ראשון, כ"א בכסלו תשל"ד
16 בדצמבר 1973
ירושלים: רח' ההבצלת 2 טל' 224245־6, ת.ד. 273
חיפה: רחוב גורדון 20 טלפון 661166־8, ת.ד. 5259
בתל־אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 (30 קווים) ת.ד. 233
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21 תל־אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O.B. 233, Tel. 824261

מי ממתן את הערבים

כאשר ראשי המדינה מתכוננים להיפגש היום שוב עם מזכיר־החוץ האמריקאי בן הראוי שלא יגבילו את הדיון לנושאים כמו אקטואליים ברגע זה (על כל החשיבות שיש בקביעת עמדתנו גם לגביהם), אלא יבהירו, דווקא לפני שתיפתח הוועידה בז'נבה, את עמדתה העקרונית של ישראל לגבי השאלות הגדולות שהוועידה נקראת לבוא להן תשובה.

ראשי ההנהגה האמריקאית והוועידה המוסכמים קבעו, לפיתיחם קרובה, כי מטרת המדיניות האמריקאית היא להגיע לידי יישוב יסודי של הסכסוך בין מדינות ערב לבין ישראל — „הסדר בסיסי של שלום, אשר כל מדינות האזור תהיינה בטוחות במסגרתו מפני איום ההתקפה של כלהתם". זוהי נוסחה שישראל תוכל לאמצה לעצמה. אם מדינות ערב יהדרו גם הן עם עמדה זו, אין לבטל את התקווה כי הוועידה תוכל להצליח.

אין גורעים במשקל הקביעה הזאת אם אומרים כי הצהרות בדבר עקרונות לא תוכלנה לבדן להבטיח כי הוועידה אמנם תוליד הסדרים שלפי התוכן כמוגלים להבטיח שלום באזור. הנכונות העקרונית לשים קץ לקונפליקט וליצור תנאים אשר לפיהם יוכלו כל מדינות האזור להרגיש את עצמן מוגנות מפני הפתעות ובטוחות בפני חידוש המלחמה, כן הדין כתתבטא גם כאשר יגיע השלב בו ועידת ז'נבה תצטרך לטפל בפרטים הנוגעים לגבולות, לזכויותיהם של כל הצדדים, לעיצוב הנוסים של דו־קיום בשלום.

אין זה סוד כי ישראל תהיה מוכנה להרגם את נכונותה העקרונית לשפה של פשרה לגבי פרטי ההסדר הטריטוריאלי. לא ברור, לעומת זאת, אם מדינות ערב מוכנות מצידן לגלות נכונות מקבילה. מכוונתן העקרונית של מצרים וירדן להשתתף בוועידה — לגבי סוריה עדיין אין הדאות דומה — אפשר להסיק כי התחזור לפחות של מדינות אלה כי שלושת האיסורים של ועידת חארטום אינם יכולים לכבוש מתן לאורך ימים להסתדר עם מדינה יהודית במזרח התיכון. אולם כל מה שאפשר לקבוע, מלבד זאת, במקורות ערביים עדיין לא מעיד על הבנה כי בוועידת השלום יהיה על הערבים להסכים להסדרים שיאפשרו למדינת ישראל להיות בתוך גבולות בני הגנה.

יש להניח שד"ר קיסינג'ר יגיד למנהיגי ישראל כי עליהם להעמיד את הערבים במבחן של משא ומתן; הוא בכל אופן מאמין בתועלת הטמונה בעצם התהליך הדיפלומאטי. ודאי גם יצביע על כך כי ארה"ב דאגה והוסיפה לדאוג לכך כי ישראל לא תצטרך לחשוש שמא יחסרו לה הכלים הדרושים להגנתה, על כל צרה שלא תבוא. אך שומה עליו להעמיד את האורח על ההכרח שהשפעה ממתנת תצא מוואשינגטון לא רק לעבר ירושלים אלא גם לעבר קהיר, דמשק, רבת עמון וריאד.

לא יתכן שישראל לבדה תשמש מגן להפצרות אמריקאיות. נוכח מאמצי הלחץ של מדינות ערב להלך אימים על ארה"ב, ועוד יותר על יפן וכל מדינות אירופה המערבית, ולסחוט מאלה נקיטת עמדה אנטי־ישראלית פעילה, נחוץ שוואשינגטון תקים סכר כנגד הסחטנות הזאת: שתזהיר את הערבים בדיבור חד־משמעי וגם תעודד בבעיית את מדינות אירופה ויפן שיעמדו איתן מול פני איומים פרועים.

הסכסוך הערבי־ישראלי חדל להיות עניין מקומי או אזורי. צעדיו של ד"ר קיסינג'ר עצמו מעידים על כך שסכסוך זה הפך להיות מוקד של מתיחות בינלאומית. אם ארה"ב רוצה כי מדיניותה תשיג את מטרתה, חייבת היא להפעיל את מלוא משקלה הגלובאלי — ואין ירושלים צריכה לשמש כתובת יחידה לכך. יתכנו כתובות נוספות, הדורשות פעילות אמריקאית נמרצת כלפיהן.

השבתת רכב: לאסוף טרמפיסטים

ההסדר של יום שבתון שבועי לרכב פרטי, במיסגרת הפעולות לחיסכון בדלק, נכנס היום לתוקפו. הועלו היסוסים והסתייגויות לא מעטים על התיעיה, היעילות והתועלת שבו נוכח מצוקת התחבורה הציבורית, הפועלת עדיין רק כדי 60% מכושרה. אין ספק שתוספת של כמה עשרות אלפי נוסעים מדי יום לתחבורה הציבורית תכביד בעיקר על מאות האלפים שאינם בעלי רכב פרטי, אשר יאלצו מעתה להמתין בתורים ארוכים ומגושמים יותר. אולם כיוון שההחלטה נקבעה, יש עתה לעשות הכל להקפדה על יום השבתון השבועי, שוב עקב הבכשרה בהיערכה לקראת פיקוח ואכיפת ההגבלות במרץ רב.

השבתת הרכב אינה נעדרת, כמובן, גם יתרונות. מלבד חיסכון בדלק (אם כי בכמויות קטנות יחסית) ועצם האקט הפוליטי של הפגנת סולידריות עם מדינות המערב הסובלות ממחסור בדלק, יש לה יתרון מוחשי נוסף: הקלה בזרימת התנועה ברחובות הערים. התנועה היא כי השבתה של כ־15% מהרכב הפרטי תקל במידה ניכרת על התנועה, לכן שיעור כולי זה של כלי הרכב הוא הגורם האטה, פקקים וקשיי תנועה ברחובות הצרים מהכיל את כל הרכב הנע בהם.

יש גם לקוות כי המיבצע לעידוד הסעת טרמפיסטים בהתנדבות, שנערך בשבוע שעבר על ידי מכון התחבורה, יביא אף הוא להקלת־מה של מצוקת התחבורה. בעלי רכב פרטי לא מעטים יזדקקו עתה בעצמם לטרמפ לפחות אחת לשבוע, ואולי דבר זה יניע אותם בשאר ימות השבוע לאסוף נוסעים המחכים בתור לאוטובוס או עומדים בשולי הדרך. נוכח ההגבלות על הרכב הפרטי ומצוקת התחבורה, על כל בעל רכב פרטי לראות הסעת נוספים בהתנדבות כחובה אזרחית בשעת הירום זו ובכך להרים, ולוא גם במעט, להקלת מצוקת התחבורה, העלולה להימשך עוד זמן רב.

לזרז את הפיתוח הגרעיני

היה הרבה מן ההססנות וקוצר הראיה באיטיות בה טיפלה ישראל בשנים האחרונות בשאלת הקמת התחנות־כוח גרעיניות. משבר האנרגיה והחרם־הנפט הערבי, שהופעתם עתה את כלכלות המערב ומדרבנים לזירוז החיפוש אחר מקורות אנרגיה אלטרנטיביים, בתחיל עתה לתת אותותיו גם בישראל. יש לקוות שהצהרת שר האוצר, מר פנחס ספיר, בביקורו האחרון בארה"ב, כי ישראל תקדיש עתה תשומת־לב מיוחדת לנושא זה — תבטא בקרוב ביטויים בפועל.

בתחום התחנות הגרעיניות, דרושות החלטות כלכליות וטכנולוגיות. ההשקעות בהן קשורה הקמת התחנה הן עצומות, והזמן הנדרש מבעוד קבלת ההחלטה ועד השלמת הבניה וההפעלה הוא לפחות שבע שנים. הבנה הכרחית ההחלטות במעשה כשבה — מן כישלוננו הנורא, לא ניצבנו לדבר בשיד כונה.

עתה כדאי לשקול אם לא רצוי להכין כיתרים לא לתחנה אחת, אלא לשתיים או שלוש: יתכן אמנם שבעוד כשתיים־שלוש יהיו בתוקפים ונציג יעדיפו יותר, אך ספק אם כדאי לישראל, בנסיבות הביטחוני ההולכות המהלכה הנוכחות בנפט, להמשיך הפעם רק על הבדיאות.

יש להבטיח גם את ההקציבים הדרושים לחקר מקורות אנרגיה אחרים — החל בבדיקת כדאיות של ניצול אבן בישראלית, דרך זירוז חיפוש ונוכח ברבבי הפחם, ועד לזירוז העבודות בתחום אנרגיית השמש והאנרגיה הגאו־טרמלית ואפשרויות ניצול הכבול בחולה. כינהל הדלק ראוי לשבח על שדאג בעוד מועד למלאי נפט לתקופה ארוכה יותר מאשר מנהגות לכל מדינה מערבית, אך גם בתחום זה חייבים להרבות את הגדלת כושר האגירה של הבריכה.

ישראל, המשבבת כיום מוצהרת למלחמת הנפט הערבית, חייבת לצעוד בראש המאבק נגד „נשק הנפט" בשני מישורים: במתן דוגמה לפעולות ברוכות של מחקר ופיתוח מקורות אנרגיה אלטרנטיביים, ובריכה המאבציב לעדוד את העולם המופשט להתארגן נגד הסחטנות הערבית.

אי־צדק בהשלמת המשכורות למגויסים

שיטת התשלומים למשפחות השכירים מעוררת ספקות

מאת שמשון ארליך

„בעלי, שהיה סוכן־ביטוח לפני שגוייס הרוויח 4000 לירות לחודש מקבל היום רק 1500 ל"י, ואילו פלוני עובד חברת כלל מקבל את מלוא משכורתו הקודמת" — שאלה זו, שהופנתה אלי על־ידי אשתו של מגויס, המועסקת במשרד ממשלתי, נוגעת להרבה בתים של מגויסים, הרגישים שנכון מופלים כלא בצדק, גם אם הדברים נאמרו לפני ההחלטה על העלאת גג התשלומים מקרן ההשוואה ל־1800 ל"י.

העובדים המקבלים את מלוא משכורתם, ולעתים אף תוספות שונות, שלא נכללו במשכורתם, עובדים במפעלים בבעלות פרטית. השלמת המשכורת באה כולה על חשבון בעל המפעל והוריו. אולם, אין ספק שרוב מקבלי התשלומים עובדים במוסדות ציבור, חברות ממשלתיות, משרדי הממשלה וכן אצל גופים מונופוליסטיים העובדים לפי שיטת של קוסט־פלוס. עובד אוניברסיטה מקבל את מלוא משכורתו — אך מי שישלם לבסוף יהיה האוצר, המכסה את ההפרש בין הכנסות המוסדות להשכלה גבוהה לבין הוצאותיה.

אם אגד משלם תוספת שכר לחבריו המגויסים, הרי גם כאן לא יושאו בכך חברי הקואופרטיב הבלתי מגויסים. הגירעון יגדל ויתכסה בסופו של דבר על־ידי האוצר. אם חברה ממשלתית משלמת את מלוא השכר למנהליה, הרי שאפילו אם היא עושה זאת ברווחיה, שייכים אלה לקופת האוצר. יותר ברור לעין כשבם של פקידי הממשלה במשרדים השונים, שהממשלה מכסה ישירות את מלוא משכורותיהם.

זכות לפרלם

יש בכך משום אי־צדק, כי אם הממשלה משלימה לחלק מהעובדים את מלוא המשכורות, הרי היא צריכה זאת על חשבונם של כל ה־אחרים, כמעט הממשלה גובים מהציבור כולו במסים, במילוות כרצון, במילוות חובה ובהדפסת כספים הד־מריה משהו מכיסם של כל לירה שבידי הציבור.

אותם כספים הנגבים מהציבור, נגבים אף בהתשלומים למשפחות המגויסים עצמם. אם כמובן להשלים את המשכורות וההכנסות, הרי זו זכות כל המגויסים, ולא רק זכותם של אלה שבמקרה נבו לשכת קרוב יותר לקופה הציבורית.

הוי אי־שוויון בין חלק מהמגויסים, שהיו בעלי הכנסות גבוהות לבין חלק אחר, על־פי הפסיקתה הקודמת. אולם הוא משרד אי־שוויון בסוגים אחרים, המחייבים עיון, בדי־קה והחלטה לגבי מדיניות ההכנסות של המגויסים בעתיד.

כל השיטה של הבטחת ההכנסות עד 1500 ל"י לחודש, היתה מבוססת על עקרון הביטוח: המבוטח ישלם אחוז מהשכר, המעביד ישלם אחוז מהשכר והכסף ישמש לתשלום המשכורות. את מה שקרוי קרן „השוואה למילואים".

קרן בלי כסף

היה ברור כי דמי־הביטוח לא יספיקו, אם הגיוס יימשך זמן רב. באוקטובר שילם האוצר מקופתו למשפחות תשלומים עד ל־675 ל"י לחודש, שהיו מבוססים לא על ההכנסה הקודמת, אלא על המצב המשפחתי. השיטה לא יכולה להמשך מכמה טעמים: הסכומים היו קטנים ולא הספיקו לקיומן של המשפחות; הממשלה ומוסדות הציבור השלימו לעובדיהם את מלוא המשכורת. במקום להעלות את התשלומים לרמה יותר סבירה לכולם, החליטה הממשלה להמשיך בשיטת קרן ההשוואה למילואים, על אף שלא היה בה כבר כסף.

ההחלטה להמשיך בשיטת קרן ההשוואה, הבצמידה את התשלום להכנסה בחיים האחרונים נפלה ללא שיקול כספיק. היא מחייבת בדיקה מחודשת, אם הגיוס צפוי להימשך תקופה ממושכת, כפי שנראה כיום. השאלה הנשאלת היא, האם מוצדק להעביר את אי השוויון בהכנסות גם לתוך הצבא, דבר שאין לו תקדים בצבאות אחרים? לכאורה לא. כה מצדיק שמשפחת חייל אחד תקבל 1800 ל"י, ומשפחתו של חברו 600 ל"י, שעה ששניהם יושבים על אותו טנק ומתכתבים באותה כיתה.

הרגישות תחמיר

כן הדין לקחת בחשבון גם את רמת החיים שהמשפחה רגילה לה. אין זה אותו דבר אם צפויה להכנסה של 1500 ל"י ועליה בבית תלויות ההתחייבויות, העליך להתקיים בתשלום של 625 ל"י (המפולו יועלה ל־800, ל־1000 ל"י או לכל סכום אחר), או אם הורגלה משפחה להתקיים בסכום נמוך יותר. איפה נקודת האיזון, מהי המשכורת הצודקת ולפי אילו קני מידה? נראה כי שאלות אלה יתעוררו במוקדם וכן הדין להתת עליהן את הדעת במוקדם.

תשובות על שאלות אלו תלויה בהברת באורך הצפוי של הגיוס, בגודלו ובמצב המשקי. ככל שתקופת הגיוס תהיה ממושכת יותר, הגיוס יהיה רחב יותר כן תגבר הרגישות לבעיות.

אחת הסיבות הנוספות לכך שהאוצר לא הגדיל את תשלומי צה"ל למשפחות על־פי עקרון גודל המשפחה, אלא עבר לשיטת קרן ההשוואה, נעוצה ברצונו להמשיך ולכבן את התשלומים על־ידי הגדלת שיעור הגבייה של דמי־הביטוח לקרן (מ־... עבר ל־2.3 אחוז מהמבוטחים ו־0.6 מהעובדים). הצעה זו, שהאוצר כבר העלה לדיון, ספק אם היא מתאימה למצב החדש. קודם כל יכביד הדבר את העול על מפעלים ועסקים בתקופת־שפל במשק, שבה רבים לא יוכלו לעמוד בתוספת הוצאות. יהיה בכך גם משום תוספת ספיגה, לאחר שהממשלה כבר ספגה 5 מיליארד ל"י על בסיס שנתי, דבר שגם הוא יתכן ועבר את גבול האופכיכוח.

נאט"ו: לקחים מישראל

מלחמת יום הכיפורים הקשיחה את העמדות בשיחות על צימצום הדדי של כוחות נאט"ו וברית וארשה

מאת אליהו סלפטר

לא קשה לנחש כי במטות הכלליים של צבאות נאט"ו וברית ורשה כאחד, עסוקים עתה קציניהם ומומחים טכניים רבים בנסיון להפיק את לקחי מלחמת יום הכיפורים, הן מבחינת עבודות בשטח ונכונות המישמושים הטקטיים והאיסטרטגיים, הן מבחינת כושרו של הציוד והאלקטרוניקה של הצד הכנגד.

במאמץ זה עשוי להיות יתרון ברור לארצות־הברית: בעלת־בריתה, ישראל, לא רק שהיא יכולה להזות על לקחי העימותים עם נשק וציוד סובייטי, אלא ביכולתה לספק מיגוון רחב של דוגמאות מהציוד הסובייטי המודרני ביותר, שנפל שלל בידי הכוחות הישראליים, בחזית הסורית ובחזית המצרית. שלא כבריה"מ, אשר ספק גם אם שבה יהיה על ציוד אמריקאי בתפוסה ביותר כתוצאה ממבדות ישראליות, יכולים האמריקאים להעריך טוב יותר את כושר הפעלת הציוד שלהם בתנאי קרב: החייל הישראלי איננו נופל ברמתו מהחייל האמריקאי (או המערב־אירופי), בעוד שלרוסים לא ברור בדרך מה מהכשלונות נבע מליקויי הציוד שלהם, ומה נבע מרמתם הנמוכה יותר של החיילים הערבים.

בכל זאת, גם לרוסים סיפקה מלחמת יום הכיפורים הזדמנות חשובה לבחון את טיב סוגי הנשק החדשים בשימוש עם ציוד אמריקאי. הדבר נאמר במיוחד, כמובן, לגבי טילי סאם־6 וסאם־7, נגד מטוסי פאנטום, וטילי סאגר החדשים נגד טנקים — ציוד אשר לא הופעל למעשה זה כל זה במלחמת ויטנאם, אך בודאי שלא באותם תנאים ובאותו ריכוז.

רגע האמת

ההוצאות האירופיות של נאט"ו מעוניינות בודאי לא פחות מהאמריקאים והרוסים, ללמוד מנסיונן מלחמת יום הכיפורים — אך אין להניח שישראל מספקת להן מידע, ובמידה ויקבלו מידע כזה מהאמריקאים — יהיה זה כיד לניה ד־אחרי סינון. ומכיוון שהמדובר לא רק במידע בנבון הטכנולוגי, אלא בהקשרים תיפעוליים במסגרות טאקטיות ואיסטרטגיה שונות, חשובה היתה למדינות מערב־אירופה ידיעה מליבוד במשק, כדי להקל של הערכת ההשלכות לגבי תוכניותיהן הצבאיות.

בשביל מדינות נאט"ו, וביחוד החברות האירופיות, הבליטה מלחמת יום הכיפורים מעין „רגע של אמת" בשלושה מישורים:

✱ בעימות נשק וציוד מערבי מול ציוד סובייטי;

✱ התקרבות בריה"מ לשוויון מוחלט בכוח גרעיני עם המערב;

✱ המחשת התלות הכלכלית הצבאית של מערב אירופה במקורות נפט בלתי בטוחים, שאין לה שליטה עליהם.

הסקת הלקחים הטכנולוגיים בחזית תימשך חודשים, ואולי אף שנים. כבה מצות צבאיים במערב כבר המחירו שברור כי דרושות תוספות ניכרות לתקציבי הביטחון — ההצבה היא שהאוירה בפר־... שיטת־הקיפה שגרמו לפחות אבידות, הרשה המקובלת היא שבסיכומה של דבר, התברר, כי למערב אין תשובה יעילה נגד הטילים האנטי־אוויריים הסובייטיים החדשים.

„אם היה לקח אחד ברור מהמלחמה הזאת — הרי זה המחיר העצום שחייב לשלם מי שמפגר אפילו בצעד אחד אחרי הישג כלשהו בטכנולוגיה הצבאית של האוייב", כתב בשבוע שעבר אחד הפרשנים הצבאיים הבריטים.

שקיעת הטנק?

אך גם הטילי הקיצוצים בתקציבים הצבאיים, בקונגרס האמריקאי ובפרלמנטים מערב־אירופיים, מבקשים להסיק לקחים לפי רוחם כמלחמת יום הכיפורים. כך טוענים, למשל, שאם התברר כי הטנק כל כך

ג'יימס שלזינגר: השיבות האוזן

פגיע לטילים זולים ופשוטים, מה הטעם להשקיע מאות מיליוני הלירים בפיתוח טנק חדש? האם לבהלה נוכח מגבול של טנקים סובייטיים, שיכולים להציף את אירופה — הרי לא נאט"ו אלא מוסקבה היא שצריכה להיות מודאגת: אם המצרים הצליחו לגרום לנזקים כה כבדים לשריון הישראלי המנוסה והמעולה ע"י הסאגרים הסובייטיים, לכה לחשוב שהטנקים הסובייטיים פחות פגיעים לנשק האנטי־טנקי האמריקאי?

טיעון מקביל, אך לאו־דווקא של המבקשים לקצץ בתקציבי ביטחון, נשמע גם ביחס לטילי סאם־6. אין קום הגיון, אומרים מומחים אמריקאים מבוזיים, להפעיל מטוס שעולה עד 15 מיליון דולר נגד טיל שעולה כמה אלפים או, לכל היותר, כמה עשרות אלפי דולרים. סביר יותר לשים דגש ניכר על פיתוח מטוסים בלתי מאויישים המופעלים כרחוק, שהם הרבה יותר זולים (כ־300,000 דולר) — ואינם מסכנים חיי טייס.

מלחמת יום הכיפורים הטילה את צילה גם על השיחות בדבר הצימצום ההדדי של כוחות נאט"ו וברית ורשה, שנתחדשו בווינה בסוף אוקטובר, ועל השלב הבא בשיחות לצימצום נשק גרעיני, העומד להיפתח בין ארה"ב ובריה"מ בקרוב.

בשיחות וינה ממשיכה בריה"מ לדרוש „צימצום מקביל", כלומר קיצוץ במספר ... ורשה שלה על מספר חיילי נאט"ו, פירוש הדבר הנצחה של עליונות מספרית סובייטית. אך נציגי המערב מוכנים לזה עתה פחות מבעבר, ועומדים בתוקף על עיקרון „רמה שווה", כלומר ששני הצדדים יקצצו את מספר כוחותיהם באותו שיעור, הוקבים בסך של 700 אלף חיילים ושווים בנשק כבד.

עליונות כמותית

בכנס האחרון של מיניסטרי ההגנה של נאט"ו, שנערך ב־6 וב־7 בדצמבר בבריסל, הגיש מיניסטר ההגנה האמריקאי ג'יימס שלזינגר, את החשיבות של קיום המאזן בכוחות ובנשק קונבנציונאלי בין המערב המזרח, דווקא משום שמנוחת הסובייטים מתקרבים שהם עתה לשוויון עם ארה"ב במאזן הגרעיני. מצב זה עלול לעודד במוסקבה נטיות הרפתקניות יותר כאלה שהתעוררו כאשר העליונות הגרעינית של המערב היתה ברורה. וזאת ביחוד אם יחשבו הרוסים שהם מסוגלים לשבור את ההתנגדות בנשק קונבנציונאלי, במהירות שתעמיד את וואשינגטון בפני עובדות מוגמרות שלאחריהן לא תרצה להסתבך במלחמה גרעינית עם בריה"מ.

אפשרות זאת גורמת, כמובן, גם להתקשות העמדה האמריקאית לקראת חידוש שיחות סאל"ט. בעוד שבעבר היתה נכונות מסויימת בוואשינגטון לראות העליונות האיכותית של הנשק הגרעיני האמריקאי כמשקל־נגד לעליונות בריה"מ במספר הטילים, יש עתה ספקות לגבי הזמן בו תישמר העליונות האיכותית ולכן דורש הפנטגון — וגם מדינאים שמרנים — שנציגי ארה"ב יעמדו בתוקף על שוויון מספרי מוחלט בין שתי מעצמות־העל.

שאלה זאת קשורה, כמובן, עם מיכלול השאלות והספקות לגבי ההפשרה הבינגושית, ספקות אשר גברו בבירה לא קטנה בעקבות המעורבות הסובייטית במלחמת יום הכיפורים. ובנקודה זאת תחזור הנושא מתחום הצבאי והצבאי־מדיני לתחום המדיני: לאמריקאים כ־7,000 ראשי־חץ גרעיניים על אדמת בעלות בריתם האירופיים. נשק זה מיועד להגנת אירופה, אך הפעלתו תלויה באישור — מיזו — של נציג אמריקאי המופקד על כל ראש חץ ובסופו של דבר הוראה מהנשיא. האירופים, לא מעט בהשראה צרפתית, משמיעים להביע ספקות אם אכן יתנה האישור, אם הדבר יסכן את ארה"ב בהתקפה־נגד גרעינית סובייטית.

השאלה עוברת מהתחום הצבאי לתחום המדיני גם במישור הנפט: הקיצוצים של החודשים האחרונים הבליטו עד כמה תלויה מכונת המלחמה המודרנית באספקת נפט — ועד כמה פגיעה מערב־אירופה לסנקציות של ספקי הנפט הערביים. ואם כי מדינאי צרפת ואנגליה יכולים להמשיך לטעון שהדבר נבע מהסיכסוך הישראלי־ערבי, ושיתרבו בגישה ישראלית, ארה"ב ויתר חברות נאט"ו יודעות (ומודות לפחות בחלקן) שבריה"מ היא שעומדת מאחורי הפעלת נשק הנפט...

לכבסים תהיה עתה אולי קצת יותר נחות לדרישות אלה מאשר לפני ה־6 באוקטובר.

למערב־אירופים, וביחוד לגרמנים, המוחכה לעתיד מהמעמות השיפנות ל־15,000 טנקים או יותר, המוחכים תחת פיקוד סובייטי במזרח אירופה. לאירופים ולאמריקאים והבהרה השיבותר המכרעת של כוח־ההובלה האווירי, ובפנטגון כבר מצבדים תוכניה לפתיחה בהדש על קוו יצור למחסורי הובלה העקיים מהסוגים שהוכפלו ברכבת האווירית הגדולה לישראל.

הצריכה הגדולה של נשק ותחמושת, השיעור הגבוה של שחיקת ציוד הוי אף הם מהלקחים הראשניים המובולטים של המלחמה. נמסר כי הפנטגון כבר עיבד בקשה להקצבה מיוחדת ובידית של 750 מיליון דולר להגדלת מלאי התחמושת וחלקי החילוף במחסני החירום של הכוחות המוצבים האמריקאים.

דגש על מחקר

אך הדרישות הדחופות והחשובות ביותר, הצפויות בעקבות מלחמת יום הכיפורים, הן דרישות להגדלה ניכרת של תקציבי המחקר והפיתוח. אם כי לרוב כוכבים המוצגים, ששיעור הפגיעות הגבוה של טילי סאם־6 וסאם־7 במטוסים ישראליים אירע בעיקר בימים הראשונים של המלחמה, כאשר חיל האוויר פעל כדי לבלום את התקפת הפתע על הקו־קל, ולא אחרי ימים מספר מתחו־...

פערים ושותפות גורל

יש לראות בשיפור רמת־החיים של משפחות במצוקה בעיה בטחונית דחופה

מאת עוזי בנזימן

המלחמה היא שעת אמת נוקבת ואכזרית. היא חושפת חולשות וליקויים. היא מעמידה במבחן השקפת עולם ותפיסות מדיניות. היא מאתגרת אנשים חזקים, אמיצי־לב ומתמידים. עכשיו נבונים ידם להפיק לקחים מהמלחמות גם בתחומים שאינם צבאיים טהורים.

נכתב כבר רבות על המהלומה שהנחיתה מלחמת יום הכיפורים על השקפותיו המדיניות והביטחוניות של שר הבטחון משה דיין. אני מבקש הפעם להסב תשומת־לב לכישלון נוסף בתפיסת עולמו שבא לידי ביטוי במלחמה האחרונה.

דיין היה האיש שטען כי לא ניתן להניף שני דגלים בעת ובעונה אחת. הוא התנגד להעמדת הנס הסוציאלי בצד הדגל הביטחוני. מלחמת יום הכיפורים הוכיחה כי הוא שגה. הסוגיה איננה כלל בלבד. במידה שווה של אחריות שותפים לה כל שרי הממשלה. כל אחד מהם נתן ידו, בתקופת שירותו בממשלה ובהנהגת המדינה, לזניחת התחום החברתי.

הכרה מאוחרת

התעוררות בעניין זה ניסורי הכצפון שהולך להעיק בפועבי לקברניטי העם בחודשים שקדמו ל־6 באוקטובר 1973, היו בגדר הבהרה מאוחרת שמסיכותה לכדעי הבודרות לא היה מקרי. חשוב לזכור דברים אלה דווקא עכשיו, כשכל המעיינים נתונים לביצור עוצמתו של הצבא ולהפקת לקחים מיבצעיים. הפער החברתי והאנושי אינו סוגיה תלושה מהמציאות הביטחונית. כביאות חברתית היא חלק בלתי נפרד מסיבה ואופייה של החברה הישראלית, ולכן — היא גורם עיקרי בעיצוב דמותה ויכולתה הצבאית. המסקנה אליה יש להגיע היא שהפער החברתי הוא בעיה ביטחונית מבדרגה ראשונה.

למלחמה זו יצאו בניהן של משפחות מרובות ילדים, שהגיעו ארצה במסגרת העליה ההמונית של ראשית שנות החמישים. המצוקה ... במשפחות אלה. היו בהן כאלה שהביאו כתוכן שלושה ארבעה בנים אל המלחמה הזאת. המלחמה אינה מבדילה בין עני לעשיר, בין מי שנהנה מחיי רווחה למי שסבל מחסור ומצוקה. המלחמה היא עת מבחן שביטויה העיקרי — מאבק למען הקיום, הגנה על הבית שבעורף. בכך אין הבדל בין הלוחם שיצא משכונת העוני לבין החייל שבא מהרובע המהודר או מהקיבוץ המשגשג.

גם בני החיילים, בעת הקרב, דומים: כולם נלחמים כדי לחיות, כדי להגן על משפחותיהם ועל מדינתם. לא היו במלחמה — עד כמה שידוע לי — גילויים של הבדלים בין חיילים, יוצאי הרבויות שונות, באשר לנקודת מוצא זו. אך המדינה, החברה כולה, יעשו טעות חמורה אם יתפסו לרגש הסולידריות שפעלה המלחמה, ויתעלמו מהבעייה המוסרית העוקבת את החברה בהקשר זה: האם שוויון הנסיבות בהן נמצאו כל הלוחמים תופף לשוויון בהזדמנויות שסיפקה המדינה ליוצאי שכבות חברתיות שונות? האם לשותפות הגורל, כפי שהיתה המלחמה, קדמה תחושה דומה בשנים שקדמו ליום הכיפורים? אותן משפחות שהביאו לצה"ל שלושה ארבעה בנים לחזית — האם נהנו בשימת לב מספקת מצד המדינה קודם לכן?

„פתאום דאגו"

החברה איננה עיוורת ... המלחמה. צעירים משכונות ... ביטאו קורת־רוח, שהיתה בה מידה ברורה של אירוניה, על שבעקבות המלחמה גילו לפתע את עם ישראל כשהוא דואג להם (במסגרת פעולת ההתנדבות הרצון הטוב).

פצועים משכבות אלו נבנו — אך העלו גם שאלות — למראה האהבה והדאגה שהורעפו עליהם. חיילים שזכו להנפש כספר שעות בקיבוצים נדהמו משפע הטוב שאפף אותם (לגבי רבים מהם היה זה ביקור ראשון בקיבוץ). הביטוי המעשי של השאלה העקרונית בהגלה גם עתה. לא דומה מצבה של משפחה מבוססת, שמפרנסה מגוייס, למעמדה של משפחה דלת־אמצעים שראשה נקרא בצבא. המערכת השלטונית אינה מקדישה שימת־לב מספקת לבעייה זו בימים אלה.

המלחמה הוכיחה כי צה"ל זקוק למספר רב ככל שרק ניתן של צעירים חזקים, יציבים בנפשם, בעלי אישיות מוצקה ומיומנות. מטבע הדברים, טובים הסיכויים שצעירים כאלה יצמחו במשפחות הבטוחות ברמת־חיים ותרבות מתוקנת, מאשר בשכונות מדולדלות ועניות. הוכח גם הבדל בולט בתפקידים ובדרגות הפיקוד אליהם הגיעו צעירים ממשפחות מבוססות בהשוואה לאלה שגדלו בתנאים קשים.

אלה התרשמויות ראשונות. יש להניח כי מחקרים יסודיים על היבטים אלה של המלחמה יעידו ... אך עד להשלמתם, דומני שאין זה מוקדם לתבוע מהממשלה, שתקום לאחר הבחירות, להקדיש שימת־לב רבה לבעיות הביטחוניות הללו של ... בקיומו של פער חברתי ... בישראל.

זעזוע מבריא

מאת שלמה אהרונסון

הזעזוע שפקד אותנו לא פסח — בצורה שונה מארץ לארץ — על המערב כולו. כל מי שהיה בחו"ל אחרי המלחמה, או יכול לקרוא עתונות זרה, עשוי לגלות עד היכן נעו אמות הסיפים בארה"ב ובאירופה. מה שנפגע קודם כל הוא התדמית המתון הפוליטי והכלכלי באירופה של ה„הפשרה", כשם שבאמריקה נצרפה המלחמה הזאת למשבר העמוק של המימשל בעקבות מלחמת וייטנאם ומלקפעה.

בייחוד מסובכים הדברים בצרפת, כפי שאני למד, בכל מהלכתו הרציונית של הנשיא. אולם רוח רעה נושבת עם מכבר, שבלהבת המד־... עד כדי ציציום פוליטי גמור על חשבון ישראל, ...

יתרון 4000

תכנית חסכון עממית
רווחית ביותר.
בתכנית יתרון 4000 הנך יכול
להפקיד עד 6,000 ל"י
וליהנות מכל ההטבות שבתכנית:
מענק של 10% (עד 600 ל"י)
החסכון בתוספת המענק נושאים רבית
מצטברת והפרשי הצמדה - הכל בפטור ממס.
זכויות נוספות לחוסכים המצטרפים
לתכנית עד סוף חודש זה.(31.12.73)

אם ברצונך לקבל לביתך עלון הסברה, מלא נא תלוש זה.

לכבוד
ת.ד. 1836
תל־אביב 61000
אודה לכם אם תואילו לשלוח אלי את עלון ההסברה לתכנית "יתרון 4000" לפי הכתובת:
השם: ___
הכתובת: ___
טלפון: ___

פרטים מלאים בכל אחד מ־186 סניפי
בנק דיסקונט לישראל בע"מ בנק ברקליס דיסקונט בע"מ

هكذا من الأصل

איך חיים

עיסקי זהב בשכל

מאת יאיר קוטלר

למי יש ראש בימים טרופים אלה לתכשיטים, לעדיים? עיסקי־הזהב בשפל. הצורפים מחוסרי־עבודה. הצעירים שבהם מגוייסים, אינם נלהבים לשוב לבתי־המלאכה. החנויות מלאות סחורה ואין דורש לה. ההמונים נעלמו מן הנוף. בתי־המלון נתרוקנו. אין בשביל מי לעבוד.

חיים סייג בן ה־35 נקרא למילואים ביום הכיפורים. הוא רב־סמל בהנדסה קרבית. חיוני מאוד למאמץ המלחמה. בחודשיים הראשונים לשירותו בא הביתה פעמיים ל־24 שעות. ההתרוצצות מן הבסיס שבחזית המערבית ובחזרה גוזלת את מירב החופשה. בית־המלאכה לתכשיטים שבבעלותו (ברחוב אלנבי בתל־אביב) מנוהל, רחמנא ליצלן, על־ידי האשה, תלמה — אך אין מה לנהל. אין בא ואין יוצא.

לפני המלחמה פרחו העסקים. בית המלאכה הפיק תכשיטים לסוגיהם מזהב ומזהב לבן, מעוטרים באבני־חן. הסוחרים התדפקו על דלתות המפעל בזה אחר זה. ביקוש התיירים עלה על ההיצע, בעיקר ל„מזלות", מנורות ומזוזות. בית־המלאכה, המעסיק 12 עובדים, כשותף בייצוא דתיים. לפני כשנה, כאשר גבר הבולמוס לתכשיטים מזהב כאובייקטים להשקעה ובריחה מן המזומנים, העתיק סייג את בית־המלאכה שלו מחולון, מקום מגוריו, למרכז תל־אביב.

דור שלישי

חיים סייג הוא כבר דור שלישי של צורפים. אביו, שהביאו לישראל מעיראק ב־1949, רכש מוניטין כצורף עוד בארץ מולדתו. גם אחיו הגדול, דויד, צורף. אחרי שהשתחרר משירות סדיר בצה"ל נפרד מאביו, פתח לעצמו עסק.

עד פרוץ הקרבות רכשו ישראלים ותיירים תכשיטים ב־14 וגם ב־18 קארט, משובצים באבני־חן יקרות, עם הרבה הרבה משקל. העיקר שיהיה הרבה זהב. מחירו של תכשיט זעיר מבוקש נע מ־500 עד 1,000 ל"י, בעיקר צמידים. בשנה, בעיצומו של הקיץ, הסתכם מחזור המכירות היומי בכ־10,000 ל"י! בסתיו ובחורף, כאשר פוקד השפל את הענף, מכרו בכ־2,000 ל"י ליום, אך בשני חודשי המלחמה הראשונים (אוקטובר ונובמבר) מכרו רק בכ־2,000 ל"י.

תלמה סייג פותחת את העסק בכל בוקר ב־8 ונועלת ב־3 כדי לשלם משכורות, לפרוע תשלומים, לכסות הוצאות — אך עבודה אין. סך כל ההוצאות החודשיות — שכר־דירה, מסים, חשמל, מיזוג אוויר, נקיון — מסתכם בכ־1500 ל"י. על זה יש להוסיף שכר עבודה, כ־25 ל"י ליום בממוצע לפועל, כולל תנאים סוציאליים. הפועלים שנותרו בבית־המלאכה — יותר נכון הנערים — מכינים תכשיטים למלאי, התופח בכל יום באורח מדאיג בהעדר קונים.

בשבוע הראשון של המלחמה חזרו ציקים בשווי של 45 אלף ל"י. לא היה להם כיסוי. תלמה סייג מתרוצצת מסוכן לסוכן, מנסה לגבות חובות — אך ללא הועיל. משיבים לה בדחנות, ממש בצעקה: מלחמה. מה יש? אין זמן? בינתיים עולה ללא הרף מחיר הזהב. בתחילת המלחמה עלה ק"ג זהב 13,200 ל"י. אך לאט לאט קפצה העקומה, עברה כבר את ה־16,000 ל"י.

תלמה, בהעדר בעלה המגוייס, מגלה כשרונות נסתרים. היא הופכת ציקים דחויים למזומנים, כמובן תמורת ריבית גבוהה — 18.5%, 19% וגם 20%. הבנקים אינם מסתפקים בריבית גבוהה זאת, ותובעים גם בטחונות פלוס כיסוי בחשבון האישי. כך מצליחים לגלגל כספים, אך עד מתי?

בעיסקי התכשיטים מזהב, על פי הסכמים בין הצרכנים לסוכנים, מעניקים למפיצים 2% הנחה תמורת מזומנים, אך אפשר גם לפרוע את החשבון בשלושה חודשים. היום מעדיפים הכל לשלם בתשלומים, מוותרים על ההנחה.

איך חוסכים

איך חיים במצב הקיים? אוכלים מוסכמנות. לתלמה וחיים סייג שלושה ילדים. אלה סובלים ראשונה. תלמה הוציאה את הבן מגן הילדים, חוסכת 150 ל"י לחודש. אחר כך ביטלה את שעורי הבלט לבת — עוד חסכון של 50 ל"י. בסוף החליט לוותר גם על שעורי הפסנתר לבן — 150 ל"י.

הקפיאו את כל התשלומים. לא משלמים מיקדמות למס הכנסה, ואף לא העבירו כספים לביטוח לאומי ולמס־הכנסה מניכויי הפועלים. גם העיריה יכולה להמתין. הרשויות הרגיעו את תלמה סייג. הודיעו לה כי משפחה לא יאבד זכויות בגלל גיוס בעלה. אפשר להמתין עד 31 בדצמבר. אחר מועד זה ודאי תשיג הארכה.

כל החסכונות שצברו תלמה וחיים סייג מושקע בחומר — זהב, אבני־חן. תשע שנים קשות של עבודה עצבית יורדות לטמיון לנגד עיניה של תלמה. גם אם תאלץ לחסל את מלאי חומרי־הגלם, להציעם לכל דורש, ספק אם יימצאו קונים. כי מי חפש זהב בימים אלה? מי מעוניין להתקשט באבני־חן?

לוא היה חיים סייג משתחרר מצה"ל — תקוה קלושה מאוד — אולי אפשר היה לגלגל עסקים. יש ביקוש־מה בשוק לסמלים של צה"ל והמדינה, לקמיעות מזהב — אך רק בעל המפעל מסוגל לעצב את התבניות המבוקשות, להכינם ליצור סדיר בסרט נע. בהעדרו אין מי שיעבד את המהלים. די אם היה בא לבית־המלאכה פעמיים בשבוע כדי להכין עבודה לפועליו שלא גוייסו, הנערים־השוליות.

רב סמל (מיל.) חיים סייג, על אף גילו הצעיר יחסית (35), נוטל חלק כבר במלחמה השלישית שלו. לא אחת ראה את המוות לנגד עיניו בשדות הקרב. מאז יום הכיפורים נכבה בהדרגה גם בית המלאכה שלו, שהקים בעמל כה רב.

(צילום אהרון בכירה)

המים נפגמים

מאת אדר קיסרי

ישראל מתקרבת לניצולם המלא של כל מקורות המים הטבעיים שברשותה. נוכח חומרת המצב, הכינה הוועדה לחקר איכות המים בישראל — במסגרת המועצה הלאומית למחקר ופיתוח ותיבאים — דו"ח בנושא זה. מסקנות המחקר הן:

✱ שמירת טיב המים הטבעיים של כנה שיוכלו לשמש לצרכים השונים.

✱ יצירת אפשרות לשימוש חוזר במי שפכים לסוגיהם השונים.

✱ מניעת הסתפות סביבתיות כלליות כתוצאה משימוש במים.

הדו"ח קובע, כי איכות מי־השתיה בישראל משתנה בהתאם למקור המים. בנקודות אספקת המים לישובים העירוניים עומדת האיכות הבקטריולוגית של המים בדרישות התקן. מתעוררות בעיות לגבי ההרכב הכימי־פיזיקאלי של מי־השתיה, כגון: ריכוז גבוה של חנקות במי־האקויפר באזור החוף, המחייב קיומם במים אלה לצרכי חקלאות; ריכוז גבוה של מלחים במים באזורי הערבה, סיני ואילת, המעניקים למים טעם וריח בלתי רצויים; הרכב כימי של המים באזורים העירוניים הופך אותם לקורוזיביים, ודבר זה משפיע לרעה על צינורות ועל הנברות העירונית.

עוד נאמר בדו"ח כי פוטנציאל המים הכללי של ישראל הוא כ־1450 מיליון ממ"ק מים בשנה, מהם כ־69% מצויים במי התהום. מי התהום מצויים בעיקר ב־2 האקוויפרים: האחד של רצועת החוף, המספק כ־350 מיליון ממ"ק מים בשנה, והשני — בהר, המספק כ־540 מיליון ממ"ק מים בשנה.

על־פי הקידוחים שבוצעו בעבר, ניתן ללמוד לגבי העתיד על עליית ריכוז הכלורידים במי אקוויפר החוף, ל־45 מיליגרם לליטר. למרות פעולות מנע לא נראה שתשופר איכותם של מי־התהום — בעיקר בגלל כמויות גדולות של החומרים השכיחים בחקלאות, הגדלת חלקם של הגידולים האינטנסיביים.

יש לציין גם את התהליך המתמיד של העליה בשיעור המליחות במי האקוויפר שבחוף, בשיעור של 1.0—1.5 מיליגרם לליטר כלורידים בשנה. מליחות זו תגדל מסוכנת לגידולים חקלאיים ובעיקר לפרדסים, כבר באמצע שנות השמונים. עליית ריכוז הכלורידים במי־התהום נגרמת על־ידי שאיבה מוגברת של מים מאקויפר מוגבל, אליו מתנקזים מים מאקויפרים מלוחים יותר. גורמים נוספים: חדירת מי־ים ומניעת ניקוז מלחים עקב השאיבה המוגברת וחדירת מלחים ממקורות עליים (מי־השקיה) למי התהום. הגדלת ריכוז המלחים במי התהום הולכת וגוברת גם בשל השימוש במי ביוב מטוהרים לצרכי חקלאות. השפכים העירוניים מעלים את ריכוז המלחים במי־האספקה בשיעור של 600־700 מיליגרם לליטר.

בין היתר המליצה הוועדה על הפעולות הבאות:

✱ שפכי תעשיה הם בעיה חמורה שהטיפול בה בישראל הוא חלקי בלבד. יש לפתור בעיה זו במקביל לפתרון בעיית השפכים העירוניים הביתיים.

✱ קיים צורך דחוף במחקר ופיתוח טכנולוגי בנושאים הנדסיים למציאת שיטת הטיהור המתאימה ביותר.

✱ יש להגביר את המאמצים למציאת פתרון טכנולוגי לבעיית השפכים התעשייתיים, השבת החומרים, השימוש החוזר בתהליכי הייצור.

✱ המדיניות הממשלתית המומלצת חייבת להציע פיתרונות כלליים לאזורי תעשיה שלמים, לחייב הקמת מיפעלי תעשיה חדשים תוך התחשבות בבעיית סילוק מי פסולת תעשייתיים, ולבצע מחקרים ובניית מיתקני הצגה לקידום פתרון הבעיות האמורות.

✱ יש צורך בבדיקה חוזרת של דרכי השבת שפכים עירוניים לעומת הובלת שפכים מטוהרים לצורך ניצול חקלאי בלתי מוגבל.

ד"ר אליעזר טל, מנהל המועצה הלאומית למחקר ופיתוח, רואה בדו"ח האמור מיסמך בעל חשיבות רבה, המסכם ומציג את המצב בתחום איכות המים בישראל, שבוודאי עשוי לשמש כמיסמך מנחה לכל הגופים המעוניינים העוסקים במחקר בנושא זה.

בכוונה להביא למירב התיאום בין המחקר לבין הטיפול והניהול של מקורות המים — תקיים המועצה מגע הדוק ושוטף עם נציבות המים. כן תבקש המועצה, באמצעות נציבות המים, מהמועצה המים הארצית, לדון בדו"ח ולהתייחס בין היתר לשאלת סדר העדיפויות במחקר איכות המים.

המלחמה הראשונה של הנ.מ.

מאת זאב שיף

היחידות נגד מטוסים הפילו בשתי החזיתות, באש תותחיהם עשרות מטוסי אויב ✱ כמה טילי הוק הפילו במטח אחד 4 מטוסים ✱ יש לרכוש מערכות חדשות בקרוב

ההפתעה הטובה ביותר למערך של הנ.מ. במלחמת יום הכיפורים היא התוצאה של מלאכתם. יחידות הנ.מ. הפילו בשתי החזיתות, באש תותחיהם וטיליהם, עשרות מטוסי אויב.

סיכומי המלחמה מראים כי רק ליד הגשרים, שעל גביהם עברו כוחותינו למערב התעלה, הפילו אנשי הנ.מ. תשעה מטוסים מצריים שונים ועוד הליקופטר. משימה אף הוא לתקוף את כוחותינו. מסתבר כי מתוך עשרות כלי הטיס השונים שהופלו, נפגעו חלקם על ידי סוללות טילי הוק והשאר באש תותחים.

התוצאה זו בלמות כי המלחמה שעברו יחידות הנ.מ. היתה הפינה הכבדה. מלחמת יום הכיפורים היא למעשה המלחמה האמיתית הראשונה של הנ.מ. של צה"ל. אם השריון של צה"ל נולד במבצע קדש ב־1956, התותחנים במלחמת ההתשה, הרי הנ.מ. „צלח על המפה" במלחמת יום הכיפורים. במלחמת ששת הימים פגע הנ.מ. של צה"ל רק בשני מטוסי אויב (בצפון הארץ).

במלחמת ההתשה הפיל הנ.מ. להתכלה. במשך שלוש שנים הפילו 24 מטוסי אויב, חלקם בטילי הוק, אך במרבית המקרים היה זה תוך טיסות סיור. מעטים מבין המטוסים שהופלו, נפגעו תוך כדי משימות תקיפה. במלחמת יום הכיפורים היה על הנ.מ. להתמודד עם גלי מטוסים תוקפים. אלה ביקשו לתקוף את המטרות עליהן הגנו יחידות הנ.מ. (כמו גשרים, תחנות מכ"ם, שדות התעופה ומחנות) ואף את סוללות ההוק שהיוו מטרה חשובה בפני עצמה.

כמו בנושאים דפנסיביים־אחרים בצה"ל, סבל גם הנ.מ. מעדיפות נמוכה. העובדה שצה"ל חשב רק במושגים של מתקפה וכמעט שלא נפגע בעבר מתקיפות מן האוויר, הפריעה להתפתחות תודעת נ.מ. בין המפקדים והחיילים כאחת. טורי השריון התוקפים במלחמת ששת הימים היו חסרים לגמרי הגנת נ.מ. אצל הערבים, בגלל הפגיעות שספגו במשך שנים מחיל האוויר הישראלי, מפותחת ביותר תודעת הנ.מ. למשל מפקד ההגנה האווירית במצרים, הוא אחד הקצינים הבכירים במטה הכללי. גם עתה, על אף המפנה שחל במעמדו ובתפקידיו של הנ.מ., קשה לומר כי יחידות צה"ל ומפקדיהם מתברכים בתודעת נ.מ. מספקת.

כוח־אדם מעולה

המפנה הראשון במעמדו של הנ.מ. חל לפני שלוש שנים, בדצמבר 1970. אחרי ויכוחים ממושכים הצליח האלוף הוד לשכנע כי יש להעביר את האחריות על הנ.מ. לחיל האוויר (קודם לכן היו יחידות התותחנים של הנ.מ. באחריותו של קצין תותחנים ראשי). באותו חודש נתקבלה ההחלטה שחיל האוויר יהיה אחראי גם על הגנת כוחות הקרקע מפני מטוסים. בכך נגמר מעגל שלם — חיל האוויר קיבל אחריות למערכת שלמה, הכל כאתרעה, גילוי, ירוט ונ.מ. של טילים ותותחים. העובדה שהנ.מ. קיבל „אבא" רציני סייעה לנושא ועשתה את הארגון יעיל יותר.

בשלב שני הוזרם כח־אדם צעיר ומעולה יותר ליחידות הנ.מ. החלטה חשובה היתה להקים יחידות ניידות, כדי שיוכלו להצטרף ליחידות השריון ולגופים אחרים. גופים ניידים ומשוריינים אלה הם שהוכיחו עצמם במלחמת יום הכיפורים. לפתע התברר כי הנ.מ. נעשה חיל קרבי במלוא המובן של המלה. אין הוא אמנם חיל מסתער, אך אנשיו לחמו פנים־אל־פנים נגד מטוסים שהפילו לעברם חימוש מסוגים שונים. יחידות הנ.מ. עמדו בקווים הראשונים של החזית וספגו אבידות. שבעה מאנשיהם נהרגו וכמאה נפצעו. ניתוח הפעולה מלמד כי רבים הצטיינו בקרב.

כמו בשטחים אחרים, כך גם בנושא הנ.מ. עולים צבאות ערב על צה"ל בכמויות האדירות של כלי נשק מסוג זה העומדים לרשותם. גם בנ.מ. אין דרך אחרת לצה"ל אלא לבסס הרבה על רמתו של האדם המפעיל את הכלים ובתחזוק אותם. ניתוח תוצאות הירי, אכן מלמד כי אנשינו השיגו תוצאות טובות על ידי שימוש טוב בכלי הנשק שלהם. כדי להפיל מטוס אחד ירו הערבים, בממוצע, פי כמה יותר טילים ממה שירו סוללות הטילים הישראליות.

בין הכלים שהוכנסו לקווי האש, ועשו אצלנו את המלאכה, היו התותחים ה־20 מ"מ הוולקניים, הן המתנייעים והן הנגררים. כלי אחר הוא טיל הוק. הטיל הוכיח יעילות רבה מאוד. בכמה מקרים היו תוצאות מפתיעות, כמו כמה טילים שהפילו באותו מטח 4 מטוסים. אירע גם מקרה שטיל אחד, שהתפוצץ בהפעלת מרעום קירבה, הפיל שני מטוסי אויב.

הציוד המשוכלל של הערבים

לערבים אין מחסור בנשק נ.מ. כתב־העת הצבאי האמריקאי ארמד פורסס ג'ורנל העריך כי אינטנסיביות הנ.מ. של צבאות ערב עולה על זו של ארה"ב. הערבים לא הסתפקו בכלי הנשק שקיבלו מברית המועצות, כולל המערכת המשוכללת של סמ 6. הנושא 4 קני תותח 23 מ"מ ועליו מערכת מכ"ם לעקיבה ומערכת מחשבים בשביל נתוני הירי. הם הכניסו למערך גם כלי נ.מ. ישנים, כגון 40 מ"מ בופורס ממלחמת העולם השניה ותותחי 100 מ"מ.

לעומת זה ישראל משתמשת במערך ההגנה האווירית שלה גם בתותחי שלל. ברור כי שיטה זו אינה יכולה להימשך ללא סוף. בשנים האחרונות אנו עדים להופעתו של דור חדש בנשק הנ.מ. הערבים כבר צוידו בחלק מכלים אלה: טילי כתף מסוג סטרלה; ס.א. 7, שהוא מערכת סוללות מתנייעת; התותח המתנייע, מכוון המכ"ם, ס.יו. 23. גם טיל ס.א. 6 אפשר לראות כבן הדור החדש.

במערב מבצעיות כבר היום מספר מערכות מבצעיות של כלי הדור החדש. כמו טילי צ'אפראל של ארה"ב, רפאייר האנגלי וקרוטאל הצרפתי. כל אלה מערכות מתקדמות של טילים לגבהים שבין 3 ל־5 ק"מ. אלה מערכות יקרות. (יחידת רפאייר כמיליון שטרלינג ויחידת צ'אפראל כ־350 אלף דולר). אך לעומת זה הן מופעלות על ידי צוותים קטנים של 3 עד 6 איש.

אם רצוננו לעדכן את מערכת הנ.מ. של ישראל ולסגור פערים שונים, לא יהיה מנוס מרכישת מערכות חדשות כגון אלה שהוזכרו לעיל. טילים אישיים כמו הבלופייפ או הרד־איי (דומים לסטרלה) ואולי גם תותחים חדישים יותר. הערבים עשו זאת זה כבר בצורה חדשה, ואסור לנו לפגר, לפחות לא באשר לאיכות הכלים.

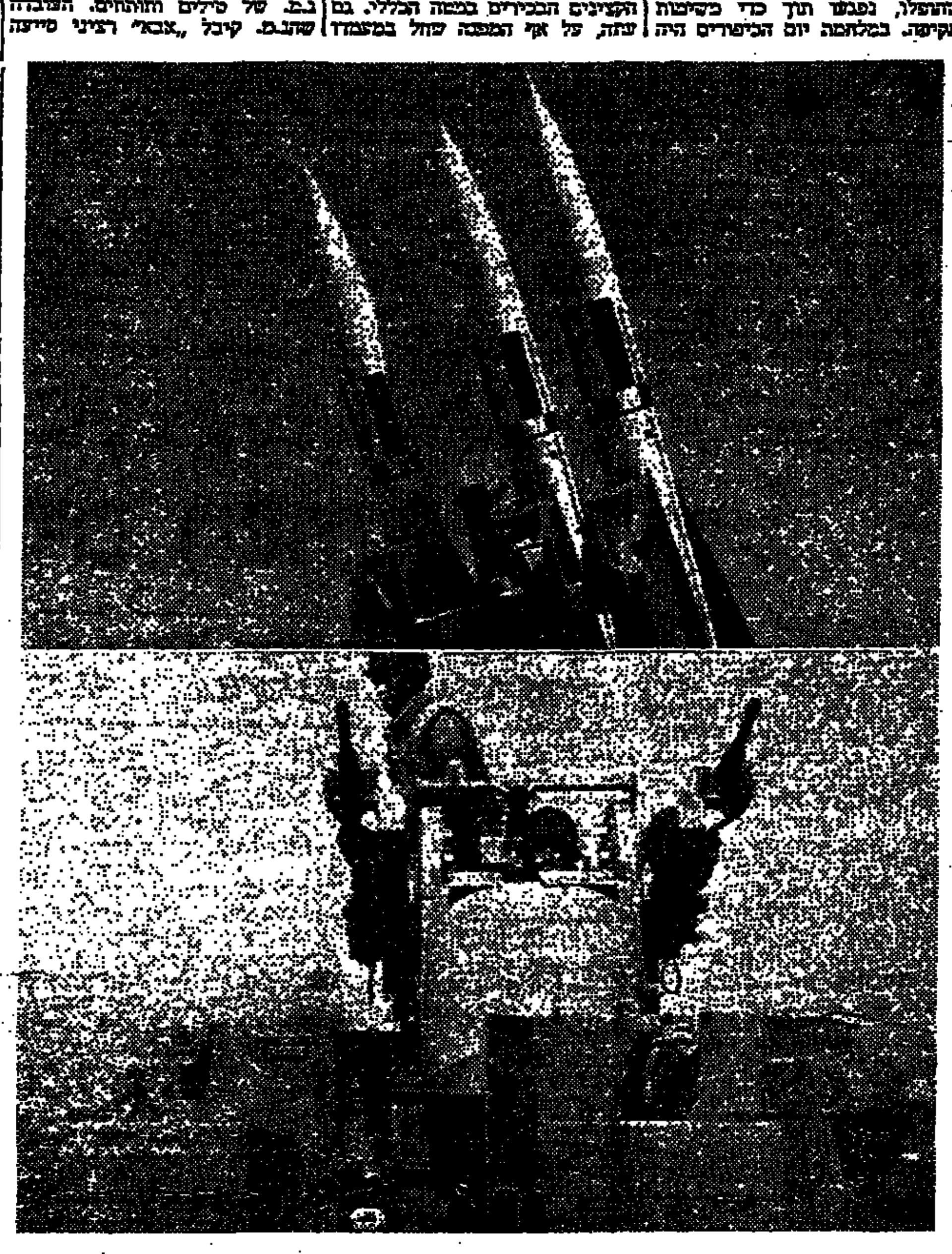

טילי הוק (למעלה): הפילים הוכיחו יעילות רבה. למטה: צוות נ"מ בחזית הצפון

חימום מרחבי
באמצעות
תרמולופטר
Metz

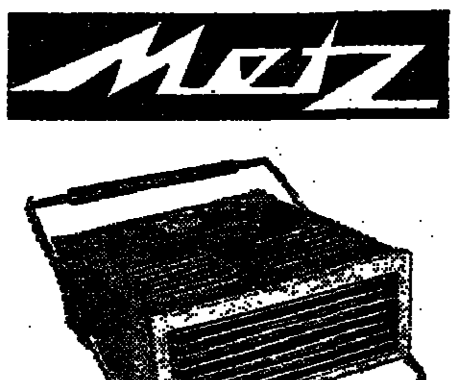

להשיג בחנויות המובחרות למכשירי חשמל

כתובתנו החדשה:
בני־ברק, רח' מודיעין 19
טל. מח' השרות: 799111 (3 קווים),
טל. משרדים ויתר המחלקות: 799114 (7 קווים)

מוסד ון ליר בירושלים

בשיתוף עם החוג להיסטוריה ופילוסופיה של המדע האוניברסיטה העברית בירושלים

מזמין את הציבור ליום עיון
לכבוד יום הולדתו ה־70
של פרופסור ישעיהו לייבוביץ

ביום שלישי, כ"ג בכסלו תשל"ד, 18 בדצמבר 1973.

הרצאות הבוקר בין השעות 09.00—13.00:

ד"ר יהודה אלקנה: „רציונליות ותמורות במדע"
פרופסור יהושע בר־הלל: „ביקורת משנתו של לייבוביץ בענין גוף ונפש"
פרופסור דניאל כהנמן: „על מדידתם של מצבים כלמדיים באמצעות משתנים פיזיולוגיים"
פרופסור עמוס טברסקי: „מדידת אי ודאות"

הרצאות אחה"צ בין השעות 16.00—19.00:

פרופסור אפרים אורבך: „הלכה ומסורת"
פרופסור נתן רוטנשטרייך: „שגב ומשיחיות" — דיונים על היהדות באסכולה של הגל

ההרצאות תתקיימנה במוסד ון ליר, רחוב ז'בוטינסקי 43, ירושלים.

משרד החינוך והתרבות
בית הספר להשתלמות
עובדי הוראה בכירים

למוסד חינוכי
דרוש מבנה (או מבנים)
הכולל:

1. פנימיה ל־60 עד 120 איש.
2. כתות לימוד (4–8, בהתאם לגודל הפנימיה)
3. מחסן
4. חדר אוכל
5. מטבח
6. 2—3 אולמות גדולים

המעונינים מתבקשים לפרט בהודעתם את נתוני המבנה או המבנים המוצעים, ומס' טלפון.

את ההצעות יש לשלוח לפי הכתובת: ת.ד. 20534 (עבור „חינוכי") ירושלים.

עירית ראשון לציון

חיילינו המעוניינים לשמור על קשר ולדעת על הנעשה בעיר — מתבקשים לשלוח את כתובותיהם אל העיריה.

חייל או בני משפחת חייל, הנתקלים בבעיות והסבורים כי בידי העיריה האפשרות לסייע ולעזור, בדרך כלשהי — מתבקשים להפנות בעיות אלה אל לשכת ראש העיריה, לשם בדיקה וטיפול.

פצועים או בני משפחות הפצועים, המעוניינים בביקורו של ראש העיריה או נציג של הנהלת העיריה, — מתבקשים להודיע על כך ללשכת ראש העיריה.

בהזדמנות זו אני מאחל לפצועים החלמה מהירה — ולכם, חיילים יקרים ותושבי העיר, חג אורים שמח.

[illegible]
ראש העיריה

מפקדת איזור סיני
מכרז 9/73

1. מפקדת האיזור כותיבת לקבל הצעות: —
לביצוע קוי מים מאסבסט, הקמת תחנת שאיבה לרבות עבודות חשמל ושפוץ מגדל המים באיזור שייח' זוויד
2. תנאי המכרז וטופס הצעה ניתן לקבל במשרדי המינהל האזורי באל־עריש (אצל רס"ן גלבוע דוד).
3. הצעות יש להגיש במעטפות סגורות לא יאוחר מיום 29.12.73.
4. אין ועדת המכרזים ומפקדת האיזור מתחייבת לקבל הצעה כלשהי.

יו"ר ועדת המכרזים
איזור סיני

משה פרג · צילום איתמר

רוקפלר „רץ" לנשיאות

„ראש המושלים" ציפה די ניכסון ימנה אותו לשר־החוץ או לסגן נשיא

מאת ג'יימס ראסטון
The New York Times
מיוחד ל„הארץ"

אחד המסתורי ההתנהגות האנושית היא השאלה מדוע אנשים אינטליגנטים כבודים לבניה „להיץ" בבחירות לנשיאות בארצות הברית, ד־אינם יכולים להשתחרר מהרגל אפילו לאחר שנים רבות של אכזבה וסבל.

מדוע חייב נלסון רוקפלר להתפטר מתפקידו כמושל מדינת ניו־יורק כדי לנסות להגיע לבית הלבן, ובו בזמן להכחיש שהוא מועמד לנשיאות? בגיל 65 הסיכויים הם כנגדו. ודאי אינו זקוק למשכורתו של הנשיא, ושלושת הנשיאים האחרונים, קנדי ברצח, ג'ונסון נאלץ לפרוש, וניכסון נמצא עתה בסכנת הדחה.

התשובה הקלאסית ניתנה לפני זמן רב על ידי סגן הנשיא אלבאן בּרקלי מקנטאקי, (שהיו לו סיכויים „לחטוף" את הנשיאות בתיאודור רוזוולט, הנשיא דאז): השאיפה לנשיאות היא כחלה, וכאשר עוקץ אותך יתוש הנשיאות, רק הגיכה תוכל להציל אותך ממנו.

יתרונות וסכנות

כדאי להעלות כאן נקודה כללית נוספת: האחריות המתרידה בתפקיד הנשיא עלולה להפחיד פוליטיקאים צעירים, וכל אדם, אלא אם כן אינו לגמרי ספוי בדעתו, נתקף לעיתים בספקות כלפי עצמו. אולם פוליטיקאים בוגרים רואים את מגרעותיו ומגבלותיו של הנשיא, הדבר זה גורם להם לחשוב שאינם כה רעים, ואולי טובים ממנו בהרבה.

לרוקפלר יש כמה סיבות מיוחדות לנסות לזכות בסוכריה זו. הוא הקדיש את כל חייו לשרות הציבור, והוא הרוויח כמעט את כל הפרסים שניתן לזכות בהם. מדוע, איפוא, לא ינסה לזכות בגדול שבכולם? 15 שנה כמעט הוא כיהן כמושל מדינת ניו־יורק, ונצטה כנהיגם המוכר של מושלי המדינות. כיוון שהנשיא ניכסון לא בחר בו כמיניסטר־החוץ או כיורשו של סגן הנשיא הקודם אגניו — שהי המכירות בהן רצה — הוא נכנס עתה למירוץ בדרכו הוא.

ולהרכו יש יתרונות רבים ומספר סכנות. הביד ניסה במשך 20 השנים האחרונות לגייס את הכוחות הטובים ביותר באמריקה לניתוח בעיות האומה, ולהשתמש בגיונו הפוליטי כדי לברור את מסקנותיהם, לעשותן ניתנות לביצוע ולהשתמש בהן במערכות ההצבעה הפוליטית שלו.

כך נהג לפני 15 שנה כאשר הוא ואחיו הקימו את „מוסד רוקפלר לחקר", וכך הוא נוהג כעת בעזבו את תפקידו כדי לשבת ראש ב„ועדה על האלטרנטיבות הקריטיות של אמריקה".

לעתים רחוקות מאז מלחמת העולם השניה היה הכרחי יותר מחקר בשאלה היכן ניצבה אמריקה ולאן פניה מועדות. קרוב לודאי שרוקפלר צודק בהניחו שהאיש שייבחר לנשיא ב־1976, יהיה בעזה, אלא אם כן יהיה בעל הערכה בסיסית חדשה לגבי „האלטרנטיבות הקריטיות" של העתיד, ותהיה לו תכנית חדשה להציגה בפני הבוחרים. רוקפלר התפטר כדי ליטול על עצמו משימה זו ודוחה את הטענה, שברור היה כי הועלה, שהוא נוהג כך כדי לקדם את שאיפותיו לנשיאות.

בנקודה זו כמונות הסכנות באסטרטגיה שלו. שכן בעוד שברור כי הבדיקה הערכה אובייקטיבית מחודשת של „האלטרנטיבות הקריטיות" העומדות בפני העם האמריקאי ברור גם שדבר זה דורש כסף רב ושר רוקפלר מתכוון להפיק רווח פוליטי מהמחקרים שהוא מסייע לממן.

בעיות של חוק

נקודת החולשה בהודעתו על ההתפטרות היתה שהוא עורר את הרושם שוועדה זו היא באמת הדבר העיקרי, כמצע הדבר היחיד, המעסיק אותו, והוא עשה זאת בשל החוקים החדשים על הוצאות מערכות בחירות.

פיסקה 608 בסעיף 18 בחוקת ארצות הברית קובעת, ש„אסור למועמד להוציא מכספו הפרטי או כספי בני משפחתו הקרובים ביותר בסכום העולה על 50,000 דולר לשם מערכת התעמולה כמועמד לתפקיד הנשיא או סגן הנשיא..."

„בני משפחתו הקרובים ביותר" מוגדרים „אשת המועמד, וכל ילד, הורה וסב, אח או אחות של המועמד ובני זוגם של אנשים אלו..."

כך, איפוא, כשלחצו עיתונאים באלבאני על רוקפלר לומר אם הוא „מועמד" לנשיאות, הוא הכחיש שהתפטר כדי לרוץ לנשיאות, וטען שהתפטרותו באה רק כדי לשמש יושב ראש הוועדה לאלטרנטיבות הקריטיות, דבר שאינו לגמרי נכון.

נלסון רוקפלר

קיימת כאן סתירה ואפילו סרבדיה מסויימת. שכן בגיל 65 קרוב לודאי, נלסון רוקפלר היה מתפטר מכילא מתפקיד מושל מדינת ניו־יורק, כדי להקדיש את פעילותו לשאלות החשובות של עתיד ארצות הברית, גם לולא היה לו כל סיכוי לזכות בנשיאות.

ככלות הכל, הוא עבר על בעיותיה החשובות והמקיפות יותר של מדינות החוץ האמריקאית, מאז שביקש אותו הנשיא רוזוולט להתמודד עם בעיות אמריקה הלטינית, שעדיין חומקות מארה"ב; וכעת בגיל בו רוב האנשים בעלי אופציות מועטות יותר היו נכספים לנטוש את המאבק, הוא עדיין שואף להגיע לנשיאות.

אפשר רק לתהות מדוע, כמו קנדי, ג'ונסון וניכסון, הוא יפול בפח. כבר עתה מאשימים אותו בשימוש בכספים הפטורים ממס כדי לממן את מחקריו ולקדם את שאיפותיו. אך כפי שאלבאן בארקלי אמר, משהו דוחף אותם הלאה. לעתים משהו טוב ולעתים משהו רע, אך דוחף משהו מסויים להוכיח משהו, לעזור, או לפחות לא להיכבש.

העניין האיטלקי בוועידת ז'נבה

מאת חולדה ליברנומה, סופרת „הארץ" באיטליה

פירנצה

מלחמת יום הכיפורים הרביעית, כי בקעות מבטה של ממשלת רומא, את ההידרדרותו של מצב המזר באירגון האמנה הצפון אטלנטי. בארגנתי אירופה המערביים. היא העמיקה את החדירה הסובייטית באזור התיכון, והרחיבה את השפעה מתנגדי מדיניות החוץ הרשמית באיטליה. תסיסה באמנה של מדיניות ואשינגטון, נסתפה הפעם גם איטליה בהררם, וסירבה להרשות לאמריקאים להשתמש בבסיסי נאט"ו שעל אדמתה, למסורת הושאת סיוע מלחמתי לישראל. יומונים רבי־תפוצה, המקורבים למפלגת הרוב הדמוקרטית (די להזכיר את מסאג'ארו) כותבים בימים האחרונים על שנאט"ו משמש כיום בעיקר אמצעי־לחץ אמריקאי על מדינות מערב־אירופה, בעוד שבעבר נהגו להכתר בו אירגון כחיוני לביטחונה של אירופה.

משבר האמון בין איטליה לארה"ב, שהולך וגובר בשלביה האחרונים של מלחמת וייטנאם, וכן השינויים שחלו בכללי המאבק הרוסי־אמריקאי באירופה — כל אלה חיזקו באיטליה את ידי הסבורים שחיוניות האירגון אינה ראשונה במעלה.

רגשות אנטי־אמריקאיים לובו מאז החלה איטליה לחוש את משבר הנפט. הקומוניסטים וגם חוגים רחבים בקרב מפלגות השלטון הדמוקרטית והסוציאליסטית, סבורים כי בסיכומו של דבר, חברות הנפט הגדולות הקשורות בהון אמריקאי יצרו אווירת בהלה ומחסור מלאכותי בדלק יותר מאשר עשו הערבים. הדרישה להוציא את האחריות לאספקה סדירה של דלק לאיטליה מידי החברות הפרטיות, ולהפקידה בידי חברת הנפט הבאה הלאומית (א. ב י.), הקשורה לכוחות פרו־ערבים מובהקים, מוצאת באוזנים תומכים רבי־השפעה, לא רק בשמאל הדמוקרטי אלא גם בין הקומוניסטים. הסוציאליסטים.

משבר הנפט עשוי, איפוא, לחזק את ידי העומדים מאחורי יוזמות השכונתם בעלי קו שאינו אוהד לישראל, ולהגביר בקרב מפלגת הרוב הדמוקרטית את השפעתם של ידידי הערבים. מכל מקום, רכישה מניות חברת שאל באיטליה (5000 תחנות דלק ושלושה בתי־זיקוק) על־ידי א.ב.י. נתקבלה בקורת־רוח.

אכזבה מהאיחוד

בצד התחזקות ההשפעה האנטי־אמריקאית, גוברת האכזבה מתהליך איחודה של אירופה המערבית. „חלקה של אירופה בשני המאורעות הערביים של השנה השוטפת הצסקה"אש בווייטנאם והמזרח־התיכון היה אפסי" אבר בנאום המנהיג הסוציאליסט הישיש פיאטרו נאני, שניבא שחורות לעתיד הפוליטי של נאט"ו.

מלחמת יום הכיפורים הגבירה את השפעת הגורסים, שאיטליה חייבת לפקוד על האינטרסים שלה בכל אמצעי, וללא הקפדה מיוחדת על השתלבות מאמציה במסגרת מדיניות נאט"ו או ארגוני אירופה המערבית. פירושה של מדיניות זו, ההולכת בתלם הצרפתי, היא נכונות להיהר־

פיאטרו נאני: תחזיות שחורות לעתידו של נאט"ו

רים פוליטיים מרחוקי־לבת לערבים, כדי להבטיח אספקת דלק סדירה. כך סבור מזכיר מפלגת הרוב הדמוקרטית, שהוא מבחינות רבות „האיש החזק" באיטליה, אמינטורה פאנפאני. גם אנשי חברת הנפט הבאה, וחוגים הפוליטיים רבי־ההשפעה הקשורים בהם, ומסיבות משלהם, גם הקומוניסטים, דוגלים בסברה זאת. דבריו של פאנפאני על מדיניות הממשלה שלא נקטה עמדה פרו־ערבית ברורה יותר באירגוני השוק, כדי להבטיח לאיטליה זכויות־יתר, זכתה להדים חיוביים.

מדיניותה הרשמית של הממשלה נתונה לביקורת וללחץ כבד, הן במסגרת מפלגות הממשלה הן מצד האופוזיציה השמאלנית, סובבה המקשה של הממשלה לשמור על שלימות שני עקרונות היסוד של מדיניות זו: נאמנות לנאט"ו, כהוך חרדה מפני הסכנה הסובייטית, ופעילות למען איחודה הפוליטי־כלכלי של אירופה המערבית.

איטליה הרשמית תומכת, בהסתייגויות מסוימות, בעקרונות אלה, וזקוקה כיום למאבק שיאייס את הליך ההידרדרות, ויעניק לרומא שהות לגבש מדיניות מתאימה לשינויים שהתחוללו במאבק הכוחות העולמיים באזורה. מכאן התקוות הרבות, אילו כרגוכות, שתולים ברומא בשיחות השלום בין ישראל לשכנותיה.

לאחר שנות דיונים בקרב מפלגה הנכבשה, קיבלה עתה רשמית ממשלת איטליה את הגירסה הקומוניסטית, לפיה קודמת לכל הסדר נסיגת כוחות צה"ל לגבולות 1967. כוו־ הזהיר מאוד הצהיר שצמונה נו „צרזקת ונוגה לכציאות".

איטליה מקווה שהסדר שראשיתו בנסיגת, אך הכולל גם הבטחת קיומה של ישראל, בנוסף לפיתרון הבעיה הפלשתינאית, יחליש את הכוחות הפוליטיים הפועלים למען „פינלנדיזציה" של המדינה, ושחוקים בעקיפין את חסידי ההפיכה הימנית, שתמצא את תרגומה בין היתר במדיניות פרו־ערבית מובהקת עם גוון אנטישמי. להפיכה זו נמצאו באחרונה משתפי פעולה אף בחוגי המשטרה ובתי־המשפט.

הלחץ האיטלקי על ישראל לקראת ועידת ז'נבה, נרצה, אם כן, לענות בעיקר על צרכים פנימיים.

שערוריית ריגול מסעירה את שוודיה

מאת גי דה פאראמונד
Le Monde
מיוחד ל„הארץ"

שטוקהולם

במאי האחרון גילה העתון הזמי השמאלי „פולקאט אי בילד־קולטור פרונט" על קיומו של שירות ריגול סודי בשם „שירות לאינפורמציה בירא"ף (אי־בי.), הנמצא תחת פיקוחו של המטה הכללי. מחברי המאמר, פיטר בראט ויאן גיו — האחרון הוא עתונאי בדפתי המתגורר בשוודיה שנים רבות — טענו שמשרד זה פועל לעתים מעבר למסגרת שנקבעה לו, למשל הוא התדייר סוכנים לקבוצות פרו־פלשתינאיות או לקבוצות התומכות במהפכנים הדרום־וייטנאמים. מיניסטריון ההגנה נאלץ להודות בפעילויות אלו ובאופיין הבלתי־ליגלי, בהוסיפו שמדובר ב„תאונת עבודה" שלא הייתה.

חמורה יותר היתה ההאשמה בריגול במדינות ערב בו עסק המשרד, לטובת ישראל. לאחר הכחשותיו של מיניסטר הבטחון השוודי הודה רב חובל של אנית משא שוודית כי צילם מתקני נמל וכלי שיט בנמלים ערביים ומסר אותם לאי־בי., שהעביר אותם לשרותי הריגול הישראליים. נוסף על כך, שניים מחברי משרד זה עמדו על המשמר מחוץ לשגרירות המצרית בשטוקהולם, כאשר נכנסו לשם סוכנים ישראלים וצילמו מסמכים. מיניסטר החוץ השוודי הבהיר כי מדובר היה ב„פריצה רגילה", אולם נקודות רבות בפרשה זו נשארות בערפלה.

ב־19 באוקטובר, לאחר חקירה שנמשכה כמעט שישה חודשים, ביטל התובע הכללי את האשמה נגד חברי אי־בי. ב־22 באוקטובר ציווה על חיפוש במערכת של „פולקאט אי בילד־קולטור־פרונט" ובמעונותיהם של חמישה אנשים להם גילו שני העתונאים את הפרשה, וכן גם אצל סוכן לשעבר של אי־בי., האמריקאן איווכנין, שמסר להם את כל הידיע־ עליה בשערוריה כזאת לא נצפתה בשוודיה מאז מלחמת העולם השניה.

מעצר העתונאים

העתונאים שני שפעלו כאזרחים טובים, הוצאים לגנות את קיומו הבלתי־חוקיות של אותו „משרד לאינפורמציה" אשר, לדבריהם, העמיד בסיכון שאלה את הניטראליות השוודית, עתונם, שהוקם לפני שנתיים על ידי דמי מנויים ובעזרת ועד שורכים הבוחרת בהצבעה, מוסמר לגינוי מגמה ועולה היה של „בגידה העם". עם זאת, כדי להשיג חלק מהמידע שלהם, השתמשו שני העתונאים בנשק של האי־בי. הם התקינו מכשיר האזנה בקרבת משרדי האי־בי. הדבר נתגלה ב־22 באוקטובר בשעת החיפוש שערכה המשטרה.

המשכיל הצבא השוודי כותן שבר פרסמם את צילומיהם של כמה מאנשי האי־בי. ובגלותם את פעילותיהם, סכנו שני העתונאים בבטחון הלאומי. המפלגה הקומוניסטית דרשה חקירה פרלמנטרית בכל הפרשה מאז תחילתה. לאחר החיפוש שנערך ב־22 באוקטובר, שפגע בעסק של חופש העתונות (החוק הוותיק ביותר הליברלי ביותר בעולם), דרשו רבה העתונים, אפילו הסוציאל־דמוקרטים, כי הוקם ועדת חקירה פרלמנטרית. אולף פאלמה, ראש ממשלת שוודיה, סירב על חקירה. אנשי אי־בי. המסורבים יקירות נשלחו להוציל „בגיפיה שהמשטרה הדגעה", ושרות הריגול השוודי נמצא כעת בשלבי ארגון מחדש.

DIMPLEX
MADE IN ENGLAND

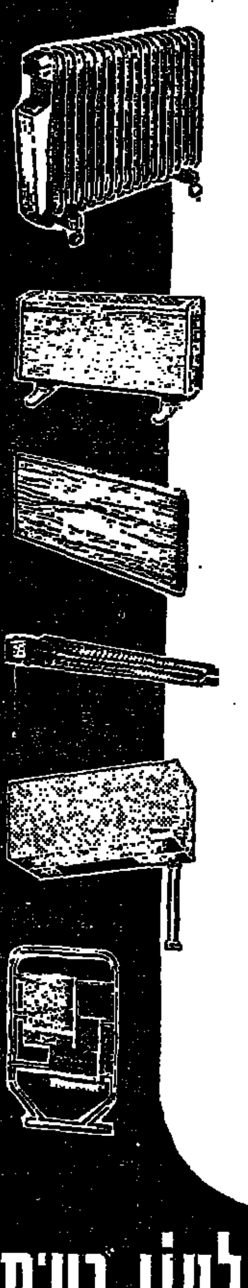

„מדריך לנבוכים"
בקשר לבעיית
מיכסות החשמל

* אם עברת לדירה חדשה
* אם משפחתך גדלה
* אם לא „קראו" את המונה שלך בשנה שעברה
* אם יש לך בעיות בריאות
* אם יש לך סיבה מוצדקת אחרת:

תוכל להגיש בקשה להגדלת המיכסה. חברת החשמל (עפ"י הודעתה לצבור) תשתדל להיענות לבקשות מוצדקות.

גם אם אינך נימנה על ה„מאושרים" הנ"ל, תוכל לחסוך לעצמך עד 50% מצריכת החשמל לחימום, בעזרת תנורי „דימפלקס" בעלי הטרמוסטט האלקטרוני הבלעדי.

שנתיים אחריות + 8 שנים ביטוח.

להשיג
בחנויות החשמל המובחרות,
בשק"ם
ובחנויות הכל־בו.

דימפלקס
מחמם
בשבילך
את
החורף!

ת.ע. קולטון בע"מ
סוכנויות ושיווק
שביל המפעל 3 • קרית־המלאכה • ת"א

משרד התחבורה

יום השבתת רכב לפי בחירה

כל הפניות והבירורים בדבר יום השבתת הרכב, יש להפנות אך ורק למשרדי הרישוי בכל רחבי הארץ.

היום בנמל התעופה לוד

הפגנת
משמרות - צ'מברלין
נגד קיסינג'ר

נגד חיסול מדינת ישראל בשלבים!

אזרחים!

התפנו מעבודתכם ובואו להפגין! הצטיידו במשריות!

ההפגנה — היום, יום א' 16.12.73, בשעה 12.00 בצהרים, בנמל התעופה לוד.
במשמרת מחאה — יעבדו בבקום הזל מהבוקר.

הקהל מוזמן להצטרף למשמרות־המחאה ולהפגנות.
מקומות הריכוז ליציאה להפגנה:

ירושלים: רחבת בנייני האומה — בשעה 10.30.
תל־אביב: רחבת היכל התרבות — בשעה 11.00 (התחבורה הלוך חזור — מובטחת).
חיפה: ע"י קולנוע חן (רח' שבתאי לוי) — בשעה 9.45.

במקרה וקיסינג'ר יגיע ביום אחר — ההפגנה המשמרות יקויימו ביום שיגיע — בשעה שצויינה לעיל. נא לעקוב אחר הודעות העתונות.

מיד לאחר ההפגנה נתאסף כולנו הזל מ־3 אחה"צ מול שגרירות ארה"ב רח' הירקון, ת"א, להמשך ההפגנה.

אזרחים למניעת שואה מדינית
ת.ד. 36760, תל־אביב

התנועה למען משאל עם
ת.ד. 34050, תל־אביב

אזרחים נגד כניעה
ת.ד. 1630, תל־אביב, טל. 226821

התנועה למען הענה מדינית
ת.ד. 30189, תל־אביב

„המגפר" לחימום אישי

לכל אחד בכל גיל - חורף חם ונעים בנעלי „המגפר".
מבחר דגמים בגוונים שונים, לגברים, נשים, ילדים.
„המגפר" ערובה לנעל טובה במחיר נוח.

המגפר

בינג סינאי

هكذا من الأصل

הזמן מחייב לנסוע במכונית חסכונית ש"פיאט" תכנן אותה מזמן!

לבחירתך, 3 מכוניות משפחתיות החוסכות בהשקעה, באחזקה ובדלק!

FIAT 127

„פיאט 127" מקדימה את כל מתחרותיה הן בתכנון והן בביצוע: 80% מנפחה מוקדש ל־5 נוסעים ומטענם. הנוחות מירבית והגימור מושלם. המנוע בעל 903 סמ"ק והנעה קדמית — משיג תוצאות פנ־טסטיות. אמצעי הבטיחות כוללים צמיגים רדיאליים. צריכת הדלק חסכונית מאד.

בדגמים: סלון • סטיישן.

FIAT 128

„פיאט 128" המרווחת בעל 4 דלתות, זכתה ב־7 פרסים בינלאומיים: המנוע בעל 1116 סמ"ק והנעה קדמית — מקנה לה תאוצה גבוהה וכו־שר תימרון מצויין. מערכת בלימה כפולה כלולה באמצעי הבטיחות המותקנים במכונית זו. עיצוב מרשים ותוצאות אחזקה נמוכות.

בדגמים: סלון • סטיישן • ספורט־קופה.

FIAT 124

„פיאט 124" ממשיכה לקצור הצלחה עצומה בעולם כולו. מכונית מעולה זו ניצבת בראש צי־הרכב של חברות מסחריות בינלאומיות וכן של החברות להשכרת רכב. מרווחת, מהודרת, חזקה, בטוחה, חסכונית, ומעל לכל שומרת ערך יותר מכל מכונית אחרת מסוגה.

בדגמים: סלון • ספיישל • סטיישן • ספורט־קופה • ספיישל־אוטומט.

FIAT

כלכלה ועסקים

יש לנו ועדת מימון

אחרי התנצחויות ומריבות ממושכות, הן מאחורי הקלעים והן בריש־גלי, השיג שר האוצר (יש אומרים, גורמים בעלי ענין המס־תתרים מאחוריו) את שלו: יש למועצה הכלכלית לשעת חירום ועדת־משנה לענייני מימון.

מבין שורת הקשיים הכלכליים שעמדו בפני המשק עם פרוץ המלחמה, קשיי המימון דומה שנפתרו על הצד הטוב ביותר, הודות לפעולה משולבת של בנק ישראל, הגורמים הממלכתיים המטפלים בענפים השונים ובנקים מסחריים. בלי לזלזל בעובדה שיש מפעלים הנתקלים גם כעת בבעיות מימון — הרי המגמה הכללית היא התי־יצבות ואף שיפור בנזילות. עדות לכך היא מגמת ירידה קלה בשערי הריבית (כאשר הגורם הקובע הוא טיב הבטחונות) וההשקעות ב־מילוות צמודים גם על ידי עסקים גדולים.

אם בכל זאת לחץ [illegible] ולא הירפה עד שהוקמה ועדת מימון, האם התעלמו מכוונת הגוף שהייצוג הציבורי בנושא מימון מובטח על ידי קיום גוף ממלכתי — הוועדה המייעצת ליד בנק ישראל — אין מנוס מהמסקנה, כי אינטרסים פרטיקולריסטיים פעלו כאן במלוא [illegible]. מה יעדיהם — על כך חלוקות הדעות. יש אומרים כי כוונתם ליצור לחץ ציבורי שיגרום להמוכות אשראי בריבית מסובסדת לענפים מועדפים. יש לקוות כי לא יאפילו החלטות מסוג זה על המוסד הממלכתי שבידיו הפקיד המחוקק את התפקיד להסדיר ולפקח את מערכת האשראי במשק.

תחשיב משחק ה„לגו": 20 ל"י לדולר

מאת כתבי „הארץ" לענייני כלכלה

משרד המסחר והתעשיה אי־שר העלאת מחירי משחק ההר־כבה „לגו" בשיעור של 21 א־חוז. קודם לכן הועלו מחירי או־תו משחק בכ־28 אחוז ללא היתר. מר קאופמן, סוכן „לגו" בארץ, מסר כי מחר יופצו ה־מחירונים החדשים שיש בהם העלאה של 21 אחוז בלבד. הוא טען כי ההעלאה המצומצמת יותר נובעת מירידת ערך הכתר הדני. עם זאת אמר כי עליית ההוצ־אות בדניה — התייקרות גדולה יותר.

היבוא של „לגו" — משחק הרכבה פופולארי — הסתכם ה־שנה ב־90,000 דולר. בתוספת מסים, הוצאות הובלה ורווחים משלמים הצרכנים בעד יבוא זה כ־1.6 מיליון ל"י — או 20 ל"י לדולר.

מר קאופמן טען כי היצרנים הדניים סירבו להמשיך לנקוב מחירים במונחי דולרים, ועברו לכתרים דניים, דבר שהעלה את המחיר ביוני 1973 ב־18 אחוז. בינתיים ירד מחיר הכתר הדני במונחי דולרים.

נוסף לכך חלה עליה במכס בשיעור של 5 אחוזים ועליה במס קניה בעוד 5 אחוזים. למע־שה היתה העליה גדולה מ־10 אחוזים, כיוון שמס הקניה מחו־שב על המחיר הסיטונאי הכולל את המכס ואת הרווח הסיטונאי המשוער בענף הצעצועים — 45 אחוז. כתוצאה מכך מגיע עתה המס ל־116 אחוז ממחירו של המוצר בנמל חיפה.

נוסף לכך עלו, לדברי מר קאופמן, ההוצאות על הובלה ימית יבשתית ופרסומת. לדב־ריו מגיע המרווח של הסוח־רים הקמעונאים ל־25 אחוז, שהוא נמוך יחסית לארצות אחרות. מר קאופמן טוען כי יצרני „לגו" מאיצים בו להגביר מהממשלה הורדת מסים, כיוון שלא מדובר בסתם צעצוע אלא במשחק חי־נוכי הראוי לעידוד. לדבריו מצ־ביע סקר על פופולריות רבה של המשחק, בעיקר בין מש־פחות אקדמאים.

הגרעון המסחרי ב־11 חדש

1.4 מיליארד ל"י – עליה ב־74 אחוז

באחד עשר החודשים הראשו־נים של השנה הגיע הגירעון המס־חרי ל־1,376 מיליון דולר לעומת 792 מיליון דולר בתקופה המק־בילה ב־1972 (עליה ב־74%). הגירעון המסחרי ללא אניות ומ־טוסים עלה מ־759 מיליון דולר בינואר־נובמבר 1972 ל־1,163 מיליון דולר בינואר־נובמבר 1973 (עליה ב־53%). על כך מסר דובר הלשכה המרכזית ל־סטטיסטיקה.

* היבוא נטו הגיע בינואר־נו־במבר 1973 ל־2,633 מיליון דולר (כולל 220 מיליון דולר יבוא אניות ומטוסים) לעומת 1,775 מיליון דולר (כולל 44 מיליון דולר אניות ומטו־סים) בינואר־נובמבר 1972 (עליה ב־48%).

* היצוא נטו הסתכם בתקופה ינואר עד נובמבר 1973 ב־1,258 מיל־יון דולר לעומת 984 מיליון דולר ב־תקופה המקבילה ב־1972 (עליה ב־28%).

היצוא נטו פרט ליצוא יהלומים עלה מ־634 מיליון דולר ל־727 מיל־יון דולר (עליה ב־15%).

בחודש נובמבר 1973 הסתכם עודף היבוא על היצוא של סחורות ב־135 מיליון דולר. הגירעון המסחרי בלי אניות ומטוסים היה בנובמבר 1973 109 מיליון דולר לעומת 82 מיליון דולר באוקטובר השנה.

כלל מתכננת הקמת חברה להחכרת ציוד תעשייתי

שותפות עם חב' וולטר הלר ואחרים

מאת מרדכי צבי, סופר „הארץ" לענייני כלכלה

חברת כלל עומדת להקים ב־שותפות עם החברה האמריקאית וולטר הלר ועם מספר גורמים ישראליים, חברה להחכרת ציוד לתעשיה בהשקעה התחלתית של כ־50 מיליון דולר.

מנהל חטיבת המימון בקונצרן כלל, משה שטיינהארט, הסביר כי במשק קיים צורך רחב של חידוש ציוד תעשייתי במפעלים קיימים ו־כאלה שנמצאים בתהליך הקמה או הרחבה. חידוש הציוד לשם התאמ־תו לדרישות השוק, לחיסכון בכוח־אדם ולהקניית כושר תחרות למפ־עלים מכל הגדלים, נתקל במחסור כרוני בהון עצמי אצל היזמים. גם מורגשת נטיה מצד בעלי מפעלים להפנות חלק מרווחיהם להשקעה הר־ זרות ורבים מעדיפים להמשיך בני־צול הציוד הקיים על חיפוש מקו־רות עצמיים למימון נכסים קבועים.

מבקשים ביטוח מפני פיחות

החברה שכלל עומדת להקים מב־קשת לנצל בעיקר את הזכות הני־תנת למפעלים מאושרים או מוכ־רים לקבלת מימון מכוון. לשם כך פנתה החברה לרשויות וביקשה כי לחברה יינתן מעמד של חברה מו־כרת, כדי שתוכל להתחרות בהחזר המימון שהיא תספק לאלה שיבק־שו להחכיר ממנה ציוד תעשייתי. החברה תשיג את אמצעיה הכספיים בחו"ל והיא מבקשת שהממשלה תע־ניק לה ביטוח בפני פיחות שער ה־ל"י.

כיום פועלת בארץ בתחום זה חברת־בת של חברת מימון תעשיות שליד הבנק לפתוח התעשיה. חברה זו מממנת רק ציוד שמיועד למפ־עלים העובדים למען מערכת הבי־טחון, הציוד מוחכר על פי הדרישות המפורטות של משרד הבטחון.

חברה להחכרת ציוד הוקמה גם על ידי נציגות קומרציאל קרדיט בשותפות עם הבנק הבינלאומי הר־אשון.

בשוק המטבעות והמדליות

מאת מרדכי צבי

ירידה עזה

היונפק מטבע בן־גוריון

מחירי מטבעות הזהב ירדו בשבוע שחלף במאות ל"י לירידה עקב חו־סר התעניינות כללית. היקף המסחר היה מצומצם.

הירידה במחירים אירעה כאשר הוצעו מטבעות שונים למכירה, אף כי בכמות מצומצמת. הסוחרים לא גילו נטיה לקלוט את הסחורה אלא לאחר שהופחת המחיר בצורה זוית, או שמצאו קונה. יש שמוכרים לא הסכימו להפרד מן הסחורה שברשו־תם במחירים שהוצעו להם.

בעסקות שבין סוחרים נרשמו ה־מחירים הבאים לגבי מטבעות הזהב: הרצל — 2,500 ל"י; וייצמן — 3,100 ל"י; בנק ישראל — 3,200 ל"י; נצחון — 3,800 ל"י; ירושלים — 1,900 ל"י; שלום — 1,500 ל"י; שלח את עמי — 1,800 ל"י; וכ"ה ל־מדינה, סדרה בת 3 מטבעות — 3,800 ל"י.

מטבע זכרון לבן־גוריון

החוגים הנומיסמטיים בארץ ו־בחו"ל עוררו בשבוע שעבר את שא־לת הנבחת דמותו של בן־גוריון על מטבע זכרון.

הפניות השונות נענו עד כה ב־תשובה שטרם נערך דיון כלשהו בקרב הרשויות הנוגעות בדבר. ב־דרך כלל שמורה הזכות להנפיק מט־בע זכרון בידי בנק ישראל הנוהג להוועץ בועדה מיוחדת בראשות ה־שופט א. ויתקון. נראה כי אם הנו־שא יועלה לדיון קרוב, הוא יובא בפני ועדה זו.

בפניות מצד אגודות נומיסמטיות ואספנים בהדים צויין כי לאחר ש־הונפקו מטבעות זכרון להרצל ולחיי־צמן, מן הראוי להשלים את סדרת המנהיגים במטבע של בן־גוריון.

בינתיים הודרו גופים שונים ב־חו"ל כדי לנצל את המעמד המיוחד שיש לדמותו של בן־גוריון בקרב אומות העולם וכבר נמסר על מדל־יות הנושאות את דיוקנו ועל תוכ־ניות הנפקה שונות, ברובה המכור־רה כמסחריות נובעת.

חסכון במסח"ת

בהסתדרות ובחדרים של משרד המסחר והתעשיה בירושלים הועמו האורות וכובו תנורי ה[illegible]כות, על פי החלטת שר המסחר והתעשיה מר חיים בר־לב. לפי החלטה זאת, אין מדליקים במשרד את רוב נורות החשמל, אין משתמשים בתנורי החימום החשמליים והטמפרטורה של ה־הסקה המרכזית הורדה במספר מעלות.

נתיב היסורים של היצוא

מכולה שנועדה לצאת ב־16.11 מאשדוד–יצאה ב־12.12 מחיפה

מאת כתבי „הארץ" לענייני כלכלה

באמצע 1973 החלה חברת ביסקויט הדר ירושלים לפתח את יצואה. באוג־וסט־ספטמבר יצאה בכ־40 אלף דו־לר. המלחמה הביאה להפסקת ה־יצוא, אך עם הפסקת האש הבטיח המפעל לסוכניו בארה"ב ובבריטניה, לשלוח מיד לכל ארץ מכולה ובה סחורה בשווי 5000 דולר. המשלוח לארצות־הברית התעכב בנמלים כמ־עט חודש, יצא בנמל חיפה רק ב־12 בדצמבר, בשל צירוף נסיבות תמוה.

ב־13 בנובמבר הודיעה צים כי רק בסוף החודש תוכל לשלוח מכולה לירושלים כדי להעמיס עליה את המכולות. לכן נאלצה ההנהלה לחפש סידור אחר: הביאו מכולה, ב־15 בנובמבר, ברכבת מאשדוד לירושלים. כל הלילה עמלו עובדי המפעל על הטענת המכולה בתחנת הרכבת ב־ירושלים. המכולה היתה אמורה ל־שוב ב־16 בנובמבר לאשדוד, לשם הטענה על האניה אתרוג, שהיתה אמורה לצאת ב־18 בחודש. אולם בבוקר ה־16 נדהם מנהל המפעל, מר משה הרצברג, לקבל הודעה מסוכנו, לפיו האניה כבר הפליגה „בנסיבות בלתי צפויות".

מר הרצברג פנה לצים ולמשרד המסחר והתעשיה. הציעו לו להעביר את המכולה לחיפה, להטעינה על האניה יאנג־אמריקה. במאמצים ר־בים העבירו את המכולה מירושלים לחיפה. אז סירבו להטעין אותה ה־נימוק: המכולה שייכת לצים ואילו האניה מתופעלת על־ידי הסוכן ה־מתחרה אהרון רוזנפלד. צים — נא־מר למר הרצברג — אינה מוכנה לעבוד עם מתחרה, גם לא בימי חי־רום. יאנג אמריקה הפליגה ב־19 בנובמבר — ללא המכולה.

מפעל הדר פנה לעוזר שר המסחר והתעשיה, הלה הפנה אותו לעובד מכון היצוא, מיכה בר־ארי, „שני־הם" את הרצברג: אריך בן יהוד. עוד 70 מכולות נתקעו בגלל מסיבות דומות. אנו מנסים להעבירן ליפו. הבעיה זו לא נפתרה.

סוכני הדר ניסו להטעין את הביס־קויטים על האניה גרייס־ריפאבליק. אולם כיוון שגם אניה זו מתופעלת על־ידי רוזנפלד — חזר הסיפור של אי־שיתוף הפעולה מצד צים. המכו־לה שהוחזה בדרך אשדוד־ירושלים־חיפה קרוב לחודש — עד שסוף סוף יצאה בסוף השבוע, באניה צים־חיפה.

דובר משרד המסחר והתעשיה, מנחם רבלי, אמר כי עובדי המשרד ניסו לעזור למפעל הדר ככל יכול־תם. מנהל קווי אמריקה בחברת צים, מר אמנון מוסקוביץ, מסר את ה־תגובה הבאה: אתרוג היתה מתוכ־ננת מראש להפליג ב־16 בחודש, ו־נראה שמישהו הטעה את המפעל — לא אנחנו; המכולה לא הוטענה על יאנג־אמריקה משום שלא היה מקום באניה, ולכן נשארו מחוצה לה 70 מכולות; איננו מוכנים להטעין מכו־לות שלנו על אניה של רוזנפלד לא בשל סכסוך אתו, אלא מפני שלא ברור מי יוציא את שטר המטען, כאשר האחריות לביטוח המשלוח חלה על מוציא השטר. אנו מנהלים זה זמן מו"מ עם רוזנפלד לפתרון בעיה זו.

מכתבים

לא ביצים ולא יער

לידיעה „אבדו 10 מיליון ביצי יבוא" („בכלכלה ועסקים", מיום 25.11.73), רצוננו להעיר: לא הגיעה אף־פעם אניה עם 10 מיליונים ב־צים ולא היה אף מקרה, שכאשר ה־ביצים הגיעו לארץ הן לא פורקו ב־מועד בגלל חוסר בכוח־אדם או תח־בורה. גם לא היה מקרה שביצים מן היבוא הושהו במחסנים כך שגם לא קרה שביצים התקלקלו.

בתקופת חרום זו, הבאנו לארץ כ־20 מיליון ביצים במשלוחים קט־נים, כאשר המשלוח הגדול ביותר לא עבר על 3.5 מיליון יחידות, ה־פריקה נעשתה במהירות מירבית. כל הביצים הוצאו משטח הנמל ביום בו הובאו לארץ, כאשר כולן הי־ו ראויות למאכל אדם ושווקו לצרכ־נים בארץ, חלקן הועבר לכוחות צה"ל.

י. ארגוב
מנהל כללי
המועצה לענף הלול
תל־אביב

סופר „הארץ" מעיר: הידיעה ה־אמורה נמסרה לכתב שהובאה על ידי סופר „הארץ" בשיחה טלפונית עם מקורות מוסמכים במשרד החקלאות. נראה שהיתה אי־הבנה.

תור ועלה

מתבקשות
הצעות השקעה
עבור עולים ומועמדים לעליה

לצורך הקמת, רכישה ושותפות בענפי המשק הבאים:
* תעשיה ומלאכה
* מסחר ושרותים
* חקלאות

המציעים יפנו בכתב ל„תור ועלה", תל־אביב רח' אבן גבירול 70.

למצפון

בנוסף לנטל מסים ומלוות החובה נדרש כל אחד מאתנו לוויתורים מרצון. עלינו להשקיע במאמץ המלחמתי את כל האמצעים הכספיים שאינם חיוניים להמשך חיינו היום־יומיים. גודל ההשקעה תלוי במצפונו של כל אחד מאתנו. מידת ההשקעה עד לגבול קצה היכולת, וקצת יותר. כדי לאפשר גם לבעלי אמצעים מוגבלים ביותר, להשקיע במלווה מלחמה מרצון, נקבעה יחידת המלווה ל־50 ל"י ולכפולות של חמישים ל"י. פרעון המלווה בעוד 15 שנים כשהקרן צמודה למדד ונושאת ריבית של 3% לשנה.

רכוש
מלווה מלחמה
מרצון

השקעה שנותנת הרגשה טובה

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב–יפו

תיק עזבונות 4543/73

בענין: עזבון המנוח שמואל פינר ז"ל.

המבקשת: יהודית פינר מרח' רמז 8, גבעתיים, ע"י ב"כ עו"ד ב. שויג ו/או א. מי־זהב, מרח' דניאל פריש 8, תל־אביב.

הזמנה לצו ירושה

להוי ידוע כי המבקשת הגישה לבית המשפט בקשה למתן צו ה[illegible] על ירושת המנוח שמואל פינר ז"ל שנפטר ביום 12.8.73, הריני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון והרוצה להתנגד לבקשה להגיש את התנגדותו תוך חמשה עשר יום מיום פרסום הזמנה זו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

דרשנו...

לא ויתרנו!

נפעל להקמת
ממשלת חרום לאומית
מיד לאחר הבחירות
לכנסת השמינית

ב

חזית דתית לאומית המזרחי־הפועל המזרחי

אוניברסיטת תל־אביב

היחידה לרישום ולקבלה
מודיעה על מועד חדש של
מבחן המיון בעברית

במקום המועד שהיה צריך להתקיים ב־15.10.73
המבחן יתקיים ביום ד' 19.12.73 בשעה 0900 בבוקר בבניין הפאקולטה למשפטים. רשימת [illegible] המבחן תתפרסם על לוח המודעות שליד משרד הרישום בבניין מכסיקו וכן בבניין הפאקולטה למשפטים, יום לפני הבחינה.

הנבחנים מתבקשים להביא עמם תעודת זהות.

למגוייסים יתקיימו מועדי מבחן נוספים.

חברה לנכסים ולבנין בע"מ

הודעה על דיבידנד בחברה לשנת 1973

מועצת המנהלים של חברה לנכסים ולבנין בע"מ בישיבתה מיום 13.12.73 החליטה כדלקמן:

א. להכריז על דיבידנד ביניים בשעור של 10% במזומנים ברוטו מתוך הרווחים השוטפים של החברה, לשנה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 1973, על המניות הרגילות ומניות היסוד.

ב. הדיבידנד ישולם ביום 30 בדצמבר 1973, בניכוי מס הכנסה כחוק, לבעלי המניות שיהיו רשומים בספר בעלי המניות של החברה ביום 17 בדצמבר 1973.

ג. מועצת המנהלים של החברה תמליץ בפני האסיפה הכללית שתכונס לאחר תום שנת הכספים, כי הדיבידנד יחושב כדיבידנד סופי לשנת 1973.

מזכיר החברה

לוותר על גח״ל - או לוותר על ג׳נבה

גח״ל אומרת, כי היא מוכנה להצטרף לממשלת ליכוד,
בתנאי שממשלת המערך תסתלק
מקבלת היזמות המדיניות האמריקניות והבינלאומיות.

אולם, היוזמות האלה
הן הבסיס לועידת ג׳נבה.
בלעדיהן-ועידת ג׳נבה
אינה יכולה להיפתח.

המערך צריך, איפוא, להחליט:
לקבל את גח״ל לממשלה ולוותר על סיכויי ההידברות בג׳נבה,
או לוותר על גח״ל בממשלה ולבחון את הסיכוי לשלום.

במצב כזה אין ברירה-
אלא-לוותר על גח״ל בממשלה
ולא לוותר על ג׳נבה

אמת המערך

תן כוח לשלום ולבטחון
הצבע מערך

הכוכב שלא דרך

על סיפונה של קוין אליזבט ה־2. הנוסעים הפיישים בהפלגה זו לא הצליחו לראות את השביט המתקרב לכדור הארץ — קוהוטק — האוניה פנתה בסוף השבוע בחזרה לניו־יורק.

ההפלגה הדרומית שנמשכה ימים על סיפונה של קווין אליזבת ה־2 נועדה לאפשר למשתתפים לצפות מקירבה יחסית בכוכב השביט שאמור להתקרב אל כדור הארץ ב־5 בינואר — נסתיימה בלא כלום.

אבל לא הכל הפסידו. חברת קונארד, המפעילה את ספינת הפאר, רשמה בסעיף התקבולים 300 אלף דולר תמורת הכרטיסים שמכרה ל„הרפתקה" שעדיין לא ברור אם תתממש.

1,693 הנוסעים ששילמו בין 130 ל־295 דולר כל אחד, הפליגו לאורך 1150 קי״מ בים סוער בחיפוש אחר החזיון הקוסמי הנעלם.

„לעולם אין לדעת לאן יש להפליג כדי למצוא שמים ללא עננים", אמר הקברניט לעתונאים. כ־200 נוסעים קמו בשעה 4.30 לפנות בוקר מדי יום כדי לצמוד על הסיפון הגשום ולחפש לשווא פירצה בעננים העבים והאפורים ממעל.

בין אלה שקיוו להציץ בשביט היה האיש שגילה אותו, לובוס קוהוטק. האסטרונום הצ׳כי נתקל בתופעה במארס השנה בעת שחיפש כוכבי לכת קטנים באמצעות הטלסקופ של מצפה הכוכבים בהאמבורג. עמו על הסיפון היו אחד מצאצאיו של האיש שעל שמו נקרא כוכב השביט האלי, הלא הוא המומחה למדע בידיוני אייזאק אסימוב, וקהל של אסטרונומים־חובבים וסקרנים במיכללות.

„ויתרתי על שינה כדי לראות אותו", אמר ג׳ורג׳ האלי, מהנדס אופנה לנשים בניו־יורק. והוסיף „אני מקווה שאהיה בחיים כאשר ישוב כוכב השביט האלי לקירבת כדור הארץ ב־1986".

כחישובים שנערכו בסוף השבוע מסתמנת אכזבה הצפויה לאבושה שציפתה לראות את קוהוטאק. נגהה באור גדול פי 50 מזה של כוכב־השביט האלי (שפקד את הארץ בראשית המאה) ושזנבו יכסה לא פחות משישית מגגי השמים. מחבר שקוהוטאק „דקר" ביתתים פי 40 יותר מכפי שחזו באפריל: למסקנה זו הגיע אסטרונום במצפה הכוכבים של צי אריה.

אסטרונום רוסי מהאקדמיה הסובייטית למדעים שהצליח בסוף השבוע להבחין בקוהוטאק במשך 20 דקות לפני שזרק אור השמש הורה מבט מפותר־כוכבים רבים באירופה להבחין בכוכב השביט. הרוסי שולל את הדעה כי קוהוטאק נעלם או התפורר במסלולו סביב השמש.

תרנגולת מנסה להורה ליד חברתה המנקרת בתחתית קופסה של אבקת ברק שף בעל הלול שליד זיגנב בקנדה מונך שמשב שהתרנגולות יגבירו את התטלה, אחרת ימצאו את עצמן במצב מלמטה למעלה בתוך הקופסה.

תביעה נגד סרט המבזה את האפיפיור

רומא. בת אחייניתו של האפיפיור פיוס ה־12, שכיהן בתקופת מלחמת העולם השניה, הגישה היום בקשה להחרים סרט, שממנו משתמע שהאפיפיור נמנע מלהתערב לטובתם של 335 מתושבי רומא, שטבחו הגיסטאפו בשנת 1944.

הרוזנת אליונורה רוסיניאני פתחה בהליכי תביעה על הוצאת לעז נגד השחקנים ריצ׳רד בארטון ומרצילו מאסטרויאני, המופיעים בסרט זה, אשר הפיק קרלו פונטי ונגד המחבר האמריקאי רוברט כץ שעל ספרו מבוסס הסרט.

בסרט נראה שהאפיפיור כשהוא נמנע מלהתערב, למניעת טביחתם של 335 בני ערובה, כעונש על התקפה של פרטיזנים איטלקיים.

תיסמונת התפוז המכני

בוגוטה, קולומביאה. רופאי בית הכלא של בוגוטה הצליחו בעזרת היפנוזה, הלם חשמלי והקרנת שיקופיות של ילדים ונשים ערומים, לרפא דחפים מיניים סטיים אצל אסירים שנשפטו על תקיפת ילדים.

הרופאים אסירים שנשפטו על תקיפת ילדים התנדבו לניסוי, קיבלו טיפול זה פעמיים בשבוע, עשרה שבועות רצופים. הם שכבו על „ספות" ועל גבי מסך כשמול עיניהם הוצגו שיקופיות של ילדים ונשים ערומים. הקרנתה של שיקופית ילדים ערומים היתה מלווה בהלם חשמלי באזור המפשעה של האסיר. כאשר הוקרנו צילומי הנשים הערומות לא הופעל הלם חשמלי.

ד״ר דומיניק מורינו, האחראי להגיינה הנפשית בבוסו, אמר שהטיפול מעורר רגשות בלב האסיר בכל פעם שהוא מהרהר בילד כבאוביקט מיני. כן נוטה הטיפול להגביר את תשוקתו ליחסי מין תקינים עם נשים.

אף על פי שהתוכנית עוררה מחלוקת רבה. טוענים מחייביה כי האלטרנטיבה היא להחזיק את האסירים בכלא בלי כל סיכוי כמעט לשיחרורם המוקדם. השלטונות האמריקאיים אינם נוהגים לשחרר אסירים כאלה לפני שריצו את תקופת המאסר כשום שבדרך כלל הם נוטים לחזור על פשעיהם. ד״ר מורינו הביע חשש כי אם יוכתרו הניסויים בהצלחה עלולים כמה שופטים להמליץ עליהם בפזיזות לעבריינים שהורשעו כתרופת־פלא לפשע.

ההתנהגות המתוקנת שהושגה אצל האסירים נקראת לעתים תיסמונת התפוז המיכני בעיקבות סיפרו של אנטוני ברג׳אס, שבו הרגילו את אחד הסוטים להתמלא בחילה בכל עת שהרהר במין או באלימות.

יותר קילומטרים על ליטר בנזין

ואשינגטון. הסינאט האמריקאי אישר בשבוע שעבר חוק לשימור אנרגיה, המחייב יצרני מכוניות להפיק יותר קילומטרים לליטר בנזין עד 1978.

החוק קובע בין השאר כי על יצרני המכוניות להגיע למינימום של 8.5 קילומטר לליטר בנזין עד 1984.

בהתאם לחוק זה יופעלו סטנדרטים מינימליים, הקובעים את הקילומטרז׳ לליטר בנזין החל משנת 1978.

השפעות המלחמה

בולים מדואר ישראל

כל מלחמה משנה תכניות בולאיות של ארצות לוחמות וכן משפיעות על מחירי בוליהן. אחרי מלחמת העולם השניה „נעלמו" מדינות ממפת אירופה ובוליהן מבוקשים כיום. בולים יקרים הנדירים נתייקרו עוד יותר במלחמות שכן קל היה להבריחם. דברים אלה אמורים גם לגבי בולי ישראל, ההתעניינות בהם גברה בעקבות מלחמת סיני ומחיריהם עלו גם בעקבות מלחמת ששת הימים ומלחמת יום הכיפורים.

המלחמה השפיעה על הבולאות הישראלית מכמה בחינות: תערוכת הבולים הבין־לאומית שעמדה להערך בתנופה תשל״ד בבנייני האומה בירושלים בשם „ירושלים 73", נדחתה לאביב והיא תתקיים בין ה־25 במארס ל־2 באפריל 1974 בירושלים.

כן נדחתה הופעתם של בולי התערוכה ושני בולי הנוף „ברכת הים" ו„אמת מים ליד עכו" (האחרונים בסדרה מן המנין) ל־20 בדצמבר. על מעטפת „היום הראשון" רשומה הכתובת המודיעה שהופעת הבולים הללו נתאחרה בגלל המלחמה ובשלב זה תהיה זו המזכרת הבולאית היחידה למלחמת יום הכיפורים.

מתרתים, ביום ראשון ה־16 בדצמבר יקיים דואר ישראל יום מכירה נוסף (לא יום הופעה נוסף!) של מעטפת ה„יום הראשון" וחומר בולאי אחר של בולי הטכניון, בול הצלת יהודי דנמארק ושני בולים נוף ארצנו „תל־דן" ו„עמק זבולון" שהופיעו ב־23.10.73, אך בגין המלחמה אספנים רבים לא רכשו אותם במועד הנ״ל.

לכבוד ראש השנה תשל״ד הנפיק דואר ישראל, הנהלת התערוכה „ירושלים 73" והוועד לכען החייל, סדרת גלויות ברכה לשנה החדשה עם ציורי אמנים ישראליים, ביניהם: אוטו־וולד אדלר, אבא פניכל, מוריס לזר.

30 שנה לצבא עממי פולני

במלחמת העולם השניה לקראת סוף שנת 1943, בקרבות ליד העיר לינינו התארגן לראשונה הצבא העממי הפולני, השתא עתה שלושים שנה להיווסדו. לכבוד המאורע הנפיק הדואר הפולני, לפני שבועות אחדים, סדרה בת ארבעה בולים בערכים 1,00 ו־1,50 זלוטי.

הבולים בתבנית מלבנית־אופקית, שצויירו בידי ס. מיכאליק, נדפסו בשיטת דפוס־שטח (אופסט) אצל המדפיס הממשלתי בוארשה, במהדורה בת 10 מיליונים עותקים וציוריהם מתארים כלי נשק, המוכרים לנו היטב מצבאות ערב, שבהם משמש גם הצבא הפולני: מטוס מיג, טנק סטאלין טיל ס.א. וס״טיל „ארסה". מעל לכל כלי רשומה הכתובת „שלושים שנה לצבא עממי פולני".

בולי הגנת הטבע בשוודיה

בסוף החודש שעבר הנפיק הדואר השוודי, סדרה בת ששה בולים (בקונטרס 2X6) עם ציורי ראשי חיות, שהוכרזו כחיות שמורות ע״י הארגון השוודי להגנת הטבע. בסדרת הבולים צויירו חיות בודדות, שבשקפות להן סכנת הכחדה.

הבולים בתבנית מלבנית־אנכית זעירה, צויירו בידי יאן מגנוסאן ונדפסו בצבעים כחול, ירוק, וסגול, אצל המדפיס הממשלתי בשטוקהולם, על נייר פלאורסנטי לבן, בערכים 10, 20, 25, 55, 65 ו־85 אירה בגודל 22X24 מ״מ.

איך עושים דירה לדוגמא מדירה לדוגמא?

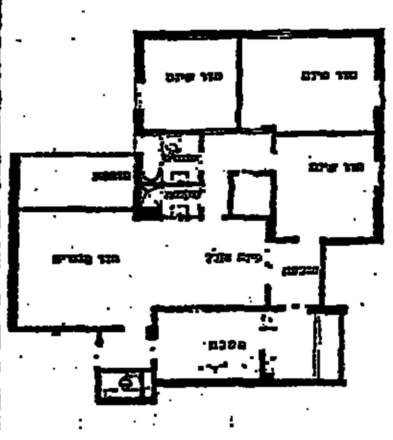

ליטור בע״מ מתכבדת להודיע על פתיחתה מחדש
של הדירה לדוגמא בקרית קריניצי.
הדירה פתוחה למבקרים כל יום בשעות:
16.00—18.30 ; 10.00—13.30
(פרט ליום ו׳ אחה״צ ויום השבת).

פרטים במקום בשעות: 18.30—16.00
או בטלפון: 295241/2.

ליטור מעצבת תרבות דיור מתקדמת

משרד התקשורת
דרוש
בשדרות מוריה, חיפה
שטח בגודל 100 מ״ר בערך
חנות, אולם או דירה בקומת קרקע
לפתיחת סניף דואר.

המקום המבוקש — סביבת שכונת „כרמליה" בקרבת שדרות מוריה 60.
הצעות בכתב הכוללים גוש, חלקה, שם הבעלים והדרישות הכספיות יש להפנות למחלקת הנכסים
משרד התקשורת רח׳ חורב 17 חיפה, 341 34, טל. 243489—04.
המקבלה הצעה מבטוחים, אולם משרד התקשורת אינו משלם דמי תיווך.

הטכניון - מכון טכנולוגי לישראל

המחלקה ללימודי חוץ
מרכז ללימודים קדם־אקדמיים
קורס הכנה לטכניון — לימודי בוקר מודיע:

חיילים שהוצאינו ביחידה להכוונת חיילים משוחררים בחודש ספטמבר 1973, לקורס ההכנה המיוחד לחיילים משוחררים לבחינות המיון של הטכניון (ממושך, וחצי שנתי) ושוחררו ממילואים מתבקשים לבוא לראיון במרכז ללימודים קדם־אקדמיים, בקרית הטכניון בבניינים טרומיים, בנין מס׳ 5 באחד המועדים הבאים:

יום ד׳ 19.12.73 בשעות 09.00—13.00
יום ה׳ 20.12.73 בשעות 09.00—13.00
יום ג׳ 25.12.73 בשעות 09.00—13.00

מועמדים שעדיין מגוייסים מתבקשים עם שחרורם מהצבא להתקשר אתנו בכתב או טלפונית למספר 225111/614.
חיילים משוחררים שאינם מגוייסים המעוניינים להשתתף בקורס ההכנה ועדיין לא עברו את תהליך המיון ביחידה להכוונת חיילים משוחררים, יכולים לפנות אלינו ביום ה׳ 20.12.73 בין השעות 09.00—13.00 ולהביא איתם תעודת בגרות.
מרכז ללימודים קדם־אקדמיים

אוניברסיטת תל-אביב

היחידה ללימודי עזר באנגלית
מודיעה

היחידה ללמודי עזר באנגלית תקיים
בחינת מיון באנגלית בתאריך 21.12.73

בחינה זו פתוחה לכל תלמיד או מועמד. יוכלו להשתתף בה גם תלמידים שלמדו בקורס הקיץ השלישי (שנפסק עקב המלחמה) ובחינה זו תחשב להם כבחינת סוף קורס.

ציוני הקורס ילקחו בחשבון בחישוב הציון הסופי.

משך בחינת המיון לא יוגבל לשתי שעות

היחידה תקיים מועדים נוספים של בחינות מיון משך שנה״ל

לחיילי אשדוד באשר הם!

בעירנו פועלת לשכת התנדבות עירונית, המטפלת בקשת רחבה ומגוונת של בעיות במשפחות מגויסים.

כמו כן הופעלו המוסדות דלהלן:

1) מת״ש צה״ל
2) קצין עיר אשדוד (כסניף לקצין העיר רחובות)
3) לשכת בריאות מקומית מטעם משרד הבריאות בשתוף העיריה.

היו שקטים ובטוחים שכל בעיות משפחותיכם מקבלות את מיטב הטפול והיחס.

ברצונך לשאול ולברר כתוב אל:
לשכת ההתנדבות העירונית
רחוב שלג 5, אשדוד.

עירית אשדוד

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על
סדרת ההרצאות השנתית ע״ש סמואל פאוילי
על התרבות של ארה״ב
שתינתן באנגלית על־ידי

פרופסור ק. ון וודוורד

פרופסור להסטוריה, אוניברסיטת ייל, ארצות־הברית

על הנושא: „הפזורה האפריקנית באמריקה-
„הארץ המובטחת"
— היום, יום א׳, כ״א בכסלו תשל״ד (16.12.73)
„המדבר בכנען"
— ביום ב׳, כ״ג בכסלו תשל״ד (18.12.73)

ההרצאות תתקיימנה בשעה 18.00 באולם הסינט, בבנין המנהלה, בגבעת־רם, ירושלים.

מעונינים בסוכנויות רציניות
בבאר־שבע והסביבה

לדעותנו:
חנויות, רכב, טלפונים
וצוות עובדים מעולה

לפנות בהצעות רציניות בלבד לפי הכתובת:
ת.ד. 8 באר שבע 84100 (עבור „צוות מעולה")

פרסום אשל חליליי

עירית נתניה

על מנת לאפשר לנו ליצור קשר עם כל בני נתניה שנפצעו בקרבות והמאושפזים בבתי חולים, נודה מאוד למשפחות, לשכנים ולידידים אם יועילו להודיע לנו מקום אשפוזם של יקיריהם.

אפשר להודיע טלפונית ללשכת ראש העיריה — 28494
לועדת התאום — 92365
או למרכזית הטלפונים של העיריה 25221

ע. בן-עמי
ראש העיריה

תן מנדט לשלום,
תן כוח לביטחון

אמת הצבע המערך

هكذا من الأصل

ליכוד זה מלכודת

גח"ל רוצה ממשלת ליכוד לאומי-
כי גח"ל מפחדת מעצמה.

גח"ל מפחדת מהמדיניות, שהיא עצמה מציעה–מדיניות של "אף שעל".

גח"ל יודעת; כי "אף שעל" פירושו-

לא הפסקת אש

לא משא ומתן בקילומטר ה־101
(שהביא להדברות ראשונה עם מצרים לאחר 25 שנה ולהחזרת שבויים)

לא פתיחת שיחות בג'נבה

לא סיכוי לשלום.

גח"ל יודעת בעצמה, כי "אף שעל" פירושו-

* בידוד ושיתוק מדיני
* התרחקות מארצות הברית
* מבוי סתום
* מלחמה מתמדת.

לכן, מפחדת גח"ל מעצמה;
לכן, היא מפחדת לקבל על עצמה את האחריות למדיניותה שלה.
לכן, היא רוצה כל כך בממשלת ליכוד לאומי.

אנחנו מוכנים לקבל על עצמנו את האחריות המלאה למדיניותנו, מדיניות של ריאליזם בטחוני ומדיני.

תן מנדט לשלום תן כוח לבטחון

אמת הצבע **המערך** / מפלגת העבודה הישראלית-מפ"ם

נציבות הבחירות לכנסת

סדרנים בשכר ביום הבחירות לכנסת

בשני אזורי בחירות דרושים סדרנים לועדות קלפי

1. תושבי בת-ים, אזור וקרית אונו המעונינים בתפקיד סדרן ביום הבחירות, מתבקשים לפנות לועדת הבחירות האזורית דן-דרום, בחולון, רחוב הרצוג 2, מס' טלפון 852557.
2. תושבי חדרה המעונינים בתפקיד סדרן, מתבקשים לפנות לועדת הבחירות האזורית בחדרה, בית המשפט השלום, רחוב הלל יפה 7, מס' טל. 25088.

שעות הקבלה בימים א'–ה' בשעות 08.00—18.00 וביום שישי בשעות 08.00—14.00.

הודעה למעסיקים

מעסיק נכבד,

בימים אלה פונים אליך עובדיך המגויסים או בני משפחותיהם לקבלת תגמולי מילואים המגיעים להם על פי חוק שירות מילואים (תגמולים).

אנו פונים אליך בבקשה להענות לתביעות עובדיך ולשלם את התגמולים המגיעים להם ללא השהיות ועיכובים.

דין תגמול מילואים כדין שכר העבודה ולפיכך חל עליו חוק הגנת השכר. במקרה של אי קבלת התשלום רשאי העובד להגיש תביעה לביה"ד לעבודה.

המוסד לביטוח לאומי קבע סידורים המאפשרים להחזיר לך את התגמול ששילמת ללא דיחוי.

אנו בטוחים שנמצא אצלך הבנה מלאה למצבם של עובדיך המגויסים בימי חירום אלה.

בכבוד רב,
קרן השוואה לתשלום תגמולים למשרתים במילואים
המוסד לביטוח לאומי

המוסד לביטוח לאומי

להשכרה

אולמות תעשיה ומחסנים

בגדלים שונים

במרכז תל־אביב

במספר מצומצם

ניתן להתאמה לפי דרישה
כח ומים במקום

בדבר פרטים נא לפנות אל:

בנין מרכזים קרית היוצרים בע"מ

רחוב היסוד 1, תל־אביב
טלפון 03—828796, 04—827669

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי אשדוד

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה 1965, במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הדרום, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד, הופקדה שינוי תכנית מפורטת הנקראת שינוי מס' 14 לתכנית מפורטת מס' ד/435 מרכז רובע ג' אשדוד, ביחד עם התשריט המצורף אליו.

אלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית:
גוש 2069 חלקה 65.

כל המעונין בשינוי התכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה את עצמו נפגע על ידי שינוי התכנון וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום או גובל איתו — רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית האמורה.

(20.11.73)

י. ורדימון
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון, מחוז הדרום

נהג,
האם כבר
לקחת חייל
במכוניתך
היום?

המערך ברדיו ובטלוויזיה

ברדיו רשת ב'

בשעה 7.20
- ח"כ **יצחק נבון**

בשעה 13.45
- **יוסף אלמוגי** - שר העבודה

בטלוויזיה

בשעה 20.00
- **יוסף אלמוגי** - שר העבודה
- ח"כ **יצחק נבון**

אמת **המערך** / מפלגת העבודה הישראלית-מפ"ם

ב

הערב ברדיו
גל המפד"ל

* לקראת רעידת נעבה —
דברי ח"כ ד"ר יצחק רפאל
* ממצע המפד"ל
בשעה 18.05
בגל הקל

דבר החזית הדתית-לאומית

בית הדין הרבני האזורי
שדרות דוד המלך 33, טל. 264181 ת. ד. 16253, תל־אביב־יפו
תיק 1712/לד

מודעה

ליקנוש ספר כפיק (כתובתו לא ידועה), עליך להופיע בבית הדין הרבני ת"א ביום כ' טבת תשל"ד (14.1.74) בשעה 12.00 להתדיין בתביעת קנס אליה למזונות ילדתכם רובית קנס בסך 250 ל"י לחודש. אם לא תופיע, ידון ביה"ד שלא בפניך.

המזכירות

הודעה לעולה

הודעה המכס והבלו

בעקבות השינויים שנתפרסמו בצווי מכס אשר ייכנסו לתוקף ב־1.1.74 מפנה הנהלת המכס והבלו את שימת לב העולים לנהלים חדשים:

א. הנך רשאי לרכוש לשימושך העצמי מתוצרת הארץ שווה ארוכה של הפצי בית ללא תשלום בפ"קניה, אם קבלת אישור לצורך זה בבית המכס הקרוב למקום מגוריך.

ב. הנך רשאי להביא מארץ מגוריך האחרונה בה שהית שנה אחת לפחות לפני כניסתך את כל הציוד האישיים הביתיים לשימושך העצמי — בפטור ממכס ומפ"קניה.

ג. הנך רשאי להביא חפצים ביתיים גם שלא מארץ המגורים האחרונה, אך במקרה זה תחייב — אחרי 31.12.73 — בתשלום מלוא המכס והקבל פטור רק ממס"קניה.

ד. עולה המכמא בישראל יוכל להזמין סחורות מחו"ל אך ורק באמצעות סוכן בלעדי ברשות ע"י אגף המכס והבלו.

ה. לאחר 31.12.73 ההנחה מוכיות על רכב אחד למשפחה רק אם נתמך לרשיון הנהיגה הישראלי, הציג רשיון נהיגה מארץ המגורים האחרונה, שהוחזק ערב כניסתו לישראל, אולם אם בידך רשיון נהיגה ישראלי שיוצא עד 31.12.73, תוכל לממש זכויותיך לרכב, בתקופת זכויותיך גם לאחר ה־31.12.73.

ו. אחרי 31.12.73 לא יינתן כל פטור או הנחה על הבילות דואר שנשלחו אליך מחו"ל אלא אם נשלחה מארץ המגורים האחרונה לפני כניסתך לארץ.

ז. בבית המכס הסמוך למקום מגוריך תוכל לקבל את מדריך המכס לעולה. אם תפנה בכתב אל בית המכס — תקבל תשובה בכתב. רק המידע שניתן על ידי רשות המכס בכתב, הינו מחייב את רשות המכס.

זכור: הפעלת ההוראות החדשות מתיחסת לסחורות שיגיעו לאחר ה־31.12.73, סחורות שהגיעו לפני תאריך זה, ינהגו לגביהן לפי ההוראות הקיימות אף אם ישוחררו מהמכס לאחר ה־31.12.73.

סדור מיוחד לזקנים
השגחה רפואית קבועה, טיפול אינדיבידואלי, אבי־בביות פרטיות, גן נהדר, מחירים סבירים,
כשר
„עלומים"
חיפה, הר־הכרמל, רח' קדיכה 27, טלפון: 81366.

כתיבה במכונה

תלמיד השב כ־12 שעות בבית הספר למסחר

„רימון"

ת"א דיזנגוף 88, טל. 281985
שיטה עיוורת פיקוח ממשלתי

האוצר / המדפיס הממשלתי
מכרז מס' 73/340—347

1. מוזמנות בזה הצעות
לייצור ואספקה שנתית של 8 סוגי מעטפות מודפסות
לשימוש משרדי הממשלה, עשויות במידות שונות מנייר תקני למעטפות לפי התקן הישראלי 777 ומפרט טכני מס' ג 834 מיום 26.1.72.
2. דוגמאות של המעטפות המפורטים, ניתן לראות ולקבל אצל מר יעקב פיק, עוזר ראשי לעבודות דפוס במשרדנו בקריה, תל־אביב, רחוב ב' 28, ביום ב' (17.12.73) בין השעות 10.00—16.00 ובמשרדנו בירושלים רחוב מרים החשמונאית תוך 22, בימים 18,21.12.73 בשעות העבודה הרגילות.
3. הצעות בהתאם למפרט, כולל דוגמאות וערבויות, יש לשלוח במעטפה כפולה למשרדנו ה"ד 765, ירושלים, על המעטפה החיצונית צריך לרשום את מס' המכרז המתייחס.
4. המועד האחרון להגשת הצעה הוא יום 27.12.73.
5. אין המדפיס הממשלתי מתחייב לקבל את ההצעות הזולות ביותר, כל חלק ממנו או כל הצעה שהיא.

דואר ישראל
משרד התקשורת
מודיע כי

היום כ"א בכסלו תשל"ד 16.12.73

יחולו שינויים בתעריפי שיחות הטלפון עם חוץ לארץ

השינויים מבוצעים בעקבות התאמת התעריפים בתקשורת הבינלאומית לפיחות הדולר.
פרטים ניתן לקבל בשרות הבינלאומי „18".

אוניברסיטת בר-אילן

מודיעה על

פתיחת שנת הלימודים תשל"ד

שנת הלימודים תשל"ד תפתח אי"ה

ביום א' כ"ח בכסלו (23.12.73)

חשבה המבנה בני סמסטרים:

סמסטר א' — מה־23.12.73 עד 22.3.74.

סמסטר ב' — מה־24.3.74 עד 5.7.74.

סטודנטים מגויסים שלא יוכלו להתחיל את לימודיהם המדויים בסמסטר א' שנת הלימודים שלהם תפתח בתחילת סמסטר ב'. לימודיהם ימשכו גם בסמסטר מיוחד בקיץ, מה־8.7.74 עד 18.10.74 כדי לאפשר גם להם לסיים שנת לימודים מלאה.

ראשי המחלקות והמזכירויות יעמדו לפניית הסטודנטים בשבוע הראשון של הלמודים בכל שעות העבודה.

יועצים מיוחדים יעמדו לרשות התלמיד המגויס בכל מחלקה ומחלקה לעצה ולהדרכה. הלמודים מתחילים גם בשלוחות האוניברסיטה באשקלון, בצפת, בעמק הירדן, בעפולה ובנתניה, במועדים הנ"ל.

השלוחות פתוחות בפני כל החיילים שיוכלו להגיע אליהם ללמודים סדירים, ללא כל הרשמה מוקדמת.

זה הזמן לאחריות - זה הזמן של יהושע רבינוביץ

הצבע אמת לעירית תל-אביב-יפו

אוניברסיטת חיפה

מודיעה לכל תלמידיה

שנת הלימודים תתחיל ביום ראשון, כ"ח בכסלו - 23.12.73

האוניברסיטה עושה סידורים מיוחדים עבור תלמידיה המגויסים ואלו שייקראו לתקופת שרות במילואים במשך שנת הלימודים, על מנת שיוכלו להשתתף בלימודים סדירים ככל האפשר.

תלמידים יוכלו להצטרף ללימודים במועד נוסף, סמוך להודש מרץ 1974, וכן יתקיים מועד קיץ לאלה מתלמידינו שיזדקקו להשלמת בלימודיהם.

תלמידים שאינם מגוייסים ואשר עדיין לא סיימו את ההליך הרישום, יוכלו לעשות זאת מדי יום בין השעות 10.00—12.00.

בחינות סיום שנת תשל"ג אשר התבטלו עקב פרוץ המלחמה, יתקיימו בתאריכים 30.12.73—15.1.74. לוח הבחינות מפורסם על גבי לוח המודעות באוניברסיטה, וניתן לקבלו על־פי פניה גם באמצעות הדואר. למגוייסים ייערכו הסדרים מיוחדים להשלמת הבחינות.

האוניברסיטה מבקשת ליצור קשר אישי עם הסטודנט המגויס באמצעות חוגו, כדי לאפשר לו להשתלב בלימודיו ביעילות המירבית. תלמידים אשר מסאת גיוס לא יוכלו להצטרף ללימודים במועד הפתיחה וטרם מסרו לחוגיהם כתובתם הצבאית והאזרחית, מתבקשים להתקשר בהקדם בכתב עם מזכירות החוגים בהם הנם לומדים.

להלן לוח שנת הלימודים תשל"ד:

טרימסטר א'	23.12.73 — 8.2.74
טרימסטר ב'	24.2.74 — 19.4.74
טרימסטר ג'	5.5.74 — 21.6.74
טרימסטר ד'	7.7.74 — 23.8.74

האוניברסיטה שולחת ברכת שלום ובריאות לכל המגויסים.

משטרת ישראל

אכיפת החוק לגבי מהירות הנסיעה בכבישים ויום השבתון

1. משטרת ישראל תאכוף ביתר הקפדה את הוראות החוק בדבר הגבלת המהירות בכבישים, ופיקוח על ביצוע יום השבתון לרכב, לאור המגמה הכללית במדינה לחסוך בדלק.
2. החל מיום ראשון ה־16 בדצמבר תפקח המשטרה על התנועה בדרכים תוך מתן תשומת לב מיוחדת למהירות הנסיעה של כלי הרכב בכבישים עירוניים ובינעירוניים כאחד.
3. תקנות התעבורה מורות לנהג שלא לנהוג במהירות העולה על זו שנקבעה בתקנות לגבי סוג הרכב שבו הוא נוהג.
4. משטרת ישראל ומשרד התחבורה פונים אל ציבור הנהגים להקפיד על נסיעה במהירות המותרת לפי החוק, דבר שיעזור לחסוך בדלק ויגביר את הבטיחות בדרכים וכן להקפיד על השבתת כלי רכבם ביום השבתון.

פסיכולוג חינוכי (קליני)

מוסמך בעל תואר מ.א.

דרוש

לעבודה בבי"ס תיכון-מקיף בירושלים

על המועמדים המוסמכים לפנות לת.ד. 2045 ירושלים, למספר 250

סודיות מובטחת

„סיטרואן"

עבור מוסך מרכזי דרושים:

מכונאי רכב א"א

חשמלאי רכב א"א

שוליות

תנאי שכר טובים למתאימים המתאימים

נא לפנות בשעות העבודה למוסך „סיטרואן" אזור התעשיה החדש, רחוב הסיבים, פתח־תקוה (טלפון 902018)

לחברת מפעיל בע"מ

דרושה:

מרכזנית מנוסה

תנאים טובים למתאימה

לפרטים לפנות לגבי צביליגר או למר גרין בשעות 8.30—16.30 רחוב נחלת בנימין 57 ת"א טלפון 611521/2/3

לחברת השמירה דרושים

שוערים

בעלי השכלה נאה, יודעי עברית + אנגלית, צרפתית, לאחר שרות צבאי, לעבודת יום.

שומרים ניידים

בעלי אופנוע/קטנוע לעבודת לילה.

לפנות למשרד הסניף, רח' כורש 12, טל. 227865/6

שמירה · אבטחה · חקירות · מערכות אזעקה

לאמפא בתל־אביב

דרוש

מנהל חשבונות עצמאי

★

כל המעוניינים לפנות למשרד הראשי דרך פתח־תקוה 16 ת"א, לגבי ארבל

מוסכי „הדר" בע"מ AUDI NSU למכוניות

למוסך המרכזי בהרצליה

דרושים

בוחני רכב

בעלי נסיון

מכונאים

מכל הסוגים

פחחים לרכב

חשמלאים לרכב

רוחצי רכב

תנאים טובים במיוחד.

לפנות אישית בשעות העבודה, הרצליה, אזור התעשיה, רח' הנקר, טל. 931474/5

למוסך בבאר־שבע

דרוש

מכונאי רכב

בעל נסיון

תנאים טובים במיוחד.

לפנות אישית בשעות העבודה, באר שבע, מרכז המלאכה, טל. 73883

מפעל אומנות ותרבות בשכונות ירושלים

דרוש באופן מידי

רכז

תאור התפקיד: ארגון וניהול פעולות תיאטרון, מחול ומוסיקה בשכונות ירושלים. הפצת כרטיסים למופעי תרבות ואומנות בשכונות ובמוסדות, בקשר עם מוסדות, ארגונים, ועדי שכונות, אמרגנים, מפיקויות, כרטיסים ותיירים, אחריות כספית ובקורת בארגון ובצוע המפעל בכפיפות להנהלה.

דרישות הסף: השכלה תיכונית לפחות, התמצאות בתחומי אומנות ותרבות, נסיון רב בארגון, פעולות תרבות ואומנות, כושר קיום מו"מ, כושר הבעה בכתב ובע"פ.

דרגה: בהתאם לכישורי המועמד.

מילוי התפקיד: כרוך בעבודה בשעות בלתי מקובלות.

המועמד שיבחר יועסק בתחילה לתקופה של שנה אחת עם אפשרות הארכה.

המעוניינים יפנו עד ליום 25.12.1973 לטלפון: 02—66103 בשעות לפה"צ או בכתב לת.ד. 1312 ירושלים, 91000.

הפונים בכתב יציינו על גבי המעטפה „מועמד למשרת רכז" וכן כתובה מלאה ומספר טלפון.

קריסטל

תעשית מכונות בע"מ

רח' החלוץ 12 רמת־גן

דרושים

מכונאי שרות למכונות כביסה

באזור הצפון

בעלי רכב ● בקבלנות

התנאים טובים לבעלי נסיון.

להתקשר לצורך ברור טלפון 04—669963 בשעות 8.00—16.00 או לטלפון 03—729331 בשעות 8—18

אסם

תעשיות מזון בע"מ

דרוש

מנהל חשבונות

גיל עד 40, בוגר ד', או בעל ידע מקביל. נסיון בעבודה — יתרון לפחות.

נא לפנות בכתב יד בציון קורות חיים לת.ד. 1578 תל־אביב, מיקוד 61000, לציין מספר טלפון אם יש.

סודיות מובטחת

מפעלי רכב אשדוד (מ.ל.) בע"מ

דרושים

בעלי מקצוע עצמאים במקצועות הבאים:

★ מכונאות רכב

★ חשמלאות רכב

★ פחחות רכב

★ מסגר - רתך

★ מחסנאות טכנית

נא לפנות בכתב ת. ד. 94 אשדוד

המערך

מטה הבחירות לכנסת ולעירית תל־אביב—יפו

לעבודה ביום הבחירות 31.12.73

דרושים

בעלי מכוניות פרטיות

(שנת ייצור מ־1965) בעלות 1+4 מקומות ישיבה וכן קטנועים

המעוניינים יפנו לרח' בילינסון 9 מדי יום בשעות 10.00—13.00 ו־17.00—18.30 (יום ו' בשעות הבוקר בלבד)

לחברה גדולה וחדשה באיזור פיתוח שמשרדיה הראשיים בתל־אביב

דרוש

עוזר למנהל חשבונות ראשי

בוגר אוניברסיטה במגמה לראיית חשבון או סטודנט בשנת הלימודים האחרונה. נסיון של 3—4 שנים.

שליטה מלאה בעברית ובאנגלית — איטלקית רצויה.

עבודה מעניינת ותנאי שכר טובים למועמד המתאים. מקום העבודה יועתק תוך שנה מת"א למגדל העמק.

נא לפנות בכתב יד, בציון קורות חיים ונסיון לת.ד. 29237 תל־אביב.

סודיות מובטחת

הודעות לציבור

מכרז מס' 4־37/73 למכירת בקר

המועצה לייצור ולשווק של בקר וצאן לבשר — מודיעה על מכירת כ־600 ראשי בקר

טלוויזיה

דרושות ציירות לתעשיה קרמית

בעלות נסיון מעשי

לקביעת ראיון להתקשר טלפונית 03—516135

מכרז מס' 4־38/73 למכירת צאן

המועצה לייצור ולשווק של בקר וצאן לבשר — מודיעה על מכירת כ־450 ראשי צאן

מבוקש מהנדס

למשרד תכנון במערכות בזק־אויר

להתקשר טל. 03־444162

כלי נגינה

בולים ומטבעות

רהיטים

מקררים

הלוואות

בתי־ספר ושיעורים

מי מצא?

הודעות

אופנועים וקטנועים

מציעים למכירה

לוח ירושלים

חדרים מרוהטים

לוח חיפה

וילות ובתים

מגרשים

הכשרה לעבודה

מציעים למכירה

מחסנים

הצעות עבודה

רוצים לקנות

שרותים

דודי שמש וחשמל

ביקוש עבודה

הכשרה לעבודה

השכרת רכב

טלוויזיה

חוגים

תריסים

נופש

מכוניות

דירות

וילות ובתים

קבלנים

ביקוש דירות

דירות בשכר חודשי

חדרים מרוהטים

דירות למכירה

דירות בדמי מפתח

דירות מרוהטות

מגרשים

משרדים

אולמות

עסקים

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

תורנות רופאים לפי המקומות

תורנויות בתי חולים

תורנות בתי מרקחת

הכذا من الأصل

AUDI 80
מכונית יוקרה כעת אינה יקרה

עם שינוי שער המטבע (ירידת המרק לעומת הדולר) חלו הוזלות ניכרות במחירי מכוניות AUDI 80
עתה הזמן לנצל את ההזדמנות לרכישת מכונית היוקרה AUDI 80 במחירים המוזלים. החל מ־ 34.000 ל"י

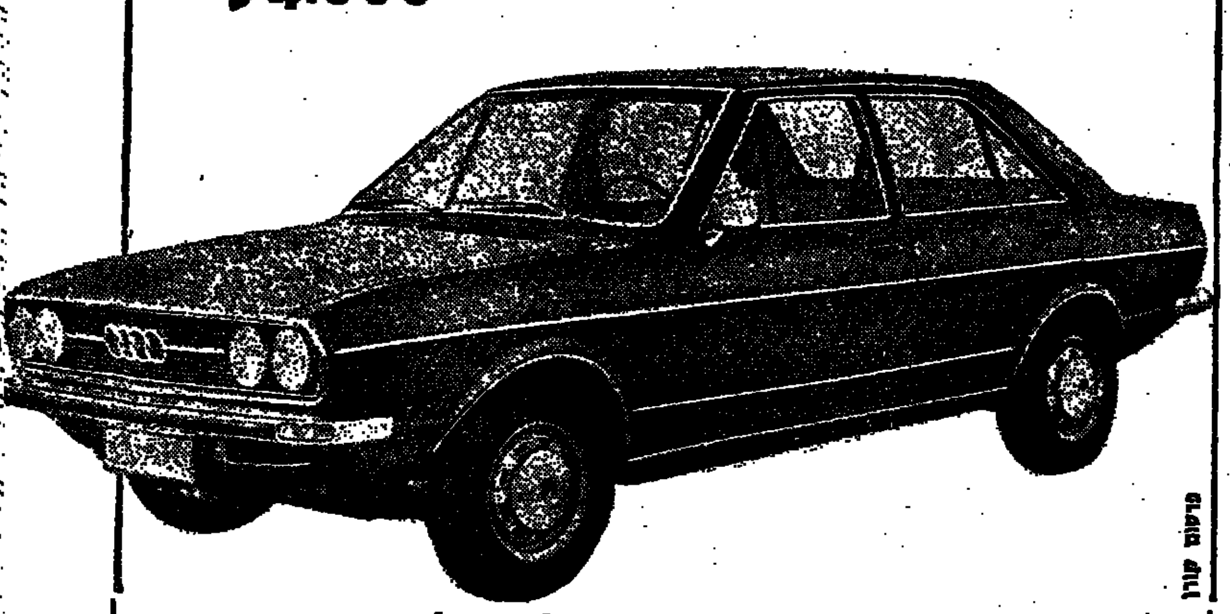

AUDI 80 במבחר גדול של דגמים
1300 סמ"ק * 1500 סמ"ק * 1600 סמ"ק
גם עם תיבת הילוכים אוטומטית.

AUDI NSU
עדיפות באמצעות הטכניקה

מכתבים למערכת הארץ

סיכון השבויים

ביום ב' 10.12 אמר שר הביטחון בכנסת: "ממשלת ישראל הודיעה כי לא תיענה להזמנה ועידת ז'נבה לשבת עם הסורים, אם עד אז לא נקבל מידי הסורים את רשימת השבויים והצלב האדום לא יוכל לבדוק ולראות כיצד הם נתונים בתנאים הנאותים המגיעים לשבויים בהתאם לאמנת ז'נבה".

שאלתי את שר הביטחון בקריאת ביניים: "חילופי שבויים, אדוני השר?" הוד תמיהה שהממשלה מסתפקת ברשימת השבויים ובדיקת הצלב האדום ונוטשת את התביעה לחילופי שבויים לפני פתיחת ועידת ז'נבה.

כפי שכתב "הארץ" במאמר ראשי למחרת היום (11.12): "ממשלת ישראל קיבלה את החלטת מועצת הביטחון מס. 338 תוך התניית התנאים: אחד מהם היה כי השבויים יוחלפו לאלתר".

ועידת ז'נבה תיפתח ביום ג', 18 בדצמבר. אמינות הממשלה תעמוד במיבחן במשך הזמן המועט שנותר. הציבור יווכח אם היא תעמוד על החלטה זו או אם היא תבצע נסיגה נוספת — אחת מיני רבות בימים האחרונים.

נסיגת הממשלה מן התביעה להחליף את השבויים לאלתר כשבתם את שבויינו, נסיגה מהדרישה כפי שבוטאה על ידי שר הביטחון בכנסת, הפקיר אותם לחסדי הסורים.

ח"כ דב מילמן

הכנסת, ירושלים

אינטרס אינו מעל הכל

ברצוני להתייחס לתפיסה של חיים הרצוג במאמרו "העת ליהודיות" ("הארץ" 7.12) בקשר ליחסינו הדיפלומטיים עם המישטר בדרום אפריקה.

כותב הרצוג בגנון: "יש לנו רק קריטריון אחד והוא: האם זה טוב ליהודים או לא". משתמע מזה שעלינו לדאוג אך ורק לאינטרסים שלנו בדרום־אפריקה ושמצבם של הכושים תחת מישטר גזעני וברוטלי היא בעיה שאינה צריכה להעסיק אותנו כלל.

איני אומר שתפיסה זאת, המייחסת לאינטרס המדיני עליונות מוחלטת, פסולה לחלוטין. אבל אם היא טובה לנו, היא טובה לכולם ואלה שדוגלים בה אינם יכולים להאשים את צרפת, את בריטניה, את יפן, או את יתר ארצות העולם המשנות את עמדותיהן כלפי המזה"ת לפי האינטרסים הלגיטימיים שלהן. רק הולנד מוכנה להקריב את האינטרסים המדיניים והכלכליים שלה. רק הולנד מסרבת להתעלם מעקרונות הצדק והמוסר.

אם לא איכפת לנו להיות שותפים לצרפתים ולבריטים לא נשלול את התפיסה של הרצוג. אבל אם נרצה להיות בחברת ההולנדים גם עלינו לוותר לפעמים על האינטרס המדיני שלנו אם הוא נוגד את המוסר הצדק.

כרמין רפאל

ירושלים

הכנסת תחליט

למי שמאמין כמוני בעקרון נצח (מדינת) ישראל לא יקשה ברור כי ביום מן הימים ירצו אותן המדינות אשר מיהרו לנתק את יחסיהן איתנו — לחדש אותם.

לדעתי, יש לחרוג מהנוהל המקובל ביחסים בין־לאומיים ולתת את ההחלטה על החידוש הזה לא לממשלה ולמשרד החוץ אלא לבחירי העם בכנסת.

לא יתכן שחידוש יחסים אלה יוסדר באופן שיגרתי ודרך הצינורות הרגילים. צריך יהיה שכל הגורמים הציבוריים המשתקפים בכנסת ישתתפו בדיון בשאלה אם כי עלינו לחדש יחסי "ידידות" אשר הופרו בציניות כה בוטה ועם מי לא.

יוליאן מלצר

רחובות

כמה אי־דיוקים

בסקירתו ההיסטורית המעניינת של מיכאל אוהד, "גבולות בטוחים", (מוסף "הארץ", 30.11) הופיעו כמה אי־דיוקים שיש להעיר עליהם:

ירושלים נחרבה ע"י חילות טיטוס בשנת 70 לספירה. מצדה היא שהחזיקה מעמד עד שנת 73.

אנטיוכוס הרביעי אפיפאנס לא היה מלך עשיר. להיפך. אביו, אנטיוכוס השלישי הגדול, התחייב לשלם לרומא פיצויי מלחמה בסכום עצום, לאחר שהוכה בקרב מגנסיה (189 לפני הספירה). התשלומים העיקו מאוד על אוצר הממלכה הסלווקית, ושליטיה לא בררו בשיטות להשגת כספים. בין השאר מכרו מישרות כהונה והחרימו את אוצרות המקדשים, שיטה שגרמה ליהודה להתקוממות.

אלכסנדר ינאי היה בנו הצעיר של יוחנן הורקנוס, ולא נכדו. דמטריוס השלישי אקירוס, שעלה עליו בשנת 88 לפה"ס לפי הזמנת הפרושים, לא היה אחרון המלכים הסלווקיים. אחריו עוד הספיקו בני הבית להיאבק על השלטון בממלכה נגד ענף אחר של השושלת הסלווקית (אגב, כדאי להדגיש שלא ינאי אף לא מלך חשמונאי אחר לא הצליחו לכבוש את פילדלפיה, היא רבת־עמון. הכיבוש "עד לפילדלפיה", הלא ירדמע־מפי בלשון ימינו).

הורדוס סתם את לבד צמו לא רק, ולא בעיקר, לטובת השלטון הרומי. הורדוס השתדל להגביר את יוקרתו והשפעתו באיזור ולשם כך העניק כספים רבים למבנים ציבוריים ביוון ובסוריה. החשבון נפרע ע"י אנשי יהודה.

אגריפס הראשון מת (כתוצאה מהרעלה ע"י תושבי קיסריה) בשנת 44. טיטוס החריב את המיקדש בשנת 70, כאמור, כלומר, 26 שנה לאחר מכן.

מיכאל מבר

תל־אביב

ספסרי עט

טלוויזיה
מאת הדה בושם

השעה אינה רבה אחרי האיכה רבע לפני המסקה־הפש, אלא שעת האפס ותוכניתו של עמוס אטינגר, שהטלוויזיה הצגה להקרין (יום ד') היא לדעתי לא רק גרועה, אלא עלבון לכל אדם בעל אינטליגנציה ורגישות אלמנטרית. אני מקווה שאין היא תחילתה של תופעה חדשה של מיסחור זול ונלוז ברגשות, שלעומתה אלבומי הניצחון הם כעין וכאפס.

עדיין אנו נתונים בהלם ובהשבר־הנפש, והטלוויזיה, חוזרת לנוהג, ומקרינה תוך חוסר חוש אבחנה ושיפוט גמורים, תוכנית בתבנית קיטש של הימים שלפני המלחמה. זרדשים תוצפה, חוסר כשרון, חוסר רגישות טוטאליים, כדי להביא בפני קהל צופים בימים אלה השפכה דביקה וסאכרינית, פסיאודו־סנטימנטאלית "פיוטית", כמו זו שנאלצנו לצפות בה.

איני מוכנה אפילו להתייחס לקטעי הצילומים המעמדים "האמנותיים", שגם הם היוו את הקיטש במיטבו: אלא ל"שירים ולשורות" ששמעו אוזנינו, והדרך בה הובאו על־ידי שני הקריינים, אברהם מור ואיריס לביא, שכנראה הזדהו הזדהות נפשית עמוקה עם הטכסט וכל מלה ומלה משלהם היתה גרועה בפאתוס מזויף.

דחשת, כמו מאומה לא קרה ולא התחולל בדרך מחשבתנו. אנו שבים שוב אל האווירה הטרום־מלחמתית אל רבתי השעות. המפורסמים של מר אטינגר, שהקנו לו שם ותהילה. שוב אנו שומעים אוסף של קלישאות כתופעת ההערות תוכן וכיסוי; מסכבות לשון סרות־טעם הפוגעות באינטליגנציה שלנו; אנו עדים לאינטימיות סנטימנטאלית ולפיספוסים ופיגמונים במיטב המסורת של תרגזים בפרוטה שחוקה, שעמוס אטינגר ודומיו הבציהו עבורנו בימים הטובים, בהם פרחו ושגשגו הוא ודומיו, הרסו כל חלקה טובה, ויצרו את ה"תת־תרבותי" שהפכה לסימן־ההיכר שלנו.

המלחמה היא שוב תמר לא־אכזב בידיהם של ספסרי־עט למיניהם, והללו חוזרים ולשים ופורסים אותה ל"פיוט" בפרוטות. המלחמה הופכת להלכדה במיטב המסורת החלטוריסטית, שהובאה לפני יום הכיפורים.

לי נראה, גם לפי התגובות שכבר שמעתי, שלא רבים מוכנים לקבל כיום תופעות מבישות מסוג זה; וטוב תעשה הטלוויזיה אם מחדלים כאלה לא יחזרו ויוקרנו.

* * *

מניעת אינפורמציה

"עד כמה שידוע לנו אין דוגמה לחוק כזה בארץ אחרת" כותב מר ארי אבנר, היועץ הכללי למנהל רשות השידור במכתב למערכת "הארץ", בו הוא מגיב על רשימתי "מבצע ב.ג.".

מר אבנר מסביר, שבמשדרים על ב.ג. לא הקרינה הטלוויזיה חומר היעודי מפני שכל חומר כזה מראה את פניהם של אישים שהם מועמדים לבחירות, והחוק אוסר להקרין זאת חודש לפני הבחירות. הוא מספר שגם פנייתו של הוועד המנהל של רשות השידור, שוודאי צמד על האבסורד שבחוק זה, לשנות את המצב נענתה בשלילה. אכן, כפי שכבר הערתי, חוק פרימיטיבי חסר כל שחר. אבל אין זה הכל.

מרבים לדבר אצלנו על שינויים המתחייבים לאחר רעידת האדמה שפקדה אותנו, אבל כל השינויים, ואני רק מקווה שאני טועה, נשארים בתוקפת דיבורים הנ"ל. אולי יש בחוק שרירותי ואבסורדי זה, שהוטל עוד בימים כתיקנם משום השתקפות של הלך־רוח מאובן של מחוקק, שהקשר שלו עם הרחוב הישראלי הוא מקרי לחלוטין, והכרות שלו בכל מה שנוגע למדינה אינה מקרית כלל וכלל.

אבל אין זו הצדקה למחדל נוסף. לאחר מלחמת יום הכיפורים נכפו עלינו בחירות. לא זה המקום לטיעונים בעד ונגד קיומן. הבחירות כיום הן עובדה קיימת. אבל ברור לכל שאין אלה בחירות בתקופה ובמצב נורמאליים ואין הבחירות מעידות על תהליך של נורמאליזציה, אלא להיפך. גם המצדדים בקיום הבחירות, מודים שיש לקיימן מתמת מצב התירום השורר במדינה. בבחירות הללו חייב הבוחר להתמודד עם בעיות שונות לחלוטין מאלה שעמדו בפניו לפני המלחמה, אם לנקוט בלשון המעטה. המבוכה בקרב ציבור הבוחרים היא רבה ומבעית ויש חשש שמבוכה רבה לא תצמח כמכה.

אחת הטענות המרות והצודקות של הציבור היא על הסברה לקויה, ומניעת אינפורמציה חיונית. הטלוויזיה משמשת כיום ספק של אינפורמציה ראשון במעלה, המגיע לכל קהלת הציבור. אבל בא חוק אבסורדי ומטומטם והפך אותה בפכתי־קסם, למשך חודש מהותי בחיינו, קיים לו השלכות יקירות על קיומנו, מספק של אינפורמציה חיונית לכבריך של העמולה מבישה לבעלי מנת משכל נמוכה שבנמוכות.

נוצר מצב שגם המחוקק החכם באדם אינו מסוגל להסביר ולתרץ אותו. מדי יום, בחצי השעה שלפני "מבט" אנו, נהנים מזיו פניהם של המועמדים לכנסת המופיעים על המסך הקטן בכל הדרם וכוח השיכנוע שלהם. הללו משמיעים תשפוכת של מלל נבוב ומרגיז; אוסף של סיסמאות לעוסות וריקות מתוכן, שקשה כיום לאדם בר־דעת להאזין להן. אין לשכוח גם שהפגנה ציבורית פרתיעה זו נעשית על חשבון משלם המיסים, שכיסו גם כיסו הולך ומתרוקן.

אבל מיד לאחר מכן ב"מבט", נאסר עלינו לראות ממש את אותם פרצופים זהרים; אולי מחמת עינא בישא, או אולי מפני שפנים אלה הם בחזקת העלומה מסתורית. וכך "מבט", שהוכיח עצמו בימי המלחמה וגם לאחריה, אינו מסוגל עוד להגיש אינפורמציה בלתי־אמצעית והוא מתרכז במלל שאינו טלוויזיוני במהותו, או בפנים מאובנות של כתבים ושדרים למיניהם. שוב אין זה אותו "מבט" מרתק; אולי עתה לא עומדים בפני אנשי החדשות אתגרים, ומחוסר יוזמה מתאימה ונכונה הם חוזרים אל המתכונת המשעממת של לפני המלחמה.

קשה שהטלוויזיה נמנעת מלשדר פרצופים הופעות, ממשיך הראדיו להשמיע את הקולות, ואפשר להאזין להם באין מפריע כמעט כמו היינו חיים במדינה חופשית ודימוקראטית. אבל נראה שיש מי המשוכנע כאלו בזה בפרצופי מועמדים שלא במסגרת תעמולת בחירות (הופעתו של משה דיין למשל בכנס המערך הוקרנה בתעמולת הבחירות של "אמתי") הגורם מהפכה קיצונית בדרך המחשבה שלנו. או אולי רואה המחוקק את הציבור כאוסף של בורים ואנאלפבתיים המסוגל להיות מושפע אך ורק ממראה עיניים, והדיבורים לא יביאו בלאו הכי לשינוי מהותי אם לכאן ואם לכאן.

האבסורד מגיע לשיאו המגוחכים כשאי־אפשר לשדר תוכנית דוקומנטארית או סרט על דוד בן־גוריון, מכיוון שלידו מופיעים פניהם הלא מוכרים של מספר אישים שהם מועמדים לכנסת.

קשה להשיג מה הוא הבסיס ההגיוני לחוק זה, ומדוע אין מבטלים אותו. בימי שלום אולי היינו מבהסים לתופעה הנלאית כאל בדיחה גרועה. אבל כיום קשה שלא להגיב בחומרה עשה שמונעים מן הציבור אינפורמציה חיונית, כבו לא קרה דבר. שומרים מכל משמר על חוק ללא כיסוי הגיוני וסביר, אך ורק מפני שמי שאין לו מושג קל שבקלים בנותני הכדיום והבנה בהלך־הרוח של הציבור הביא נפל זה לעולם.

קרא ב־
עידן חדש
שהופיע היום

- הח"כ שמואל תמיר: הממשלה כדרכה — ההסתאבות נמשכת.
- עקיבא נוף: הברירה הששית.
- אהוד אולמרט ומאיר גרות: בעד קיום הבחירות במועדן.
- אלה כהן: אומה בהלקאה עצמית.
- ישעיהו שפריר: להכניס פלפל למל"ת.

קטעים מן האמנה הפלשתינית

ראיון עם הארכיטקט אילן פקר

פזמון של אפטימיסט

המחיר: 50 אג'. לבקירה בכל דוכני העתונים.

בצלאל
האקדמיה לאמנות ועיצוב, ירושלים
מודיעה על פתיחת שנה"ל תשל"ד
ביום ראשון 23.12.73

הסטודנטים מתבקשים להיות בשעה 10.00 במחלקותיהם:

- ✱ המחלקות לאמנות ועיצוב גרפי — רח' בצלאל 1
- ✱ המחלקה לקדרות — בשנלר
- ✱ המחלקה לצורפות — רח' עידו הנביא 6

הסטודנטים במחלקה לעיצוב סביבתי ותעשייתי:

שנה א' — ביום ראשון 23.12.73 בשעה 9.00
שנים ב' ג' — ביום שני 24.12.73 בשעה 9.00
שנה ד' — ביום חמישי 27.12.73 בשעה 9.00 ברח' עידו הנביא 8

- ✱ סטודנטים הורצים מגוייסים מתבקשים להודיע לאקדמיה את כתובתם הצבאית (מספר אישי ואר צבאי).

האגודה למען החייל בישראל

לחייל שלך
400 מוכרי ספרים
ברחבי הארץ לשרותך

משרד התחבורה
שירותי נהיגה ורכב

טפסי עומס יתר ברכב מסחרי — הארכת תוקף

הנהלת שירותי נהיגה ורכב מודיעה לבעלי רכב מסחרי, כי תוקפם של טפסי עומס יתר, שעמדו לפוג ב־31.12.73, מוארכים בזה עד
31.3.74

דב גרינברג
רשות הרישוי

מעונינים לקנות
משרד מבוסס
להנהלת חשבונות
עם חוג לקוחות

בהצעות רציניות ובפרטים לכתוב לת. ד. 7048 רמת־גן, עבור יהודה

קורס לפרסום ויחסי - ציבור

*

פרטים מלאים והרשמה:
בית הספר לעתונאות
בית ציוני אמריקה, רחוב דניאל פריש 1, תל־אביב, בין השעות 9—1 לפנה"צ, 5—7 בערב, טלפון 265870

לשמירת הקליינטורה
דרושה לך, במיוחד בימים אלה,
המזכירה האלקטרונית
מס. 1 בישראל
שתמסור ותקבל עבורך הודעות, 24 שעות ביממה.
מחירה —.1495 ל"י בלבד.
מ. ג. ע. אינטרנשיונל 1972 בע"מ
בנין אל־על, הדרים 4—603, תל אביב טל. 53909, 53278

אם אתה רוצה
* רמת גן - ירוקה!
* רמת גן - נקיה!
* רמת גן - שטוב לחיות בה!

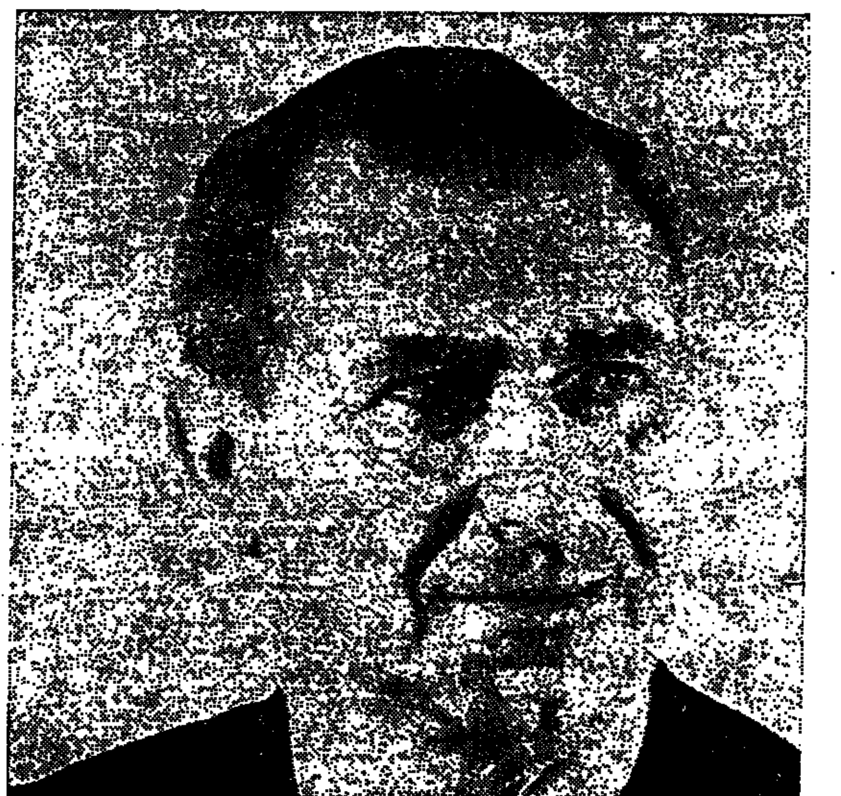

דוד מלמדוביץ

הוא האיש שלך בעירך רמת־גן
הצבע רג - רשימת רמת־גן לאזרח

הרשימה היחידה האל־מפלגתית — שירותים עירוניים אינם ענין פוליטי

✱ חייל תושב רמת־גן גם בשרותך — אל תשכח את עירך־ביתך בעת הצבעתך
בקלפי ביחידתך אנא רשום על פתק הצבעה לבן את האותיות **רג**

תן כוח לשלום ולביטחון
אמת
הצבע המערך
מפלגת העבודה הישראלית · מפ"ם

הארץ

יום שני, כ"ב בכסלו תשל"ד
17 בדצמבר 1973

ירושלים: רח' החבצלת 2 טל' 224245-6, ת. ד. 273
חיפה: רחוב נורדוי 20 טלפון 8—661166, ת.ד. 5259
בתל-אביב: המערכת, ההנהלה, מחלקות המודעות, ההפצה והמנויים, רח' זלמן שוקן 21, טל' 824261 (30 קווים) ת.ד. 233

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ. רח' זלמן שוקן 21 תל-אביב
העורך: גרשום שוקן. האחראי: גדעון סאמט.
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי-יד.
HAARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel-P.O B. 233, Tel. 82426

מיטת סדום בז'נבה

בתנאים שנוצרו גוברים הסיכונים כי ישראל תיסחט והאפשרות שהוועידה תיכשל

מאת יואל מרקוס
שליח „הארץ" בז'נבה

ז'נבה
אם ועידת השלום נועדה להיות הגדולה בהצגות תבל כפי שרבים האמינו הרי שזו הצגה מהירה מאד. מהירה משום שהבמה קיימת, התפאורה בנויה, השחקנים ברובם במקום — חוץ מהכוכבים הראשיים. הטכנאים ועובדי הבמה כבר עלו על הבמה וממלאים הקולוארים. רק דבר אחד איש אינו יודע — מה שם ההצגה, מה הטקסט שלה, איך זה יתחיל, ובעיקר איך זה ייגמר. הסוד הזה שמור בידי במאי ההצגה, ד"ר הנרי קיסינג'ר, הנע ונד במרחב התיכון. הוא יחלק את התפקידים, יקבע את מהלך ההצגה ברגע האחרון.

אין פלא שמשקיף סובייטי כאן אמר לי שוועידת ז'נבה לא תהיה הגדולה בהצגות אלא הגדול בכשלונות תבל. „לא כך מכינים ועידת שלום", אמר הדובר.

ואמנם הספקנות המבוכה כאן גברו עקב ההמתנה במועצת הביטחון. הפקידים הישראלים שתפשו כאן בית דירות שלם מהלכים כסרים בארובה ואינם יודעים מה לעשות. במלון אינטרקונטיננטל, אשר קומתו ה-15 נשכרה על ידי האמריקאים וקומתו ה-14 על ידי המצרים, לא יודעים יותר מאשר הישראלים.

דובר מצרי הודה בשיחה אתי שאינו יודע דבר, מה שהתקבל ברגשת הקלה על ידי השליחים הישראלים. „הנה כבר יש בסיס לשיחות", אמרו. גם מלון רוגר — היקר במלונות אירופה ומקום הבריליים של ריצ'רד ברטון שעתיד לקלוט עתה את אבא אבן — שומם, מלבד אנשי ביטחון. בקיצור, איש אינו יודע מה לומר — הכל מחכים לבמאי קיסינג'ר.

אלא שהרושם הוא שגם במאי זה פלא אם לא איבד במקצת את השליטה על ההצגה העתידה. בימה היה לו, למשל, שהוא הוציא את אירופה מבחושה בוועידה, והנה באה הפיסגה האירופית החליטה על יישום החלטות מועצת הביטחון. לא זו בלבד — גם מועצת הביטחון המתינה את קיסינג'ר בהחלטתה.

ההחלטה המורה מארבעה פעמים:

✱ במקום חסות מתאימה של המעצמות מדברת ההחלטה על חסות האו"ם;

✱ במקום משא ומתן המתוכר בהחלטה 338 מדברים עתה רק על שיחות;

✱ במקום שוולדהיים ישמש יושב ראש כבוד יועד לו תפקיד פעיל;

✱ בנוסף לכך נקבעה חובת דיווח למועצת הביטחון.

בקיצור, כל מה שרצו המצרים לעשות וישראל רצתה שלא ייעשה — אכן קרה.

משמעות ההחלטה היא שמועצת הביטחון והאו"ם כולו, הידוע בעוינותו לישראל, יעמוד מאחורי כתפיו במהלך הוועידה, אם תתקיים. ובמקום להגל מו"מ לשלום תהיה זו בפועל ועידה ליישום החלטות או"ם שבה ישראל תהיה הנאשמת והבל... הצג. בצדק אומרים כאן ששום ועידה לא התקיימה בתנאים אלה ו... מכאן שסיכוייה אפס.

יש להניח שקיסינג'ר מבין שישראל לא תוכל להשתתף בוועידה מזורה כזאת, כמו גם ששאלת השבויים בסוריה נשארה אף היא בלי פתרון. אך במשלחת האמריקאית כאן מאמינים בבמאי-הפלא קיסינג'ר. הוא ימצא, בתיאום עם הרוסים, דרך לנטרל את האו"ם מפעילות יותר — כך אומרים.

המצרים כאן אף הם אופטימיים. קיסינג'ר — הם אומרים — עובד טוב רק תחת לחץ. זו הסיבה שהם מחממים את הגבול ערב הוועידה וגם הכינו הפתעה במועצת הביטחון: זה יחייב אותו לעבוד מהר ולמנוע סחבת, מוסיפים המצרים.

אם כי תולים תקוות בקיסינג'ר, כדאי שישראל לא תשכח שהוא בראש וראשונה שר חוץ אמריקאי, והאינטרסים הישראלים אינם בראש דאגותיו. מכאן שאיננו בטוח שישראל צריכה לשחק תפקיד בבימויו של קיסינג'ר.

בתנאים שנוצרו — אם ישראל לא תעמוד על שלה, היא תבוא לא לוועידת שלום אלא למיטת סדום.

„חסות מתאימה"

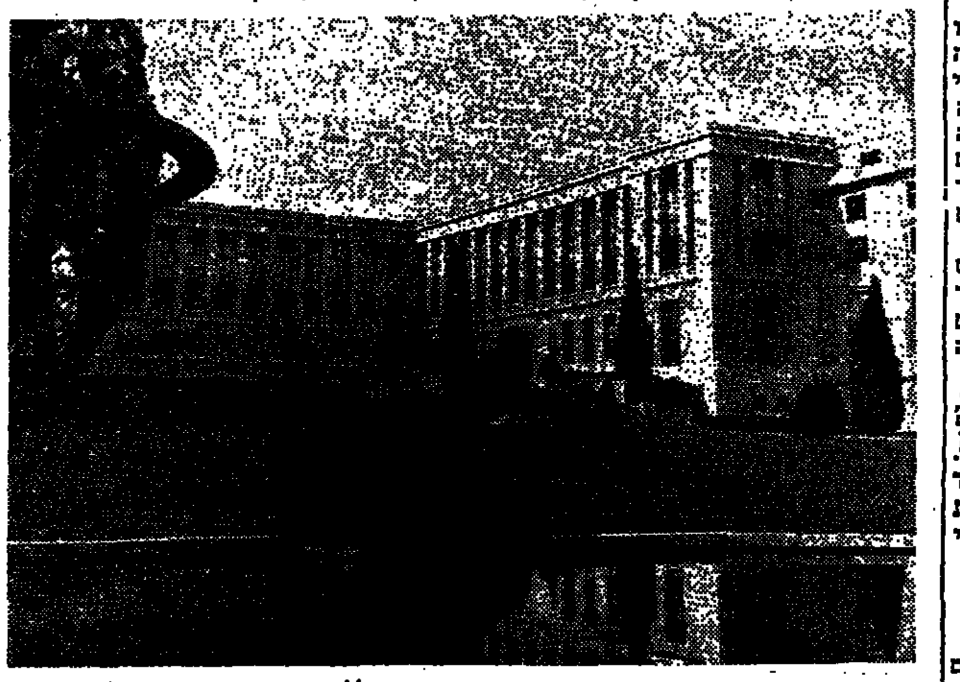

ארמון האומות בז'נבה: תפאורה ללא שחקנים

צעדים חיוביים

הגדלת התשלומים למשפחות החיילים, הבטחת הלוואות ניכיון ... נזקיהם של עצמאיים מגוייסים וחלוקה צודקת יותר של ... בין מספר גדול יותר של חיילי מילואים — החלטות ... נמסר השבוע הן צעדים המחזקים את כוח עמידתו של ... במצב של הפסקת-אש מתמשכת.

הגדלת התשלומים הישירים למשפחות החיילים, המבוססים ... מספר הנפשות ולא על ההכנסה קודם הגיוס, היא אמצעי חשוב ... מצב המשפחות. הוא הדין בהחלטה להעלות את התקרה ... שלמת ההכנסות באמצעות קרן השוואה מ-1500 ל-1800 ל"י. ... זאת, אין להתעלם מכמה חסרונות המתלווים להחלטה זו. ... מית התשלומים להכנסה טרם הגיוס היתה מוצדקת יותר כש... נססה על גובה התשלומים לקרן ההשוואה שהמגויסים ומעבידיו ... שלמים כל השנים כאחוז מההכנסה; היא מאבדת חלק ממשמעותה ... זה שקרן ההשוואה ריקה, והתשלומים באים מקופת האוצר. ליקוי ... נוגע לאותם עצמאיים, ששומותיהם למס הכנסה מפגרות כמה ... ים, או שהצהרתם לא תאמה את ההכנסה בפועל. אם כי נעשה ... לפצות על הפיגור בשומות, באמצעות הגדלת התשלומים ... פי עליית מדד יוקר המחיה מאז השומה האחרונה, עדיין נותר ... רבים פער ניכר בין ההכנסה האחרונה בפועל לבין התשלום ... קבל מקרן ההשוואה.

יתכן שהמשך הגיוס הנרחב לתקופה ממושכת מחייב בסיס ... וצודק יותר של התשלומים, שאינו תלוי בהכנסות העבר ... ומות. אולם בינתיים מן הדין לחשוב על המשך תיקון הליקויים ... מסגרות התשלומים הקיימות, תוך דאגה להבטחת הכנסה באותה ... המגויסים, על פי יכולתו של המשק.

בצד שיפור הכנסתן של משפחות המגויסים חשובה לא פחות, ... אף יותר, החלוקה הצודקת של נטל הגיוס על מספר גדול ... האפשר של חיילי מילואים — מגמה שעליה הודיע הרמטכ"ל. ... סברור כי כישורים שבהתמחות מחייבים הטלת עול גיוס כבד ... על חלק מחיילי המילואים, אין להתעלם מההשפעות השליליות ... ולות לחלוקה בלתי אחידה של הנטל. דרוש אפוא מאמץ מירבי ... לתיקון ליקוי אובייקטיבי זה.

לנצל את הרוגז על הערבים

מתקבל הרושם שפלישתם של ארבעה שרי החוץ הערביים ... ועידת ראשי הממשלות של מדינות השוק המשותף, שנערכה ... בקופנהגן, היוותה — לפי שעה, לפחות — הצלחה חלקית למדי. למרות ... הלחצים הצרפתיים החזקים (בסיוע בריטי) להשיב לדרישות הער... בים בפרסום הודעה משותפת אנטי-ישראלית, שתהיה חריפה מזו ... שניתנה בידי הצרפתים בפגישת מיניסטרי החוץ בבריסל בחודש שעבר, ... לבסוף התשע על ההודעה מנובמבר ואף הוסיפו שההסדר על ... פי החלטה 242 של מועצת הביטחון חייב להבטיח את שלומן, ... עצמאותן ובטחונן של המדינות המעורבות בסיכסוך. יש הרואים ... בן הצורך ב„ביטחון" אף ריכוך מה בנימה הפרו-ערבית של ... ההודעה המקורית.

מדינות השוק הציעו אמנם לערבים עזרה כלכלית מוגברת, ... ההדרו אותם שהחרפה נוספת של חרם הנפט תגביר את ... תחושות האנטי-ערבים בציבור האירופי. דברים אלה רחוקים ממה ש... „ברית ערבית-אירופית" תמורת אספקת נפט עליה דיבר, ... הערבים, מיניסטר החוץ הצרפתי. גם ההחלטה להטיל על ... מדינות השוק לערוך רישום מלאי ומאגרי דלק במדינות החברות, ... בצד הצעות על חלוקתן בין החברות, עדיין רחוקה מההחלטה ... לבוא לעזרתה של הולנד המוחרמת, כפי שדרשו ההולנדים, ... זכות הגרמנים — אך היא יכולה להיות צעד חשוב לקראת ... העמדת הערבים בפני הברירה: להחמיר באופן ניכר את הקיצוצים ... כולם — או להשלים עם כך שאין ביכולתם „להעניש" מדינה ... יותר מחברותיה.

תהיה זאת אולי שגיאה לזלזל במשקלם של התגובות והאהדה ... ראל שבאו לידי ביטוי בעמידת ההולנדים והגרמנים (ומן הסתם ... הדנים ואולי גם אחרים) מול הלחצים הצרפתיים. אך יש לפחות ... סיבות טובות אחרות למה שקרה בקופנהגן:

✱ בקרב החברות הקטנות של השוק וגרמניה גובר החשד ... שצרפת ובריטניה עושות יד אחת כדי להשליט את רצונן ... הקהילה — חשד זה גורם רוגז והתקוממות.

✱ קבלת ההצעה הצרפתית לגשת ל„שותפות" אירופית-... ים בענייני נפט, היתה בבחינת דחיית הצעתו של ד"ר קיסינג'ר ... תוף פעולה אמריקאי-אירופי (ואולי גם יפאני) במאמץ מוזרז ... מצוא מקורות אנרגיה אלטרנטיביים — הצעה הקוסמת לא רק ... ינות הקטנות אלא גם לבריטניה.

✱ ההסתייגות מהדרישות הערביות מצד „החברות הקטנות" ... ביה, משקפת את דעת הקהל האנטי-ערבית שנוצרה במדינות ... פה בעקבות החרם.

החלטות קופנהגן מבליטות, אפוא, שעדיין לא אבודה המערכה ... „נשק הנפט" הערבי, אך על ישראל להיכנס למערכה זאת ... יפות ובכל המרץ, לפני שהערבים יצליחו להפנות את הזעם ... — לעבר ישראל.

מגבית נמרצת בשווייץ

המגבית המיוחדת בשווייץ שתוארה כ„פעולת סולידריות שווייצרית עם ישראל", לא היתה כה מוצלחת כפי שקיוו. לכן, פנה נשיא המגבית היהודית השווייצרית במכתב גלוי לכל יהודי המדינה, וביקש מהם תשלום מיידי בסך 3% מרכושם ושווה ערך למשכורת חודשית אחת.

הנשיא, כד וייל, אמר: „הוי קורבן, אך כואב יותר לאין שיעור לאבד אב או בן. מכאיב יותר להיות במחנה שבויים סורי. מכאיב יותר להיפגע בפעולה צבאית".

בסוף פנייתו נאמר: „בלי התבקשות, בלי תירוצים. עשו את חובתכם. תודה לכם".

היום הראשון להגבלת הרכב

אלפי נהגים לא הצטיידו בתוויות

מאת שלמה גרבר

היום הראשון להגבלות על תנועת רכב פרטי ומסחרי קטן, באמצעות הנהגת יום השבתון השבועי, שהונהג כאמצעי לחסכון בדלק, הפתיע אלפי בעלי רכב שכנראה זלזלו בהוראות התקנה המחייבות להצטייד בתווית מתאימה וכן בידיעות כי המשטרה תתחיל להקפיד על כך ביום הראשון. חוליות של שוטרים הוצבו בקירבת צמתים סואנים כבר מ-8 בבוקר והחלו לעצור כל מכונית בלי תווית. לפחות אחת מן החוליות, שהוצבה סמוך לצומת פתח תקוה — כביש גהה, לא הצליחה להשתלט על הרכב הרב ללא תוויות, והיה צורך להעזיק לה תגבורת.

אולם המשטרה גילתה אתמול אורך רוח ונדיבות כלפי ה„עבריינים" הרבים. היא הסתפקה באזהרה, ברישום הפרטים ובצווה לגשת מיד למשרד הרישוי כדי להצטייד בתווית. יחס הזלזול הפך מיד להרדה מפני רישום דו"ח, הכרוך בעונש חמור של קנס בסכום של עד 3000 ל"י או שלושה חדשי מאסר וכן בגרירת הרכב לתחנת המשטרה עד למחרת ב-8 בבוקר. חסרי התוויות ממש התחננו על נפשם שלא לרשום להם דו"ח, ולא היה כל ספק כי פניהם למשרד הרישוי בדרך הקצרה ביותר כדי להצטייד בתווית.

התירוצים להעדר התוויות היו שונים ומשונים. חלק מבעלי הרכב טען כי לא הספיק לגשת למשרד הדואר כדי להצטייד בתווית. אחד אף טען כי פנה ביום ו' למשרד דואר אך נאמר לו כי התוויות אזלו. אחר טען כי הוא ממהר לבית-חולים. אשה אחת טענה כי בתה היתה חולה כל השבוע ולכן לא הספיקה לגשת לדואר. מספר ניכר של בעלי הרכב ללא תוויות היו במדי צה"ל, שטענו כי הם משרתים במילואים וכי הגיעו לחופשה רק ביום ששי. קצין צעיר אף מצא לנכון להביע את דעתו על ה„עוול" שנעשה לאנשים המשרתים במילואים. „שאין להם לא זמן ולא ראש לעניינים כאלה". לדבריו יש לשחרר את כל אנשי המילואים מהשבתון. ואמנם נוכח מאות פניות של אנשי מילואים הוחלט לאפשר להם לנסוע במכוניתם בימי החופשה שלהם, גם אם הם חלים בימי השבתון בתנאי שיציגו אישור חופשה רשמי של צה"ל. אולם כבר אתמול התברר כי אנשי המילואים יוצאים לחופשות ללא אישורי חופשה.

מהירות הנסיעה

תופעה אחרת אתמול היתה שרבים מבעלי הרכב אמנם הצטיידו בתוויות, אך לא הדביקו אותן על שמשת המכונית. הם נתבקשו לעשות זאת מיד. עם זאת לא נראתה אף מכונית עם התווית של יום א', כלומר אלה שבחרו ביום א' כיום השבתון אמנם השביתו את הרכב.

בד בבד עם הפיקוח על הוראות יום השבתון, הפעילה אתמול המשטרה חוליות לפיקוח על מהירות הנסיעה, נוכח ההחלטה להחמיר על מהירות הנסיעה המותרת, כאמצעי נוסף לחסכון-דלק, כי נסיעה מהירה צורכת דלק רב מן הרגיל. גם חוליות אלו היו עמוסות עבודה ועצרו, למשל, בכביש גהה, מכוניות שנסעו במהירות של עד 100 קמ"ש, בעוד שהמהירות המותרת בכביש זה 80 קמ"ש בלבד. אולם בעוד של„עבריינים" יום השבתון לא נרשמו אתמול דו"חות, נרשמו דו"חות על מהירות הנסיעה והנהגים הוזמנו לדין כבר למחר. התברר כי נעשו הסדרים מיוחדים בין המשטרה להנהלת בתי-המשפט להבאת עבריני יום השבתון ונסיעה מהירה למשפט מהיר, כלומר תוך 48 שעות. הסדר זה נעשה כדי להרתיע את בעלי הרכב.

אם קיוו אנשי משרד התחבורה כי הנהגת יום השבתון תביא הקלה בזרימת התנועה ברחובות הערים, נתבדתה תקוותם אתמול, למרות שעדיין אי אפשר להסיק מסקנות מהיום הראשון להפעלת ההסדר, כמו כן יום ראשון הוא בדרך כלל יום עמוס רב בתנועה. כמה נהגי אוטובוסים ששוחחתי אתם טענו כי לא הרגישו בהקלה בתנועה וכי הקשיים והפקקים היו כרגיל. רק נהג אוטובוס אחד, בתחנת הרכבת דרום, טען כי הרגיש בהקלת-מה בתנועה.

התורים הארוכים — כמקודם

גם בתורים הארוכים של נוסעים בתחנות האוטובוסים קשה היה לברר אם התאמתו החששות שהנהגת יום השבתון תכביד על מצוקת התחבורה הציבורית. הפעלת עדיין חלקית ובשעור של כ-60% בלבד. פניה אל האנשים שהמתינו באחת מתחנות האוטובוסים בכביש פתח תקוה נתקלה בגל של תלונות על הצורך להמתין זמן רב לאוטובוס, על אוטובוסים העוברים מלאים ו„אינם נעצרים", ועל האיחורים לעבודה. זה הנוסעים מכך. והנה דווקא אתמול הודיעה הנהלת אגד כי תיאלץ לצמצם את שירותיה מפאת המחסור בנהגים וההתעלמות מפניותיה ומהמלצות הועדה לשיחרור אנשי מפתח במשק לשחרר 900 נהגים. יש להניח, איפוא, כי מצוקת התחבורה הציבורית תגבר, אם בגלל ההגבלות על תנועת רכב פרטי אם עקב המחסור בנהגי אוטובוסים.

אכזבה רבה הובעה גם מחוסר ההענות של בעלי רכב פרטי להסיע טרמפיסטים העומדים בבוקר למאות לאורך הכבישים ומחכים לנסיעה. המעניין הוא שכמעט אין לראות מכונית עם התווית של „נהג כתב-דב", שחולקה במשך השבוע שעבר על ידי גדנ"עים בתחנות הדלק, במסגרת המבצע לעידוד הסעת טרמפיסטים בהתנדבות שנערך על ידי משרד התחבורה. תופעה מצערת היא שאין עוצרים אפילו ליד נקודות איסוף החיילים, שגם בהן היו אתמול תורים ארוכים בפיקוח המשטרה הצבאית, נעצרו אך מכוניות מעטות.

בסיכום היום הראשון להנהגת יום השבתון השבועי אפשר לקבוע כי רוב בעלי הרכב אמנם הצטיידו בתוויות והקפידו על יום השבתון. אולם אותם אלפי בעלי הרכב שלא עשו זאת עדיין, ונעצרו על ידי המשטרה, כבר באו על עונשם. משרדי הרישוי בחולון הוצפו אתמול לפנות במאות בעלי רכב שבאו כדי לקבל תוויות ונאלצו להצטופף בתורים ארוכים במשך שעות.

נראה כי המשטרה תגלה אורך רוח עוד ימים מספר, אולם אחרי כן תתחיל לרשום דו"חות והנהגים יוזמנו למשפט תוך 48 שעות.

תמריץ אמיתי לחיסכון

חיוני שהמחיר המקומי לדלק יותאם למחיר הבינלאומי

מאת עורכו הכלכלי של „הארץ"

בחוזים שנחתמו בשבוע שעבר בין חברת הנפט האיראנית הלאומית לבין חמש חברות זרות, הועלו מחירי הנפט הגלמי בשיעורים חסרי תקדים. התוספות אינן מתבטאות עוד בשבר מהמחיר הקודם, אלא במכפלותיו. בשלב זה אין המחירים החדשים מתייחסים אלא לכמות שולית. במושב מומחי אופ"ק, המתכנסים היום בווינה, יתברר אם ועד כמה מבשרים המחירים הללו העלאה כללית של רמת מחירי הנפט הגלמי. אם אמנם כך יקרה תהווה זאת אחת ההתפתחויות המרעישות ביותר — ולא רק בענייני משק וכלכלה. שכן תהיה לכך השפעה ישירה על דפוסי החיים (המכוניות, ממונעים, מחוממים ומוארים עד קצה גבול הצורך ומעבר לזה, וכמעט ללא התחשבות במחיר) שהעולם המערבי הורגל להם — וחשב כי מובטחים לו בעתיד.

מיקסם האוטארקיה

השפעתה של העלאת המחירים לא תפסח על ישראל. דבר זה היה מתקבל כמובן מאליו לוא היה באותו זמן גם מובן מאליו שישראל חייבת לרכוש את כל הדלק שהיא צורכת בשוק העולמי ובמחירים השוררים בו מעת לעת. מטעמים שונים אין זה מובן מאליו — בין השאר בגלל הידיעה שמופק נפט בסיני וההנחה שנפט זה, כולו או חלקו, עשוי לענות על חלק ניכר מאד מהצרכים שלנו. המיצג הוא בערך כך: אם אנו סומכים אל שולחן עצמנו בענייני נפט גולמי — מותר לצפות כי ההתפתחויות העולמיות בנוגע לנפט ומחיריו יפסחו עלינו. הלך רוח זה עלול להכביד על ביצוע העלאות המחירים — מה גם שמוצרי הדלק יוקרו כבר פעמיים במרוצת השנה האחרונה, וקיימת מסורת ארוכה של ניצול הביקוש הבלתי-גמיש להם — לצרכים פיסקאליים.

לא זה המקום לפרט את מיגבלותיו העובדתיות של המיצג המתואר. מאידך, כדי לחדד את מהות הבעיה, נניח לצורכי הדיון כי ישראל מפיקה את כל הנפט הדרוש לה מבארות שבבעלותה ובשליטתה של הממשלה. האם נכונה אז הטענה כי בנסיבות כאלו אין צורך להתחשב בהתפתחויות הזולות בחו"ל בכל הנוגע למחירי נפט?

התשובה היתה כן — לוא היתה ישראל אוטארקית, לאמור: מפיקה ומייצרת את כל הדרוש לה בכוחות עצמה ואינה מקיימת סחר חוץ. משק כזה (שלא יתואר בעידן המודרני אלא בתנאי ניתוק פיסי) אינו מתחשב בהתפתחויות כלכליות בינלאומיות, לרבות שינויי מחירים. מערכת המחירים שלו מבטאת בלעדית על ידי הנתונים המקומיים. מחיר מוצרי נפט לא יהיה גבוה ממה שעולה להפיק, לזקק ולשווק.

לא כן במשק המשולב במידה כלשהי במערכת הכלכלית העולמית. במקרה זה, אם יקבע מחיר מוצרים כלשהו במנותק מהמחיר העולמי, ייגרמו עיוותים. אפשר להדגים זאת בצורות אחרות.

למשל, אם נשארים מחירי מוצרי הנפט נמוכים בעת שהמחירים העולמיים עולים, כי אז ברור שכל יצואן נותן מתנה (סובסידיה) לצרכנים בחו"ל, בשיעור ההפרש שבין עלות מרכיב הדלק (הישיר והעקיף) במוצר לפי המחיר המקומי הנמוך, לבין העלות לפי המחיר העולמי הגבוה. הדוגמה הטובה ביותר — כאשר מחיר הדלק קרוב ל-100% ממחיר המוצר הסופי: אין הגיון לתדלק אניות ומטוסים זרים בנמלי ים ואויר במחירים נמוכים ממה שמקובל בחו"ל. באותה מידה אין הגיון למכור בחו"ל לפי המחיר שבו עלות הנפט (כמקור אנרגיה או כחומר גלם המופק מנפט, כגון במוצרי פלסטיקה או סיבים סינתטיים) נמוכה מעלות הנפט בחו"ל.

חשבון המשק

קשה להפריד בין ייצור לשוק המקומי וליצוא — זו סיבה מספקת לא למכור בארץ מוצרי דלק במחיר נמוך מהמחיר הבינלאומי (ויותר. שמחמת קושי זה מסבסד עד היום משלם המסים הישראלי צרכנים של מוצרי מתיקה ושימורי פירות בחו"ל — דרך מחיר הסוכר, שהיצרנים-יצואנים המקומיים רוכשים במחסני הממשלה במחיר נתמך). אך גם מבחינת מערכת המחירים הפנימית חיוני שהמחיר המקומי יותאם למחיר העולמי.

אם לא יותאם — יהיה בזבוז. בזבוז בהקשר זה פירושו שהמשק, במקום שיתייחס למוצר לפי שוויו הריאלי, המתבטא בתמורה שאפשר לקבל בשבילו בחו"ל, מתייחס אליו לפי שווי פיקטיבי, נמוך יותר. לדוגמה: אם המחיר הדרוש לחבית נפט בחו"ל הוא 10 דולר, יהיה זה אבסורד כלכלי למכרה בארץ במחיר של 5 דולרים. ההגיון הכלכלי מחייב ליצא לחו"ל תמורת 10 דולר, ולאפשר למשק להחליט מה ברצונו לעשות בתמורה. להלכה יוכל לחזור ולרכוש את החבית ב-10 דולר (כלומר לא לבצע את עיסקת היצוא מעיקרה). בפועל, בגלל התמורה הגבוהה הצפויה ביצוא, יסתפק ב-פחות, למשל ¾ חבית, ייצא ¼ ממנה, יקבל 2½ דולר בתמורה — וירכוש בהם מוצרים ושירותים אחרים לפי סולם העדיפויות שלו (על בסיס המחיר הקודם יעמוד לרשות המשק 3.75 דולר בנפט + 2.25 דולר במוצרי יבוא, סה"כ ששה דולרים כלומר „רווח" של דולר אחד).

זו הקצאת המשאבים ה„נכונה", כיוון שהיא מתקבלת על בסיס מחיר ריאלי של נפט, וזה חשבון המשק. לכאורה, שונה לחלוטין חשבונו של הפרט, שישלם מחיר גבוה בהרבה בעד מוצרי דלק, בלי שהכנסתו תגדל ובלי שהיקף הבחירה שלו יתרחב. אולם, סך כל ההכנסה הפרטית לרשות המשק גדול יותר בתנאים של מחיר ריאלי לנפט משהיה ללא נקבע מחיר זה, ולכן סביר שגדול יותר גם חלקו של הפרט. אם הפקת הנפט ושיווקו בידי הממשלה, עשוי הדבר להתבטא בהקטנת מסים, או בהרחבת שירותים בלי הגדלת המסים.

עיצורים חיצוניים

ברור, שניתוח זה מבוסס על הנחות כלכליות בלבד, ומתעלם מעיצורים חיצוניים — פוליטיים, סוציאליים ופסיכולוגיים, שעל פי רוב מתנצים הכרעות כלכליות „טהורות". ההחלטות אינן מתקבלות על ידי כלכלנים, ואינן נעשות לפי שיקולים כלכליים בלבד. אמנם, קרוב לודאי שגם כלכלנים יפליגו על הצבת מחיר מקומי למחיר ריאלי (כאשר קיים פער גדול) בשלבים — כדי למנוע זעזועים ולהקל על הליך ההסתגלות, וזאת בהנחה כי הבזבוז הזמני בבוצר יהיה קטן יחסית לחיסכון השיבושים, שייגרמו על ידי הלם ייקור פתאומי. לצורך זאת יתייחס ביתר הסתייגות להחלטות בניגודן שיקולים אחרים, לבטל מתן תמיכות להוזלת המוצר בשימושים מסוימים מטעמים פוליטיים או סוציאליים. בכל מקום, חשוב שגם החלטות כאלו יתקבלו על בסיס המחיר הריאלי של המוצר.

קביעות התופעה

קרוב לודאי שישראל תעמוד בפני בעיות מסוג זה בנוגע לדלק. שאלה ראשונה שיהיה צורך לבדוק היא אם העלאת מחירי הנפט בעולם חורגת מגדר תופעה חולפת. אין טעם לגרום לכל ההתאמות המכאיבות המתחייבות בהעלאת מחירי דלק אם מדובר בתופעה זמנית, ותוך תקופה נראית לעין יחזרו המחירים לקדמותם או יתייצבו אי שם באמצע. במקרה זה עדיף לספוג את ההתייקרות, כולה או חלקה, לתקופת המעבר. לא כן אם תתגבש המסקנה, שמדובר בתופעת קבע.

ביחס לדלק מתבצעת לעתים הטענה כי זה מוצר „מיוחד", שהכללים הרגילים אינם צריכים לחול עליו. על כך אפשר להשיב רק כי דווקא מקום היחוד שבדלק יש להחיל עליו שיקולים כלכליים, ובמקרה זה — להתאים את המחיר המקומי למחיר הריאלי: רק בדרך זו יוצר תמריץ אמיתי לחסוך בשימוש יקר-המציאות מצד אחד ולהשקיע באמצעים בפיתוח מקורות אנרגיה חלופים, מצד שני.

משחק האנוכיות של האומות

מאת ג'יימס ראסטון
The New York Times
מיוחד ל„הארץ"

וואשינגטון
…נו יכול להפיק כבר בבהירות … ביקים אלה בלי להפוך לאו… פני העולם. הבס בבעיותיו … ותפוצה ובה… הדעות … שלה, הקנב למנהיגיו, … קורה כאשר אישים, מוסדות … מעמידים את האינטרסים ה… שהם מעל לכל דבר אחר.

לאחר חודשים בהם היה ה… המבחרי שלה הגורם ביותר … רבה, בהנהגה בריטניה … עבודה בין שהיתה … כדי לחסוך דלק, מפני שהכור… נהגי הרכבות, אשר סבלו על … האנרגיה, כבורים שזה הזמן … בה שהם רוצים.

הערבים אינם יכולים להשיג … את אדמותיהם במלחמה, הם … במצב כך שהופשה בהבלה … לעזרה. יש להם נפט. … ההתעשייתית וזקוקות הנפט, … על ארצות-הברית, אירופה … להחריף על ישראל, ולנצאול … ההצבאה.

אירופה ויפאן זקוקות להמר… ארצות-הברית … הצבאי. ארצות-הברית זקוקה … פניה עם אירופה ויפאן … בהגנה הכלכלי. אך אין הן יכולות להוליך לגבי כסף, סחר או בטחון.

כמעט כל מי שכתב לאחרונה על משברי ביקים אלה מדבר על הלוחה ההודית של העולם המודרני, על הצורך ברפורמות יסודיות ובצירתו של סדר עולם חדש. אך לפי שעה, כמעט כל האומות, המוסדות והמנהיגים חיים בעבצון הפחד.

הישראלים חוששים שאם יחזרו לגבולות ה-4 ביוני, גם אם יתנו להם ערובות אמריקאיות, פצולים הצבאות הערביים, הנשקים בלי נשק סובייטי, חדישים, להשמידם. הערבים חוששים שהמדינה הישראלית הבורית, ההוה תוכחה וגינוי לעולמיים של עניים, ושבאמצעות הטכנולוגיה המתקדמת ורמת החיים הגבוהה יותר שלה, היא עלולה להתפשט לתוך העולם הערבי, ואפילו לפתח מאגר של נשק גרעיני.

האירופאים חוששים שאם יתמכו בארצות-הברית במזרח התיכון, הם לא יקבלו את הנפט הערבי שהם זקוקים לו להפעלת תעשייתם. אך אם יתנגדו לארצות-הברית, הם יאבדו את המגן האמריקאי נגד כוחה הצבאי של ברית-המועצות.

הרוסים חוששים שיתקפו החודשים של ניקסון וקיסינג'ר עם סין הם כוונה כליהם, האירופאים חוששים שוואשינגטון נועצת עם מוסקבה יותר משהם עם גאלן, כפי שעשתה בבלבה המהירותה במזרח התיכון.

יתכן שניתן להבין כל אותם ההו… זהו, כל תלבות היחסים בין המעצמות הגדולות המשתנות, סין מצטרפת לעולם. בריטניה מצטרפת לאירופה, ואירופה מפתחת עוצמה כלכלית המדאיגה את בריה"מ ואת ארה"ב, ולעתים אפילו את ארצות-הברית.

שינויים מהירים

על דבר זה ניסה שר החוץ קיסינג'ר לשוחח לאחרונה בבריסל ובלונדון, אולם דברים משתנים כה מהר, שאפילו לא הספיק להסביר מה אירע ל„שנה של אירופה", לפני שהיה עליו לטוס למזרח התיכון כדי לטפל באתגר הנפט של מדינות ערב.

מאז מלחמת העולם השניה לא היו המדינות הגדולות נתונות במצב ביש כה מסובך בשאלות המדיניות הכספיות, מדיניות הסחר והמדיניות הצבאית, כפי שהעיר לאחרונה ה-„אקונומיסט" הלונדוני:

„העולם מתגלגל עתה למשבר סימולטני של כלכלה, מנהיגות ואנרגיה", ואינו יודע בדיוק כיצד לטפל בו, לא רק מפני שהבעיות כה מסובכות, אלא משום שבאבה של המנהיגות באמריקה, באירופה, בבריה"מ ובסין אינו בטוח.

הנשיא ניקסון מסכל את הבעיה לא פחות מכל אדם אחר. גם הוא חי בשלטון הפחד, בלי דעת איזה גילוי חדש יאיים על סמכותו כנשיא. מה אם פרטי ההקלטה, או מה שנותר מהם, לא יפלילו אותו אלא יפלילו את עוזריו שידברו בתוספות בלי ידיעת שהדבירים בוולטרגייט? האם יקבלו את הרשעתם בדין ויעלו לבית הכלא בלי לדבר? או הוא חייב לחשוש מכך ומשפל הנפט הממשמש ובא.

אולם מעבר לכל זה קיימת השאלה המהותית יותר, אותה שאל קיסינג'ר בבריסל, בלונדון ובמזרח התיכון: כיצד יתגברו האומות מהתחום הצר של משבר האנרגיה ומשבר האינטרסים הלאומיים ויגיעו סוף סוף לדיונים ישירים על האינטרסים המשותפים שלהן ועל סדר עולם שונה?

טיעונו לא שיכנע, כיוון שהוא עצמו שיחק את הלאומי והשתתף במשחק המעצמות. אך הוא שאל את השאלה הפילוסופית הנכונה. כיצד נוכל לצאת מהמבוכה זו, אם לא יישבו המנהיגים יחדיו וידברו על בעיות עולמיות ופילוסופיות משותפות ולא יתקוטטו בקטנוניות על נפט וכלכלה?

העובדה הגלויה לעין בכל המדינות היא שמשחק האנוכיות אינו עובד. הכורים ונהגי הקטרים לא יזוזו אם תשקע בריטניה לשפל כלכלי גרוע עוד יותר. הערבים לא יבצעו אם יגרמו שפל כלכלי עולמי. ישראל לא תהיה בטוחה, אם תעמיד את האינטרסים הלאומיים שלה בפני האינטרסים החיוניים של צפון אמריקה, אירופה ויפאן.

יש לשנות את השאלה. ללא כל קשר לאינטרסים אישיים או לאומיים, יש לשנות את ההבנות הקודמות בדרך זו או אחרת. לערבים ולישראלים לא יניחו להביא שפל כלכלי לעולם התעשייתי. וקרוב לוודאי שלא יתירו לניקסון להעמיד את האינטרסים האישיים שלו נגד טובת מפלגתו-הוא וטובת האומה האמריקאית.

هكذا من الأصل

צניעות בבחירות לעיריות

מאת נחמן פביאן

„השבתי לנטוש את ניהול ענייני עירית הרצליה ולחפש מחדש את דרכי בשטח הצבאי־המדיני ולהאבק שם על דעותי" — אומר אלי"מ (מיל.) יוסף נבו ומוסיף: „לבסוף קבעתי לעצמי שכיוון שהרשימות סגורות ואני בייצב את המערך, עלי להיות אחראי כלפי מצבה שההחלטה בו לפני ארבע שנים, מה גם שאין סתי־רה בין אחריות בעירייה לבין פעילות במסגרת ארצית. יחד עם זאת הצי־בורים שהתחוללו במדינה ישפיעו בעתיד על ניהול ענייני השלטון ה־מקומי ואני נותן את הדעת על נוש־אים אלה בהבהלך מערכת הבחירות הקרובה המתנהלת בעיר".

יוסף נבו, שכיהן כראש עירית הרצליה בארבע השנים האחרונות ר־עומד בראש חוג „אהגר", של קציני צבא משוחררים, הפועל במסגרת מפלגת העבודה, הוא הראשון מבין הקצינים הבכירים שבחר לרוץ ל־בחירות לראשות מקומית. „לקראת הבחירות הקרובות אצמצם את מע־רכת התעמולה לעשרה הימים האח־רונים לפני הבחירות לקלפיות. חוגי בית שהיו בעיצומם ערב יום הכי־פורים כמעט אינם מתקיימים", אמר.

מר נבו בדעה כי הציבור אינו רוצה לחטט יותר מדי ולגבי הבחי־רות המקומיות לבטיר קטנים יותר כאלה המתלוים לבחירות לכנסת. „לכן", הוא מציין, „אני מצמצם באיזכור ומיקוד מעשי ללא ויכוחים יתרים".

„שתי מהפכות"

ראש עירית הרצליה מתמשש ל־איזכור זה בפלאקאט הנושא את תמונתו. „חוללתי שתי מהפכות ב־עירייה", הוא מציין, „האחת בתחום השרותים הסוציאליים והשניה בתחום החינוך. יש טעם לדבר על שירותי רווחה המשמשים דוגמה ליכודיה ל־אוניברסיטת תל־אביב בתחום הכי־רת עובדים סוציאליים וכן העובדה כי 80 אחוז בהילדים בגיל 3 מבקרים בגני ילדים. בנוסף להם פתחנו רשת של חינוך מיוחד, יחידה מסוגה". יוסף נבו לא נכנס לפולמוס אישי עם מתחרו, עו"ד חיים עדיני, אף הוא קצין מילואים בכיר שהצטיין במל־חמה האחרונה כאשר פיקד על יחי־דת שריון שהשתתפה בקרבות בקו הראשון. עדיני צויין על ידי מפק־דיו כלוחם מעולה, נפצע במהלך הקרבות, חזר ליחידתו לאחר ש־קיבל טיפול. עדיני אמר אף הוא כי רצונו לא להשתתף בבחירות. או־לם, כבמקרה של נבו, הוא מתייצב בראש רשימתו בשם הליכוד.

בהרצליה לא מתייצבים המנתחים לבחירות המקומיות ולוחות המודעות מכוסים באותיות של הרשימות ה־דתיות. נבו אינו מבטיח להתושבים הרים קלים. „במשך ארבע שנים הד־בקתי פיגורים בהסעות, לעיר יש כבישים, בוצעו עבודות ניקוז וביוב. גם נפתרו בעיות דיור של זוגות צעירים המבבב הכספי איתן לאחר ניהול עצמי של העיר", הוא מציין.

לדאוג לבני אדם

מר גרשון ריבלין (59, אלי"מ מיל.) המתמודד בשם המערך לראשות ע־ירית רמת גן, בדעה שונה: „כאשר הסכמתי להיות מועמד, עמדתי להחי־ליט בכנסת על בחירות אישיות ל־ראשי עיריות. אני מבטיח להיות

הרצליה: הציבור אינו רוצה לחטט יותר מדי * ר"ג: „לדאוג לבני אדם, לא לבטון" * ראשל"צ: מצב של אי־שיתוף פעולה

האבא השני של העיר אחרי קריני־צי ולדאוג לבני אדם ולא לבטון". ל־דעתי יש לדאוג לנוער ולקדם את בני החיילים השבים לרמת גן בעי־קר על ידי איתור, יחד עם עיריות סמוכות — תל־אביב, גבעתיים ו־בני ברק — שטחים לבנית שיכונים לזוגות צעירים. אחרי המלחמה יהיה על ראשי הרשויות לדאוג להסבה מקצועית ובעיה זו חריפה עוד יותר ברמת גן בשל עזיבתם של מפעלים. מר ריבלין מבטיח לפעול להרחבת התעסוקה בתחום המלאכה, כדי ל־השלים את מרכז היהלומים. „אחרי המלחמה שוכנעתי עוד יותר כי כ־יום, ובשנים הקרובות, יהיה תפקי־דו של השלטון המקומי לייצב את

נבו ריבלין אייל

העורף להיזוקה של המדינה". הוא מבטיח לפעול בעד בחירות אישיות: „אם אבחר או לא, אציע שכל חבר מועצת העיריה יקבל על עצמו אי־זור מסויים של העיר ויהיה אחראי עליו, כלפי התושבים, מכל הבחי־נות. אני בעד קואליציה מקיר אל קיר".

מר ריבלין מתמודד בבחירות אלו עם ראש העיריה הנוכחי הד"ר יש־ראל פלד המבקש באמצעות פלא־קאטים „לתת לו להמשיך למען רמת גן". ד"ר פלד דאג להבליט את מפעלי הזירום שכללו „בוקר פי־קודי עירוני. לעומתו, בעיקר בשל הולדשת המערך ברמת גן, מציג מר ריבלין צוות חדש ובגנון חדש. כ־יום למערך שישה נציגים מתוך 23. מהנבחרים הקודמים נשארו ברשימה רק מזכיר מועצת הפועלים מר אלי־צור אלקס. יתר המועמדים אנשי מקצוע מומחים בתחומים שונים. ריבלין מציין כי הצליח ללכד את הסניף המקומי של מפלגתו וביבב פרצלים כמתנדבים רבים לבחירות, כולל צעירים.

בגח"ל לא פסו הבעיות האישיות, אולם ראש העיריה, ד"ר ישראל פלד, אומר, בשיחות עם תושבים, כי סבבי הדבר שימשיך לכהן ב־תפקידו.

המפד"ל ברמת גן מציגה את מר אדלר, כראשי אוניברסיטת בר אי־לן, על רקע האוניברסיטה, הנמצאת בתחום השיפוט של העיריה והמבק־שת מהציבור הדתי להצביע לבנגו. ברמת גן מדברים המועמדים על „זכור את התקופה בה אנחנו חיים". לבדיה שמר ריבלין עשה בשורות הצבא 34 שנה, הוא רואה עצמו כ־הרבב רמת גן ומכיר שאביו היה, מוכנו, חבר במועצה ההנהלה ה־מקומית, ידיד של קריניצי. ריבלין ופלד הם קרובי משפחה והוקים ו־יתכן שמסיבה זו הרקע המשותף נמנעים מהתמפצות אישיות. שני ה־מועמדים מהלכים סביב דמותו של אברהם קריניצי.

„אל תעכירו את ראשון"

עו"ד חנניה גיבשטיין, כמו ד"ר ישראל פלד, משתמש בסיסמה „אל תעכירו את ראשון לציון. תנו לחנ־ניה גיבשטיין להמשיך". גיבשטיין, שאף הוא דבר עכו בהערצה גלויה לקריניצי, החליט, לאחר שכיהן קד־נציה אחת כנציג הליכוד, להתייצב ברשימה מקומית, „למען ראשון ל־ציון". החלטתו נבעה, בזמנו, בשל רצונו לקבוע את הבדין לרשימה בעצמו ובעיקר בשל סכסוכים עם מר ישראל פלק, חבר הנהלת המפל־גה הליברלית, מראשי איגוד העוב־דים הליברליים, המתייצב הפעם כ־יריבו של גיבשטיין בראש רשימת הליכוד. מולם כמתייצב בראש רשי־מת המערך האלוף הראשון בצה"ל — פרט לשלמה להט — המתייצב כמועמד לראשות עיריה (שמואל אייל). מר גיבשטיין אומר: „לבחי־רות הקודמות יצאתי ללא מצע ולא הבטחתי דבר. עתה עושה אני אותו דבר. אינני רוצה לרמות את הציבור בעירנו, כי אני מעורה מתוך כל ה־שנים בעיר הזו והוכל להתאים את התכניות למצב התושבים". רק הב־רות האלה מדאיג עו"ד גיבשטיין מהעובדה כי האות של רשימתו (יד) לא תהיה מוכרת להתושבי רא־שון ולא תגיע לקלפיה שיוצבו ב־צבא. „אני מבקש ממשפחה שיודיעו לחיילים על האות שבחרתי".

שמואל אייל

שמואל אייל מתייצב לבחירות ל־אחר שחזרו מהפקידו המיוחד. הוא עסק בענייני השבויים והילומיו, ב־מיים, נתפרסמו מאד בהתהוות ובה־סלוחיה. בסוף השבוע שעבר הו־דיע להתושבי ראשון לציון כי יפתח לשכה לאורח וכן המערך יתאג ל־הקלה במיסוי עירוני למשפחה מגו־יסים ויסייע למשפחות הנפגעות. השבוע עומד אייל לפרסם מצע בו יציע לבחון מחדש את מצב התח־בורה ואת בצרך ועתירות של העיר. אייל אינו מקיים, כיתר המועמדים, חוגי בית. לעומת זאת הוא דואג להבאת שרים כהמערך לעירו כדי להבליט לא רק את בעיות מקום אלא את המצב הכללי. לדעתו נו־צר בעיריה ראשון לציון מצב של העדר שיתוף פעולה בשל תכונותיו של גיבשטיין לנהל את העניינים ב־עצמו והחשוב שבתקופה זו שאחרי המלחמה, בה צפויים קשיים, תנוהל העיריה על ידי צוות, מי שהיה ראש אכ"א בצה"ל ונספח צבאי ב־לונדון טוען כי מסוכן שראש עיריה פורק בעצמו עול ציבורי ומקים לו רשימה נפרדת, אולם מאידך אמר כי לא יקבל תכתיבים מברכו העבו־דה אלא ידון בכל נושא לגופו.

המאחד את מערכת הבחירות ב־שלוש הרשויות היא הצניעות, ה־המעטה בהופעות פומביות ובחוגי בית ונקיון הרחובות, שכן תקציבים לפלאקאטים ולכרוזים צומצמו, ב־השפעת אוירת הדיכון הכללית. ה־עובדה הבולטת יותר מכל למעמ־דים לבחירות לרשויות המקומיות היא שחלק גדול מציבור הבוחרים לובש מדים ומתעניין בבעיות המדי־ניות בהתחויות יותר מאשר בבעיות המוניציפאליות.

המזרונים באים

יום יום בסיני

מאת יהושע שגיא

היום ה־68 לשהות המילואים היה יום של אושר לרבית חיילי היחי־דה. אותו יום נפרדו רובם מאדמה הלם המדברית והחלו לישון על מז־רונים.

וזה סיפורם של מזרוני היחידה: מאז המלחמה ישנו רק מעטים ביחי־דתי מטינה על מזרונים. התשובה למבקשים באספסאות הנהה קצרה ו־חד־משמעית: אין — וזהו! עד ש־שרגא נטל את היוזמה לידיו. בבואו לחופשה קצרה ניצל את קשריו הטו־בים בבורסת היהלומים ברמת־גן, קיבל ממספר יהלומנים תרומה של כמה אלפי לירות, מענק של רצון טוב למען החיילים בחזית.

חלק מהתרומה החליט להקציב ל־רכישת מזרונים לחיילים. כמה מהם התלוננו על מיחושי־גב לאחר שבו־עות ארוכים של שינה על הקרקע.

איש האספסאות של היחידה, משה מנבשוביץ, יצא לקיסריה, ביקש לק־נות בבית החרושת אליאנס מזרונים כמספר חיילי היחידה. תשובת מנהל המפעל: אין! מייצרים רק לצה"ל! אבל מנבשוביץ לא ויתר. הפעיל ל־חצים, התחנן, איים — וקיבל לבסוף את מחצית הכמות המבוקשת.

למחרת יצאה משאית מסיני לקי־סריה כשהיא חוזרת עם כמות ניכרת של מזרונים. כל חייל נתבקש להש־תתף בתשלום סמלי בעד המזרון, ו־אפילו שני המפתקים שבחבורה, נסים ברכה מאשדוד ואיר גת מתל־ברוך, שישנו על אלונקות מיום גיו־סם ויתרו על התענוג והוליכשו ב־מזרונים. אגב, גם לי הציעו בזמנו אלונקה, אבל אני חייל בעל פרינ־ציפ: לא עולה על אלונקה — אלא אם כן יעלו אותי עליה בכורח ה־נסיבות.

* * *

נכבד אותם במתקים

אחת התופעות השיגרתיות: תכ־תובות חיילים עם ילדים. אצלנו מתכתבים עם ילדי גן א' ברחוב שפינוזה 10 בתל־אביב. תחילה נע־נה מכתבם של הילדים שהיה מצו־רף לחבילת שי לחייל, ומאז התח־כתבות עניפה, מענינה ומשעשעת.

מכתבת הגננת בשם הילדים: „קיבלנו את הגלויה והילדים התרג־שו מאד וביקשתי שאענה בשמם ל־הרי תשובתם: יואל. — שכתבנו ש־יש הפסקת אש, נקווה שתהיה הרבה זמן. שלי — נקווה שלא יהיו יותר אזעקות בתל־אביב. עדי — אבל יותר טוב שיהיה שלום בישראל. אלינור — וכל אחד יחזור הביתה בשלום. גדי — נשמח מאד שתיגמר כבר המלחמה. צבת — היינו רוצים שהערבים כבר יהיו חברים שלנו. פנינה — ואז נוכל להזמין אותם ל־ישראל. סיגלית — ולקבל אותם ב־שלום לבתינו. רונן — נכבד אותם במתקים. גיל — ואנו רוצים לבוא גם לארצות שלהם, מצרים וסוריה. שושי — וגם הם יקבלו אותנו יפה. מיקה — וגם ישלחו לנו מתנות, ו־אנחנו נשלח להם. שלי — וגם נוכל להתחבר עם הילדים שלהם. שרון — ואנו נלמד מהם ערבית, ותלמד אותם עברית".

במכתב הבא מהחזית לצורף נת־בקשו הילדים לשלוח בציוריהם ל־קישוט החוליימים המאהלים, וכעבור ימים ספורים הגיעה לסיני חבילה גדולה ובה עשרות ציורי ילדים מ־צבעים שהזכירה כמעט לכל חייל את ילדיו המוחים צבעים.

* * *

אורלי — טעים לי

ואם מדובר בכתבים: אורלי ר־מנברג, בובוזיסטית תל־אביבית ו־אליאנס, שיגרה לי לחייל ובו ר־גיות בעשה־ידי־אבא. בכתבי התו־דה של החיילים ריגשה מאד, אבל כ־עבור ימים ספורים קיבלה מכתב נוסף: „את שבחי מבת השי שנשלח על ידך ודאי כבר קראת. יהיה לי להביע את הערכתי על השי־לחת, וכי יהיה אולי אוכה גם א־ההבעתי באיחור, להביע את ב־הזועקת: עוגות! הממתין בבית עיניים ופה — יצחק ארצם. למה אפתה אמא־של־אורלי עוגיות כפות שנשלחו פעם נוספת לחזית.

* * *

פסח ויום העצמאות

מגויס לחברו: „נשבר לי. הז־מנתי מקומות בבית ההארחה של ו־גיטור, כדי לבלות בו את הפסח כל המשפחה והבטחתי לבתי לק־חת אותה לבצעד יום העצמאות". וה־בת החבר: „שכח מזה. מי שיו־בפסח נשאר כאן ביום העצמאות".

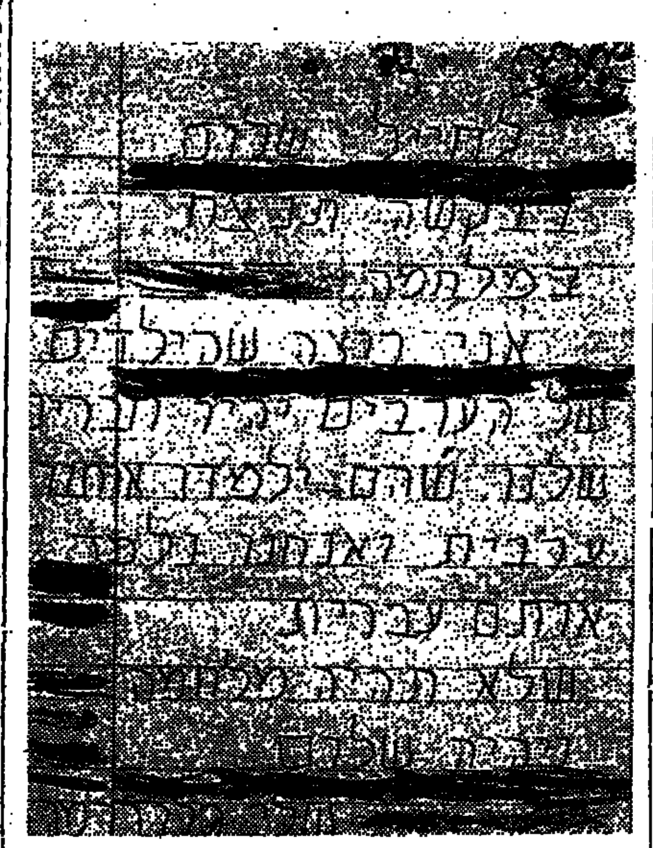

מכתב מילד לחייל: „בבקשה הגנה במלחמה"

„יחסים מיוחדים" בין מוכר וקונה

דירה הנקנית בהנחה חייבת להימכר במחיר השוק

משפט
מאת עלי נתן

ד"נ 22/71

השופטים: אלפרד ויתקון, חיים כהן, אליהו משה מני, יצחק קיסטר, יצחק כהן.

המבקשים: לילי דנקנר ואח'.

נגד

המשיב: מנהל מס שבח מקר־קעין.

בשם המבקשים: עו"ד יגאל יה־לומי.

בשם המשיב: עו"ד צ. רובין, סגן בכיר לפרקליט המדינה.

חוק מס שבח מקרקעין תשכ"ג־1963 מחייב במס רווחי הון שהופקו ממכירת זכויות במקרקעין כשהמס מחושב על בסיס הסכום שבו עולה שווי־המכירה על שווי־הרכישה של הזכות (השבח). לפי סעיף 1 לחוק זה, השווי הוא הסכום שיש לצפות לו ממכירת הזכות על־ידי מוכר־מרצון לקונה־מרצון (מחיר השוק). אולם לפי הדין שקבע המחוקק ב־סעיף קטן (1) לסעיף 1, במכירות שנעשו בכתב ושבהן שוכנע מנהל מס שבח כי התמורה בעד הזכות נקבעה בתום לב ובלי שהושפעה מקיום יחסים מיוחדים בין המוכר לקונה, יהיה השווי התמורה שנק־בעה כאמור.

[illegible]

בית המשפט העליון בהרכב של חמי־שה שופטים, נאמר כי כאשר נרכשה דירה מחברת שיכון בתנאי הנחה, יש לקבוע את שווי־הרכישה לא לפי התמורה שניתנה בפועל אלא לפי מחיר השוק, בשים לב ליחסים ה־מיוחדים שבין מוכר לקונה.

לפי מחיר השוק

בשנת 1968 רכשו המערערים, מ־חברת שיכון ופיתוח לישראל בע"מ, דירה שתמורתה נקבעה בחוזה המכ־רה ב־33,750 ל"י. שנה אחרי כן מכרוה ב־46,000 ל"י. לצורך חישוב מס שבח מקרקעין העריך המנהל את שווי־הרכישה בערך התמורה הנקובה בחוזה, בהתחשב של העניין בהנחה המונח „שווי" בסעיף 1 הנזכר, ב־סבור כי נתקיימו התנאים המוקד־מים בסעיף קטן (1) בהגדרה זו. לעומת זאת טענו המערערים שה־תמורה בחוזה נקבעה במחיר הנמוך ממחיר השוק, עקב קיומם של „יח־סים מיוחדים" בין החברה המוכרת לקונים ועל כן יש לקבוע את שווי־הרכישה על־פי הכלל שנקבע בהגד־רת המונח „שווי", כלומר מחיר ה־שוק. מחיר זה עלה על המחיר ש־שילמו המערערים, ולמעשה משת־ווה הוא למחיר שבו נמכרה הדירה בפעם השניה. לכן אין, למעשה, לחייב את העיסקה במס כלשהו, ש־כן אין כל שבח שעליו יוטל המס.

לאחר שערעורם של המבקשים ל־[illegible] לא די בכך שהתמו־רה היתה מושפעת ביחסים מיוחדים אלא אינה צריכה להיות גם מוכח־כת מחוסר תום לב.

עקב חשיבותה של הבעיה שעמ־דה לדיון, הורה בית המשפט העליון על עריכת דיון נוסף בפני חמישה שופטים.

השופט קיסטר כמעט בפסק־דינו שהרכיב בדבר קביעת השווי על־פי הגבורה התחית הוכנס לחוק כדי להגן על הנכסי שנאלץ למכור ב־מחיר הנמוך ממחיר השוק או משום היעדר חוש עסקי, או למכור במחיר נמוך עקב הביזבוזו.

השופט סבור כי „המרכיב של יחסים מיוחדים" הוא מרכיב אוב־ייקטיבי הבא להראות שאין כאן מקרה שאותו מוכר, לוא מכר בשוק החפשי לקונה אחר, היה דורש ו־מקבל מחיר גבוה יותר".

כן אין מקום לדבר על „יחסים מיוחדים" בין המוכר לקונה כאשר מבחינת מהות הנכס אי־אפשר לק־בל מחיר גבוה יותר (כך למשל באיסור אין ביקוש למגרש, מחירו נמוך לא בשל קיומם של יחסים מיוחדים).

השופט קיסטר סבור כי יש לקבל את דעת המערערים, שהיו בענין זה „יחסים מיוחדים" בין המוכר ל־קונה. כלשונו של השופט: „העקרון בחוק מס שבח... הוא, כי מטילים מס על שבח מקרקעין, היינו, על ה־סכום שבו עולה שווי־המכירה על שווי־הרכישה... מס שבח שונה מ־מס הכנסה, כי אין מטילים מס על הסכום שאותו הרויח המוכר כאשר קנה בזול ומכר ביוקר, אלא אפילו נתן במתנה קודם לכן, בקנותו את הקרקע, שילם מחיר גבוה צבוה, גם אז חייב הוא במס, אם ערך ה־קרקע עלה בין שעת הרכישה לשעת המכירה".

זרוע מבצעת

במקרה שלפנינו ניתן לומר ש־המוכר פעל כזרוע מבצעת מטעם ה־מדינה בהבטחת שיכון זול לאלה שעבדו בתנאים הנדרשים, וביניהם המערערים. קביעת מחיר השיכון על־ידי מתן הנחות לזוכים אפשר לראות כהענקת מתנה לזוכי הדי־רות מתנאים המיוחדים הללו, ול־ענין זה אין הבדל בין מתנה־היגב לבין מתנה־במקצת. בשני המקרים אי אפשר לקבוע את השווי לפי ה־תמורה שניתנה בפועל ויש לקבוע על־פי מחיר השוק. כאן יכלה החב־רה המוכרת, לוא נתאפשר לה, למ־צוא קונים לדירותיה במחיר גבוה יותר. משמכרה הדירות בזול, הרי שהיו אלה „יחסים מיוחדים" שקבעו מחיר מיוחד זה.

נכון אמנם כי עקב כך מתקפח או־צר המדינה שההבוון לספק לקונה דירות במחיר זול בלי שיהפכו ה־דירות לסחורה שתימכר במחיר ה־גבוה־הריאלי כשהרווחים שהפיקו ה־מוכרים במכירה יהיו פטור ממס. אך אין זה עניינו של בית המשפט, שתפקידו לפרש את החוק. ואם לא דאג המחוקק להבטיח את הענין ב־חוק עצמו, אין מנוס מן המסקנה ש־אין המערערים חייבים במס אלא לפי ערך השוק בזמן הרכישה. לכן בעיני השופט קיסטר להיענות לעתי־רת המוחרים ולקבל את ערעורם.

לאחר שהשופטים חיים כהן ויצ־חק כהן הצטרפו להיענות לעותרים והשופטים ויתקון ומני הצטרפו לד־עת עותרים, הוחלט ברוב דעות להיענות לעתירה.

בולים חדשים

מְנוֹף הארץ
(סידרה ע̲ מן המנין)

תערוכת הבולים הבין־לאומית „ירושלים 73"

יום ההופעה
כ"ה בכסלו תשל"ד 20.12.73

השירות הבולאי

ירושלים • תל אביב־יפו • חיפה • טבריה • נהריה • קרית שמונה • עפולה • נתניה • רחובות • ג.ת. לוד • אשקלון • באר שבע • אילת • ובבתי דואר

* * *

עקב דחיית תערוכת הבולים הבין־לאומית „ירושלים 73", יופיעו גליונות המזכרת „ירושלים 73" ביום פתיחת התערוכה 25 במרץ 1974

דמי חנוכה – מנוי קבוע

הארץ שלנו – מתנה חדשה בכל שבוע

הארץ שלנו שבועון לילדים ולנוער

גזור כאן

לכבוד הארץ שלנו
ת. ד. 233, תל־אביב 61000

נא לשלוח בשמי (בשמנו) את הארץ שלנו כדמי חנוכה החל מתאריך ____

ל־ ____

מרחוב ____ מס' ____ עיר/מושבה ____

לצורך התשלום אנו מצרפים בזה המחאה

בסך ____ ל"י: 56.— ל"י לשנה | 29.— ל"י לחצי שנה | 15.— ל"י ל־3 חדשים

(נא למחוק הבלתי רצוי)

שם המזמין: ____

ש.: כיצד לומד צעיר אנגלית מהר ובזול?

ת.: טוס עם הקברניט שלנו ללונדון בתעריף לצעירים.

British airways

BEA BOAC

אתה בידיים נאמנות.

מחאה ימינה ושמאלה

מאת אהוד בן עזר

האפשרויות העומדות בפני הבוחר שאינו רוצה לתת קולו למערך או לליכוד

הבצנות הסגנוניות כיום היא עבור כי „להצביע". טענה זו להביא להיכנעות מהצבעה דצבבר, או להצבעה בפתק היוצרות אהירה של יאוש לת להשפיע על מהלך החיים באופן דימוקרטי.

אילו נידחו הבחירות או שימות המועמדים, בעוד כו־ה חל אולי שידוך במערכות רשימה, ובפני הבוחר היתה ברירה רחבה יותר המתאימה ו; אך גם במצב כיום, ש־מחנות הרצ־במיעוטי, עדיין בידי הבוחר אפשרות רצינית במצבעתו.

כי הדרך הבדוקה ביותר ל־היא להצביע ימינה ושמאלה, ובכך להלל בתוכו ומחוץ את השינוי אשר רצידה ה־של השינוי באוקטובר כרם להלל. הצבעת מחאה כזאת לשנות את פני כל המערך בארץ.

...של בר בגין אינן קוסמות מאתנו, וכבר התבטא בשפתי רקוס ואמר, שכל זמן שניצב כבגין אין למערך צורך. סקרי דעת־הקהל הבראים ניכרת לליכוד היריה ל־כדי שיהיו כבדאשים ב־פועלים בהחלט לטובה ה־אנשים רבים שהליכוד להיות ליכוד מתוך מחאה, עלולים פן כמאתם תהיה אפקטי־בית, להחזיר להצבעה המסור־בור המערך כ„כוח הרבדי", הגישה שכל הצוה בשלטון למדינה.

להרגשה זו נטוע בפחד בר־... אנטי־דימוקרטי, ההוא ... המערך (או כפא"י ב־... את השלטון, יעתק הדבר ... כולה בגל סביותה ... ופלולה לפרוק, עם השלום, אורחיה. אפשר כביכול ל־דימוקרטיה כל זמן שהשלטון נישאר בידי מפלגה אחת. הוכח כי שיקולי הצבעתו מנעים על־ידי הפחד הזה, הדם במו ידיו ל־התחזקותה של סכנה הרסנית ו־אנטי־דימוקרטית.

הצבעת מחאה עבור הליכוד פירו־שה בחירה ברצח המתוחה בבין שתיים. במידה והליכוד יתחזק, אך לא עד כדי כך שיהא ביתו להרכיב קואליציה בלי המערך, יביא הדבר לזעזוע רציני במערך, ולצורך להס־תמך על מפלגות שמאליות קטנות, אשר יתבכו בו במידה והרכו התי־רחק ככל היותר כדרכו על מיסמך גלילי, ובמידה השינויים בהנהגתו יהיו משמעותיים.

אחריות לכישלונות

במידה והמערך יצור קואליציה עם הליכוד המפד"ל, מתוך כוונה להת־גבר על „החסנות" של מפלגות קט־נות יותר, יהיה על המערך להתחלק בשלטון באופן משמעותי הרבה יו־תר מאשר בקואליציות קודמות, ואף שהדבר מקטין את כוח תימרונו של המערך, הוא מבשר יותר דימוקר־טיה, ואפשרות, בבוא העת, לקואלי־ציה בלי המערך, ללא „מלחמת או־רחים". במידה ויכפה עלינו שלום בבהקן, ויהיה צורך בנסיגה, לא יו־כל גם הליכוד להתעלם מן האח־ריות. כי שנושא באחריות, חייב גם לדעת להתפשר ולהתגמש. בפו־ליטיקה אין הספיפים של בעצבות.

מה יקרה אם תוקם קואליציה של הליכוד המפד"ל, בלי המערך? כאן חייבים בוחרים רבים לשאול עצמם בכנות מה עדיף בעיניהם: הקו ה־לאומי־קיצוני של הליכוד, או ההז־דמנות ההיסטורית לגימוש עקרון החילופים בשלטון, הנשמה העקרון הדימוקרטי, האומר שמפלגה אחר־אית גם עבור כישלונותיה, ועליה לשלם על כך ביום הבחירות.

החשש מן הקו הלאומי־קיצוני של הליכוד הוא מוצדק מאוד. אך הבה נשאל את עצמנו — מה בעצם פשט את הרגל במלחמת יום הכיפורים: הקו הניצי, הקו היוני, גבולות ארץ־ישראל־השלמה או תכולת הביצו־עית של מפלגה שלטת, אשר איבה נפתחו רשימות המועמדים, בעוד ב־בדרגים המחוליים, ושל רייצוגן ב־מנהיגות?

הוויכוח בין היונים הניצים כמ־עט ואינו רלוואנטי לבחירות. ב־מלחמת יום הכיפורים לא הוכח ש־התפיסה של ארץ־ישראל־השלמה פשטה לגבורי את הרגל, כשם שלא הוכח שרק היא הגנה עלינו. הוויכוח אינו קונסטרוקטיבי אלא ביצועי. וכה שפשט את הרגל במידה מרובה היה הביצוע, ולא התפיסה האיסטראטגית הכללית. ולכן, האפשרות הריאלית להחלפת השילטון או לריענונו חשו־בה יותר מן הוויכוח המדומה בין המחנה היוני והניצי.

כי שחושש מן הקו הניצי של מר בגין יכול להנחם בכך שמדיניות גרועה יותר מזו של גולדה, דיין וגלילי, קשה להגר; שפה שהליכוד הפריז בריטוריקה לאומ־נית, פעלו הללו ביצירת עובדות ב־שטח, בחוסר גמישות שהיא יישומה של מדיניות הליכוד. כך שבוויכוח בין יונים לניצים אין במערך, כפי שהוא כיום (לברות כוונותיו והמז־שות בפתרתם) שום אלטרנאטיבה לקונצפציה הפוליטית של הליכוד. לעומת זאת יש במערך ציפוית של אנשים, אשר תוך כדי שהם קוקדים לכבות על כתולי העבר, עלולים להרים עלינו מחולים בעתיד.

אם היכפו עלינו נסיגה — לא יהיה כוחו של הליכוד גדול משל המערך להתנגד לה, אך אם יהיה סי־כוי ריאלי לשלום, אני מאמין כי גם ממשלה שהליכוד יעמוד בראשה לא תחמיץ אותו; על כל פנים, יק־שה עליה להיות קשוחה יותר מ־קשיחותו חסר־הגמישות המדינית של המערך בשש השנים האחרונות.

הגשמת עיקרון השינוי, שהוא ה־ביטוי הפארלמנטארי לאחריותה של מפלגה בשלטון, איננה גורעת ומסר־בנת יותר מהמשך שילטונה של מפ־לגה, שאינה נושאת באחריות לכישו־לונה בביצוע ואינה משודת מצ־רכותה. עקרון החילוף הוא סם־חיים לדימוקראטיה, ורק בו ערובה לכבוד היוצרותם של מחדלים בהרג הבבצעת של השלטון, האשור, אלה היו עיקר המחדלים שנתגלו במלח־מת יום הכיפורים.

[illegible]

אין להוציא מהאפשרויות שמוקד או שולמית אלוני יצטרפו למערך אחרי הבחירות, אך בתנאי שיפעלו זאת כקבוצות בעלות משקל עצמאי, המתנות את תמיכתן או הצטרפותן — בשידור מערכות פנימי במערך. יש הבדל בין שולמית אלוני, ש־בגלל עצמאותה היתה „החולקה" בשעתו מרשימת המועמדים הרא־ליים של המערך, לבין שולמית אלו־ני שזוכה במנדאט מידי הבוחרים. על הופעה זו צריך לברך. כי ככל שיהיו יותר חברי־כנסת עצמאיים, יקטן משקלן של ועדות המינויים ה־מיפלגתיות, וכך תיפחת השתגלגות ויגדל כוחה של מורת המחוקקת ב־פיקוח על הזרועה המבצעת.

אילו, למשל, היו חברי ועדת ה־חוץ והביטחון אנשים שקיבלו את המאנדאט ישירות מהעם, האם היו מסכימים לשמש במקרים רבים חות־מת גומי של ביקורת־לכאורה? וכ־כאן רק כפסע למחדל הביצועי ש־חשפה מלחמת יום הכיפורים.

עשוי להיווצר מצב שבו, לטובת עליית הליכוד, יוזקק המערך ל־קולותיהן של מקצת או כל המפלגות השמאליות הקטנות, כדי להרכיב קואליציה. כמעט ברור כי לשותפות כזו יוכל המערך ללכת רק אם תע־מוד בראשו הנהגה אחרת, כך תו־שג, ולפחות, התמורה של שינוי ושל אחריות פארלמנטארית בתוך ה־מערך.

תיתכן גם אפשרות אחרת, והיא שהמערך והמפלגות השמאליות ה־קטנות יהיו באופוזיציה: אראו יהיה המערך מפלגה הרבה יותר סימפא־טית, רעננה ודימוקרטית בתוכה, מ־כפי שהוא כיום. מפלגה שכמעט אפ־שר יהיה להצביע עבורה בלב שלם.

ישאל הקורא, ובצדק, וכה על ה־מפד"ל? אם היא הנהה לשון מאז־ניים? על כך אין תשובה בפי. ההנהגה הדתית היא ש־תישאר כ־נראה בכל קואליציה. צריך להת־יחס אליה כמו אל „בהין־מצבי" פו־ליטי, ויש לנסות ולהגדיל בכל ה־אפשר את מחיר הבבין הדתי של ישראל, כשמפלגה זו כפלה כמוסכם קואליציוני אחד לשני, ולסבוך על בנוגות להתפשר ולהמוך תמיד ב־כי שהכוח האלקטוראלי הברכוי ב־ידיו.

במקום בממשלה המפגינה כוח־הר־תעה וקשיחות ביטחונית, שפה ש־זרועה הביצועית, כולל הצבא, סוב־לים כנראה מכבה לקריים רצינים, שבהעדר ביקורת ו„היותו חור", צריכים ממשלה נמיכה עד קצה גבול היכולת, המתמכת על מערכת בי־צועית חזקה, יעילה, וללא הופעות להאי של התאסמה וגאוה מופרזה.

המחדל של מלחמת יום הכיפורים אינו רק בכך שמנהיגה לא גייסה מילואים בזמן, אלא השיטה הביצו־עית כולה זקוקה לריענון יסודי. אי־נני מחסידיו של קיסינג'ר, אך בוודאי לזכור שהוא לא צכה בצבא, והאב־לנו היה נחשב עד היום כפרופיסור בסלן ב„הצי־הבעברה" של אחת ה־אוניברסיטאות. האם שאל עצמו כי־שור כמה קיסינג'רים פוטנציאלים יש אצלנו היום, אפילו הם „ייקים"?

איכות הבית שעליו נלחמים

הטור שלי

מאת נתן דונביץ

„הביתה!" — זו המלה השכיחה ביותר בקווים. כמו בכל מלחמה, קצרה או ארוכה. באווירה הטבעי ביותר רוצה חייל להיות בביתו, עם משפחתו, עם ילדיו. הוא רוצה לצאת בבוקר לעבודה, לדעת שפרנסתו בטוחה, שחייו תקינים. על כן, הוא שואל, דורש ומפציר — מתי חוזרים „הביתה"? איננו יודע כלום מלחמה שבה לא נשמעה הקריאה־השאלה. על אחת כמה וכמה, במלחמה קשה ומתמ־שכת.

לקראת סיומה של מערכת „קדש", ב־1956, נערך כינוס־סיום של חטי־בת שריון בלב סיני. הביאו את שו־שנה דמארי, שהיתה או הזמרת הל־אומית, שהופיעה לחיילים. העמידו אותה על משאית, היא פרחה, החיי־לים ישבו בשקט, פחות או יותר. עד שהגיעה לשיר, שהיה אז להיט, „הביתה", ובבאה כולה זאת — בהקשר שונה לחלוטין מזה שנתכתבו לו המילים — השיבו לה הבחורים בבקהלה מדברת, „בתי די"

עדיין אין איש היודע להשיב ל־חיילים מתי יחזרו לביתם. במקרה הטוב ניתן להבטיח כי ייצאו הכל להחליפם באחרים. לחיילים בקווים יש פנאי רב. גם כאשר הם בכוננות כירבים. ובשעות אלו חולפות בראש מחשבות רבות. כל חייל ועולמו, כל יחידה ועולמה. נראה לי, מתוך מה שאני קורא במכתבי חיילים ובלוחו־תיהם, הבאים אלי כל העת, כי בתוך הגעגועים לבית שלהם, הפרטי, איבה קופצת שאלה אחרת: לאיזה בית הם חוזרים? מה דמות המדינה אשר בעדה ועליה נלחמו? האמנם נכזב להיים, למשגים ולערכים של המגג־שנתיים שקדמו למלחמה?

כבהם בקול אחד נשמעת התשובה השלילית. לא, הם רוצים בחיים אח־רים, יפים יותר, ישרים יותר, מסוא־בים פחות, שיהיה הבלגאן קטן יותר, שיפתחו המחדלים הקטנים, הבינו־נים הגדולים. שהכחסנים ייבבאו במצב הקין והרשימות יהיו כצוד־בגות. שהצבא יהיה כפי שהיה בימיו הטובים ביותר.

העיקר: שיהיה טוב להיות ב־ארץ הזאת.

לשינוי החיים

כשיצאו, באווירה הפתאומי ביותר, למלחמה יצאו לשמור קודם כל, שה־בית יישאר שלם. כאשר יחזרו אליו, ירצו שיהיה לא רק שלם, אלא גם יפה, בטוח וחם. ללא כל אלה אין החיים חיים.

אין לי ספק שכשאלה זאת מקננת בכל לב. אך נראה כי מקנן גם ה־ספק: האמנם בעכה זאת? האמנם בעבה את אורח החיים? ספק סביר. כל אדם שהגיע לבית חולים, אומר לעצמו ולסובבים אותו, ערב צאתו מבית החולים: „העיקר הבריאות!" וכעבור יום יומיים הוא כבר נוהג ועושה בניגוד להצהרה תגיבית זאת. זה טבע האדם.

ולמרות הספק, ומשום ששולם מחיר כל כך כבד במלחמה זאת, חייבת ההיבקות בתמורה לגבור על מכשולי יום־יום. אנחנו — חיילים ו־אזרחים — חייבים לעשות ולה־תמיד לשינוי החיים בארץ. להנהגת מחזים פנימיים, להנצבת היחסים בין אדם לחברו ובין הרשות לאזרח. כי אנחנו „יודעים" למות בעד הארץ הזאת, ואין אנו יודעים איך להיות בה.

זו איננה מישאלה אסתטית, מעין רצון להיות יותר „נחמדים". אני משוכנע, כפי שלא הייתי משוכנע מעולם, כי חלק מן הפרשיות הטלי־ליות ביותר במלחמה זאת, נבע מ־אורח־החיים שלנו בשנים האחרונות, ינק ממנו וצמח בו.

למשל, כאשר מדיניות הממשלה והאוצר הפכו את חלקו הגדול של הציבור לציבור של רמאים ומעלימי־מס; כאשר מדיניות (או חוסר־מדי־ניות) זאת גרמה לריצת־אמוק אחרי ממון ומותרות; כאשר היעדר־האמון במטבע הישראלי גרם לכך שאנשים קנו יותר מה שהיו צריכים לקנות ובזבזו יותר ממה שמותר היה לבזבז — הגיע הנגע גם לצבא. אנחנו חיי־בים להאשים גם את עצמנו. ואני מדגיש „גם". כי בשנה האחרונה, לפחות, נדמה בעתונים ידיעות — כמעט ברצף בלתי־פוסק — על אנ־שי־צבא שנתפסו במעילות, בגניבות ובהשגת הטבות מפוקפקות. מה שנת־פרסם היה רק חלק ממה שניגלה ו־מה שנגלה היה, מטבע הדברים, רק חלק ממה שאירע. פרשיות אחרות נוגלו רק לאחר שפרצה המלחמה.

סגירת פערים

האמנו תמיד כי הצבא הוא כעין חלקה קדושה, שאינה נגועה בשום נגע. טהורה, זכה וברה. האמנו בכך — אולי משום ש ר צ י נ ו שתהיה כזאת. ומשום כך התעלמנו מאיתו־תים חוזרים ונשנים שבישרו רעות.

גם היום, אני קורא במכתביהם של אנשי־מילואים המשרתים כבר יותר מחודשיים קובלנות מרות על שמט־פחות, בצורת, סובלת מקשיים, ול־עתים גם מצוקה, ואילו באותה עת רואות המשפחות כיצד מכוניות צב־איות מסיעות קצינים בדרגות־הבי־ניים מביתם למשרדים שבעיר, או מסיעות את האשה למסע קניות ב־סופרמרקט או בשוק. נהג צעיר, שהוא בשרותו הסדיר בנח"ל, מסיע אותם.

לא היה מי שידאג להפגת המת־חים הפנימיים באוכלוסיה, ואף היה נותן דעתו לכך. הוא גם היה עושה הכל להשיב לחיילים — אם אכבם יש תשובה בפיו — מדוע בבואם לחופשה קצרה בעיר הם מוצאים צעי־רים כה רבים שלא גויסו כלל או גויסו רק לשרות קצר. ואינני מדבר על חיילי יחידות מקצועיות, אלא על חיילים העוסקים, למשל, בשמירה על מיתקנים. כחיוכד השגבה מסבית ומגיעה את הדעת, נראה לחיילים אלה הבית מכוער ולא־צודק. אם לנקוט לשון המעטה.

הם באים העירה ורואים כאן חזי־תות־רות, בכל התחומים. שומעים כ־פי האשה שאין לה כסף להסקה ל־חורף, ובתוך כך היא עוברת ליד חלונות ראווה, המציגים מעילי־פרו־רים, ליד בעלי־יבוא — 300 לירות.

אלה בעיות מיידיות. הן קיימות גם לטווח יותר רחוק. בעיית הפערים בחובן מיטען כבד של חומר־נפץ חברתי. על כאב להשתיק אותן, לז־רוק אותן פניכה.

והתוצאה?

על כן, בואו ונחשוב — כולנו יחד וכל אחד לחוד — איזו דמות תהיה לביתנו אחרי המלחמה. זה חובנו כבר השלום. אולי יותר.

קץ מיגדלי הזכוכית

מאת פול גולדנברג

The New York Times

מיוחד ל„הארץ"

ניו־יורק

בשנים האחרונות הפכה קופסת ה־זכוכית האטומה לסמלה הארכיטק־טוני של ניו־יורק, לא פחות מ„ה־אמפייר סטייט בילדינג". הזיכסנן השיכבוכית כה משכר ארכיטקטים ומתכננים, עד שהם שינו באמצעו־תה את פני מנהטן.

אך עתה, בשל משבר האנרגיה, איבד מגדל הזכוכית העטום הס־גור, הנדרש מיזוג אוויר תמידי, הרבה מהדרו. ארכיטקטים רבים טו־ענים שאם לא חלפה לגמרי תקופת מגדל הזכוכית, ללא ספק בנייני ה־זכוכית הם מוצרי ארכיטקטוני הנו־בר בסכנה.

„אחת מהנחות היסוד של סוג בניין זה היתה שיש לנו משאבים בלתי מוגבלים כדי לבנות, ואנרגיה בלתי־מוגבלת כדי להפעיל את הבנ־יינים. אף אחת מהנחות אלו איננה נכונה כיום", אומר ריצ'רד שטיין, ארכיטקט ניו־יורקי הפעיל מזה זמן רב במציאת דרכים לסייע לארכיטק־טורה לשמור אנרגיה. בעיני שטיין, קופסת הזכוכית היא בלתי־יעילה ב־צורה מדהימה, ופרד דאבין, מהנ־דס מייעץ בניו־יורק, קובע שעם תכנית בניין שונה, חומרים וטכ־ניקות מיכניות שונים, ניתן יהיה לב־נות בנייני משרדים שישתמשו ב־75% אנרגיה פחות מכפי שצורכים כיום.

אסתטיקה חדשה

נורמאן ד. קורט, מהנדס אחר בניו־יורק, טוען שמשבר האנרגיה עשוי להוליד אסתטיקה חדשה לגב־רי בתחום הבינוי העירוני.

והלונות אטומים הם רק חלק מה־בעיה שמעלים מגדלי זכוכית. אר־כיטקטים המודעים לשאלת האנרגיה מצביעים בין היתר על הבעיות הב־באות:

✶ מערכות בעלות בקרה מר־כזית. במקרים כאלה יש להדליק את האורות בקומות שלמות, כשבלתי אפשרי הוא להדליק אותם בחלק קטן מהבניין או לא להדליק את ה־אורות בקומות המוארים היטב על־ידי האור מבחוץ.

✶ טרנספורמטורים מרכזיים, שגם ל־גביהם בלתי־אפשרי הוא להפכם או לקרר חלק בלבד של קומה.

✶ קיר הזכוכית עצמו, שהוא מבודד ביותר גרוע במיוחד, המוסיף על מחירי החימום והקירור. בזכו־כית כפולה המבודדת טוב יותר, משתמשים לעתים רחוקות, כדי לא להוסיף על ההוצאות הראשוניות. זכוכית „ראי" השוברת את קרני ה־שמש, מסייעת לחסוך על הוצאות מיזוג אוויר גבוהה, אך איננה עו־זרת לחימום.

✶ מיקומם של גורמי שקלים ור־כים רבים, כשלעתים רחוקות מת־חשבים בכיוון. ארכיטקטים כגלים סבירים, מבחינה מלכלית ואסתטית כאחד, לבנות בניין לא בכיוון ה־שמש, או להשתמש בתמורים טו־בים בצידו הדרומי המואר של ה־בניין מאשר בצד הצפוני.

חלונות אטומים

אולם קרוב לוודאי שהחלונות ה־אטומים הם המעסיקים ביותר את המבקרים, לכן הם מסמלים לא רק את השימוש המופרז באנרגיה, אלא גם אסתטיקה המבוכרה לגורם האנו־שי, אותה דוחים רוב המבקרים אם לא כולם.

לדברי שטיין, בניין משרדים מ־מוצע בן 50 קומות, מאוכלס 3,100 שעות בשנה, כ־500 מאותן שעות הן בשעות שמזג־האוויר כה, בו אפ־שר להסתפק באוויר מבחוץ ללא כל צורך בחימום או קירור. דבר זה להכניסו חייב להביא לצימצום של 19% בכמות האנרגיה הדרושה לקי־רור אחר. בניינים בעלי כותל זכו־כית צורכים יותר אנרגיה מכל סוג בניין אחר. יתר על כן, ככל שהבניין חדש יותר גדלה כמות האנרגיה ה־נצרכת. „הבניינים החדשים ביותר צורכים כמעט תמיד אנרגיה רבה יותר", אומר מהנדס הפעיל בתחום האנרגיה.

„זוללי האנרגיה"

אך בכל הבניינים קיימת בעיה כלשהי הנוגעת בשימוש באנרגיה. להערכתו של ריצ'רד שטיין, צור־כים בניינים 40% מכל האנרגיה ה־נצרכת בארה"ב. הבעיה מחריפה ב־של חוסר יעילותן של רוב מערכות האנרגיה.

הקצבת צריכת האנרגיה בבניינים הקיימים, היא, אפוא, מטרה עיקרית של כמה מהאנרגיה הארכיטקטו־נית, הם אינם מביאים בחשבון על־פי רוב מקורות כוח חדשים כאנר־גיית השמש, שכן בשל אי־התאמתם לבניינים הקיימים, אין הם מסוגלים לפתור את הבעיה הנוכחית בקנה־מידה גדול.

לא מכבר היו אנשים כשטיין וד־קורט חלק מקבוצת ארכיטקטים קט־נה, שהטיפה לבעיות אנרגיה, ב־אוזני ציבור הארכיטקטים, שגילו ל־עתים קרובות אדישות. כעת הפכו הארכיטקטים ל„לובי של אנרגיה" של ממש, ושימור האנרגיה הפך ל־בעיה הנכוחות הגדולה.

נגה,
יש לי אח תותחן. אבא, עזור לו להגיע מהר הביתה לחופשה.
יוני

כשאת חושבת על מכונת כביסה מעולה התשובה היא
פילוס
אינדסיט

קורס לפרסום ויחסי - ציבור
✶
פרטים מלאים והרשמה:
בית הספר לעתונאות
בית ציוני אמריקה, רחוב דניאל פריש 1, תל־אביב, בין השעות 9—1 לפנה"צ, 5—7 בערב. טלפון 265870

יעוץ קוסמטי חינם ע"י דיילות היופי של מקס פקטור

בשבוע הבא בפרפומריות הבאות:
23.12 „מארי" ת"א, אבן גבירול 94
23.12 „דורית" בת־ים, רוטשילד 40
23.12 „סיה" חדרה, הרברט סמואל 66
23.12 „ונוס" פ"ת, ההגנה 17
24.12 „נספי" רמת־גן, רח' בצלאלון מבר 55
24.12 „איריס" אשדוד, מרכז מסחרי
הזרה 50
24.12 „ההלר" ירושלים, יפו 110
24.12 „פורי" נאות הדר, מרכז מסחרי
25.12 „מונה" גבעתיים, כצנלסון 144
25.12 „דנה" ת"א, יהודה המכבי 52
25.12 „ארז" ת"א, כבר דיזנגוף
26.12 „דיסנה" רמת־גן, ביאליק 61
26.12 „סובה" רמלה, הרצל 71
26.12 „יהודית" חולון, סוקולוב 103
27.12 „רבוין" ת"א, אבן גבירול 26
27.12 „כניסה" נהריה, שד' געתון 54
MAX FACTOR

هكذا من الأصل

הראנצ'וס נסחפים בגשם

רבים מאנשי ונצואלה מתגוררים בפרברי הבירה בתנאי עוני קשים ✶ בתיהם עשויים נסרי עץ, קרטון ואלומיניום

מאת עדנה איינברג

קאראקאס

תופעה חוזרת ונשנית בעונת הגשמים היא והסחפותם של „ראנצ'וס", פחונים ובדונים שהוקמו על גבעות המקיפות את גורדי השחקים הנוצצים של ערים רבות בוונצואלה.

כאשר הגשמים הסוחפים הזורמים כמעט מדי יום ממאי עד נובמבר הורסים „ראנצ'וס", הם גורפים איתם בדרך כלל כל מה שניתן למצוא בתוכו — אנשים וחפצים. „אל נאציונל", עתון יומי בקאראקאס, תיאר לאחרונה את התיאור הבא:

„ילד מת וששה אנשים נפצעו קשה לאחר שהתמוטט עליהם בבוקר השבת קיר של „ראנצ'ו". הפעוט, האחד האסקאר בן שלוש, מת בדרך לבית החולים משבר בגולגולת...

מקרה טראגי זה אירע בשל מי־הגשמים אשר הולישו את מדרון הגבעה הנמצא בדיוק מתחת לקיר, אותו בנה לפני ששה חודשים אבי הילד.

במעון הדל היו, בשעת האסון, דיליה: לואי לה רוסה, אשתו אנטוניה ג'ימפינה ולאוסקאר, וששת ילדיהם..."

לואי לה רוסה ומשפחתו אופייניים לבני ונצואלה רבים המתקיימים בשולי החברה העירונית, בדיור רעוע, כשמבנה המשפחה רופף — שמות המשפחה השונים של לואי ואשתו מראים כי לא נישאו רשמית — כשהם לעתים קרובות מובטלים או מועסקים באורח חלקי ובעלי השכלה נמוכה יחסית.

מצוקתם, היא במידה רבה תוצאה של נהירת האיכרים ההמונית לערים. רובם של נוהרים אלו, שבין 1950—1965 הגיע מספרם למיליון, הם איכרים מקבלי קיצבה המוסיפים על פרנסתם הדחוקה בעיבוד חלקות אדמה קטנות שאינן שייכות להם.

ההחלטה לעזוב את בתיהם מזה דורות ולצאת לעיר נבעה מגורמים כלכליים ופוליטיים כאחד. בשנות ה־40 הביאו הכנסות הנפט את המשק הוונצואלי לשיאי התפתחות חדשים. ערים שגשגו והתרחבו, והקאמפסינו (איכר עני) חסר האדמה רצה פרוסה מעוגת השפע. בו בזמן, השלטון האוטוריטרי המסורתי של הצבא בשיתוף עם בעלי האחוזות הגדולים, שלא נענה לדרישות ההמונים, התחלף במשטרים דמוקרטיים שביקשו את תמיכת ההמונים והבטיחו לשפר את מצבם. הבטחות אלו פיתו איכרים לבוא לאזורים העירוניים בתקווה להשיג עבודה, אדמה וחינוך. אולם ברוב המקרים הסתיים המסע ב„באריו", עיר פחונים ובדונים המורכבת מ„ראנצ'וס" לאין ספור המאוכלסים בצפיפות.

את ה„ראנצ'וס" בונים מחומרים שונים — נסרי עץ, קרטון, ריקועי אלומיניום, ובמקרים של אפשרות כספית — לבנים אחוזות בחידות. השטח עליו מוקמת עיר פחונים זאת מושג על פי רוב בדרכים בלתי־ליגליות, באמצעות פלישת הדיירים העתידים שתוקעים בו יתד ומקימים את פחוניהם הפטורים מתשלום שכר־דירה. כמעט בלתי־אפשרי לפנות „באריו" לאחר שפלישה כזאת בוצעה בהצלחה.

כיום חיים ב„ראנצ'וס" כ־35% עד 60% מתושבי הערים הגדולות של ונצואלה (האחוז הנמוך ביותר הוא בבירה קאראקאס, בת שני מיליונים תושבים). עם זאת, שלא כרובעי העוני המסורתיים, שכגביהם הירוד עיים הולכים ומתפוררים במרוצת הזמן, משתפר הבאריו לעתים קרובות עם חלוף השנים: תושביו זוכים בחשמל, נבנים כבישים, מופיעים צי מים, ולעתים אפילו מותקנת רכת ביוב.

בשל ההתרבות הרבה של האוכלוסיה (מ־1920 עד 1950 הוכפלה אוכלוסייתה של ונצואלה, והיא הוכפלה שוב ב־20 השנים האחרונות, כשהיא מונה כיום למעלה מ־11 מיליון) והנהירות הנמשכת עמן אינן יכולות להתמודד תבניות הדיור, נראה ש„ראנצ'ו לא ייעלם מהר כל כך.

באמריקה הלטינית רבות שמות העוני בשולי הערים. פאוולות (חלות דבש) קוראים לשכונות בברזיל, וילאס מיזאריה (כפרי עוני) בארגנטינה, פובלאציונס קאלע (התיישבות פיקריה) בצ'ילה. בן מסויים מעידות שכונות אלה כשלונה של החברה המודרנית מתקדמת לקראת תיעוש הולך ורמות מחיה גבוהות יותר, אך ליהוה לאפשר לאלה שיש להם מלכל האחרים, להתחלק בשור של המאה ה־20.

ראש העיר הוא איש מעשים ולא איש מעשיות

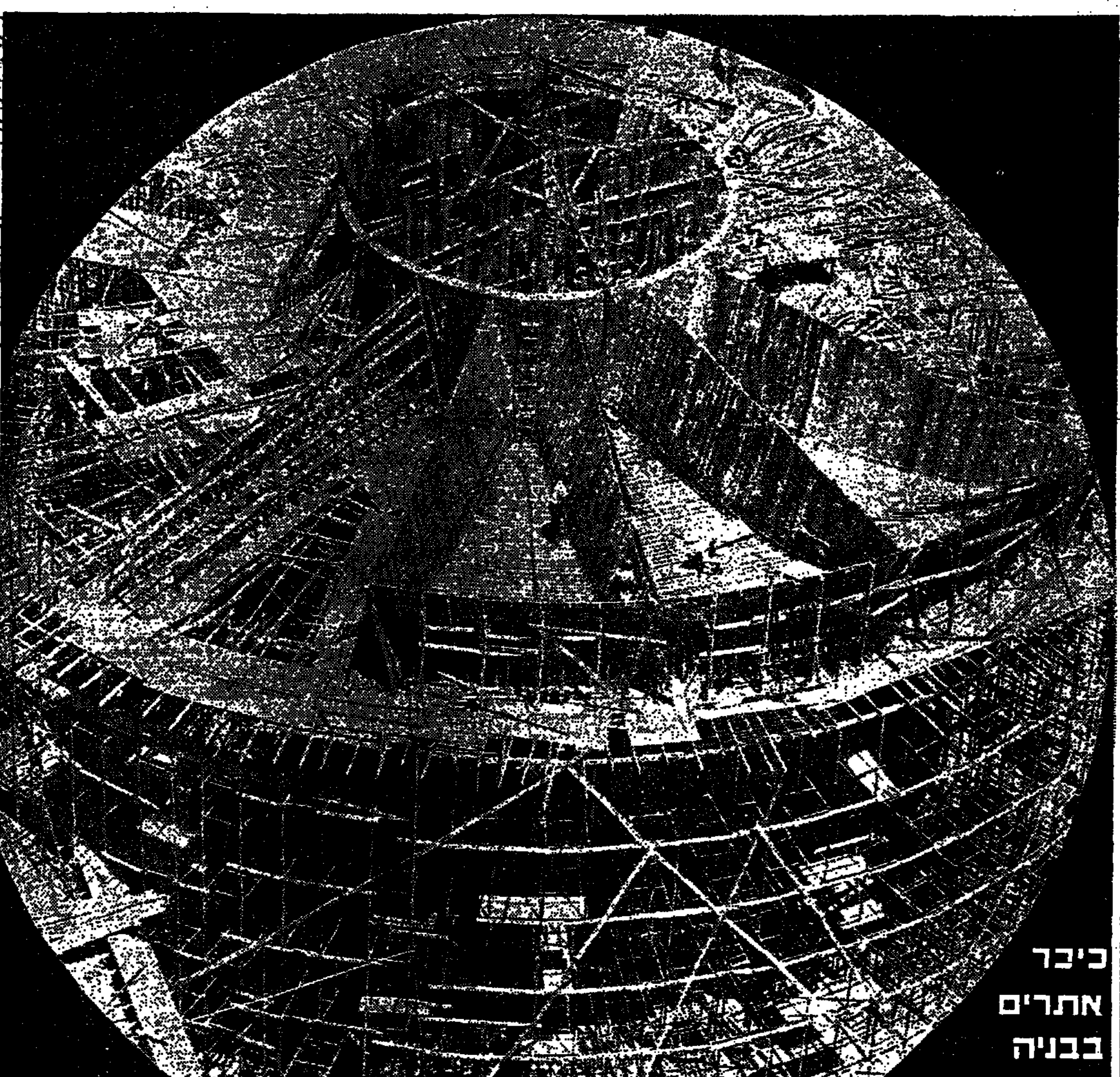

את המעשיות יספרו אחרי
ואילו המעשי
בתל-אבי
מדברים בעד עצמ
המער
לעירית תל-אב

זהקרה — בין ניו־יורק למוסקבה

פצצת אטום תוצרת בית

פרה אפריקאית שדופת־רעב מחפשת מזון בצפון־סנגל. פגעי הבצורת מאיימים על חייהם של מליוני אפריקאים בשש ארצות מדרום לסהרה ובאתיופיה.

סיוע של 53,000 טונות דגנים הוקצה לאתיופיה לרגל הבצורת, אך בגלל עיכובים הגיעו 4,000 טונות בלבד. ארגון המזון והחקלאות של או"ם ברומא מצפה כי המצב באתיופיה טראגי ובמיוחד המזון ביותר.

באתיופיה מצפים שמלאי המזון יאזל בראשית 1974.

ניו־יורק. כל אדם בעל מידת־אינטליגנציה סבירה יכול לייצר פצצת אטום — הזהיר הפיסיקאי תיאודור טיילור אשר סייע בתיכנון כלי נשק אטומיים של ארה"ב.

טיילור אמר שהמחסום היחידי בפני התקנת פצצת אטום בתוצרת בית הוא המחסור בחומר בקיע — פלוטוניום או אורניום. אולם עד שנת 1978 יביא הביקוש לאנרגיה להגדלה דרמטית בכמויות המצויות של שני החומרים הללו.

בעזרת מידע שניתן לשאוב מפירסומים ממשלתיים אמריקאיים יכול היצרן הקטן להשיג חלק גדול במנה שדרוש לו להתקנת הפצצה בחנויות ואת היתר — כגון החומרים הרדיו־אקטיביים — לקנות במשיכה ממיתקן גרעיני.

כן אמר שהזהיר עוד ב־1967 את הועדה לאנרגיה אטומית מפני אפשרות זו, אך איש לא נשתכנע באזהרתו.

טיילור אומר שרק שני דברים נחוצים כדי לייצר את הפצצה: חומר בקיע וידע.

„כל הכורים מייצרים או משתמשים בפלוטוניום או אורניום", אמר. „ישנם כורים המייצרים יותר פלוטוניום מכפי שהם מסוגלים לנצל. הרשויות להפקת הכוח הגרעיניות וגופים אחרים המשתמשים באנרגיה גרעינית מאחסנים את מוצרי הלוי — החומר הרדיו־אקטיבי העודף ומחזיקים בהם לצורך שימוש אפשרי בעתיד."

לוועדת האנרגיה האטומית של ארה"ב מערכת של אמצעי אבטחה להעברת החומר ולאחסנתו אך לדברי מר טיילור אין תקנות האבטחה מספיקות.

„מידת השמירה על החומר הבקיע נמוכה מזו שמוענקת לכספים השמורים בכספות. אנו שומרים את הכסף שלנו ביעילות רבה בהרבה מכפי שאנו שומרים ונשמור על החומר הגרעיני שלנו", אמר.

גז טבעי בוער ברחבי המידבר

כווית. מכירת מכוניות־פאר בכווית נמצאת בעלייה ומחיר הבנזין עודנו כ־6 סנט לליטר.

ברחבי המדבר נראות להבות רבות, בנקודות שבהן נשרפים עודפי גאז טבעי, מכיון שהכוויתים אינם יודעים מה לעשות בו.

הפסקתו של נפק הנפט הערבי איננה ניכרת כבפס כאן וארצות הנפט גורפות יותר רווחים מאי פעם על אף העובדה שהתפוקה צומצמה ביותר מ־30%.

השליטים הערבים אומרים כי אם יהיה צורך ימשיכו בקיצוצים בתפוקה עד שהכנסות הנפט ירדו ל־75% מרמת ההכנסה ב־1972.

אך סקר כלכלי של המזהיה קובע שמחירי הנפט העולמי עלו ב־70% מאז 1972 ועודם עולים, ולפיכך יוכלו מפיקות־הנפט הערביות לצמצם את התפוקה ל־45% מרמתה ב־1972 לפני שיגיעו לאותה נקודה.

אחד הכלכלנים מעריך כי עתודות הדולרים בידי הערבים כה עצומות, עד שיוכלו להפסיק כל שאיבת נפט למשך שנתיים לפני שיפקדו אותם קשיים רציניים כלשהם.

„החיים בכווית נמשכים כסדרם", אומר דיפלומט מערבי המשרת בארץ זו.

צמצומי אספקת הנפט לא השפיעו כמעט על החיים במדינות ערב אולם עלולים להשפיע אם יימשכו תקופה ארוכה.

בלבנון ובמצרים היו מקרים של מחסור בדלק־תעופה (חלק ניכר מדלק זה מיובא לשם מאירופה). ללבנון צפוי מחסור בדלק להסקה ופאראפין.

אולם באזור המפרץ הפרסי — בסעודיה, בכווית ובאבו־דאבי — אין מורגש כל מחסור. כווית נעשתה תחנת־קבע למטוסי־חברות התעופה לצורך תדלוק.

ככל שנפגעת כלכלת הארצות המערב, מתחילים להרגיש זאת גם באותן ארצות ערב התלויות באספקת סחורה מערבית.

בעיקר התבטא הדבר עד כה בעיכובים בייבוא ציוד כבד, מוצרי־פלדה מוגמרים, מכונות ומוצרי תעשיה אחרים.

כוסות פלסטיק יפות לאכילה

מנצ'סטר. אחת הדרכים להיפטר מכלי פלסטיק שעקרות בית משליכות מדי שבוע במליונים ברחבי העולם היא לאכול אותם — סבורים מדענים כאן. לאו דוקא כמות שהם, אלא לאחר שיעובדו מחדש לחומר הזנה בסיסי. נסיונות במגמה זו נערכים במחלקה לביו־כימיה רפואית באוניברסיטת מנצ'סטר.

החוקרים הצליחו להפוך ספלי פלסטיק משומשים, קופסאות פלסטיק, בקבוקי פלסטיק ומיכלי פלסטיק אחרים לחלבונים בני־אכילה.

אפשר לדבריהם גם לעשות חומרים אלה ערבים לחיך. מעמד והדרתו של מזון זה לא יהיו דומים לצלי עוף מסמי, אולם במאמץ ניתן יהיה להעניק להם טעם של ממרח בשרי.

אמר ד"ר ברנרד בראון העומד בראש המחקר הנערך במנצ'סטר: „אין שום ספק שהדבר בר־ביצוע. יש לנו מעבדה קטנה שהותקנה להפיכת פלסטיק לחלבון — אבקה צהבהבה — אולם כדי לייצר כמויות גדולות יהיה דרוש מאמץ תעשייתי".

ד"ר בראון סבור שלפתרון בעיית ניצול הפלסטיק למזון ידרשו שלוש שנים; הניסויים שערך מצביעים כי מפעל תעשייתי ראוי־לשמו יוכל להפיק לא פחות משליש טון חלבון מטון של פלסטיק.

אם לא ישתמשו בו כמזון לבני אדם, ניתן יהיה להשתמש בו כמזון מועיל לבהמות.

חשיבותו של הניסוי איננו רק בכך שיסייע לייצור מזון חיוני נחוץ, אלא גם להיפטר מתלי־תלים של מוצרי־פלסטיק הנערמים ההולכים בצריכה אשפה בעולם.

דם במקום קנס

מאסקגן, מישיגן. לקראת עונת חג המולד שבה מצפים לשיא בנהגי המכוניות בתאונות דרכים בארה"ב, החליט השופט המחוזי פרדריק גרין, שכל עבריין תנועה שיופיע לפניו יהיה זכאי להנחה של 20 דולר בקנס שיטיל עליו בית הדין, אם יתרום דם לבנק הדם של הצלב האדום עד 30 בדצמבר ויוכיח זאת במיסמכים.

מנתח מחליף ראשי קופים

קליבלנד, אוהיו. אחד מגדולי מנתחי המוח בעולם הצליח להשתיל ראשי קופים.

פרופ' רוברט וייט, ערף את ראשיהם של 8 קופי ראזוס והשתיל לגופותיהם ערופות־הראש של 8 קופים אחרים.

אומר וייט: „ניתן לקיים בחיים לתקופה בלתי מוגבלת קוף בעל ראש מושתל. מחזיקים את הקוף קשור למכשיר הנשמה מלאכותי. הוא מסוגל לראות לחוש ולהניע את פיו. אולם זרועותיו ורגליו משותקות".

פרופ' וייט ראש המחלקה לניתוחי עצבים במכון־המוח בבית החולים המטרופוליטני של קליבלנד הוסיף: „הגענו לשלב שבו אנו מסוגלים לבצע ניתוח כזה גם באדם, אולם, לא זו היתה כוונתנו ומסיבות מוסריות ואחרות דומני שהשעה לכך עדיין רחוקה".

פרופ' וייט אמר כי ניסוי זה העשיר הרבה את הידע הרפואי, ועזר לסייע לאנשים שלקו בגידול במוח ולנפגעי תאונות.

אחת העובדות המפתיעות שהתבררו מתכנית המחקר היא שהמוח מעורר פחות בעיות־דחיה מאשר הלב, הכבד או הכליות. „כלי־הדם שבמוח יכולים מדהימה להרחיק זיהום", אמר.

פרופ' וייט עורך עתה מחקר באחד מתחומי הרפואה המלהיבים ביותר: בכמה מנסיונותיו הוכיח שניתן להחזיק מוח בהקפאה עמוקה באופן שישתמרו הן יכולת הזכרון והן האינטליגנציה (עד ההפשרה).

גאז לא בנזין

מוסקבה. 5 כלי רכב נסיוניים שמנועיהם צורכים גז במקום בנזין נבדקים ברחובותיה של מוסקבה והמהנדסים כבר קבעו שכלים אלה הם אמינים לדברי סוכנות טא"ס.

כלי הרכב שיוצרו במפעל המכוניות גורקי נראים ככל מכוניות אחרות מלבד העובדה שבמקום מיכלי דלק יש בהן מיכל גלילי ובו גז נוזלי. אחד היתרונות של רכב הגאז הסובייטי הוא שאין הוא מזהם את האוויר ותיפעולו זול יותר.

קרא לבטל את מס ההכנסה ונחשד בהעלמת־מס

התובע המשטרתי בקופנהגן הודיע כי יבוקש להעמיד לדין באשמת הונאה והשתמטות ממס את עורך־הדין והמיליונר מוגנס גליסטרופ, מנהיג מפלגת הקידמה בדנמארק. בצילום: אשתו של גליסטרופ מרעיפה עליו נשיקות המזל ביום בו התברר כי מפלגתו זכתה במקום שני אחרי המפלגה הסוציאל־דימוקראטית השלטת.

מפלגתו של גליסטרופ שערכה את מסע הבחירות שלה במסע הקריאה לבטל את מס ההכנסה — היתה המפתיעה הגדולה בבחירות שנערכו לפני כשבועיים. גליסטרופ הכחיש את האשמות בכל וכל ואמר כי החקירה הנמשכת זה 18 חודשים בעניני המס שלו נובעת ממניעים פוליטיים.

המנהיג הופיע בשבוע שעבר בבית המשפט כדי להסביר לשופטים מדוע יש למנוע מחוקרי המשטרה מלהחרים ניירות־ערך השייכים למשרד הפרקליטות שלו.

התובע העומד בראש החקירה, אמר שבכוונתו להאשים את גליסטרופ הן בהתחמקות ממס, הן בסיוע לאחרים להתחמק ממס והן על הונאה ולקיחת ריבית קצובה.

לא כל מוסיקה בריאה לגוף ולנפש

בון. מחקר שנערך בגרמניה קובע כי במקרים רבים גורמת המוסיקה המודרנית נזק בריאותי.

נגנים המנגנים בלי הרף מוסיקה מודרנית נעשים עצבניים ותוקפניים, סובלים מכאבי ראש, נדודי שינה ודכאון. לפעמים קרובות הם מתאוננים על כאבי בטן וכמה מוסיקאי פופ אפילו לוקים בלבם.

אלה הממצאים של שני פסיכיאטרים גרמניים שראיינו יותר מ־200 מוסיקאים בשלוש תזמורות בגרמניה המערבית.

הפסיכיאטרים לא מצאו כל בעיות בריאות בקרב בני התזמורת הראשונה שניגנה רק מוסיקה קלאסית.

ליקויי בריאות מסוג זה או אחר ניכרו היטב בתזמורת השניה שבדרך כלל מנגנת קצת מוסיקה קלאסית אבל את עיקר זמנה הקדישה למוסיקה מודרנית. מצב חמור באמת התגלה בקרב חברי התזמורת השלישית שהתנזרה ממוסיקה קלאסית.

אף על פי שבלהקה זו היה אחוז הגבוה ביותר של נגנים בעלי גוף אתלטי, לא היה אחד בהם שלא סבל מליקוי בריאות פיזי או רגשי. ליותר מ־80% מנגניה של תזמורת זו היו בעיות של עצבים והם נוטים להתרגז ותוקפנים. קרוב ל־40% סבלו גם מכאבי ראש וכאבי אוזניים.

מקור הפגע הוא, לדברי הפסיכיאטרים, בעובדה שמוסיקאים אלו נדרשים לעסוק באקורדים ובמקצבים צורמים להפיק „אפקטים ורעשים" שתכליתם היא לגרות ולזעזע את השומע.

הדו"ח קובע שהמוסיקאים הללו מתוסכלים משום שאין להם שימוש ברוב התורה שלמדו. הכללים הקבועים והאיל ומבחינה אבסולוטית אין להן מקום. בביצוע של המוסיקה המודרנית, המוסיקאים הללו חשים עצמם אבודים בתוך קהל אלמוני שבו אין אף פעם שימוש או הערכה לכשרון האינדיבידואלי. הם חשים כי ההכשרה הארוכה והמיגעת מוטלת בספק.

המוסיקה המודרנית הביאה במקרים רבים גם להלוונת של רבים מהמוסיקאים שהתנגדו לקיום תורות מוסיקליות בביתן. הן מדגישות כי אי אפשר לעמוד בכך לא מבחינה אקוסטית ולא מבחינה פיזיקלית.

יותר משני שלישים מהמוסיקאים שרואיינו סבורים שהם קרובים להתמוטטות בכל עת.

מעונינים בסוכנויות רציניות
בבאר־שבע והסביבה

לרשותנו:

חנויות, רכב, טלפונים
וצוות עובדים מעולה

לפנות בהצעות רציניות בלבד לפי הכתובת:
ת.ד. 8 באר שבע 84100 (עבור „צוות מעולה")

פרסום אשל חלילי

כלכלה ועסקים

למתן את הייקור

כוצרי דלק בישראל עשויים להתייקר בשיעור גבוה ביותר בעקבות ההכבה־מחירים שאירעה בשבוע שעבר בטהראן, שככל הנראה מבכירת העלאות מחירים חסרות־תקדים של מוצרי דלק בכל תבי העולם.

יהיה עוד צורך בפעולת הסברה נרחבת לציבור, כמדוע תתחייב העלאת מחירים גבוהה גם במשק הישראלי — על אף העובדה שחלק לא מבוטל מאספקת הנפט הגולמי בא ממקורות עצמאיים, והשאר במסגרת התקשרויות שנעשות לתקופות לא קצרות. אם אמנם יתברר הצורך בהעלאה ניכרת במחיר מוצרי הדלק, יהיה צורך לתת את הדעת להשפעה ההפכבית שתיווצר לכך לא רק על המצרך המשקי (עקב התייקרות מקור האנרגיה חומרי גלם שונים), אלא גם על מערכת דפוסי החיים בחברה (התייקרות דלק רכב, להסקה ביתית וחשמל).

על מלוא ההשפעה ומיכלול ההשתפעויות כל השפעה זו לא ניתן לעמוד באופן מיידי. הדבר מחייב בחינה מעמיקה, ואילו ביצוע התאמות שתתחייבנה מייקור מוצרי הדלק יצריך זמן. עובדות אלה מחייבות מסקנה אופראטיבית: אין לבצע את התאמת המחירים בשלב אחד ויחיד. מוצרי דלק אינם ניתנים לאגירה בהיקף גדול, וצפיה שבעקבות לבוא העלאות מחירים נוספות אינה צריכה לגרום מדלכוסיה. יש לתת אורכה סבירה לביצוע ההתאמות המתחייבות בפעילות המשקית ובחיי יום־יום, בעקבות הפיכתו של מקור האנרגיה היחיד של ישראל למצרך יקר־המציאות.

סודיות מיותרת

על פי תקנות שעת חירום שהוציא שר המשפטים ב־17.10.73, לא יהיה בנק ישראל חייב לפרסם את הדו״חות הנקובים בסעיף לחוק בנק ישראל. סעיף זה קובע חובת הבנק לפרסם כדי שבוע (יום ה׳) דו״ח המשקף את סכום המטבע שבמחזור; ולפחות פעם בחדש דו״ח המשקף את הרכבם ושוויים של נכסי הבנק והתחייבויותיו.

כתוצאה מביטול חובה זו — יש לשים לב למדובר בביטול חובה ולא באיסור — נמנע בנק ישראל מלפרסם, בין היתר, נתונים שמהם אפשר ללמוד על מצב יתרות מטבע החוץ של המדינה; היקף האשראי שהעניק לממשלה; סכום המטבע במחזור וכמות אמצעי התשלום. ההצדקה הפומבית כאחורי ההחלטה: פירסום נתונים אלה עלול להזיק למדינה בשעת חירום.

הנמקה זו אפשר לקבל רק לגבי סעיף אחד — יתרות מטבע החוץ של המדינה (נתון שנודע לו משמעות אסטרטגית ומדינית). כל שאר הנתונים, הזיקה בינם לבין בטחון המדינה והסיכויים שלה, קלושה אם לא אפסית. לעומת זה יש בהגבלת פירסומם משום הטלת מעטה סודיות על מיכתנים כלכליים בעלי חשיבות לשם הערכה נכונה של מצב המשק, הצורך בנקיטת צעדי איזון בבדידת הצורך. בין השאר גם נמנעת אפשרות מלבחון את הדרך שבה מממנת הממשלה עתה זו את הוצאותיה; והאם ההתפתחות באמצעי התשלום מחייבת צעדי ריסון (עד לפרוץ הקרבות עלו אמצעי התשלום בכ־8%, ועליה שנתית של 7% תחייב את נגיד בנק ישראל בהגשת דו״ח לממשלה ולועדת הכספים).

יש, איפוא, לחבור מבנק ישראל ומהגורמים האחרים המעורבים בנושא, לחדש את פרסום הנתונים. המשך מסך הסודיות עלול לא רק להעמידנו ביום מן הימים בפני הפתעות סטטיסטיות — אלא גם בפני עובדות בלתי־רצויות.

יצוא היהלומים בנובמבר ירד ב־15% לעומת החודש המקביל

מאת סופר „הארץ" לענייני כלכלה

יצוא היהלומים לפי קרטים פחת ב־15.3% בנובמבר השנה לעומת נובמבר אשתקד, ועמד על 158 אלף קרט. התמורה בדולרים אמנם גדלה בכ־10% (ל־38.7 מיליון דולר). אולם מספר זה אינו משמעותי, כי בשנה האחרונה עלו המחירים ליהלומים גלמיים ומלוטשים כמה פעמים בשיעור כולל של כ־40%.

בולט שיעור הצמיחה הגבוה בנובמבר — קרוב ל־16% מכלל משלוחי היצוא, לעומת ממוצע שנתי של 8% (בינואר־נובמבר) ו־11% ההרוה בנובמבר אשתקד. הדבר נובע בקשיים כלכליים פתאומיים בהם נתקלו סוחרים ולקוחות במערב אירופה וביפן, בשל משבר האנרגיה הפוגע בפעילות ובפיתוח הכלכלי.

במערב אירופה נפגע בעיקר היצוא לגרמניה, שהיה בחודש האחרון כ־1.5 מיליון דולר, לעומת 2.7 מיליונים דולר בנובמבר אשתקד (בשנה האחרונה עלו המחירים בכ־40%). כן בולטת הירידה ביצוא ליפן — 5 מיליונים דולר, לעומת 5.8 מיליונים דולר אשתקד. היצוא להונג־קונג גדל רק במעט, 6.7 מיליונים דולר לעומת 6.2 מיליונים דולר בנובמבר אשתקד, דבר המחשב, נוכח עליית המחירים, לנסיגה. השוק האמריקאי היה היחיד שבו נמשך ביקוש ער, והמכירות היו 9.5 מיליונים דולר, לעומת 7.8 מיליונים דולר בנובמבר אשתקד. כן גדל היצוא להולנד ל־5.7 מיליונים דולר, לעומת 2.7 מיליונים דולר אשתקד.

הירידה ביצוא באוקטובר־נובמבר עדיין לא פגעה בתמונה השנתית הכללית, שהיא נאה למדי — יצוא של כ־2.5 מיליונים קרט, בשווי 568 מיליון דולר, בינואר־נובמבר. נראה כי בסיכום שנתי יגיע היצוא לקצת יותר מ־600 מיליון דולר — לעומת כ־400 מיליון דולר ב־1972. אולם יש לזכור כי המחירים עלו, והתחזית הראשונה היתה ליצוא השנה ב־650 מיליון דולר.

האפשרות שנתן הסינדיקט ליהלומים שלא לקנות משלוחים בתקופת המשבר הנוכחית (כפי שפורסם ב„הארץ"), כבר נותנת את אותותיה בסיכומי נובמבר: הקניות מהסינדיקט בחודש זה היו 30% מהיבוא, שהיה נטו 108 אלף קרט בשווי 7.7 מיליונים דולר. בדרך כלל מהוות קניות מהסינדיקט בין 35 ל־40 אחוז מכלל היבוא.

בינואר־נובמבר היה היבוא הכולל נטו 6.3 מיליונים קרט (גלמי) בשווי 432 מיליון דולר. כלומר, ההכנסה נטו בינואר־נובמבר מענף היהלומים, על בסיס חישוב ורינה שוטפת, היתה 136 מיליון דולר. בינואר־נובמבר אשתקד היתה ההכנסה נטו מהענף לפי אותו בסיס 63 מיליון דולר. הכפלת היצוא נטו נובעת מהמעבר לאבנים גדולות יותר שמחירן גבוה פי כמה מאבנים בינוניות, וכן מהגאות שהיתה בשוקי אירופה ויפן במחצית הראשונה של 1973.

גרעיני כותנה יימכרו בארץ ב־680 ל״י

ביצוא אפשר היה להשיג 200 דולר הטונה

מאת אליעזר לוין
סופר „הארץ" לענייני כלכלה

מועצת הכותנה ביטלה בזמנו את הכוונה לייצא השנה 10,000 טונות גרעיני כותנה בשווי כולל של 3 מיליונים דולר, בשל החששות שהיו בממשלה בנוגע לאספקה סדירה של גרעיני סויה מארצות הברית. כיום ניתן להשיג כ־200 דולר בעד טונה גרעיני כותנה בשווקים הבין־לאומיים.

לאחר מו״מ ממושך חתמה בשבוע שעבר מועצת הכותנה על הסכם לשיווק גרעינים אלו לתעשייה המקומית במחיר 680 ל״י לטונה, כלומר תמורה פחותה בהרבה מזו שהיתה צפויה ביצוא. נזק נוסף נגרם על ידי השחתת 1000 טונות גרעינים בשל איחסונם תחת כיפת השמים, כאשר שהיה מחסור באמצעי הובלה. ההפסד הכולל עקב שני גורמים אלו נאמד בכ־7 מיליונים ל״י.

יצוא הכותנה מפגר בשל קשיים בהובלה יבשתית המנפנפות לנמלים. עד היום יוצאו 1200 טונות כותנה. לפי נתוני המועצה (מקור אחר אמר כי היצוא הגיע כבר לקרוב ל־2000 טונות). בעוד שההתחייבות המקורית דיברה על יצוא 5000 טונות עד סוף דצמבר. הפיגור ביצוא אינו גורם נזקים כספיים, כי כל היבול המיועד ליצוא השנה, 10,000 טונות, נמכר באפריל במחירים קבועים הנעים בין 50 ל־60 סנט לפאונד. המחיר הנוכחי בשוק העולמי הוא כ־80 סנט לפאונד. כתוצאה ה־כותנה שיכנעה את הלקוחות כי הודות להפרשים אלו הם מרוויחים מן העיסקה עם ישראל, ולכן אל להם לבוא בטענות על איחורים במשלוחים.

בעלי ציוד כבד: „גייסו אותנו"

קבלני עבודות סלילה ביקשו במשרד הבטחון לגייסם לשירות מילואים, כדי שיוכלו לשמור על ציודם המגויס. בכנס בתל־אביב אמרו בשבוע שעבר 39 קבלני־סלילה המאוגדים בארגון הקבלנים (בארץ 70 קבלני־סלילה) כי צה״ל גייס מאות כלים שלהם — דחפורים, מחפרים, כלי פינוי ועוד — ששוויים הכולל מוערך בכמיליארד ורבע לירות. הציוד היקר — שווי כל כלי 500 אלף ל״י לפחות — נתון בידיים לא מאומנות ועשוי להתקלקל ולצאת מכלל שימוש.

עוד התלוננו הקבלנים, על שבעבודות חפירה והתבצרות הנעשות עתה באזורי חזית שונים מעסיקים רק את סולל בונה ומע״ץ, כאשר בהרבה מקרים עובד מע״ץ עם הכלים המגויסים של הקבלנים. הם מבקשים להעסיק גם אותם בעבודות אלה, הנעשות בהיקף של עשרות מיליונים לירות.

סיפור ההצלחה של הבצל

היצוא (שכמעט הופסק) יסתכם השנה ב־24,000 ט׳

מאת א. אראלי

העליה המסתדרת במוצרי ירקות ופירות מקיפה היום את רובו של העולם. הסיבות פשוטות. המוני אדם בעולם, שרבים מהם חששו דרך קבע מרעב, והיו מוכנים לעשות כל עבודה קשה ומפרכת ובלבד שישתכרו כדי קיום מינימלי, אינם מוכנים לכך עוד. הם רוצים לחיות יותר טוב, לאכול יותר טוב ולעבוד פחות.

עליה גדולה בביקוש למאכלים טריים ובינוכם ירקות ופירות, שרבים התנגרו מהם קודם לכן והוסר נכונות לעסוק בעבודות המפרכות שבגידול הירקות ובאיסופם, כולדים יותר ביקוש ופחות היצע — ולמובן עליה במחירים.

אותה תופעה מוכרת גם בישראל. אלא שכאן נפתח אולי פתח הנשר לפתור את הבעיה — כפי שמלמד סיפור הבצל, המצביע על מהפכה אפשרית בכל ענף הירקות.

סיפור הצלחה

המעשה בבצל כמותו כסיפור הצלחה. בארץ היו מגדלים בצל בעונות מסוימות לצרכי הארץ. מדי פעם נוצר מחסור שחייב יבוא בצל, כדי למלא את החסר. ניסתה ישראל בעונות אחרות לחדור לשוק כספק. ההזדמנות היתה בדרך כלל מסוף אפריל עד אמצע מאי, עונה שבה לא מספקים המגדלים והספרדים ספקי הבצל המסורתיים, את תוצרתם מטעמים של מחזור הנטיעים. אז קיוו המגדלים הישראלים לקבל כ־80 דולר לטונה — מחיר הכפול מהמקובל בכל ימות העונה. אם קרה והאניה פיגרה, או שספרד הקדימה את המשלוחים בגלל הבשלה מוקדמת, היו המחירים יורדים פלאים, וקופת האוצר, שהבטיחו את המחיר המינימום למגדלים, היתה סופגת „זעזועי" שלה מיליונים. על כן היה המאמץ מופנה כולו לריכוז כל המשלוחים בשפה האופטימלית כשהוא עוכר בכל השוות כחמרדים. לפני שלוש שנים יצאה ישראל כ־10,000 טונה לעונה במחירים די נמוכים של 65—70 דולר הטונה — מחיר שולי שכדאיותו בספק. נראה היה שפקעו צבוימם של המהוראים ליצוא, עד ששקלו לקיום לו קץ.

המחירים — פי 2 עד 5 מבעבר

הגלגל התהפך

בינתיים התהפך הגלגל. השנה תיכנן משרד החקלאות ליצא 18,000 טונות; בפועל יצא 24,000 טונות — שליש מעל למתוכנן. המחירים היו בתחילת העונה 330 דולר לטונה, וגם כאשר ירדו לקראת סופה, עדיין עמדו על 180 דולר. המחירים היו גבוהים פי 4—5 מכפי שישראל קיוותה לקבל בעבר בתחילת העונה ופי שניים מאשר בסופה.

מתברר שהמחיר המינימלי של הבצל בעולם בכל ימות השנה לא ירד מ־100 דולר — פי שנים—שניים וחצי מאשר בעבר. ואם המחירים גבוהים בכל הימים הרגילים — הם ודאי גבוהים בהרבה בעונות המחסור.

המסקנה? כיום אולי כדאי ליצא לא רק בחודש — חודש וחצי של המחסור העונתי. כדאי ליצא בכל ימות השנה. ועוד, העליה אינה מקרית. יש להניח כי המחירים הגבוהים יישמרו גם בעתיד. השימור על גידול על סמך רמת המחירים הגבוהה, אינו כרוך בסיכונים.

בעשר השנים האחרונות הביא המחסור בידיים עובדות בישראל וחוסר הרצון של בעלי המשקים לעסוק בעבודות קשות, לפיתוח מערכת ציוד הקוטפת את כל העבודות באמצעות מיכון. המערכת זורעת, מקלטרת, מוציאה, מקבצת ואורזת ללא עבודת ידיים. ישראל מסוגלת להגדיל את התפוקה בלי שתהיה תלויה בכוח־אדם, החסר בארץ.

יתרון מובטח

יתרה כזאת, יתרונה של ישראל מובטח להרבה שנים. מר ישראל ארקין, סגן מנהל אגף התקציבים באוצר, שדחף את רעיון הרחבת היצוא, משוכנע כי אין כל אפשרות לפתח מערכות דומות בארץ אחרת בפחות מעשר שנים. כי שירצה להקות את ישראל יצטרך קודם כל להתאים את המכונות לתנאים הספציפיים, דבר הנצרך בין 5 ל־10 שנים. אימונו של כוח האדם, הדרכת החקלאים המחקר כדי להתאים את סוג הגידול ואת תנאי הקרקע, אף הם נוטלים זמן ניכר. המדובר בהתאמת הזריעה, ההשקיה כדי שהתוצרת תתאים לפעולתה של המכונה.

כתוצאה ממסקנות אלו מתכננים לשנה הבאה יצוא של 30,000 עד 40,000 טונות מתוך הנחה שניתן גם להגיע ל־100,000 טונות. הכנסות היצוא של בצל עשויות להגיע ל־15 מיליון דולר לשנה — ואת רק בעונת המחסור באירופה; הרחבת יצוא הבצל לכל ימות השנה תבטיח גם בצל זול לצרכנים מקומיים מתוצרת הראויה לשיווק אם אינה ראויה למשלוח לחו״ל.

הבצל אינו מהגידולים המרכזיים בחקלאות הישראלית וודאי לא ביצוא הישראלי. אך הוא כלמוד על המגמה לעליית המחירים של ירקות — ועל הסיכויים שהדבר פותח בפני המשק הממוכן של ישראל. המיכון לא רק שהוא מאפשר לישראל לפתח יצוא ולהתחרות בארצות בעלות עבודה זולה. הוא גם מבטיח אפשרויות לספק לצרכן הישראלי תוצרת שהחקלאי המפונק בעולם השפע אולי לא יהיה מוכן לספקה במחירים שהם בהישג ידו של הצרכן הבצלי.

התייקרויות נובמבר

(פרטים מדו״ח הלשכה לסטטיסטיקה)

מדד המחירים לצרכן
(עליה כללית — 4.4 אחוז; בתחילת השנה — 23.5 אחוז)

בשר קפוא	39
אורז	49.5
ביצים	15
נקניק	16
מלפפונים	45.6
חצילים	7.7
גזר	14.4
שעועית ירוקה	5.3
בצל יבש	4.8
מוצרי הלבשה	8
הנעלה	6
נפט לצריכה ביתית	51.7
מכונות כביסה	8.8
דודי חשמל לחימום מים	9
מכונות גילוח	6.9
שואבי אבק	5.8
דודי שמש	4.7
תנורי חשמל ונפט לחימום	30
מכוניות	6.6
אופניים	5.6
בנזין	34.1
שיעורי נהיגה	13

מדד המחירים הסיטונאים
(עליה כללית — 4.8 אחוז; בתחילת השנה — 24.7 אחוז)

מלט	50
מוצר אספלט	30
לבידים	23
מספטות	17.4
נייר למכונות חישוב	20
נייר דבק	25
כרטיסי הנצה והובלה	25
מוצרי פלסטיק	10
צעצועים	15
תריסים	14
משחות נעלים	20
צבעים ולכות	15
ביטון מוכן	26.5
בלוקי איטונג	21
נייר צילום	18.7
מכשירי ספורט	17

* מדד מחירי תשומות לבניה עלה ב־5.2 אחוז (מתחילת השנה — 34.8).
* מדד מחירי תשומות לסלילה עלה ב־13.1 אחוז (מתחילת השנה — 31).
* מדד מחירי תשומות לחקלאות עלה ב־3 אחוז (מתחילת השנה — 22.8 אחוז)

כספי השאירים

מכתבים

אנו מתייחסים למאמר המערכת במדור הכלכלי („הארץ" 12.12.73) המדבר על „מחלוקת שנתעוררה בין הבנקים על התסכן על דרכי הה־קעת כספי שאירי החללים" וכי ה־נושא „התגלגל לראש חוצות" וכו׳.

כדי להעמיד את הדברים על דיוקם עלינו להדגיש שהמדיניות של כל הבנקים בארץ היא לשרת את הציבור ולהביא ללקוחותיהם את מירב התועלת בהשקעותיהם. ייעוץ בהשקעות כספים הוא נושא מורכב ותלוי בהבנותיו הצרכיו של הלקוח, בשעורי המס החלים עליו ובגורמים נוספים המתבררים בשיחה כל הלקוח עם היועץ. כבוה הגיה של הבנקים אל ד״ר פיקר, המכונה של התסכן במשרד האוצר, היתה לקבל את איכורו הדרוש על־פי התקנות כדי לאפשר לשאירים להפקיד את כספם בקופת־גמל בתנאים כתנאים החלים על הבני הקופה הותיקים. מובן מאליו כהשקעה בקופת־גמל אינה מתאימה לכל אחד ולא היה בכוונת הבנקים להמליץ לכל השאירים להפקיד כספם בקופת־גמל, אלא רק לאלה מהם שההשקעה בקופה תהיה בשבילם הצורה הנאותה והכדאית ביותר.

„הנושא התגלגל לראש חוצות" לא על ידי הבנקים, אשר טיפלו בהדיוה המקובלת בלקוחות שפנו אליהם.

לא כאן המקום לפרט את האפשרויות הרבות להשקעה סולידית. הבנקים עוסקים בכך יום־יום ונותנים לזרות באמון ואחראי לאלפים של לקוחות הבוחרים בהם אבנב.

מה טעם ראה העתון להטיל דופי בבנקים, בה ההוכחות לבידו ואיזה מכוה ענייה מכוהה השמצה זו לא ברור לנו כלל.

א. י. יפת
יו״ר הועד הפועל
של איגוד הבנקים
תל־אביב

רסקו RASSCO

למכירה בחיפה
ברחוב ליאון בלום 40—42

* 2 משרדים
מתאימים למשרד מהנדסים או למרפאה

* חנויות

פרטים נוספים: „רסקו" חיפה, רח׳ הרצל 2
טלפון 668161

צו השעה־
חסכון!

5

תבניות חסכון לשרותך!
* הפקד עד 6000.— ל״י בתכנית „צמד 4000" וזכה במענק מידי של 10%.
* המפקיד עד 31.12.73 זכאי להכפיל חסכונו בשנת 1974.
* הקרן המענק צמודים למדד ונושאים ריבית.

בנק המזרחי המאוחד בע״מ

ASSICURZIONI GENERALI
THE GENERAL INSURANCE COMPANY OF TRIESTE AND VENICE
CONDENSED FINANCIAL STATEMENTS AS AT 31st DECEMBER, 1972
(In U.S. Dollars)

(A) Condensed Head Office Financial Statement

1971		1972	1971		1972
71,013,198	Share Capital, Reserves and Surplus	92,302,404	522,696,749	Investments	539,426,224
744,210,767	Life Assurance Fund	818,299,495	362,614,471	Real Estate	445,925,768
109,250,002	Unexpired Risk Reserve — General Insurance	130,084,698	360,580,046	Other Assets	457,960,924
224,085,095	Claims Outstanding — Life and General Insurance	264,886,463			
97,332,204	Sundry Accounts Payable	137,739,856			
1,245,891,266		1,443,312,916	1,245,891,266		1,443,312,916

(B) Statistical Information in Respect of Insurance Revenue and Profit & Loss Accounts

1971		1972
171,568,404	Life Assurance — Premiums less Reinsurance	131,231,542
244,708,653	General Insurance — Premiums earned less Reinsurance	309,660,662
2,778,282	Life Assurance — Profit (including investment income)	7,042,242
3,001,065	General Insurance — Profit (including investment income)	423,726

Statistical Information in Respect of Revenue and Profit and Loss Account — ISRAEL AGENCY

(In Israel Pounds)

1971		1972
1,273,695	Premiums earned and Registration fees — General Insurance	1,783,003
135,745	Profit on Insurance	186,983
15,573	Interest and Capital Gain on Investments	24,177
(29,835)	Provision for reduction in value of investment	—
121,483	Profit for the year	211,160

INVESTMENT POSITION AS AT 31st DECEMBER, 1972

868,000	Liabilities in Israel	1,113,000
903,000	Admitted Assets in Israel	1,322,000
35,000	Excess of Assets over Liabilities	209,000
16,000	Non-Admitted Assets in Israel	43,000

NOTE: Complete and detailed Financial Statements, together with Directors' Report and also Auditors' Report thereto, are available at the Office of Principle Agents — Kaplan, Naim & Co. Ltd., 2 Hagdud Haevri St., Tel-Aviv.

The above publication is made by virtue of the Law for the Supervision of Insurance.

הסוכנים הכלליים לישראל: קפלן, נעים ושות׳ בע״מ
רח׳ הגדוד העברי 2, תל־אביב, טלפון 612034, 613976, 615355, 613608.

משפחות בעורף למען החיילים בחזית
מבצע Polaroid מיוחד
אפשרו ליקיריכם בחזית לצלם את מהלכי ההיסטוריה את הרגעים שלא ישובו עוד...

BIG SHOT
מצלמת פורטרטים־יחידה מסוגה
150.— לירות בלבד כולל פילם צבעוני ושתי קוביות מבזק

COLOR-PACK 80
מצלמה משוכללת לצילומי נוף ואדם
345.— לירות בלבד כולל פילם צבעוני

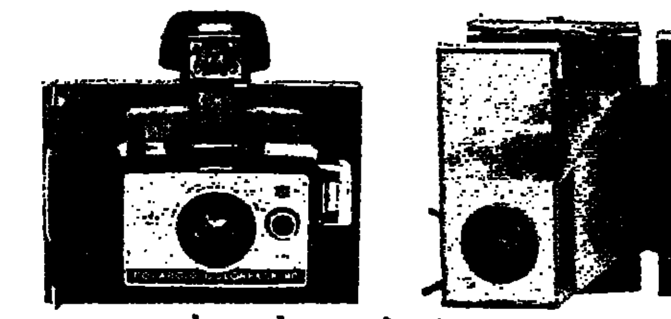

כדי לאפשר משלוח המצלמה מיד לחייל אנא מלאו ושלחו עוד היום את התלוש:

מצלמות פולארויד מפתחות את תמונותיהן בעצמן. 15 שניות לפיתוח צילום בשחור לבן. 60 שניות לצילום צבעוני.

ליאון דגון
צרכי צילום בע״מ רחוב הס 20 ת״א, טלפון 51458-9

בא לסמן x במשבצת המתאימה.
ליאון דגון בע״מ, רח׳ הס 20, תל־אביב.
שלחו מצלמת פולארויד ☐ ביג שוט ☐ קולור־פק־80
לחייל ____
מספר ____ ד.צ. ____ צה״ל
מצורפת המחאה על סך ☐ 150.— ל״י ☐ 345.— ל״י לפקודתכם.
שם ____
כתובת ____
חתימה ____

مكذا من الأصل

נ.ב. נסה לחשוב איך מרגיש חייל כשמונית ריקה חולפת על פניו מבלי לעצור...

כלכלה ועסקים

שערי ניירות ערך בבורסה התל־אביבית

16.12.1973

מניה	שינוי	שער
מניות		
בנקים, מחזיקים והבניה		
לאחזקות בנקאיות		
אי די בי (ס)	+1.0	238
אי. די. בי. בב	−2.0	193
אי. די. בי. ר"ב (ר)		160.5
אי. די. בי. ב (ש)	−2.0	200
אגוד (ר)	−1.0	284
איי בריטי ר"ב (ס)		319.5
איי בריטי (ב)		292
דיסקונט א' (ש)	−3.0	455
מזרחי (ס)		140.5
פועלים ר"מ (ס)		330
פועלים (ס)		317
בל"ל (ש)	−1.0	264.5
בל"ל הרשות (60%) (ש)	−1.0	258
בנקים למשכנתאות		205.5
אוצר (ס)	+1.0	127
כרמל (ס)	−10.0	225
משכנתאות בנין	−2.0	247
פתי משכנתא (ס)		142
שכון בכ'		205
טפחות בכ'	−1.0	202
מוסדות מימון עצמיים		
שלמון	−1.5	98
אוצר לתעשיה		188
חקלאות		74
פתי תעשיה בכ'	+0.5	69
ביטוח		
הסנה		189
סהר		204
צור		160
אריה		194.5
מסחר ושרותים		
בית הרכב	−0.5	65.5
דלק (ש)	−4.0	139
דלק (ב)		150
קרור 1		212
קרור 10	−7.0	153.5
השכל	+1.5	56
ספנות	−1.0	167.5
מקרקעין, בינוי, פיתוח הדרים		
אזורים		177
אפריקה 1	−3.0	306
אפריקה 10	−1.0	266
הכשר הישוב ס'		165
הכשר הישוב מ'	−5.5	163
מהל בונה מ'		178
בבכוש		197
ישראם		112
ישום	−1.0	142
מהדרין	−3.0	190
מטעי הדר		86
מקיפים	−0.5	137.5
נאות אביב	−1.0	63.5
פרי אור	−3.0	164
רסקו בכ'	−3.0	76
רסקו רג'		61
תעשיה		
אליאנס	+0.5	494.5
אלקו 1		113
אלקו 2.5	−2.0	99
אלקטרה 1	−11.0	218
אלקטרה 5	−11.0	194
ארגמן בכ'		288
ארגמן (ס)		285
אתא ב'		115
דובק	−0.5	114
כבלים	−2.0	325
פבא (ב)	−2.0	172
כימיקלים		1037
ל' אפשטיין		52.5
כולר	−0.5	54.5
מכתשים (ס)	−5.5	170.5
מנועים 10	−4.5	94
ניר חדרה		98
עסיס	−3.0	262
פולימר	−5.0	205
עלית	−4.0	280
[illegible]		85.5
שמן	−6.5	125
תפוזל	−41.5	194.5
[illegible]		277
פולגת	+4.0	224
חב' להשקעות		
אלגד (ס)	−4.0	73
אלרון (ס)		153.5
כרמדיה	+7.0	200
פועלים השק.		226

מניה	שער	שינוי
[illegible]	87.5	−2.5
הלבנון 1	139	+1.5
הלבנון 10 (ס)	288.5	−2.0
אבמא	113.5	
דיסקונט השק. (ב)	202.5	−2.0
כותרי השק.	100	
בל"ל השק.	174	−3.0
פריון	101.5	−2.5
הפתחה	78.5	
יבוא השק.	59.5	−1.0
כור	155	+0.5
כלל השק.	180.5	
כלל תעשיות	180.5	
עיט	175	
פנימה	56	
נפט		
נפטא	56	
לפידות (ש)	115	
לפידות (ס)	142	−3.0
אגרות חוב להמרה		
אי. די. בי. ש.ח.	79.5	+0.5
אגוד ש.ח.	95	
בל"ל ש.ח.	128	−0.5
בל"ל ש.ח.	100	−1.0
פועלים ש.ח.	100	
אמפא אג"ח	89	+9.0
מזבות אג"ח	100	
פב. משכ. אג"ח	109.5	
פתח משכ. אג"ח	89.5	−0.5
אוצר להתעשיה אג"ח	86.5	−1.0
חב' ביטוח אג"ח	84	+0.5
ישפרו אג"ח	102	+0.5
מכון אג"ח	100	
אתא אג"ח	83	
דיסק. השק. אג"ח	101.5	+0.5
דיסק. השק. אג"ח	84.5	
מגורי השק. אג"ח	91.5	−2.0
בל"ל השק. אג"ח	83.5	−1.5
כלל תעשיות אג"ח	100	
דלק אג"ח	82	
צלית אג"ח	82.5	
פועלים השק. אג"ח	100	
עץ אג"ח	98.5	−2.5
מניות הבהרות		
מטבע חוץ		
אוצקו א' (ב)	86	
אוצקו (ב) 8%	73.5	−0.5
7% מ' התעשיה (ש)	205	
6% מ' התעשיה ב' (ש)	174	
6% מ' התעשיה בב (ש)	106	+0.5
6% מ' התעשיה בב 1 (ש)	106	+0.5
אגרות חוב		
צמודות לדולר		
5% זוטא ים הבלח (ש)	224	+2.0
5% אג"ח ים הבלח (ב)	139.5	+4.0
6% חשמל הכוכב ב' (ב)	140	
הוליים 5	153.8	
הוליים 6	138.4	−0.5
הוליים 7	—	
הוליים 8	—	
הוליים 9	105.9	−1.0
הוליים 10	108.4	
הוליים 11	107.9	
הוליים 13	106.3	−0.7
הוליים 14	108	+1.3
הוליים 15	109.9	+0.2
הוליים 16	109.9	+0.2
הוליים 17	107.7	−2.2
הוליים 18	112.8	+1.6
הוליים 19	109.4	+0.4
צמודות למדד, קרן וריבית		
מלוה בטחון 1968		
סדרה א	117.5	
סדרה ה	104	−0.5
סדרה כא	103	+1.5
מלוה בטחון 1969		
סדרה א	204.2	
סדרה ב	196	
סדרה כא	195.5	+1.0
מלוה קליטה 1962		
איבדקס 132.6	205.5	
מלוה קליטה 1963		
איבדקס 132.6	296.2	+1.0
מלוה קליטה 1964		
איבדקס 138.5	270	+0.9
מלוה קליטה 1965		
איבדקס 110.1	246.5	+2.0
מלוה קליטה 1966		
איבדקס 118.7	203	−0.5
מלוה קליטה 1967		
איבדקס	197.6	

ביקוש ער לתנורי חימום חשמליים

מאת סופר "הארץ" לענייני כלכלה

העלאת מחיר החשמל והירידה ה־ הבנזה הבנויה לא פגעו, למרבה ה־ הפתעה, בביקוש לתנורי־חימום חש־ מליים: חברת קלטון (יבואני תנו־ רי דימפלקס מבריטניה) מכרה עד סוף השבוע 12,300 תנורי חימום, לעומת 5400 בכל העונה שעברה. ה־ הערכה היא כי עד סוף עונה זו תמ־ כור החברה כ־15,000 תנורי־חימום.

רק 3500 תנורי־חימום מכרה ה־ חברה במכירה מוקדמת־עונתית (בס־ חירי הנחה) בתקופה יולי—ספטמבר. מנהלי החברה יצאו לשירות מילו־ אים ביום הכיפורים; כאשר חזרו לכשרה, לאחר חודש, נדהמו (לדב־ ריהם) לגלות "הר" של הזמנות על שולחנם.

מקור עיקרי להזמנות הם רבבות משפחות שעברו דירה בעונה האח־ רונה, וכיוון שאין לה מיכסת צרי־ כה, אינם מהרים בקנסות ובהשת־ לום לפי תעריף גבוה. סוג אחר של לקוחות הם חנות צעירים ה־ גרים בערים ביניתיות, ולא רצו ל־ שלם תוספת של 5000 ל"י לדירה בעד התקנת יחידה של הסקה מרכ־ זית; לאלו נוח להשתמש בתנורים החשמליים, בעלי תרמוסטט לבקרת החום ולחסכון בחשמל, מאשר בתנו־ רים הישנים שהיו להם, ללא תרמו־ סטט כזה. ידוע גם על מקרים שבהם מצוידים בעלי הסקה מרכזית לוותר על ההסקה, בשל קשיי האספקה ה־ צפויים השנה, ולהבטיח לעצמם חי־ מום עצמי בעזרת רדיאטור השמלי.

בחנויות למוצרי חשמל קיימת כל העת תנועה ניכרת של קונים. מחיר הרדיאטורים נע בין 400 ל־1200 ל"י, לפי הגודל והסוג. הסוחרים מוכנים לתת הנחות עד 10% כנגד תשלום במזומן.

סקר איגוד הצרכנים

מוצרי קוסמטיקה ישראליים אינם מסומנים כחוק

מאת לאה פורת
כתבת "הארץ"

נשים הקונות מוצרי קוסמטיקה מ־ תוצרת הארץ אינן יכולות לדעת, לפי האריזה, אם המוצרים הם מתוצרת הארץ או מתוצרת־חוץ, כיוון שרוב האריזות כתובות באנגלית, בצרפתית ולעתים גם בשפה נוספת, אך לא ב־ עברית. זאת גילה סקר של מוצרים לטיפול בעור שערך איגוד הצרכנים הבלתי־תלוי.

בהתאם לצו ייצור המצרכים והשי־ רותים (קוסמטיקה) משנת 1957 (התיקו־ נים מ־1973) יש לסמן על כל ארי־ זה את הכמות. אולם ברוב המוצ־ רים שבסקר האיגוד לא נרשם המש־ קל.

סימון תאריך

לדעת עורכי הסקר מן הראוי גם לרשום על אריזת המוצר תאריך הכנת הקופסה־השפופרת ואף על פי שהצו אינו דורש זאת. יש לכך חשיבות ביחוד אם קונים את המוצר בשפופ־ רות קטנות או בחנויות המוכרות מוצרים שונים לרבות קוסמטיקה, שם המחזור אינו גדול.

עוד מעירים עורכי הסקר כי ישנם מוצרי קוסמטיקה שאין בהם סגירה נוספת מוגנת לספק וקיימת אפשרות של זיוף המוצר (מילוי חומר בתב־ ניר שאינו אורגינלי).

הבדיקה נעשתה במוצרים לטיפוח העור של חברות אלה: הלן קרטיס, הלנה רובינשטיין, רבלון, תיא, שרק, מרי קוונט, ריטמל ומקס פקטור. מ־ כל המוצרים נמצא סימון המשקל רק בחלק ממוצרי רבלון ומקס פקטור.

תוצאות הסקר נשלחו על־ידי איגוד הצרכנים לרוקח הראשי בירושלים ד"ר ברזם, כדי שישפעל אצל היצרנים לשנות את הרישום על האריזות בהתאם לחוק ול־ טובת הצרכן.

בשוקי ההון והכספים

מאת מרדכי צבי

הנת"ד 4.65 ל"י

הביקוש לדולרים נמשך. ביקוש בסך 282 אלף דולר העלה שער ה־ נת"ד ב־10 אגורות ל־4.65 ל"י, תוך מחזור בסך 85,000 דולר. בשוק ה־ שחור התקרב הדולר לרמה של 5 ל"י בעסקות שבין סוחרים.

שוק צמודי המדד עמד אתמול ב־ סימן פרסום המדד לחודש נובמבר. שער העלייה הפתיע את אנשי ה־ בורסה, אף שמדור זה העריך נכונה את תוצאות התייקרות שהיתה צפו־ יה בעקבות הגדלת היטל היבוא, ה־ עלאת המכס ומסי הקניה, ייקור ה־ דלק, החשמל ועוד. כעת מצטיירת התמונה הבאה: בחודש דצמבר צפו־ יה התייקרות של כ־3.5% ובחודש ינואר של כ־2% נוספים. זאת מבלי לקחת בחשבון אפשרות של ייקור נוסף של הדלק. במידה שיוחלט על צעד כזה, הרי שהתמונה תשתנה.

אתמול טרם הספיקו אנשי הבור־ סה להעריך עד תום את השינוי ב־ מדד. רק במחצית השניה של המסחר באגרות חוב הגיעו ספרי הבנקים עם התשואות החדשות שחושבו על ידי המחשבים. היועצים בבנקים לא יכלו בשעות הבוקר לתת תשובות ברורות לקהל. המסחר התנהל ב־ אוירה שקטה, תוך שינויים קלים בשערים. המחזור היומי הסתכם ב־ 5.55 מיליון ל"י, מזה 2.1 מיליון ל"י מלוות פתוח והמיליון ל"י מלוות בס־ חוץ.

בשוק המניות התחדשו הירידות. נראה כי הרוב מעדיף להמתין כסמס למצדי מדד והאחרונה לדולר. ה־ מחזור בשוק המניות הסתכם ב־705 אלף ל"י.

10% דיב. בינים באלקטרה

אלקטרה הכריזה על דיבידנד בי־ ניים שני לשנת 1973 בשעור 10%. האקס ב־30.12, התשלום ב־20.3.74.

מדד שערי המניות בבורסה התל־אביבית

100 = 31.3.67

	16.12.73	13.12.73
מדד כללי	242.77	244.88
בנקים וביטוח	208.42	209.30
בנקים מסחריים	231.93	232.49
בנקים למשכנ.	211.77	213.52
מוסדות מימון	185.03	185.63
חברות להשקעה	198.56	200.02
תעשייה	378.34	385.25
מסחר ושירותים	328.98	333.45
קרקעין	197.61	199.53

שערי מטבע חוץ בין בנקאיים (Interbank)

יום ו', 14.12.73 באירופה, בגירה

משרים מיידים (Spot)

$ ארה"ב	2.3080/2.3088	ל־1 ₤ אנגליה
מרקים גרמניים	2.6450/2.6470	ל־1 $ ארה"ב
גולדנים הולנדיים	2.8097/2.8122	"
פרנקים שוויצריים	3.1960/3.1990	"
פרנקים בלגיים	40.16/40.20	"
פרנקים צרפתיים	4.5600/4.5662	"
לירות איטלקיות	605.50/606.00	"
יינים יפניים	279.90/280.05	"

מסירה מאוחרת (Forward)

	₤/$	פ"ש/$	מ"ג/$
1 ח'	2.2890/2.2908	3.2005/3.2050	2.6460/2.6500
2 ח'	2.2740/2.2758	3.2000/3.2045	2.6460/2.6500
3 ח'	2.2630/2.2648	3.2000/3.2045	2.6460/2.6500
6 ח'	2.2285/2.2303	3.1870/3.1915	2.6420/2.6470

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

בנק דיסקונט לישראל בע"מ

	מחיר היחידה	מחיר פדיון
ארון	143.05	139.56
דקל	414.7	394.9
ברוש	177.7	170.8
אורן	109.53	106.85

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

חוק התכנון והבניה התשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי עמק חפר
הודעה בדבר אישור תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965 כי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז אישרה תכנית כמפורטת הנקראת: "תכנית מפורטת" מס. עח/114 כהודעה על הפקדתה יחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 1915, תשל"ג, עמ' 1605.

התכנית האמורה בצורה שבה אישרה הועדה המחוזית ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקדה במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה — עמק חפר וכל המעונין רשאי לעיין בה, ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

א. הרין
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז

א' בכסלו התשל"ד — 26.11.73

מאז פרצה המלחמה

300 מפעלים נעזרו ע"י המכון לפריון העבודה

מאת סופר "הארץ" לענייני כלכלה

מומחי המכון לפריון העבודה בי־ קרו מאז פרצה מלחמת יום הכי־ פורים בכ־1000 מפעלים יצרניים ו־ שירותיים. הביקורים נעשו ביוזמת מומחי המכון, ולמעשה בכולם נתברר כי למפעלים בעיות רציניות הנוב־ עות מקשיי השעה. לגבי 700 מפעלים לא יכול היה המכון להושיט סיוע, מאחר שבעיותיהם היו בתחומי כוח אדם, הובלה ואשראי. ב־300 המפ־ עלים האחרים — אומר סגן מנהל המכון, מר יאיר אינגבר, שריכז את הפעולה — נתגלתה שורת בעיות, ש־50 מומחי המכון (כלכלנים, מהנ־ דסים, טכנאים ואחרים) יכלו לעזור בפתרונן. הנושאים העיקריים היו:

✱ קליטת עובדים חדשים במקום אלו שגויסו, או במפעלים שהרחיבו את ייצורם בשל דרישות מערכת הבטחון. מומחי המכון הדריכו שניים שלושה עובדים ותיקים, ועשו אותם מדריכים אד־הוק לעובדים החדשים.

✱ ניהול הייצור: המכון העמיד לרשות המפעלים שבעה מהנדסי ייצור, העובדים אצלו דרך קבע, כדי לפתור בעיות דחופות. למשל, במפ־ על אריזות ישראליות גויסו כל ה־ עובדים בתכנון ופיקוח על הייצור. מומחה המכון הצליח, תוך שני ימי עבודה, להדריך עובדים שלא גויסו למלא את הפונקציות החסרות.

✱ ארגון מינהלי של נושאי ה־ יצוא: מנהלי היצוא מסובכים מאוד והבעות הם שמודים בראשו או ב־ במנקסו של מומחה בודד שגויס. במפעל בגדי האופנה אלד גויסו סכ־ נאי הייצור היחיד והתמחירן, כך שלא היתה אפשרות להכין דגמים לחו"ל ולקבוע את מחירם. המכון השאיל לאלד עובדת שלו, עולה מ־ מזרח־אירופה שהיא תמחירנית וסכ־ נאית־ייצור.

✱ איחסון: גם כאן מנהל הנו־ שא תבוצעת על ידי עובד יחיד, ש־ גויס. במכון שני מומחים לאחסנה, שעברו בין המפעלים. לעתים הכ־ שירו במהירות פקידה לשמש מחס־ נאית. במפעל האלקטרוניקה אורים בלוד נפל המחסנאי, והיה צורך ל־ הכשיר לו ממלא מקום.

✱ איכות הייצור: כאן נעזר ה־ מכון ביועצים מבחוץ. בסך הכל נע־ זר המכון (בכל הנושאים) בשירו־ תיהן של שמונה חברות יעוץ פר־ טיות.

✱ שכר עידוד: כאן התקשה ה־ מכון לעזור, כי לדעת אנשיו אסור לקבוע במהירות, שיטות שכר עי־ דוד, גם כאשר קווי הייצור משתנים בשל הנסיבות. הדבר היחיד שניתן לעשות הוא להעביר מפעלים כאלה לראש התור ברשימת מאות המפע־ לים המקבלים יעוץ מהמכון בנושא.

✱ אוטומציה תעשייתית: מתקנים אוטומטיים התקלקלו ולא היה מי שיתקנם, כי המומחה גויס. במפעל לשימורי פרי הדר שותק המתקן ו־ העובדים לא ידעו מה לעשות. איש המכון גילה שבסך הכל יש רק ל־ כוון בורג.

✱ ויסות בין־מפעלים: בכעשרים מקרים סייע המכון להתקשרויות בין מפעלים, כדי שיחליפו ביניהם עוב־ דים או ישאילו זה לזה ציוד.

היעוץ למפעלים נעשה חנם, אף כי בימי שלום גובה מומחה של ה־ מכון 240 ל"י ליום־עבודה בן שש שעות. את התמורה יקבלו המומחים מהקרן של משרד העבודה למניעת אבטלה ולהגברת היעול. המומחים הפרטיים שהועסקו בבעיות אלו הס־ כימו לקבל שכר זהה (אף זאת מה־ קרן), אף כי שכרם בימי שלום מגיע לכ־400—500 ל"י ליום. באחרונה ני־ כרת ירידה במספר המפעלים שיש להם בעיות כגון אלו, כי נראה ש־ המפעלים מתחילים להתארגן בכו־ חות בעצמם.

מר אינגבר סבור שבשבועות וב־ חודשים הקרובים יהיה על 50 מומחי המכון להתרכז בבעיות הקשורות ב־ הסבת קווי ייצור. כבר ברור כי ב־ מפעלים לייצור רהיטים, מכונות כביסה, תנורים, תריסים ועוד ב־ כדומה, יהיה צורך בשינוי קווי ה־ יצור, בשל הביקוש הפוחת.

חברה מסחרית-תעשייתית מעוניינת ברכישת משרדים בתל־אביב

השטח הדרוש: בין 650—700 מ"ר

החברה מוכנה לעיין גם בהצעות לשטח שיגיע עד 1,000 מ"ר.

בבנין או בסביבתו חייב להיות מקום חנייה ל־15—20 מכוניות.

נא להפנות הצעות לת.ד. 33296, תל־אביב

מים * חסכון * זיהום * טיהור והשבחה

מאזן המים בישראל

א. מי־נהרות

מקור המים היחיד בארץ שאפ־ שר להגדירו כנהר — הוא הירדן עם יובליו: חרמון, שניר ודן, מ־ אחר שזרימתם נמשכת כל השנה ואינה מושפעת מניצול מי־התהום בגבולות המדינה (לפי הגדרה זו אין הירקון והקישון, למשל, נחשבים כ־ נהרות).

תפוקתו השנתית הודאית של ה־ ירדן בחלקה של ישראל נאמדת ב־ 250 מיליון ממ"ע לשנה (בלי לכ־ לול את מי־הירמוך שהוטה ע"י מוב־ לת ירדן). למספר זה יש להתייחס כאל אומדן בלבד.

ב. מי־שטפונות

כמי־שטפונות אנו מגדירים את ה־ זרימה הבלתי־קבועה של נחלי־האכ־ זב, והוואדיות, שברובם מופיעות זרימות גדולות למשך שעות ספו־ רות או ימים, זאת בעקבות גשמים עזים, והן נעלמות עד מהרה. רק חלק מהם ניתנים לניצול.

ג. מי־מעיינות *

ספיקת רוב המעיינות בארץ, מוש־ פעת לא רק מן התנודות בכמויות הגשם, מדי שנה, אלא גם מן ה־ שאיבה מהבארות. משום כך ה־ מעיין והתנאים ההתנקזות התת־קר־ קעית שלו, המספק מים לבארות שב־ סביבתו, הם יחידה הידרולוגית אחת.

ד. מי־תהום

ביחד עם המעיינות מהווים מי־ התהום את אוצר המים העיקרי ב־ ארץ. כאמור, הפרדנו מי־המעיינות ממי־התהום, וספיקתם של המעיינות ניתנה בנפרד. החלוקה היא מלאכו־ תית, כי נסיון הוכיח שהגברת ה־ שאיבה מהבארות באזורי המעיינות מקטינה, בדרך כלל, את ספיקתם של המעיינות או אפילו משתקת או־ תם. הכמות המוגדרת כמי־התהום, ה־ ניתנים להפקה, מסתכמת ב־640 מיל־ יון ממ"ע לשנה, ומספר זה מבטא מצב משוער. על כל פנים, תפוקת המעיינות והבארות ביחד היא, ב־ ממוצע רב־שנתי, כמות קבועה, בה במידה שכמות המשקעים הרב־ש־ נתיים הממוצעת גם היא קבועה.

כי מי־התהום מכילים, בדרך טבע, כלוחים הנשטפים מן הקר־ קע ומן הזבלים והדשנים שמשתמשים בהם בחקלאות. כדי למנוע הצט־ ברות מלחים אלה במי־התהום, יש להימנע מויתור מכוון על כמות מים המיועדת לסילוק עודפי המלח לתוך הים.

* הידיעה אינה כוללת נתונים מן הגדה המערבית.

זליון בע"מ

יצרני מתקנים למים נטולי מלחים

אזור התעשיה קרית אריה. ת.ד. 370 פתח תקוה
טלפון: 918403; 918575

15 שנות נסיון בייצור מכשירי "זליון", תוך שכלול ושיפורים מתמידים.

שרות קבוע בכל חלקי הארץ.

בין השיפורים שהוכנסו לאחרונה:

א. חיפוי המכשירים למניעת הצטברות של היידקים בחליפי היאונים.
ב. עמידות בלחץ עד 30 אטמוספירות למכשירים הסטנדרטיים
ג. מכשירי זליון שקופים ללחץ עד 12.0 אטמוספירות.
ד. מעכשיו גם ציוד משלים:
* מסננים מוקדמים עד 1 מיקרון.
* מסנני פחם אקטיבי.
* מסננים בקטריאליים 0.2 ו־0.45 מיקרון.
* מודדי מוליכות מתוצרת הארץ.
* מזקקים טרמיים למים בי דיסטולט עם הקרנה אולטרה סגול עד 50 ליטר/שעה.

"רות" בשרות הבניה

✫ משאבות תת־מימיות לביוב וניקוז
✫ משאבות למקלטים
✫ משאבות יניקה עצמית

רות בע"מ. יבוא ושרות לציוד הנדסי

ת"א רח' החשמונאים 88, טל. 260640
נתניה ת.ד. 436, טלפון 25558—053

HARTMANN AND BRAUN AG

BARTON EUROPA, N.V.

ROBERTSHAW CONTROLS COMPANY

מכשירים ומערכות פיקוד ובקרה אוטומטיות למתקני מים

"קונטאל"

הנדסת מיכשור ובקרה בע"מ

דרך פתח־תקוה 44, ת.ד. 36005, ת"א, טל. 37094

מתקני חילוף יונים למים מזוקקים
יחידים ובלעדיים בארץ
להפקת מים טהורים ממש

ניטרלים • מעוטי חזקים • חסרי סיליקה
ועקבות שמן • המילוי אינו מתפורר

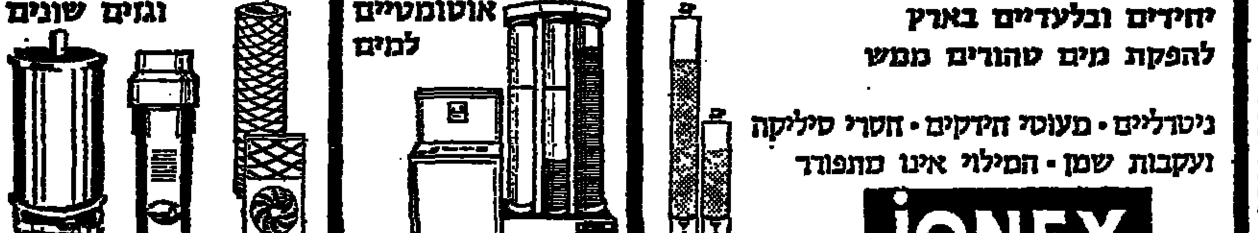

דמינרליזטורים אוטומטיים למים

מסננים לנוזלים וגזים שונים

IONEX

יונקס בע"מ רח' צל־הגבעה 23, רמת גן טל. 78 40 34, 78 70 35

הפתרון שלנו אמין וצלול

הידע והנסיון מצרפים המרכיבים למערכת אמינה!

מערכות מושלמות לטיהור שפכים תעשיתיים וטיפול במים

המבטיחות מניעת זיהום סביבתי והמשחררות את הלקוח מהבעיה

שיטות לטיפול סביבתי

עפ"י ידע אקולוגי בינלאומי מוסמך

המשרד הראשי: ת"א דרך יפו־ת"א 7 ת.ד. 1969 טל. 50921

דן־ממטירים קבוץ דן ד.נ. הגליל העליון טל 067-40936

מוצרי תקן ת"א, ב"ש, חיפה, ירושלים ובכל סניפי המשביר המרכזי

האיגוד לקידום המדע בישראל | מדינת ישראל — משרד החינוך והתרבות — היחידה לנוער שוחר־מדע | המוסדות להשכלה גבוהה בישראל — הוועדה לחינוך המדעי לנוער

הרצאות חנוכה תשל"ד

בחסותו של נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר

ייערכו ביום חמישי, כ"ה בכסלו תשל"ד, 20 בדצמבר 1973

ההרצאות יעמדו השנה בסימן: עשור ל„נוער שוחר־מדע" ויובל הטכניון

המקום והשעה	המוסד המארח	יו"ר ופותחים	המרצים	הנושאים
✶ ירושלים (בשעות 1400—945)	האוניברסיטה העברית לכבוד יום הולדתו השבעים של פרופ' א"ד ברגמן	פרופ' גבריאל שטיין	פרופ' גבריאל שטיין, האוניברסיטה העברית מהנדס שמואל אלקן, התעשיה האוירית בע"מ ד"ר אליעזר טל, מנהל המועצה הלאומית למו"פ	— מקורות אנרגיה בעתיד — מערכות אלקטרוניות בתעופה — מדע וטכנולוגיה לקידומה ושלומה של ישראל
✶ באר-שבע (בשעות 1530—1200)	אוניברסיטת בן־גוריון בנגב	פרופ' צבי פלה מר אליהו נאוי	ד"ר שלמה ברק, התעשיה האלקטרו־אופטית הרב שלמה גורן, הרב הראשי לישראל	— הלייזר ושימושיו — מדע, טכנולוגיה ומוסר יהודי בעתות מלחמה ושלום
✶ רחובות (בשעות 1400—945)	מכון ויצמן למדע	פרופ' נתן שרון	פרופ' ישראל דוסטרובסקי, נשיא המכון מר שמעון פרס, שר התחבורה והתקשורת	— אנרגיה אטומית במלחמה ושלום — מדע וטכנולוגיה לבטחון ישראל ושלומה
✶ רמת-גן (בשעות 1400—945)	אוניברסיטת בר־אילן	פרופ' מיכאל לוין	פרופ' יוליוס וילה, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב מר דוד גולומב, תעשיות „כור" בע"מ	— מכשירים אלקטרו־אופטיים בשימוש צבאי — מדע וטכנולוגיה לבטחון ישראל ושלומה
✶ תל-אביב (בשעות 1315—900)	אוניברסיטת תל־אביב	פרופ' דוד אמיר	אלוף (מיל.) דן טולקובסקי, מנהל חברת ההשקעות בנק דיסקונט לישראל מהנדס א' שביל	— צמיחה תעשייתית לקידומה של ישראל — מערכות נשק אלקטרוניות
✶ חיפה (בשעות 1400—945)	הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל	פרופ' דוד הכהן פרופ' עוזיאל אביתר	פרופ' שמואל מרחב, הטכניון אלוף (מיל.) עמוס חורב, נשיא הטכניון	— מערכות אלקטרוניות בתעופה — מדע וטכנולוגיה לבטחון ישראל ושלומה
✶ טבריה (בשעות 1400—945)	הטכניון — מכ"ל ועירית טבריה	פרופ' אברהם גינזבורג מר משה צחר	ד"ר י. בס פרופ' משה ארנס, סייברנטיקס בע"מ	— רקטות וטילים במלחמה ושלום — מדע וטכנולוגיה לבטחון ישראל ושלומה

• בסיום ההרצאות יוקרנו שקופיות על הטכניון וכן סרטי מדע וטכנולוגיה

• אישורי השתתפות קולקטיביים ותגי־זהוי נשלחו להנהלות בתי־הספר העל־יסודיים, לפי הזמנתם.

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו

תיק עזבונות 4700

בענין: עזבון המנוח משה סלבי ז"ל, ת.ז. 7091432 מתל־אביב.

המבקשת: מזל סלבי, ברחוב עמק אילון מס' 21 תל־אביב ת.ז. 0791433 המיוצגת ע"י ב"כ ת. מקוב עו"ד מרחוב בלפור 57 ת"א.

הזמנה

להווי ידוע כי הוגשה לביה"מ משפט בקשה ליתן צו המבריז על ירושת המנוח הנ"ל והנני מזמין בזה כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון המנוח הנ"ל הרוצה להתנגד למתן הצו, להגיש תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו התנגדות למתן הצו, שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד ולך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

בבית משפט השלום בחיפה

תיק אזרחי 2256/73

התובע: עו"ד צבי וקסמן מרח' אחד העם 2 חיפה.

הנתבע: ערמון רפאל רח' כצנלסון 109 גבעתיים.

הזמנה לדין

אל הנתבע הנ"ל. הואיל והתובע הגיש לבימ"ש השלום בחיפה, הובענה נגדך כמפורש בכתב התביעה שהעתק ממנו שמור עבורך בבימ"ש זה. הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו ולהתייצב למשפט ביום 9.1.74 ב־שעה 10.00.

דע לך, שאם תגיש כתב־הגנה ו־לא התייצב למשפט ביום האמור, יינתן פס"ד שלא בפניך באותו יום, אך אם לא תגיש כתב הגנה במועד שנקבע לכך, יינתן פס"ד שלא ב־פניך, אף לפני היום שנקבע למשפט וההזמנה להתייצב תבוטל.

יהודה כהן
סגן מזכיר ראשי

"אוצר עממי" אגודת אשראי הדדית בע"מ, תל־אביב

מאזן ליום 31 בדצמבר 1972

(בלירות ישראליות)

	ל"י	ל"י	31.12.71 ל"י
מזומנים ויתרות בבנק ישראל ובמוסדות בנקאיים		3,689,406	3,116,691
ניירות ערך			
אגרות חוב של ממשלת ישראל	313,300		232,221
מניות של מוסד אחר	3,395		3,395
		316,695	235,616
הלוואות, שטרות שנוכו והשקעות אחרים בניכוי הפרשה להוצאות מסופקות			
הלוואות ושטרות שנוכו	5,856,569		5,769,638
הלוואות מכספי פקדונות לכתן הלוואות	842,062		549,199
השקעות אחרים	540,984		367,481
		7,239,615	6,686,313
ציוד ורכוש אחר			
ציוד, עלות בניכוי הפחתות	131,746		145,433
רכוש אחר, עלות	210		322,755
		131,956	468,188
התחייבויות לקוחות (ראה חשבון מקביל) בגין ערבויות		1,982,747	3,079,024
		13,360,419	13,585,832

	ל"י	ל"י	31.12.71 ל"י
הון וקרנות			
מניות הבר	1,032,934		905,551
קרן שמורה	48,000		25,008
קרן מיוחדת	20,706		12,815
		1,101,640	943,366
פקדונות וחשבונות אחרים			
פקדונות לפי דרישה	2,431,874		1,637,317
פקדונות לזמנים קצובים	6,853,747		7,309,237
פקדונות מאת מוסדות בנקאיים	2,430		11,993
פקדונות הממשלה למתן הלוואות	480,062		183,466
פקדונות אחרים למתן הלוואות	208,230		201,923
חשבונות אחרים	299,699		319,506
		10,276,032	9,563,442
התחייבויות על חשבון לקוחות (ראה חשבון מקביל) ערבויות		1,982,747	3,079,024
		13,360,419	13,585,832

1. **ניירות ערך**

א. **אגרות חוב**

אגרות החוב המאושרות להשקעה וכן אגרות חוב אחרות שאין להן שער מוצגות במאזן לפי העלות. אגרות חוב אחרות שיש להן שער נכללו לפי העלות או השוק, כנמוך שבהם.

בלה דלהלן צורפו לעלות אגרות החוב שנתקבלו הרבית הפרשי ההצמדה של אותן אגרות החוב עדיום המאזן (שנכללו במאזן בסעיף „השבונות אחרים"). הצבירה הושבה לפי מבני התשואה הממוצעת של אגרות החוב, ללא צרוף עודף פדיון הקרן.

	שאין להן שער לפי העלות בצירוף רבית הפרשי הצמדה שנצברו ל"י	שיש להן שער לפי העלות בצירוף רבית הפרשי הצמדה שנצברו ל"י	שווי השוק ל"י
אגרות חוב מאושרות להשקעה: של ממשלת ישראל	105,892	20,529	
אגרות חוב אחרות:			19,249
של ממשלת ישראל	217,693	214	268
	323,585	20,743	19,517

מוצגות במאזן בספרים: אגרות חוב של ממשלת ישראל	313,300
חשבונות אחרים	31,028
ס"ה	344,328

ב. **מניות**

המניות במוסד אחר מוצגות במאזן לפי העלות שאינה עולה על ההון בשוק החפשי.

2. ההבות על אחד המוסדות התכמבה ביום המאזן בסך 1,289 אלפי ל"י. (אשתקד 1,899 אלפי ל"י). הבות זאת מובטחת רק בהלקה.
3. יתרת ההלוואות מכספי פקדונות לכתן הלוואות כוללת התחייבות האגודה באותן הלוואות.
4. בסעיף „ציוד ורכוש אחר" כלולות התקנות וזכויות במושכר.
5. הצתודה לפיצויי פיטורין נצברת בקופת גמל מאושרת והיא מכסה במילואן את התחייבויות האגודה לתשלום פיצויים לעובדיה ליום המאזן.
6. האגודה קבלה מס הכנסה שומות סופיות עד שנת המס 1968, רצד בכלל (השנה שנסתיימה ביום 31.12.1968).
7. כל חבר אחראי לעסקי האגודה בסכום מניותיו.

יו"ר: י. זוקר (—) . מנהל: ן. לוי (—)

ביקרתי את המאזן דלעיל של „אוצר עממי" אגודת אשראי הדדית בע"מ ואת דו"ח ההכנסות וההוצאות המצורף אליו. קיבלתי את כל הידיעות והביאורים אשר לפי מיטב ידיעתי והכרתי היו דרושים למטרת הבקורת הזאת. ספרי החשבונות של האגודה, במידה שנראה כמוך בדיקתם, הונהלו באופן תקין. המאזן ודו"ח ההכנסות וההוצאות נערכו בהתאם להם.

בהשפעות להערות בנספח לרשם האגודות השיתופיות המנהלו עסקי האגודה, לפי מיטב ידיעתי, בהתאם להוראות פקודת האגודות השיתופיות, התקנות שהותקנו על פיה, תקנות האגודה והחלטות ריכוזיות.

לפי מיטב הידיעות והביאורים שקיבלתי הנני מאשר בזה כי המאזן הנ"ל מראה אל נכון את מצב עסקי האגודה ליום 31.12.1972, ודו"ח ההכנסות וההוצאות משקף בצורה נאותה את תוצאות פעולותיה העסקיות של האגודה בשנה שנסתיימה בתאריך המאזן.

נתן ברואודה, רואה חשבון
מבקר מודרך מטעם „מרכז" בית פקוח של הקואופרציה האשראית בישראל בע"מ

ביקרנו את המאזן ליום 31 בדצמבר 1972 וכן את חשבון רווח והפסד לשנת הכספים הנ"ל. קיבלנו את כל הידיעות והביאורים ומצאנו אותם מתאימים לספרים ולמסמכים. הננו ממליצים לאסיפה הכללית לאשר את המאזן.

חברי ועדת הבקורת
אברהם בן־יעקב (יו"ר); ה. ליבמן, ח. טריגר, מ. בן־זאב, י. ברוקר

אמונה בטחון שלום

שלשה עקרונות יסוד מנחים את דרכה המדינית והבטחונית של המפלגה הדתית לאומית

א. זכותנו הדתית הסטורית על ארץ ישראל כנחלת אבות

ב. הבטחת גבולות בטחון, ברי הגנה למדינה

ג. השאיפה לשלום בר־קיימא עם השכנים הערביים

נאמנים לעקרונות אלה, שהם חלק בלתי נפרד ממצע המפד"ל בבחירות לכנסת השמינית, אנו פועלים להבטחת:

המשך ריבונותה של מדינת ישראל על יהודה ושומרון ועל שלמותה היהודית של ירושלים, כעיר דוד שחוברה לה יחדיו.

עם זאת אנו מחייבים משא ומתן עם כל מדינה ערבית לחוד לקביעת גבולות בטחון, עמה.

תוך מאמץ כנה להדברות על שטחים שאינם בארץ־ישראל ההיסטורית וגם אין בהם נחיצות בטחונית חיונית.

ההתנחלות בשטחים המשוחררים בה תופס מקום ראשון הדור הצעיר של חלוצי תורה ועבודה חייבת להימשך ביתר שאת ובמלוא התנופה, כדי לבסס את קנינו של עם ישראל בכל חלקי ארץ־ישראל.

בעוד מפלגות חילוניות מציינות את מגמתן לשמור על „האופי היהודי של המדינה" שיש עמה משום ויתור על חלקי ארץ־ישראל — המפלגה הדתית לאומית נאבקת על ייהודו של כל שעל, כדי לשמור על הדמות היהודית — שורשית של המדינה בגבולות ארץ־ישראל.

כדי להפוך עקרונות אלה לתכנית פעולה של ממשלת ישראל דרושה לנו עזרתם המירבית של שומרי המסורת.

ב

חזק את ידינו, בוא עמנו לנוען אמונה, בטחון ושלום –

המפלגה הדתית לאומית

המזרחי - הפועל המזרחי

חיילי צה"ל

במילואים, סדיר וקבע חברי ואוהדי ל"ע

אנא, העבירו מיד למזכירות המפלגה בת"א, ת.ד. 23076 את כתובתכם (מס' אישי, ד.צ., כתובת אזרחית וטלפון).

המזכירות

בית ציוני אמריקה

בשיתוף עם עירית תל־אביב—יפו אגף לתרבות, נוער ולספורט

סדרת הרצאות מפי מרצים נודעים מאוניברסיטת תל אביב, על:

מדינת ישראל בשעת חירום

היבטים מדיניים, מדעיים, פסיכולוגיים, חברתיים

כל יום ראשון בשעה 8 בערב

23.12.73	פרופ. אריה הלחמי — מנהל מדיני בשעת חירום
30.12.73	פרופ. נח מילגרם — התנהגות פסיכולוגית במצבי חירום
6.1.74	פרופ. יאיר אהרני — כלכלת ישראל בשעת חירום
13.1.74	פרופ. יוחנן פרס — החברה הישראלית בשעת חירום

עירית תל-אביב—יפו מודיעה על תיקון

למכרז פומבי מס' מה/1649 למשרת רופא במחלקה פנימית במרכז הרפואי העירוני—ממשלתי תל־אביב—יפו

במרכז הרפואי עירוני—ממשלתי תל־אביב—יפו **פנויות שלוש (3) משרות לתפקיד רופא מתמחה במחלקה פנימית** ולא משרה אחת כפי שפורסם.

יתר הפרטים נשארים ללא שנוי.

יהושע רבינוביץ, ראש העיריה.

תן מנדט לשלום, תן כוח לביטחון

אמת

הצבע המערך

هكذا من الأصل

קול נטו לשלום!

מבין 50 המועמדים הראשונים של המערך — שליש הם יונים, שליש הם ניצים, ושליש הם מלחכי פינכה, שיילכו אחרי גולדה ודיין. מצב דומה שורר בל״ע.

אם אתה בוחר במערך — אתה נותן רק שליש קול לשלום — ושני שלישים למיסמך גלילי, חי או מת, ל„שארם-אל-שייך; תשובה מהשלום", לדיבורים על שלום ולהבלה בו.

אם אתה בוחר בנו –
אתה נותן קול שלם לשלום.

אנחנו צבא הקבע של השלום. לא עלינו על עגלה זו אתמול, מפני שזה עכשיו באופנה. לחמנו כאשר היינו יחידים במערכה, כאשר שנאו והשמיצו אותנו בגלל דרישתנו להעדיף את השלום על פני סיפוח שטחים.
בכנסת הבאה נתמוך בממשלה בכל צעד העשוי להוביל לשלום. נעמוד במרכז המערכה לבלום ולהדוף את הליכוד, ושאר כוחות הסיפוח. נדרבן את שוחרי השלום במערך להקים מנהיגות חדשה, בלי גולדה-דיין-גלילי. ואם תתן לנו די כוח, נהיה לשון המאזניים שיכריח את הממשלה לעלות על דרך של יוזמת שלום.

כל האפיפות ההוגי הבית שבהשתתפות הח״כ אורי אבנרי שנקבעו לשבוע זה מתבטלים לרגל נסיעת אבנרי לועידת השלום בז׳נבה.

מרי — העולם הזה — ש

התקשר עמנו! עזור לנו! רחוב בר־כוכבא 71, טלפון 283288/9, תל־אביב.

עולים!
נותרו רק 3 ימים
להזמנת
טלויזיות
טייפרקורדרים
מערכות סטריאו
ללא מכס
ודין ריבר
חיפה, רח׳ הרצל 25

כתיבה במכונה
תלמד ותשב בי״ב שעות מבית הספר למסחר
„רימון"
הי״א דיזנגוף 83, טל. 281985
שיטה עיוורת פיקוח ממשלתי

בבית המשפט המחוזי בחיפה
תיק עזבונות 428/73
הודעה לנושים

נמסרת בזה הודעה לנושי המנוחים: מאיר ברויאר ז״ל שנפטר ב־יום 10.1.72 ויפה (שייביל) ברויאר ז״ל שנפטרה ביום 19.8.73 כי עליהם להגיש בכתב את תביעותיהם נגד עזבון המנוחים הנ״ל וזאת תוך תקופה של 3 חודשים ביום פרסום הודעה זו, לכבוד העזבון עו״ד אסף קומרניק נצהי״ד יוסף יקותיאלי מ־האפוטרופוס הכללי שנתמנו ע״י צו בית המשפט ביום 24.8.73.
בתום תקופת 3 החודשים יחלקו מנהלי העזבון את הנכסים בין ה־יורשים.

עו״ד יוסף יקותיאלי
רח׳ שמריהו לוין 3 חיפה
עו״ד א. קומרניק
דרך העצמאות 118 חיפה
מנהלי עזבון המנוחים: מאיר ו־יפה (שייביל) ברויאר ז״ל.

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב—יפו
תיק עזבונות 4684/73
בענין: צוואת המנוח קלוד הריס לאון.
המבקשים: גין לורנס קליינהנס ע״י ב״כ עוה״ד א. א. קירשנר ו/או א. ז. מנשה ו/או י. וקסלר מרחוב אחד העם 13, ת״א.

הזמנה

הריני מזמין בזה כל־אדם להתיצב בבית משפט זה תוך 15 יום מיום פרסום הזמנה זו ולהת טעם מדוע לא תוכח, לא תקויים ולא תרשם צוואתו האחרונה של המנוח הנ״ל מיום 21.2.72 ביחד עם התוספות לה מיום 18.5.72 ו־21.9.72 ומדוע לא ינתן צו קיום צוואה למבקש ומדוע לא ימנו הי״ה א. א. קירשנר, אורי ז. מנשה ויעקב וקסלר בצוותא או ביחד עם גין לורנס קליינהנס כנכ־סיו של לאון פרסיה (פרופריאט־רי) ליטיטד כמנהלי עזבון המנוח בישראל שאם לא כן יתן בית המשפט צו קיום צוואה וצו הנהלה כמ־בוקש.

דוד וקך, שופט
רשם ביהמ״ש המחוזי

ידידות אמריקה - ישראל

יש אינטרס משותף של ארצות הברית ומדינת ישראל באיזורנו:

למנוע את השתלטות האימפריאליזם הסובייטי על המזרח התיכון. על יסוד זה, של הבנה ועזרה הדדית, יקויימו יחסי הידידות בין הדימוקרטיה המערבית הגדולה ובין מדינתנו, הדימוקרטיה היחידה במזרח התיכון.

הקהילה היהודית הגדולה בארצות הברית, דעת קהל אוהדת בקרב כל אזרחיה, התמיכה המבורכת רבת החשיבות של שני בתי הקונגרס. הבנה בממשל על שלוחותיו — כל אלה הם גורמים רבי עצמה, לסייע בהעמקת שיתוף האינטרסים בין אמריקה ובין ישראל.

כניעה מבוהלת ללחצים, העשויים לחלוף - יחלישו הבנה זו במקום להעמיק אותה.

עמידה איתנה על זכויותינו והאינטרסים החיוניים שלנו, ייבצרו את הידידות בין שני העמים.

הליכוד יפעל למען העמקת ההבנה, חיזוק הידידות ושותפות האינטרסים בין שתי הארצות.

תנו לליכוד סמכות להקים
ממשלת ליכוד לאומי.

הצבע חל טעמ

הליכוד

גח״ל, הרשימה הממלכתית, המרכז החפשי, תנועת העבודה למען ארץ ישראל השלמה

הערב בטלוויזיה
בשעה 8.05
מלחמה ושלום בעיני צעירים
בהשתתפות: **צבי ניר**
הצוות שלנו
הקדמה — **יצחק ברקאי**
בשידורי הבחירות של
לע — המפלגה הליברלית העצמאית

מלון „דפנה" טבריה
נפתח מחדש
אורחיו מוזמנים לבלות חופש נעים בהנחות ניכרות
- חסקה מרכזית
- טלפון בכל חדר
- מרפסת שמש גדולה
- נוחיות צמודה ואמבטיות
- טלביזיה

הזמינו מקומות מראש

טלפון 067—22261/2/3 — טבריה
ובסניפי קופת חולים לאומית בארץ

בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו
תיק עזב. 4717/73
בענין: עזבון המנוח דב קריגר־פלד ז״ל, ת.ז. 0169528 שנפטר ביום 20.11.73 בתל־אביב, משד׳ קק״ל 85 תל־אביב.
המבקשת: איזה קריגר-פלד, באמצעות ב״כ עו״ד יואל לוי, רח׳ ויצמן 27 תל־אביב.

הזמנה

להוי ידוע כי המבקשת הגישה לבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו, בקשה למתן צו לקיום צוואתו של המנוח הנ״ל. כל אדם הרוצה להתנגד לקיום הצוואה לבית המשפט תוך 14 יום מיום פרסום הזמנה זו את טעמי התנגדותו אחרת יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

דוד וקך, שופט
רשם בית המשפט המחוזי

משרד הפנים

אזרח זכור!
ההצבעה ביום הבחירות אך ורק באמצעות תעודת הזהות.
אם תעודתך אבדה או בלתה פנה מיד ללשכה לעליה ומרשם בקרבת מקום מגוריך לשם קבלת תעודת זהות חדשה.

לע — המפלגה הליברלית העצמאית
כנסים, אסיפות ומפגשים
על הנושא:
הדרך לשלום כיצד?

דצמבר 1973				
17	מושב בנות	8.30	אריה ברמוב	מפגש אוהדים
	ת״א	5.00	הלל זיידל	מועדון — אסיפת פנסיונרים
	ת״א	4.00	השר משה קול, ד״ר ה. פייכמן	מלון „דן"
	כפר-אביב	8.00	ח״כ יצחק גולן	מפגש אוהדים
	יד-בנין	7.30	אברהם הכהן	אסיפת חברים
18	ת״א	6.15	הלל זיידל	מועדון — מפגש אוהדים
	נהרית	6.30	השר משה קול, ח״כ נ. אליעד	אסיפה
	ת״א	6.00	ה. גליקסמן, י. אמבורייכר, ד״ר ברגמן	מועדון — אסיפת כרכז אירופה
	באר-שבע	9.00	אברהם הכהן	מדרשת מורים
	יפו	6.00	יצחק ארצי	מפגש אוהדים
	ת״א	5.00	ד״ר חיים פייכמן	מועדון ויצו
	שורש	8.00	פרופ׳ גבריאל שטיין	אסיפת חברים
	יבנה	8.00	אברהם הכהן	מועדון — אסיפה
	נתניה	7.30	יצחק ברקאי	מועדון — אסיפת פעילים
	פתח-תקוה	8.00	מנרשר יהודה שערי	מועדון — אסיפת רוכבים
19	קרית-מוצקין	7.00	ח״כ גדעון האוזנר, ש. כהן	מועדון — אסיפה
	רמת-גן	7.00	ח״כ נסים אליעד	מועדון — אסיפה
	ת״א	7.00	יצחק ארצי	מפגש אוהדים
	ת״א	8.00	פרופ׳ יחזקאל דרור	בית לויק — אסיפה יזומה חופשית
	ת״א (בבוקר)	10.00	ח״כ גדעון האוזנר	מועדון ויצו
	ירושלים	8.00	עו״ד אורי הפרבר, פרופ׳ ג. שטיין	קפה סביון — מפגש חברים
20	ראש-העין	7.30	ח״כ נסים אליעד	מועדון — אסיפה
	שדה ורבורג	8.00	זאב אמבורייכר	מפגש אוהדים
	כפר-שמריהו	8.30	השר משה קול	מפגש אוהדים
	ת״א	5.00	מרכז קופרי הבינה	מועדון
	ירושלים	8.00	עו״ד א. הפרבר	קפה סביון — מפגש אקדמאים
	אזור	8.00	מנרשר י. שערי	מפגש אוהדים — רוכבים
22	חיפה	10.00	מנרשר יהודה שערי	מועדון — אסיפת רוכבים
	ת״א	5.00	השר מ. קול, מנרשר שערי, עו״ד י. ארצי	מועדון — אסיפת בוקובינאים
	אור-יהודה	12.00	השר משה קול	בית גיורא — אסיפה
	פתח-תקוה	8.00	ח״כ גדעון האוזנר	מועדון — אסיפה
23	ת״א	10.00	מועדון — יגאל פיין	מדריכי הנוער הציוני
	מגשימים	8.30	אברהם הכהן	מפגש אוהדים
	רחובות	7.30	ח״כ גדעון האוזנר, ד״ר כהם	בית גורדון — אסיפה
	בית-יהושע	8.30	הלל זיידל	מפגש אוהדים
	צפת	5.00	השר משה קול	מפגש אוהדים ופעילים
	טבריה	8.00	השר משה קול, ח״כ נסים אליעד	אסיפת־עם

בלקווד הודג׳ (ישראל) בע״מ
קרית אריה, ת.ד. 297, פתח תקוה, טלפון: 905761-2

לרגל ספירת מלאי
מחסננו יהיה סגור
ביום שישי 28.12.73

משרד הבריאות שרותי אספקה
ת. ד. 7094, תל־אביב

מכרז מס׳ 55/867/75
הצעות לאספקת:
1,500 זוגות נעליים חצאיות לגברים ונשים

פרטים אפשר להשיג במזכירות שרותי האספקה, רח׳ בחלת יצחק 15, תל־אביב, טל. 253202 בשעות הרגילות. את ההצעות יש להגיש ב־3 העתקים במעטפה שאפשר להשיג בשרותי האספקה, מועד אחרון להגשת ההצעות הוא 6.1.74 בשעה 12.00 לפי הכתובת: ועדת המכרזים המרכזית, משרד הבריאות ירושלים, סן־סימון, רח׳ הבר־אי 2 ת. ד. 1176.

על המציע לצרף ערבות בנקאית של 10% מערך הצעתו כערבון לקיום תנאי ההצעה באם התקבל.

אין שרותי האספקה מתחייבים לקבל את ההצעה הזולה ביותר או איזה הצעה שהיא או להזמין את כל הכמות ממציע אחד.

פ. ראוכהדסקי
מנהל שרותי אספקה

האגודה למען החייל בישראל
מרחב תיכון
סניף ת״א—יפו

המשרד לקליטת העליה
המחלקה לקליטה חברתית
הסדנה לאמן העולה

אמנים עולים - תורמים לצה״ל

ביום רביעי, ערב חנוכה 19.12.1973
תפתח בשעה 18.30 בצוותא
אבן-גבירול 30 תל-אביב

מכירת חפצי אמנות וציורים

הפותח: מר נתן פלד, שר הקליטה

שעות הביקור עד מוצאי שבת 19.1.74: 1—10 (כולל שבת) ובערבי שישי ושבת: 18.00—23.00

ההכנסות לפעולות האגודה למען החייל

מרכז ההסברה
שירות הפרסומים

מה ידוע לך על הבחירות בישראל? רצונך במידע בכתב בנושא זה — פנה אל שירות הפרסומים במרכז ההסברה רח׳ קפלן, הקריה, ירושלים או אל לשכות מרכז ההסברה בתל אביב, בחיפה ובבאר־שבע.

תן כוח לשלום ולביטחון
אמת
הצבע המערך — מפלגת העבודה הישראלית, מפ״ם

דרושות
ציירות לתעשיה קרמית
בעלות נסיון מעשי
לקביעת ראיון להתקשר טלפונית
03—56135

דרושים
חרט
מסגר
פריזריסט
*
לפנות: טל. 824509 תל־אביב.

דרושים
1. **פקיד קבלה ראשי**
2. **מנהל חשבונות**
למלון באילת
להתקשר בשעות הבוקר
50393, 58940 תל־אביב

למוסד ציבורי
דרושה מזכירת מחלקה
הכישורים הדרושים:
1) ידע בעריכת השמטות והנהלת פרוטוקולים.
2) ידיעת השפה האנגלית.
3) שליטה בכל נושאי המזכירות.
4) ניהול משרד.
כתעבדות בעלות כישורים אלו ובעלות נסיון של חמש שנים לפחות בתפקיד דומה, הצעות בכתב יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 23159 ת"א עבור מזכירה.
דרגת המשכורת תקבע בהתאם לכשורים.

דרושים
מדפים אופסט
עוזר למנהל דפוס
נא להתקשר: דפוס לבנדה בע"מ
רח' לבנדה 30 — תל־אביב
טלפון 30164 — 39249

דרוש
אדריכל בכיר
(10־15 שנות נסיון)
עבור ניהול פרוייקט גדול בפתרון,
לתקופה של מינימום 1½ שנים.
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
לכתוב: מיליקובסקי, כנפי נשרים 21 ירושלים
בציון הכשרה ונסיון קודם, לפני ה־25.12.73

המועצה המקומית רעננה
מכרז לקבלת עובדים
המועצה המקומית רעננה מודיעה בזה כי
דרושים מדריכים
למשרה חלקית להדרכה בחוגים מקצועיים ב־בתי־הנוער ובבתי התלמיד.
דרמה, מחול, ריתמיקה, ג'אז, בלט, חליליות, צלום, שחמט, אקורדיוניסטים, קרמיקה, תכשיטים, אלקטרוניקה, וכן מדריכים לחוגי תחביבים שונים.
מדריכות חברתיות
לעבודה בחצי משרה.
שאלונים ופרטים יש לקבל במזכירות המועצה המקומית.
את ההצעות יש להגיש עד יום 30.12.73
ב. הלפרין
ראש המועצה

לאוטוסי "הדר" בע"מ
סוכנות ראשית של
AUDI NSU
דרושים:
*** אחראי**
להכנה למסירה רכב חדש
*** נהג**
כמועמדים בגיל 22—30 ובעלי נסיון בנהיגה של 3 שנים לפחות, מתבקשים לפנות אישית בשעות: 8.00—11.00 למנהל המחלקה הסכירות, דרך פתח־תקוה 72 תל־אביב

אלקו
ELCO
חברת אלקטרוניקה ישראלית בע"מ
דרושים:
1. מסגר מכני
2. רתכים מעולים
3. עובד פנטוגרף
4. צבעי מתכת

דרושים
חרט
מסגר

דרוש
טרקטוריסט
לבולדוזר D—8
לעבודה בסיני.
לטלפן 280795 ת"א
כל היום.

צלם/ת
ומונטאז'י
מומחה/ית
משכורת גבוהה
38 36 4

לקבלן בנין
דרושים בקבלנות
* קבוצת בנאים לבניה נקיה
* קבוצת טייחים
העבודה בתל־אביב
טל: 446188, 446800

Pilot
דרושים
טכנאי טלויזיה
בעלי ותק בתיקוני
מכשירי טלויזיה בארץ
לפנות אישית למזכירות המפעל בחברת פילוט, תל־אביב, רח' הצפירה 19 ע"י התחנה המרכזית

אם יש לך
ענין בנושא
כספים
השקעות
וביטוח
יש לנו מה להציע לך!
נכשיר אותך להיות יועץ לתכנון פיננסי, כולל ייצוג של תוכנית עולמית יחידה מסוגה בארץ.
מובטחת לך הכנסה גבוהה בעיסוק שאינו קשור בשעות עבודה קבועות.
אם אתה רואה את עצמך מתאים, התקשר:
בתל־אביב: 613467, בירושלים: 223877
— סודיות מובטחת —

קולסו בע"מ
A SUBSIDIARY OF KULICKE AND SOFFA USA
ייצור מכשירים אולטרה מדויקים
חיפה, קרית המדע, ת.ד. 7206, טל. 520071
דרושים
מהנדס ייצור מתחיל
לעבודה במכורד תפ"י
עדיפות למועמדים בעלי רקע בצבור שבבי.
ידיעת אנגלית הכרחית.
לפנות בכתב בלבד.
מזכירת מחלקה
הכישורים:
הדפסה עברית־אנגלית, עצמאית בעבודה
נסיון בניהול משרד
אתגר מעבין למועמדת המתאימה. לפנות בכתב בלבד
מרכזנית
לשעות אחה"צ (13.00—18.00). ידיעת אנגלית, יתרון
קדום מקצועי · קדום בלכלי · עתיד בטוח

דרושים מועמדים
לעבודה קבועה
באם מעונין אתה בעבודה, שתעניק לך משכורת טובה ותנאים סוציאליים משו־פרים וכן עתיד בטוח — פנה אלינו:
* מלבד זה, יזכה העובד להטבות רבות ולהנחות ניכרות, עליהן יודע בפנותו אלינו.
* פנה לעבודה בשרות בתי הסוהר אם: גילך אינו עולה על 39; בריאותך תקינה; השכלתך יסודית לפחות; סיימת שרות סדיר בצה"ל; עברך ללא דופי.
* המעונינים יפנו (עם תעודת זהות ופנקס מלו־אים) לשרות בתי הסוהר, לשכת הגיוס, רח' ח טש' 8, הקריה, תל־אביב.

חוגים · **מציעים למכירה** · **דירות מרוהטות** · **מכוניות** · **חיות בית** · **לוח חיפה** · **טלויזיה** · **חקלאות** · **דירות למכירה** · **כלי נגינה** · **דירות בשכר חודשי** · **חנויות** · **הצעות עבודה** · **מכוניות** · **לוח ירושלים** · **דירות למכירה** · **ביקוש רכב** · **רוצים לקנות** · **מקררים** · **טלויזיה** · **דודי שמש וחשמל** · **שרותים** · **תריסים** · **רהיטים** · **בולים ומטבעות** · **נופש** · **חיפוש קרובים** · **אופנועים וקטנועים** · **ביקוש רכב** · **השכרת רכב** · **מציעים למכירה** · **מכוניות** · **משרדים** · **ביקוש עבודה** · **הכשרה לעבודה** · **הצעות עבודה** · **דירות בשכר חודשי** · **דירות מרוהטות** · **חדרים מרוהטים** · **ביקוש דירות** · **חנויות** · **עסקים** · **מחסנים** · **אולמות** · **הלוואות** · **קבלנים** · **וילות ובתים** · **דירות למכירה** · **מגרשים** · **חנויות**

טלויזיה
ליהודית
רדיו
גל א'
גל הקל
גל ה'
תורנות רופאים לפי המקומות
תורנויות בתי חולים
תורנות בתי מרקחת

هكذا من الأصل

מכתבים למערכת הארץ

לדחות את חידוש הלימודים

הממשלה החליטה בישיבתה ב־9.12 לפתוח את שנת הלימודים ב־מוסדות להשכלה גבוהה. בדיווח על הדיונים שקדמו להחלטה, מסר פרופ׳ סימנטוב כי נשקלה האפשרות כי הסטודנטים המשוחררים על מורי־זם יצאו לשירות לאומי „אך מטע־מים הנהירים לממשלה, למוסדות ל־השכלה ולסטודנטים הסתבר כי אין זה בר־ביצוע". מדוע? למחליטים פתרונים.

הבה נבחן השלכותיה השונות של החלטה זו:

בעוד צה״ל שוקל הבאת אורחים ישראלים מחו״ל לשם הקלת עומס הגיוס — השוואתו בין כלל הגברים בגיל שירות, מתעלמים מן העובדה כי לפחות 5—4 שנתונים של בנות בגיל האוניברסיטה כמעט שאינן מגוייסות ולפחות 30 אלף מהן סטו־דנטיות. צה״ל אינו זקוק להן, אך קיימים תפקידים רבים שאותם יכו־לות למלא נשים: לפי מיטב ידיעתי יש עדיין מחסור חריף במורים הן בחינוך היסודי והן בעל־יסודי. יש מחסור חמור בהדרכה חברתית פסי־כולוגית בגיל תיכון כדי לעזור ל־נוער להתאושש מן המשברים החרי־פים שעברו עליו לאחרונה. בהעדר האיזון הנפשי, גם ההוראה הניתנת היא בבחינת ברכה לבטלה.

בעוד הישוב הותיק בארץ המר־כזים העירוניים מצליחים להתגבר על הלם המלחמה ועל התיסכול וה־יאוש שלאחריה, בזכות בגרותם ו־נסיונם, הרי המצב בעיירות הפיתוח ובמושבי העולים הוא בכי רע. מפי אנשים המעורים בנושא סופר לי על מקרים לא מעטים של אבדן עצות וחוסר מעש עד כדי דמורליזציה. נראה לי כי מעט ההישגים שהושגו בשנות עמל רבות לגישור פערים עדתיים וכלכליים יורדים לטמיון במחי יד.

העיתונים גדושים בכתבות על מח־דלים בטיפול במשפחות חללים ו־נעדרים. ברור כי חלק מן המרירות והתיסכול המלווים מחדלים אלה ו מחריפים אותם נובעים לעיתים מ־חוסר כוח אדם מספיק ומיומן ול־עתים פשוט משום שלא נמצא אדם שיארח חברה לאלמנה בודדה או למשפחת נעדר למשך כמה שעה בשבוע. הפניית כוח אדם בעל פוטנ־ציאל אקדמאי לסתימת פרצות אלו יכולה לגרום תפנית מהותית בכושר עמידתנו הלאומי.

כל זה בלי להזכיר את המחסור בכוח־אדם בתעשיה ובשירותים.

כמרצה באוניברסיטה פניתי ל־עמיתי בהערותי אלה ותגובותיהם היו מאכזבות אם לא מייאשות: „לא פנו אלינו, לא ביקשו עזרתנו, מש־מע אין צורך. אם אותה כל כך רו־צה, האוניברסיטה לא תוסום בעוד־וכר.

ברור כי אין כאן בעיה של פתרון אינדיבידואלי לתיסכול הפרטי. נד־מה כי יש בתגובות אופייניות אלו יותר מאשר הסתגרות במגדל השן האקדמאי גרידא. יש כאן סתירה מהותית למגמות ערכית העומדת ביסוד עצומות למיניהן המצפיפות אר־תנו לבקרים. ואולי מופעל כאן מ־עין מנגנון אינסטנקטיבי של הגנה עצמית בבחינת הבורח שבשימור ר בקיום המימסד האקדמי (כי הרי אם ניתן להפנותו לתפקידי חירום, אולי אפשר גם להסתדר בלעדיו).

נדמה כי אין כמוסדות להשכלה גבוהה על מינהלותיהם, גופים ה־מסוגלים ליטול יוזמה ולפתוח פר־צות במסכת ניהול חיינו בשעת הי־רום. אין יפה בהקשר זה מאימרתו של הנשיא קנדי המנוח: „אל תש־אל מה המדינה מסוגלת לעשות ל־מענך. שאל מה אתה מסוגל לעשות למען המדינה". נראה לי כי סגל המחלקות לחינוך, סוציולוגיה, פסי־כולוגיה ועבודה סוציאלית יכולים להכשיר תוך זמן קצר אלפי סטודנ־טיות למלא תפקידי הוראה, עבודה קהילתית וסוציאלית. יתירה מזאת, יש להתנות המשך הלימודים באו־ניברסיטה במילוי שירות לאומי.

אם נבחן דברים כהוויתם, נראה כי דחיית פתיחתה של שנת הלי־מודים בחצי שנה בשלב ראשון לא תפגע באופן מהותי בהתקדמותה ה־טכנולוגית והמדעית של המדינה. כבר היום יש עודף בכוח אדם אק־דמאי במדעי הרוח והחברה. מעט מן הבוגרים במקצועות אלה מגיעים לכדי מימוש השכלתם במקומות עבו־דתם והרבה מהם נאלצים להסב מ־קצועם לשם מציאת תעסוקה. אם נאמר כי השכלה גבוהה איננה נקנית בהכרח לשם הכשרה מקצועית, אלא היא בבחינת הרחבת אופקים והק־נית כושר התמודדות עם בעיות ה־עידן הטכנולוגי — הרי זה בבחינת מותרות שאינם מוצדקים בשעת הי־רום זו.

הדברים נאמרים אולי באיחור ר במקומם, אם אין בהם ביטוי לת־חושת התיסכול של המגויסים, ש־עם כל רצונם הטוב ומאמצי המוס־דות להשכלה גבוהה, לא יוכלו להמ־שיך בלימודיהם. אך יש מקום להיד־הור שני, לבחינה מחדש של הנו־סחה לחזור לאורח חיים נורמאלי בתקופה בלתי נורמאלית.

ד״ר חגי גינזבורג

ירושלים

*

בצער ובדאגה שמענו, חברי ה־סטודנטים המגויסים ואני, על הכ־וונה לפתיחת שנת הלימודים תשל״ד באוניברסיטאות.

ההקלות המובטחות אינן מרגיעות אותנו. אחת ההצעות קוראת ללימוד עצמי בזמן השירות הצבאי. התנאים במקום שבו אני ורבים אחרים נמ־צאים אינם מאפשרים לימוד; ביקור קצר של מציעי הצעה זו באיזור ישכנע אותם לבטח.

הצעה אחרת אומרת: לימודים מו־גברים ו„דחיסת שעות". הצעה זו הינה לוקחת בחשבון את רוב ציבור הסטודנטים המגויסים, המורכב מ־אנשים עובדים שיקח להם זמן רב להתאושש ולחזור לחיים תקינים ו נורמליים. לרבים מן הסטודנטים אין עדיין תוכניות־לימודים והם עלולים לעמוד בפני שוקת־שבורה בשובם ללימודים.

מהחצעות ירויחו אותם סטודנטים שלא גויסו ושיהיה להם יתרון על אלה המשרתים בחזית ואינם יודעים מתי ישתחררו.

חברי ואני מקווים שיתחשבו ב־מצבנו ולא נצא מקופחים בשל ה־מצב.

יעקב סמרי

צה״ל

הונאה ערבית

למכתבו של פרופ׳ משה שטיינר („הארץ", 2.12) על ה„הונאה ה־גדולה" של הסובייטים, מן הראוי להוסיף כי בני־חסותם הערבים אינם נופלים מהם בענין זה:

בעצם היום שבו נחתם ההסכם ל־ייצוב הפסקת האש (11.11), אמר הייכל כי „יש להבדיל בין מטרות קרובות למטרות רחוקות... מטרות קרובות הן — החזרת ישראל לקווי 4 ביוני 1967". אותם הלא־מעטים בישראל המרבים לחפש „כוונות ש־לום" אצל שליטי ערב — וכוונות של „התחמקות משלום" אצל מנהיגי ישראל — ככל הנראה אינם קור־אים ידיעות כאלו, ודומות להן; זאת, משום שהן מקלקלות את ה־„תיאוריות" שלהם (הרי רבים מביניהם אנשי רוח ומדע), שאינן רואות ב־עין יפה את החשדנות והעקשנות ש־אנו חייבים בהן לנוכח ההונאה ה־שיטתית של דעת הקהל, אשר שליטי ערב נוקטים כחלק ממדיניותם מאז נכשלו בהתקפתם הגלויה על ישראל בתש״ח.

דוגמה מובהקת להונאה שיטתית כזו יש לראות ב„מלחמת הנפט", אשר כמה אישים במערב — מעטים, בינתיים — הציגו אותה באורה ה־נכון: הסואה „פוליטית" למלחמה כלכלית מובהקת ע״י מונופוליסטים חסרי־רסן. חבל מאוד שמערכת הס־ברה ישראלית נחרצת ותקיפה בנושא חיוני זה, איננה מהוהנת בדעת ה־קהל המערבית, כפי שניתן היה ל־צפות לנוכח הקשר הישיר שהפי־אורלים של הנפט קושרים את הנושא עם הסיכסוך הישראלי־ערבי.

כל הנושא של ההונאה השיטתית כיסוד שיטתי ועקבי במדיניות האר־צות הערביות כלפינו, מן הראוי היה שיעסיק יותר את כל ההסברה של ישראל, כאשר השליטים הקיצוניים שמסביבנו מרבים כל כך להשתתף, ברעשנות ובלהיטות, ב„מישחק ה־אומות" של הצהרות, הכרזות, מה־לכים עושי רושם וכדומה — מש־חק שבו אנו בולטים למוך בהיעד־רנו.

מובן שאין צורך בדמגוגיה וב־לוחמת תעמולה זולה כדי להעמיד נושאים כבדי־משקל עבורנו על דיר קם בעיני דעת הקהל העולמית — אך אין גם להצטנע ב„מישחק ה־אומות", שכלליו מחייבים גם אומות קטנות להשמיע דברים ברורים ומ־פורשים, כדי „לא להפסיד בנקודות".

ע. פלדי

ירושלים

מחסור בתוויות

לאחר פעילות מאומצת שנמשכה יותר מחודש הצליח משרד התחבו־רה להתחיל בחלוקה של תוויות השבתת רכב.

כבר ביום הראשון לחלוקת ה־תוויות התגלה מחסור בתוויות מ־סויימות. אלה שזכו וקיבלו, גילו שהסמל המיועד להדבקה ברשיון ה־רכב אינו נדבק ואם נדבק איכשהו, הרי אין רואים בכלל מהו יום ה־השבתה.

שר התחבורה מצטיין בהתפלפלות להסברת ההבדל בין „סטנדר" לבין „מהודר"; לאיזה קטגוריה ייחס מר פרס תלמאות־זו?

דוד לזרוס

ירושלים

עירנות יתר

עד המלחמה האחרונה היתה תי־אוריה שהקיפה חוגים רחבים, אשר גרסה כי גבולות מלחמת ששת ה־ימים הם הגבולות האידיאליים ש־יבטיחו לנו ביטחון ואפילו שלום. אם נבחון את 4 המלחמות שפקדו אותנו נראה כי התמונה שונה.

מלחמת השיחרור נפתחה מגבו־לות צרים, מפותלים וקשים ובסופה זכינו בגבולות שלגבי גבולות ה־חלוקה היו ממש דמיוניים.

מיבצע סיני, שהיה מיבצע מבר־יק עם כיבוש נרחב ואבידות מעטות, נפתח מהגבולות שמלפני מלחמת ששת הימים, גבולות שנחשבו כלא בטוחים.

מלחמת ששת הימים, התנהלה מ־אותם גבולות לא בטוחים והיתה מלחמת בזק מהירה עם מינימום אבידות — כשליש מקרבנות מלחמה זו.

מלחמת יום הכיפורים נפתחה כ־שאנו יושבים בגבולות ביטחון והיתה המלחמה הקשה ביותר שידענו עד כה. מלחמה ארוכה, אבדות קשות ו־רבות, שבויים, נעדרים, אובדן שטח, ובעיקר — עדיין אין רואים את סופה.

אם זוהי המציאות, מדוע אנו כה חרדים מעסקת חליפין של „שלום תמורת שטחים"? השטח אינו נותן לנו ביטחון שאין בגבולות הקודמות ומצד שני בויתור עליו יש סיכוי, ולו גם קלוש, שבין נוויר שטח ו בין לא, מלחמה עלולה תמיד לפרוץ. הנסיון הוכיח שגבולות רחבים אינם עוזרים.

אני ערה גם לטענה שלו פרצה המלחמה בגבולות הקודמים היתה זו שואה. אך אם הגבולות הקודמים מונעים מאיתנו את השאננות הנור־אה ומדרבנים אותנו לעירנות יתר, הרי אני מעדיפה אותם.

אורה מורג (כץ)

חיפה

משבר חמור בענף הקולנוע

מאחורי המסך
מאת יוסף שריק

גם למוצאי יום־הכיפורים השנה, נמכרו כל הכרטיסים לבתי־הקולנוע, מבעוד יום — כרגיל. איש לא שיער שאותו יום יביא בכנפיו — בין השאר — משבר חמור מאד לענף. כמספר הכרטיסים שנמכרו בחודש אוקטובר היה 1,220,000 לעומת כ־3 מיליון כרטיסים בחודש המקביל אש־תקד!

הסיבה לכך?

נימק מר גבריאל מוגרבי, יו״ר התאחדות ענף הקולנוע:

א) הצעירים עדיין מגוייסים — וקהל צופי הסרטים מורכב בעיקר מצעירים ועד לגילאי 45.

ב) תכניות הטלויזיה השתפרו ב־מידה ניכרת והנבקים מרבות להשאר בבית חוזות בהן.

ג) קשיים בהסעת הצופים לבתיהם אחרי ההצגות.

ד) האווירה הכללית השוררת ב־ארץ.

דומה, אפוא, כי טעינו כולנו ב־הנחה, שהציבור הולך לבית־הקול־נוע כדי „לשכוח את צרותיו". ה־צרות דהיום מכריחות אותו להשאר בבית.

בלי אימפרואיזם

בכל העולם אין ציבור בעלי בתי הקולנוע נחשב לאלטרואיסטי. אם לא יוכלו לכסות הוצאותיהם — הם ייאלצו לסגור את עסקיהם. (ההוצ־אות להחזקת בית קולנוע בעל 1000 מושבים מסתכמות בכ־5000 ל״י ל־שבוע. אין שום אפשרות לכסותן בתפוסה של 50 אחוז בלבד).

בעלי בתי־הקולנוע שלנו, המשל־מים מס עינוגים הגבוה ביותר בעו־לם — 2.50 ל״י מכל כרטיס שמחי־רו 5 ל״י — דורשים נקיטת „אמצעי חירום" להצלתם. הם תובעים כי ל־פחות לתקופת החירום, ייהנו גם הם מהחזר־מס, כפי שנהנים מפיקי הסרטים בארץ. אם יגיעו החזרי־המס ל־50 אחוז, יהיה בכך כדי „ל־קזז" את הפסד 50 אחוז מקהל הצו־פים. תביעה זאת „נשמעת" הוגנת וצודקת.

ואולם — האמת היא, שבעלי־הקולנוע בארץ חפרו את „קברם" ל־עצמם, זמן רב לפני מלחמת יום ה־כיפורים. שכן, רגלם האחת כבר הי־תה שקועה „שם" כאשר פרצה ה־מלחמה.

בתי הקולנוע הם — כהגדרתו של מבקר הסרטים והמחזאי האנגלי ה־נודע קנת טיינן: „תיאטרון לכל אחד". הבמאי האמריקאי ג׳ורג׳ סטי־ונס אמר לי פעם, כי צופי־הסרטים משולים „לעדה דתית המתכנסת ב־אולם חשוך". המחזאי הצ׳כי קארל צ׳אפק כתב, כי „יש לכבות את ה־אורות באולם הקולנוע, כיוון שאחרת לא יוכלו להופיע לפנינו הנימפות, רוחות־הרפאים ויצורים אגדיים אח־רים".

כיצד לעזור?

האמנם נראים בתי הקולנוע שלנו כ„מקום להיתכנסות דתית"? הנר־אים הם כמקומות שיצורים מן ה־אגדה מסוגלים להופיע בהם? שכן, חוץ מליכלוך, רעש והקרנה גרועה — נאלץ חברנו נתן דונביץ׳ (דרך משל) שהוא ארוך־רגלים, להפסיק ביקוריו בבתי־הקולנוע. הוא סבל מיבלות בברכיו, בשל המעברים ה־צרים והצורך להילחץ אל המושב ש־מול!

בעלי בתי הקולנוע מסכימים כי העתונים מהווים (עדיין) מקור אינ־פורמציה עיקרי לצופי־הסרטים, אם כי הם סבורים שרק 20 אחוז קוראים ביקורות־סרטים. מר מוגרבי מאמין — על כל פנים — כי אפשר „לב־נות" סרט של פליני, אנטוניוני או ברגמאן, בעזרת ביקורת חיובית. סר־טים „רגילים" נאלצים לסמוך על תעמולה „מפה לאוזן". מר מוגרבי טוען, כי גם תעמולה „מפה לאוזן" יכולה להתחיל במאמר־ביקורת...

הבה ונחזור אל המשבר: כיצד ניסו בעלי־הקולנוע ללחום בו? האם על־ידי הצגת סרטים חדשים, מוש־כים, מרתקים, שעוררו עניין בקרב קהל־הצופים? לאו דווקא! ארבעה מבתי הקולנוע הציגו בשבוע שעבר סרטים שראינו לפני 10 ו־20 שנה. ואת — על אף המשבר!

בעלי בתי־קולנוע הממשיכים ל־הציג סרטים חדשים ומעניינים, ו מחזיקים את האולם במצב המניח את הדעת — לא התלוננו. עובדה היא שאחד מהם אפילו מכר את כל הכרטיסים... להצגה השנייה!

האנסמבל ניגן את בטהובן

מוסיקה
מאת נתן מישורי

המוסיקה של בטהובן, הפרה הסכם בלתי כתוב. היא יצאה ממעוזה שב־היכל התרבות, פלשה לבית החייל וכבשה קונצרט שלם של האנסמבל הקאמרי.

כיוון שהדבר נעשה על דעת ה־אנסמבל הקאמרי, קשה לראות בכך פעולה עוינת, אך בכל זאת נקבעה כאן עובדה. נמחק קו גבול שהפריד בין תוכניות הפילהרמונית לאלה של האנסמבל. ספק על כן, אם דבר זה טוב לתדמיתו של האנסמבל.

לכשעצמו, היה הקונצרט מעניין וטוב ואפילו מפתיע. אוזנינו האמונות על שמיעת בטהובן בתזמורות גדו־לות, לא באו אמנם על סיפוקן ב־פתיחת קוריולאן ובסימפוניה הרבי־עית, בעיקר בשל האיזון התזמורתי השונה, הקיים בתזמורת קטנה. אך היה מעניין להקשיב ליצירות הידו־עות, כשהן מנוגנות לראשונה על ידי תזמורת האנסמבל.

היה זה טוב לגלות שכוח השכנוע המוסיקלי של גארי ברתיני פועל היטב גם ביצירות בטהובן, ושהוא מביא לביצוע תזמורתי רגיש ביותר בקונצ׳רטו לכינור.

כאן היתה ההפתעה כפולה. ראשית, שתפקיד התזמורת נכתב כאילו לאנסמבל הקאמרי, ומתאפשר על כן ביצוע מצויין. שנית, שהסולנית אידה הנדל, שאותה זכרנו לטובה משנות ה־50, ושהערכתנו פחתה ב־שנות ה־60, שבה והתגלתה כסולנית וכנרת גדולה.

הקונצ׳רטו לכינור נשמע כשתוכנו רענן ומושך מתחילה ועד סוף, כש־הוא כולו מבוצע בצליל נהדר ובשל־מות טכנית; וכשהוא נבחר במסגרת של הקפה מוסיקלית בוגרת, יציבה והסרה קפריזות.

עכשיו,
הכל יישאר כמו שהיה?
גם רבינוביץ?

להט לתל־אביב יפו.
עכשיו יותר מתמיד.

חברים למען צ׳יץ

אגודת האינג׳ינרים והארכיטקטים בישראל
המרכז הבינלאומי לשיתוף פעולה טכני

הקונגרס העולמי השלישי
של אינג׳ינרים וארכיטקטים בישראל

הנושא:

דו שיח בפיתוח - משאבים טבעיים ומשאבים אנושיים

תכנית:

יום שני, 17 בדצמבר 1973

20.30 טקס הפתיחה החגיגי

היכל התרבות, תל־אביב
דברי פתיחה: אינג׳ אלחנן פלס, יו״ר א.א.א.י.
ברכות:
פרופ׳ ד״ר י. ואן דאם, נשיא אי.טי.סי.סי.
יהושע רבינוביץ, ראש עיריית תל־אביב—יפו
אלוף (מיל.) עמוס חורב — נשיא הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל
דבר נשיא המדינה: פרופ׳ אפרים קציר
הרצאה: חובתנו בעולם מוגבל
ד״ר ס. ל. מנסהולט — נשיא השוק האירופי המשותף, לשעבר

יום שלישי, 18 בדצמבר, 1973

09.00—10.30 — ישיבת מליאת הקונגרס (מלון הילטון, ת״א)
יושב ראש הישיבה: משה זנבר, נגיד בנק ישראל
הרצאות מפתח:
1. חברה ופיתוח
ד״ר היינץ אומרט, הולנד — הוועדה הבינלאומית לשיכון ליד האו״ם
2. איכות הסביבה
פרופ׳ ג׳והן פייג׳ — אוניברסיטת יורק, קנדה
3. תחבורה
פרופ׳ דונלד א. אולסן — אוניברסיטת ברקלי, ארה״ב
4. התפוצצות אוכלוסין והגירה עירונית
פרופ׳ פיליפ האוזר — אוניברסיטת שיקגו, ארה״ב
5. ארכיטקטורה
פרופ׳ לואי קאהן — אוניברסיטת פנסילבניה, ארה״ב
6. מגמות פיתוח בעתיד
דוד הורוביץ — יו״ר הוועדה המייעצת, בנק ישראל

10.30—11.00 הפסקת קפה
11.00—13.00 דיונים בפאנלים
15.00—19.00

1. חברה ופיתוח (אולם A)
יושב ראש הפאנל:
פרופ׳ מוריס מיצנר — האינסטיטוט הטכנולוגי, ג׳ורג׳יה, ארה״ב
משנה ליושב ראש:
פרופ׳ יהודית שובל — ביה״ס לרפואה — האוניברסיטה העברית, ירושלים
2. איכות הסביבה (אולם C)
יושב ראש הפאנל: פרופ׳ הלל שובל — האוניברסיטה העברית, ירושלים
משנה ליושב ראש: אינג׳ רוברט פוייר, ארה״ב
3. תחבורה (אולם D)
יושב ראש הפאנל: ד״ר ג׳ורג׳ טהון — סגן נשיא חברת „בכטל", ארה״ב
משנה ליושב ראש פרופ׳ משה ליבנה — הטכניון מכון טכנולוגי לישראל
4. התפוצצות אוכלוסין והגירה עירונית (אולם E)
יושב ראש הפאנל:
פרופ׳ ריצ׳רד וקשטיין — אוניברסיטת ברנדייס, ארה״ב
משנה ליושב ראש: ד״ר משה סיקרון — הסטטיסטיקן הממשלתי
5. ארכיטקטורה (אולם B)
יושב ראש הפאנל: פרופ׳ ה. מאיקו, רומניה
משנה ליושב ראש: ארכ׳ יעקב רכטר

20.30 קבלת פנים למרצים ולחברי פאנלים מטעם ראש עיריית תל־אביב—יפו, מר יהושע רבינוביץ — בנין העיריה

יום רביעי, 19 בדצמבר, 1973

09.00—10.30 ישיבת מליאת הקונגרס (מלון הילטון, ת״א)
יושב ראש הישיבה: יוסף בורג, שר הפנים
הרצאות מפתח:
1. תכנון פיסי
פרופ׳ בריטון הריס — אוניברסיטת פנסילבניה, ארה״ב
2. חינוך ומשאבי כח־אדם
ד״ר אסא ס. נולס — נשיא אוניברסיטת נורט־איסטרן, ארה״ב
3. אנרגיה בארצות מתפתחות
ד״ר ג. סי. שגו, ארה״ב — נשיא אינטר־טכנולוגיה קורפוריישן
4. הנדסה אזרחית והנדסת בנין
אינג׳ ויקטור ספטון, קנדה
5. טלקומוניקציה
שמחה סורוקר — מנהל כללי, משרד התקשורת

10.30—11.00 הפסקת קפה
11.00—13.00 דיונים בפאנלים
15.00—19.00

1. תיכנון פיסי (אולם A)
יושב ראש הפאנל: פרופ׳ נורמן פרסמן — אוניברסיטת ווטרלו, קנדה
משנה ליושב ראש: ארכ׳ שמואל שקד
2. חינוך ומשאבי כח־אדם (אולם D)
יושב ראש הפאנל:
פרופ׳ מוריס אטנברג — אוניברסיטת ניו־יורק, ארה״ב
משנה ליושב ראש: אינג׳ אריה גוראל — מנהל כללי, משרד העבודה
3. אנרגיה בארצות מתפתחות (אולם B)
יושב ראש הפאנל:
פרופ׳ ישראל דוסטרובסקי — נשיא מכון ויצמן למדע, רחובות
משנה ליושב ראש:
פרופ׳ שמעון יפתח — מנהל המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק
4. הנדסה אזרחית והנדסת בנין (אולם C)
יושב ראש הפאנל
פרופ׳ בוריס ברסלר — אוניברסיטת ברקלי, ארה״ב
משנה ליושב ראש:
פרופ׳ יוסף קרני — מנהל התחנה לחקר הבנייה ליד הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל
5. טלקומוניקציה (אולם E)
יושב ראש הפאנל:
אינג׳ ישעיהו לביא — משנה לנשיא חברת G.T.E., ארה״ב
משנה ליושב ראש:
אינג׳ גדעון לב — מהנדס ראשי, משרד התקשורת

20.30 הרצאות אורח

יום חמישי, 20 בדצמבר, 1973

09.00—10.30 ישיבת מליאת הקונגרס מלון הילטון, ת״א
יושב ראש הישיבה: זאב שרף, שר השיכון
הרצאות מפתח:
1. התהליך של קבלת החלטות לגבי פיתוח
פרופ׳ צ׳סטר רפקין — אוניברסיטת פרינסטון, ארה״ב
2. רווחה אנושית ופריון עבודה
פרופ׳ אלברט ב. צ׳רנס — אוניברסיטת לונדון, אנגליה
3. שיכון
פרופ׳ לאו גרבלר — אוניברסיטת קליפורניה, ארה״ב
4. משאבי טבע ופיתוח תעשייתי
ד״ר ג׳ק אי. גולדמן, משנה לנשיא חברת קסרוקס, ארה״ב
5. פיתוח משאבי מים
פרופ׳ יוהן ס. ואן־דאם — אוניברסיטת דלפט, הולנד

10.30—11.00 הפסקת קפה
11.00—13.30 דיונים בפאנלים
15.00—19.00

1. התהליך של קבלת החלטות (אולם C)
יושב ראש הפאנל: פרופ׳ זנט שף — אוניברסיטת פוארטו ריקו
משנה ליושב ראש: ד״ר בר־עתיד ארד — מנהל חברת תה״ם
2. רווחה אנושית ופריון עבודה (אולם E)
יושב ראש הפאנל: פרופ׳ ורנון ז. ניקומב — אוניברסיטת וילס, אנגליה
משנה ליושב ראש:
ד״ר דניאל ברכות — מנהל המחלקה לבריאות הציבור, משרד הבריאות
3. שיכון (אולם A)
יושב ראש הפאנל: יוסף שרון — מנהל כללי, משרד השיכון
משנה ליושב ראש:
פרופ׳ שמואל אהרוני — אוניברסיטת קליפורניה, ארה״ב
4. משאבי טבע ופיתוח תעשייתי (אולם B)
יושב ראש הפאנל:
פרופ׳ יעקב גרוס — מדען ראשי, משרד המסחר והתעשיה
משנה יושב ראש:
פרופ׳ מיכאל אבן ארי — האוניברסיטה העברית, ירושלים
5. פיתוח משאבי־מים (אולם D)
יושב ראש הפאנל: פרופ׳ מ. ב. פירינג — אוניברסיטת הארוורד, ארה״ב
משנה ליושב ראש: פרופ׳ נתן בורס — הטכניון, מכון טכנולוגי לישראל

20.30 סימפוזיון על: חינוך הארכיטקט בעתיד, מלון הילטון, מטעם הארגון הבינלאומי של הארכיטקטים (U.I.A), אגודת האינג׳ינרים והארכי־טקטים בישראל והטכניון, מכון טכנולוגי לישראל

יום ששי, 21 בדצמבר, 1973

09.00—11.00 ישיבת מליאת הקונגרס
יושב ראש הישיבה: פרופ׳ יובל נאמן — נשיא אוניברסיטת תל־אביב
סיכום הדיונים של הפאנלים
11.00—11.30 הפסקת קפה
11.30—13.00 ישיבת נעילת הקונגרס
יושב ראש הישיבה: אינג׳ שלמה ארזי, הנהלת אי.טי.סי.סי,
בחירת מועצת אי.טי.סי.סי.
דברי סיכום:
אינג׳ אלחנן פלס — יושב ראש אגודת האינג׳ינרים והארכיטקטים בישראל

יום שבת, 22 בדצמבר, 1973
ג׳ דחנוכה תשל״ד

20.30 בנקט — במלון „הילטון", תל־אביב

יום ראשון, 23 בדצמבר, 1973

יום הטכניון — חיפה
11.00 כיבוד באודיטוריום ע״ש צ׳רצ׳יל
11.30 סימפוזיון על הנושא:
תפקיד אוניברסיטה טכנולוגית בארץ מתפתחת — הנסיון הישראלי
בהשתתפות:
אלוף (מיל.) עמוס חורב — נשיא הטכניון
פרופ׳ יעקב בר — משנה לנשיא הטכניון לעניינים אקדמאיים
פרופ׳ דוד חסון — משנה לנשיא הטכניון למחקר
פרופ׳ הרמן פינקל — דקן הפקולטה לחקלאות
פרופ׳ ג׳ילברט הרברט — דקן הפקולטה לארכיטקטורה
יוסף עמי — משנה לנשיא הטכניון לאדמיניסטרציה וכספים
בהפסקת הצהרים יסבו האורחים בצוותא עם חברי הסגל האקדמי של הטכניון במסעדת הסטודנטים
דברי ברכה: פרופ׳ בריאן סילבר ד״ר אסא ס. נולס
אחרי הדיון בטכניון — סיור בחיפה וחזרה לתל־אביב

יום שני, 24 בדצמבר, 1973

דיון על תכנית ירושלים
09.30 התכנסות באודיטוריום וייז, האוניברסיטה העברית, ירושלים
ברכות:
אינג׳ אלחנן פלס — יושב־ראש א.א.א.י.
אברהם הרמן — נשיא האוניברסיטה העברית
דברי פתיחה: טדי קולק, ראש העיר ירושלים
דיונים בפאנל על: תכנית ירושלים
יושב ראש הפאנל:
פרופ׳ הרי מאירוביץ — אוניברסיטת מק־גיל, קנדה
משנה ליושב ראש הפאנל:
פרופ׳ אלכסנדר קינן — משנה לנשיא האוניברסיטה העברית
הרצאת מבוא: פרופ׳ נתניאל ליצ׳פילד — אוניברסיטת לונדון
הרצאות:
מירון בנבנישתי — עיריית ירושלים
ארכ׳ גבריאל בן־אור — משרד הפנים
ארכ׳ יהודה דרכסלר — משרד השיכון
אינג׳ עמיקם יפה — מהנדס העיר ירושלים
12.30—14.00 הפסקת צהרים
ארוחה תוגש במסעדת [illegible] ישראל
משעה 14.00: דיון חברי הפאנל
סיכום